

A Katholikus Iskola 1935. évi Tárgymutatója.

I. Cikkek.

	Sz. Old.		Sz. Old
<i>Aortay (Dusztas) Imre:</i> Gondolatok egy vezérkötöny olvasása közben	1 3	Katholikus kántoroknak ezentúl tanítói oklevéllel vagy középiskolai érettségi bizonyítvánnyal kell bírnok (195/1935.)	9 7
<i>Barabás András:</i> Friss levegőt a kórusokra A kétszázéves Rákóczi és a mai nemzetnevelés	8 1	Kántortanítói, tanítói, óvodónői állások betöltésénél ezentúl az egyházmegyei hatóság harmas jelölése alapján választanak az egyházközségek és ennek alapján történik a püspöki kinevezés (1912/1935.)	9 6
Helyesírás és nyelvi magyarázatok az V-VI. osztályban	9 4	„Magyar nemzeti Hadsereg bevonulása Budapestre 1919. november 16” c. falikép (2155/1935.)	10 6
<i>Bodó László:</i> A mi családunk	6 2	Mezőgazdasági statisztikai felvételeknél tanítók közreműködése (465/1935.)	3 6
<i>Eberhardt János:</i> Az analógia szerepe és értéke a magyar szóra való szoktatásnál	3 1	Pécsi Női Lelkiyakorlatos Otthon ajánlása (1499/1935.)	7 8
<i>Ferenc József:</i> Az énektanítás pedagógiája	8 5	Tanító csak titkos szavazással választható meg (1494/1935.)	7 7
<i>Gabriel Pál dr.:</i> Új fényben	4 1	Újabb bűntetőpont a katolikus tanítók fegyelmi szabályzatában (1913/1935.)	9 7
Feltámadás	4 1		
<i>Gertig Károly:</i> Létesítésünk Internátusi alapot	2 7		
	7 6		
	9 5		
<i>Kerényi (Keller) János:</i> Egyházzenei Szeminárium Mecsekfalja-Rácvároson	5 3		
	6 4		
<i>Komácsy István:</i> Központilag nevezéik ki, vagy tovább is egyházközségenként válasszák a katolikus tanítókat?	7 1	III. Főtanfelügyelői rendeletek.	
A katolikus tanítók kinevezése felé	9 1	„Ami a Kutyáról tudni kell” című falikép ajánlása (1290/1935.)	6 5
<i>Kutor Ferenc:</i> Egyházi ének reformja	11 1	Cserebogarak írtása (873/1935.)	4 8
<i>N. N.:</i> Visszhang Főtanfelügyelőnk szeptemberi cikkére	10 3	Dalos Torna játékok (1167/1935.)	5 7
<i>Polgár János:</i> A falu gondja és gondozása	10 1	Debreceni nyári egyetem (977/1935.)	5 6
<i>Dr. Somogyiné, Gácsi Teréz:</i> Mit tehet a tanító a falun is terjedő szociáldemokrácia ellensúlyozására	2 1	Egészségügyi tanfolyam Tolna vm.-ban a tanítók számára (1929/1935.)	9 7
<i>Ságár Gyula:</i> Mai modern nevelési irányok	1 2	Egyházzenei szeminárium (876/1935.)	5 6
<i>Sz. L.:</i> „Az Úr napját megszenteljed”	4 2	Egységes óraterv (2408/1935.)	12 4
<i>vitéz Székely Pál:</i> Ballag már a vén diák...	6 1	Elhalálózás folytán megüresedett tanítói állásoknak helyettes tanítóval állománysegély melletti azonnali betöltésére (1555/1935.)	7 8
<i>Tihanyi Béla:</i> A katolikus tanítói állások betöltése	10 4	Farkasgyepű erdei népiskolába való felvétel (1995/1935.)	9 7
<i>Zabányi Alajos:</i> Nyári ceruzajegyzetek	10 5	Filmoktatási díjak szedése (1628/1935.)	8 7
		Gazdasági irányú továbbképző népiskola szervezete, tanterve és ügykezelése (17/1935.)	2 8
		Gazdasági irányú továbbképző népiskolák 1935/36. tanévi meglátogatása (2376/1935.)	11 7
		Helyettes tanítók és tanítónők díjazása (2399/1935.)	12 4
		Hitelekezteti tanárok, tanítók és óvodónők végfelbírás alá vonása (1499/1935.)	7 8

II. Püspöki rendeletek.

Egyházak és iskolafenntartók terhére tévesen kivett községi pótdadoról p. ú. rendelet (913/1935.)	6 4
Egyházi és iskolaépületek tartozása a politikai községek által (1495/1935.)	7 8
Egyházközségi adók előnyös tételekként sorozása (914/1935.)	6 5
Fegyelmi szabályzat kiegészítése (1913/1935)	9 7

	Sz. Old.		Sz. Old.
Ifjúsági dalverseny rendezése (2833/1934.)	1 7	Tanítványtörzsek és betegszabadságok bejelentése (1165/1935.)	11 5
Ifjúsági egyesületekről jelentés (1151/1935.)	5 6	Trianoni békeparancs 15. évfordulója (1386/1935.)	6 5
Ifjúság részvevéle a reptől modell versenyen (1007/1935.)	5 6	Tornaünnepélyek tartása (705/1935.)	4 4
Iskola építési és átalakítási szerződés (688/1935.)	4 4	Vasúti érkevény igazolványok 1935. évre érvényesítése (13/1935.)	2 8
Iskolai naplók mikénti vezetése (2015/1935.)	10 6	Visegrádi vár és Salamon torony látogatási díjai (2325/1935.)	11 6
Iskolai ügyek intézése (50/1935.)	2 8	Vivásoktatás (1629/1935.)	8 7
Karácsonyi szünidő (2853/1935.)	1 7	Végelbírás alá vonása tanároknak, tanítók-nak és övönöknek (1499/1935.)	7 8
Katholikus Akció és iskolán kívüli népművelődési előadások (2040/1935.)	10 7		
Katholikus Tanítói Internátusi Alapozó intézőndő segélyfolyamodványok (797/1935.)	4 4	IV. Hözlemények.	
Kántorkepésítő vizsgálatra való bocsátás feltételei (1273/1935.)	6 5	Abaliget iskolagyerekek cserebogarirtása	8 8
Kiscserkészek játekos könyve (258/1935.)	3 6	Apáti kinevezés	12 8
Külterületi adatgyűjtési munkában tanítók részvevéle (1994/1935.)	10 7	Boldog Mór püspök jubileuma	9 8
Madarak és Fák napja (1150/1935.)	5 6	Budapesti 10 napos tanulmányi kirándulás szervezete	4 9
Magyar „Egészég Hete”-ről megemlékezés (2350/1935.)	11 7	Dunaföldvári 609. sz.-Vak Bottyán János cserkészcsapat megalakulása	3 7
Magyar Könyvnap (1256/1935.)	5 8		
Méhészeti tanfolyam (1632/1935.)	7 8	IX. Egyesületes Tanítógyűlés Rendezőbizottságának közleményei	
Minősítési táblázatok kiötése (2494/1935.)	12 7		
Nem rendszeresített tanítói és övönői állásokon töltött szolgálat beszámítása (519/1935.)	3 7	Elemi népiskolai dalverseny	2 6
Nevelési irányelvek az ifjúsági oktatók részére (837/1935.)	4 8	Enékö ifjúság a pécsi Ferencrendiek templomában	7 9
Népiskolai tanulók zenei magánoktatása (2857/1934.)	1 7	Felhívás a tanítókhoz	7 10
Népiskolai tejfogyasztás (467/1935.)	3 7	Főpásztori elismerés	6 6
Nyári gyermekmenedékhelyek (1185/1935.)	5 7		
Országzászló előtt ünnepély rendezése az iskolai év megnyitásával kapcsolatban (1996/1935.)	9 7	Hosszúhetényi kultúrét	4 9
Oszlatyvezetés kimutatások (2118/1935.)	10 8	Dr. Igaz Béla nagyrépost, volt fótanfelügyelő elhunya	10 8
Oraterv (egység) (2408/1935.)	12 4	Igazgatótanítói kinevezések	1 8
Pécsyegyházmezei, tanárok, tanítók, tanítónők, övönök végelbírás alá vonása (1519/1935.)	7 8		
Revizión Pengök terjesztése (2315/1935.)	11 6	Irkaakcióink eredményei	12 8
Segédtanerök végelbírás körüli eljárás (1156/1935.)	5 6	Julian Iskola Egyesület jutalomdíjai	10 9
Szülői értekezlet tartása (2292/1935.)	11 5	Jutalomban részesült tanítók	2 8
Tanév befejezése és megnyitása (1398/1935.)	6 5	Kartársakhoz Gertig Károly kt. felhívása	9 5
Tanítói állások betöltésénél követendő eljárás (2806/1934.)	1 6	Katholikus Tanítói Internátusi Alap segélyezései	12 3
Tanítói állások betöltésével kapcsolatban minősítési táblázatok kiállítás (2281/1935.)	11 5	Katholikus Népszövetség Temetkezési Segítő Pénztára által elért eredmények	10 4
Tanítói névtár kiadása (1523/1934.)	1 6	Katholikus Népszövetség hívatása és eszközei	11 3
Tanítói természetbeni lakás helyett lakáspénz megállapítása a 710/1934. M. E. sz. rendelettel kapcsolatban (2790/1934.)	1 6	Keresztény összefogás—gyakorlati eredmény	12 2
Tanítók katonai kötelessége (2497/1935.)	12 8	Kérelm a tanítókri jegyzőkhöz	7 10
Tanítói ifjúság zeneoktatása (2351/1935.)	11 7	Kinevezések a kir. tanfelügyelőségénel	8 8
Tanítói minősítési táblázatok kiállítás (2494/1935.)	12 7	„Komócsy István-Segélyalap”	2 5
Tanítóválasztások bejelentése (1041/1935.)	5 6		

	Sz. Old.		Sz. Old.
Magyar Tudományos Akadémia Nyelvművelő Bizottságának kérelme	4 9	Tiznapos tanulmányi kirándulás Budapestre	3 3
Megyéspüspök öszí bérmátája	9 8	Zárt lelkigyakorlatok tanítónők részére	2 5
Mez. R. T. közleménye	6 6		
Mozsgói elemi iskolások tanulmányi kirándulása	6 7	V. Gyakorlati esetek, gyakorlati megoldások.	
Német népművelési egyesület célkitűzéseiben állásfoglalás	4 2	Egyháztartásági engedély mellett vagy engedély nélkül a tanítók indíthatnak-e a világi bíróságnál eljárás valaki ellen?	2 7
Papi kinevezések	8 7	Katholikus sajtó pártolásra való büdzsitis	3 5
Pályázat az Emericanum internátusba	6 6	Kántortanítói jogosulatlanul felvett államségély térítymény ügyében hozott közigazgatási bírósági végzés	1
Pedagógiai szeminárium előadások	10 9	Korteskedés, protekción vagy informálás tanítók jelölése előtt	12 3
Pécsi női Lelkigyakorlatos Otthon	3 7	„Szent István cikória kávé és Frank Henrik fia R. t.” reklámjai az iskolában terjesztési tilos	11 4
	6 6	Tankönyvek, írások egyéb tanszerek beszerzésére a tanuló részére	11 4
	7 10	Tanítói internátusi alap létesítése	2 7
	9 8	Tanítói n udgikérvenyek benyújtása	11 4
	12 8	Tanítók névmagyarostása	3 5
Pécsyegyházmezei R. Kath. Tanítók Fegyelmi Tanácsa	12 8	Tanítóválasztásoknak a 69030/1934 VI. u. o. sz. vk-m. rendelkezésre való alkalmazkodás	1 4
Pécsyegyházmezei Fótanfelügyelői és hivatali helyiségének a Papi Otthonba való áthelyezése	2 8	Törzsadók utáni és csak egyforma kulccsal megállapított adók nyerhetnek jóváhagyást	11 5
Pécsyegyházmezei Róm. kath. Tanítógyeület választmányi ülése	4 1		
	5 2		
Pécsyegyházmezei Róm. Kat. Tanítógyeület 1935. jún. 5-én Szekszárdon tartott évi rendes közgyűlése	5 1		
	6 1		
	7 3		
Pécsyegyházmezei Róm. Kath. Tanítógyeület Választmánya által 1935. május 2-án a nagyméltóságú Páspóki Karhoz felterjesztendő állásfoglalásának szövege a róm. kath. tanítók kinevezését és áthelyezését illetőleg	7 4		
Pécsyegyházmezei tanítók kinevezése a VII. fiz. osztályba	8 8		
Pécsyegyházmezei Tanítói Névtár beszerzése	3 7		
Pécsi daloló ifjúság hangversenye	6 6		
Pécsi püspöki tanítóképzőintézetbe és internátusba felvétel	4 3		
Pécsi püspöki tanítóképző 25 év előtt végzett tanítóinak összejevele	8 3		
Rácvárosi egyházzenei szeminárium	5 3		
	6 4		
	7 5		
Simontornyai esp. kerület Tanítóköre 200 P-t adományozott a „Komócsy István Segélyalap”-nak és 100 P-vel segélyezte a kath. tanítók hajduszoboszlói üdülőházát	11 3		
Szentlőrinci mezészei tanfolyam	10 9		
Találkozó felhívás	6 7		
Tanítói kitüntetések	6 6		
Tanítói lelkigyakorlatok	5 5		
	7 10		
	8 4		
Tanítók és övönök felárú vasúti menetjegy váltására jogosító arcképes igazolványainak érvényesítése az 1935. évre	2 5		
Testvér! ne dobd el a használt bejegyeidet	5 8		

	Sz. Old.		Sz. Old.
		VI. Egyesületi élet.	
		Értényi esp. ker. Róm. Kath. Tanítóköre 1935. máj. 22-iki közgyűlése	8 7
		Pécsi espeser kerület Tanítókörének 1935. máj. 22-iki közgyűlése	8 7
		Sásdi róm. kath. espeser ker. Tanítókör 1934. október 23. közgyűlése	1 5
		VII. Irodalom.	
		Búvár folyóirat számainak méltatása	3 8
		Buzsáky: Kiss Lelki kincstár	4 10
		Croner Elza: Spranger Ede személyisége és munkássága	5 8
		„Énekszó” Az iskolai ének és zenetanítás lapja	6 7
		„Gyakorlati Pedagógia” folyóirat méltatása	4 9
		Harmonia Sacra	8 8
		Dr. Horváth József munkáinak ismertetése	10 10
		„Jó Magyarság” nyelv művelő füzetek	4 10
		„Kis Hittérjesztő” ismertetése	11 8
		Kutor Ferenc: Praeludiumok II.	3 8
		Praeludiumok, Nótákonyv, II. Nótákonyv, Praeludiumok II.	4 9
		Rövid requiem. Férfszóelő orgonakísérettel	6 6
			7 10

	<i>Sz. Old.</i>
75 elő- köz- és utójáték orgonára vagy harmóniumra	10 10
	11 8
	12 8
Lafonté válogatott költeményei	6 8
„Magyarosan” Tudományos folyóirat	4 9
Magyar Cantuale	9 8
	10 10
„Magyar ünnepek” Tanügyi folyóirat	1 8
	3 8
Pedagógiai szeminárium ismertetése	11 8
Tiboldi József: Daloszebnépek	4 9
Szavalkórúosok Szervezetének és Tanfűtésének Módszere	10 9
Vallásos és vegyes tárgyú szavalkórúosok	11 8
Vicsay Lajos: Először igazság azután béke	1 8

VIII. Határidő emlékeztető.

1. szám 5. oldal, 2. szám 7. oldal, 3. szám 6. oldal, 4. szám 4. oldal, 5. szám 5. oldal, 6. szám 4. oldal, 7. szám 7. oldal, 8. szám 7. oldal, 9. szám 6. oldal, 10. szám 6. oldal, 11. szám 5. oldal, 12. szám 4. oldal.

IX. Szerkesztői üzenetek.

2. szám 8. oldal, 4. szám 10. oldal, 5. szám 8. oldal, 6. szám 8. oldal.

X. Személyi hírek.*

Allbauer József II. 8., Antalóczy Lajos IV. 9./X. 9., Arvai János X/8., Bajor János XII/8., Balog Ferenc VIII/8., Balogh József X/8., Baráth György I/8., Barabás András XII/8. Dr. vitész Barnabás István IX/8., Barnainai Ferenc XII/8., Bayer Károly VIII/8., Bátyavony (Bátyán) István VIII/8., Bencze János VIII/8., Bencze József VIII/8., Bencze László dr. XII/8., Dr. Berze Nagy János VIII/8., Békés János III/7., Berczi József II/8., Bodó László VI/6., Bodonyi (Bénics) Márta IV/9., Böhm György II/8., Braun István XII/8., Brautigam Ferenc XII/7., Buzz Emil VIII/7., Curilavics Ottó VIII/8., Csarmay Emenka VIII/10., Eberhardt János VIII/8., Edeleányi (Eibech) András XI/8., Ertl Sándor V/8., Fekete János VII/10., Ferenc József X/9., Fessel Pál VI/6., Feter Ferenc X/9., Fodor Ferenc XII/8., Fűzy Mihály VI/6., Gacsályi László XI/8., Gartner Elek VIII/8., Gergelics Teréz II/8., Gerbách György

* A római szám a lapszámot, az arab szám az oldalazmat jelöli.

Sz. Old.

VIII 8., Gertig Károly II/7., XII/3., Göbel Károly VI/6., Gratzl Gyula II/8., Gyuk István VIII/8., Hadfy (Heinlein) Béla V/8., Hahn József XII/8., Dr. Hang (Hangl) Ferenc II 8., V/8., Halmos Sándor VIII/8., Hargitai Gáspár XII/8., Hábel Gyula V/8., Hábel Vincze VIII/7., Hartwek János VIII/8., Hengery Pesthy Róza VII/7., Herbert Gáspár III/7., Hernai (Hesz) Béla II/8., Himesi Károly VIII/8., Hoffmann Kálmán II/8., Horváth Ferenc II/8., Horváth József VIII/8., Dr. Horváth József VIII/8., Hukker Tibor VI/6., Igaz Béla dr. X. 8., XII/8., Jakab Béla dr. XII 8., Jártas Róza VI/6/8., Kail Antal III/7., Kaszás József III/7., XI/6., Kiss Imre X/10., Kiss Lajos I/8., Koch Ede I/7., XII 8., Komlossy Antal II/8., Komócsy István XII/8., ifj Kovács Kálmán VIII 8., Kovácsné Radnai Valéria VI/6., Kósa József II/8., Kósa Sándor III/7., Kövágó Péter I/7., Krémer Péter I/8., Kutor Ferenc I/8., IV/9., VI/6., Lovász János I/8., Magyar Dezső VIII/8., Magyar Sándor XII/8., Majnai József XII/8., Mauthner Ferenc II/8., Madi (Matóta) Balázs XI/8., Mezei (Mekler) Endre II 8., Megyesi György VIII 8., Miklósi Gyula X/9., Mohos József III/7., Molnár János XI/8., Monostási (Müller) Endre X/9., Nagy György VIII/7., Nagy Ilona II/4., Nádi Balázs XI/8., Naray Ferenc VIII/7., Nemes János II/8., VIII 8., Nemes József VIII/8., Női (Notheisz) Imre II/8., Palotás (Paulen) Ferenc I/8., Palotai János VIII 8., Pataki Károly III/7., Patócs József VIII/8., Partl József VIII/8., Pavlicsek János I/8., Pál György XII/8., Pálos (Pichler) József VIII/8., Pető Gyula IX/8., Pohl István VI 6., Polgár Dezső X/9., Prasch János X/9., XII/8., Prenek József VI/6., Radics Béla VIII/8., Regős István VIII/8., Reil Antal VIII/8., Richter János II 8., Rostás (Fessel) Pál X 8., Saahgy Ferenc IX/8., Saahgy Sándor II/8., Sárly János VIII/8., Sárly György VIII/8., Sasvary (Schneider) József XI/8., vitész Simon Simon I/8., Somogyi Géza XII/8., Somogyi István VIII/8., Staub Adám VIII/8., Schlenker Mihály I/8., Schröder Zsuzs XII/8., Schuchs József III/7., Szabó Dezső XI/7., Szauer Dezső I/8., Szauter József VII/7., Szende Mátay I/8., Szeitz András VIII/8., Szeremlei Szabó Nándor X/8., Szántó László I/8., Szirt István VIII/8., Szónyi (Szindler) Andor I/8., Szuló József XII/8., Tarnay (Eberhardt) József VII/10., Tásnády József VIII 8., Tanczos Gyula I 8., Tiboldi József IV/9., Dr. Tóth István IX/8., Tóth Nándor XII/8., Utas (Höl) Emma V/8., Vadas Gyula VIII/8., Vadas (Jäger) József II/8., Vargha Ferenc XII/8., Várkonyi Antal X/9., Várszegi (Jäger) Alajos VI/6., Vesztergombi János VIII/8., Vesztergombi József VIII/8., Vörös János I 8., II/8., Wanner József VIII/8., Weizenburg József VIII/7., Dr. Závodszky Levente IX 8., Zsinikó Ernő II/8.

KATHOLIKUS ISKOLA

A pécségyházmegyei tanítószög hivatalos közlönye
Népköztudásügyi havi közlöny. Szerkesztők: **Mejelenik minden hónap elején.**

Komócsy István, főtanfelügyelő, egyesületi elnök és **Magyar Sándor**, tanfelügyelő.

Előfizetési díj 1935. évre 3 pengő. **Tagdíj 1935. évre 3 pengő.**
SZERKESZTŐSÉG: Pecs, Szeletovszky-tér 23. sz. (Püspöki Palota), hová a lap szellemi részét illető közlemény, hirdetések és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.012. sz. postaküldeménykiszámla bevezető-lapon küldendők be.

Pécs, 1935. január 1. **XXIV. évfolyam, I. szám.**

Új fényben.

Új fényben minden ember lelke nagy kérdőjellel állik és a titokzatos jövőbe mered. Mi mindig várunk, hiszünk várunk. A magyarság most küllően. Sosem jelenünk — egyéni szempontból is, nemzeti szempontból is — valóban sűrű, lesújtó, kétségbeesítő. — Mit hoz nekünk, magyaroknak az újesztendő?

Könnyes szemmel, megcsontított és hasáknál térképére nézünk, a négy folyóra és a hármás hegyre gondolunk és égő vágygal kibánjuk, hogy est minél előbb — még ebben az évben — lomtárba tehetessük és ismét a régi térképről magyarságunkat. Érttem ezt a szent fájdalmat: Jenemtas próféta is azt mondta, hogy a zsidó nép is a földet akasztotta hangszerrel és szeme megfűrészt, amikor a fogságban szédült főúróra, Jeruzsálemre gondolt. Sokat írok megszállott területen és látbatesterem közé, együtt könnyezünk és utolsó búcsúszavak mindgy ugyanaz a lélek mélyébe! Jakhad, fájdalom kérdés: Mikor üt a szabadság boldog órája? Nem is szabad nekünk megcsontított hazánk térképéről soha levennünk szemünket.

Mégis hazafias érzésünk ma nem merülhet ki az izraelitizmus állandó hangzatosában. Naiv optimizmus a hit, hogy hazánk térképét zöld asztal mellett valaha is kiterképezhetjük. Éhes szomszédaink nem adn, inkább még a meglevőből is rabolni akarunk. Nagymagyarságunk, legedesebb újbetűnk csak erős hatonaság vagy a világesemények szerencsés találkozásá valószínűleg me. Kizárólag az erősebbi iskolat magyarsítás sem vezet mindig célhoz. A régi béke boldogabb napjainak a Felvidéken sohaszr fejő szivvel hallottam, hogy

éhes magyar nyelvem gyalázták nemzetünk.

Nekünk a mai megváltozott viszonyok között hazafias, nemzeti érzésünknek mélyebb, súlyosabb tartalmat kell adnunk. Deleltséget, szellemet kell beleolnunk. Szent tűznek a lángját kell gyújtatnunk és apolnunk — az iskolában és eiben egyaránt — amelyek nemcsak a régi határokat világítják meg, de göröcsön odaharposolnak a magyar szellemhez, a magyar nyelvhez, a magyar irodalomhoz, a magyar művészethez, a magyar hagyományokhoz és népszokásokhoz és minden értékhez, amely magyar lélekhöz jakhad, hogy még mai nagy lerongyolódtságunkban is ragaszkodó érzséssel, vértanúi áldozatkészséggel simuljunk nemzetünkhez és akkor se szakadjunk el tőle, ha még jobban nyomoritanak és megaldznak. — A magyar lélek mélyén még sok szellemi kincs és érték rejlik és ha mi ezt hangsúlyozgatolmál és nagy kitartással felszínre hozzuk, új fényt szórunk a magyarságunk mai sötét útjára.

Az erdélyi magyarság is erre a munkára veti most a fűsült. Csendben dolgozik, szellemi téren erősít és fejleszti a népet és mártis olyan magyar irodalmat létesített, amely a pestivel vetekszik, sőt sok tekintetben felülmúlja. És ahol ilyen munka folyik, ott a legboldogabb jövőt alapozzuk. Szerencsétlen korunk szerencsétlen gyermekeit végünk: nyugúnk, szenvedünk, de bizhatunk a jövőben. A történelem igazolja. A lélek, a szellem, az élet, az erő, ha szaktársaink zárják és szuronyos öröket állítanak mellé, mégis dicsőségesen feltámad. Tovább él, érvényesül és uralkodik.

Gábor Péál dr.

Lapunk jelen számához postai befizető lapot csatoltunk, hogy a lap 1935. évi előfizetési díja (3 P) postafordultával behűdlessék.

Mai modern nevelési irányok.

Az 1934. évi augusztus modern Budapestén tartott „Pedagógiai Szeminárium” oly sok értékes, és az új tanterv tanításának szempontjából sokszor nélkülözhetetlen anyagot közölt, melyről több órán át lehetne beszámolni tartani. Frank igazgatónak egy órán előadott anyagát ismertetem csak, melynek címe:

A mai modern nevelési irányok.

Ma, amikor sok nevelő egyéniségének és céljának megfelelően más, és más irányban igyekeznek nevelni, talán nem lesz érdekeltelen a tárgy.

Frank igazgató 13 nevelési irányt sorolt fel. Ezek többé-kevésbé megoldhatók, azonban éles határvonalat közzük húzni nem lehet.

1. A személyiség pedagógiája.

Nem a gépességre, az emlékezetre felejtjük a fősúlyt, hanem a szívet, a kedélyt, a lélek a fontos. Az érzelmi és az akarat világot neveljük, de a testet is.

Személyiséget nevelünk. Az eszmények közelségében újászületelt egyéniséget személyiségnek mondjuk. Ez a nevelés végső célja. A személyiség kifejlődésének menete: 1. helyes cselekvés, 2. jellem, 3. tudatos ön-állítás.

Ezen irányzat jó művelője Rudolf Hil-
debrandt.

2. Morál pedagógiája.

Az etikai értékelnek tulajdonít nevelő szerepet. Első és legfontosabb tehát az etikai érték, utána fontosságban következnek a logikai, majd az esztétikai érték.

Ezt tartja, hogy csak a közösség érdekében való odaadó erőfeszítés révén töltheti be a személy, embert rendeltetését. Nagy művelői Foerster és Tóth Tihamér.

3. Esztétikai nevelés.

Művészi nevelés. Mindent a művészi szem-
üvegén keresztül szemlél. Legfontosabb a művészet és ami avval összefügg.

Mis hasznosíthatjuk esztétikai tárgyainknál. Rend, tisztaság és osztlályban; pirágok és udvarban, ablakban, fejlesztik a gyermek esztétikai érzékét.

Művelője az angol Röslein.

4. A munka iskola.

Lényege az öntevékenység. Nemcsak testi, hanem lelki öntevékenység is. A gyermek maga is dolgozhat. A cselekvés iskolája is lehetne a neve. Különösen a gyermek tevékenységét beszűkíti igénybe.

A nevelés közvetlen célja: a helyes cselekvés.

5. A szociál pedagógiája.

A közösség számára dolgozik az egyén. A tanítvány nem egyedül álló, hanem a közösségek egy része. Nem magának tanul, hanem a közösségeknek.

6. Állampolgári nevelés.

Az állampolgár nevel. Az új tanterv célkitűzése is állampolgári nevelést ír elő. De ne csak az állam neveljen. Jobb ha az iskolák nem tisztán államiak.

7. Nemzetnevelés.

A nemzet érdekében történő nevelés. A nemzet a legfontosabb. A nemzet az első. A nemzet magyartudatosokot kifejlésére törekszik. Az egyén felelőtlenség és nemzeti felelőtlenség, a nyelv fejléttség és a nemzeti fejléttség a nevelés céljában szerveztséget alkotnak.

Iskolánkban erőteljesen és tudatosan nevelni legyzen a nevelés. A jó szokásokat vissza kell állítani, illetve ápolni, ruházati, erkölcsi stb. a rosszat azonban nem. A gyermekből ne írtsuk ki a tájzólást, írni azonban irodalmi nyelven írjon.

8. Pedagógiai naturalizmus.

Russzó követői. Csak felgáztságot vannak. Jelszava: vissza a természethez. Tétel: A nevelés az, hogy ne neveljünk.

Ezt az irányt ne kövessük, de azért tanít-
ásunk mindig természetes legyen.

9. Reform iskolák.

Angliából indultak ki. Jelszava: Több szabadságot a gyermekeknek! Több testgyakorlást is követel. A gyermekek tetszés szerint is foglalkozhat jó, de csak nagyon kevés gyermekkel lehet megcsinálni. Már Budapestén is van ilyen típusú iskola.

10. Pozitívista pedagógiai irány.

Első sorban a természetudományokat tartja igaz tudományoknak. Nagy hibája, hogy csak a pozitív irányokat és tudományokat akarja. Ezt az irányt se kövessük.

11. Filozófiai pedagógiája.

Tényeken és értékelnek nyugszik. Mindenkinek van filozófiája-ülánegzete. A filozófia tulajdonképpen a nevelés eredménye. Olvassuk el Pauer Ákos könyvét.

12. Gyermektanulmányok. Pedagógiai kísérletek.

Tanulmányozni kell a gyermekeket, iskolában, utcán, jétékhözben. Figyeljük minél gyakrabban. Készíthetünk róla jegyzeteket különféle szempontokból. — Kísérletezzünk

vele. Igyekezzünk a gyermekeket különb gyermekeké lanni. Minél többet kísérletezzünk, annál jobb. A gyermek érdékében történik mindig a kísérletezés. Az új tantervben is sok a kísérletezés. Mindig jobban és jobban akarjunk tanítani. A rossz gyermeket jó tulajdonságainál fogva lehet javítani.

A tanterv azonban ne legyen elméleti laboratórium.

13. Szellemtudományi pedagógiája.

Alapja lélektan. A lelki életet nem apró részekre osztja, hanem nagyobb egységekre. Azonban az egységnek természetes egységnek kell lenni. A lelki életet ne a vételekből akarjuk megismerni.

Gondolatok egy vezérkönyv olvasása közben.

Írta: Aortay (Duszszus) Imre.

Gyermek ül az édesanya öleiben. Figyel. Anyukája mesét mond. Varázslatos, tündérszép képek lopeznek a kis gyermeki lélekbe. És a gyermeki fantáziá működni kezd és a meselálokkal együtt örend, együtt bábózik a legszépesebb gondolatok, az isten, a haza és a felebarát iránti szeretet. Nem visszaműködés, ha azt állítom, hogy a jó anya a legjobb pedagógus. Félte örökdió gyermeke boldogsága felett és szinte, mint egy órányal lebeg a felöltözött ember előtt is az édesanya magasztos képe. Míg a gyermek odahaza van, az édesanya és az édesapa a gyermeknek a mintaképe. Azoktól várja a jót, a szépet, a főlök várja a példét. Az idő azonban kíméletlenül tovább rohan és vész a gyermeket magával új, második otthonába, az iskolába, ahol szembetalálkozik valakivel, egy becsutott, vagy német, akiről talán hallott is valamit. És a tanítónak ekkor kell megemlékeznie, hogy hitásza megaslant áll s pajjon életművésze-e? Együtt tud-e dolgozni a jó szülőkkel? Megtud-e bíróni a gyermek érdekében a nehézségekkel, melyeket ifj-ott felületes szülők gördítenek előtárs. A csöpp emberke a tanítótól szinte elvárja, hogy szépen indul gyermekekét folytatódjanak. Mesét vár, csevegést, úgy amint azt otthon hallja a szülőtől. S a művésztől elő járhat, mint gyönyörű szép álom tünk elő lstennek gyönyörű alkotása — az egész mindenség. — a gyermeki lélekben. A mese szarványt visszázik a gyermeki lelket a valóság fele! A szarvétudomány között is fel-fel csillan tanításunkban a mese íve. Egy tanítványunk körében azonban teljes otthoni legkör teremthetünk a gyermeki fantáziának. Ez a tanítvány a beszéd- és értelemgyakorlat. Nem könnyű a feladatunk a beszéd-

Mi tanítók ne egy irányú hővessünk, hanem az összes egységekből vegyük ki a jót, az érteleteset. Legkevésbé közzük a Pedagógiai naturalizmushoz és a Pozitívista pedagógiát irányhoz van.

Loeke azt tartja, hogy 100 emberből 90 a nevelés folytán lett jóvá vagy rosszra. A lélek üres lap, melyre a tapasztalat írja fel a be-
tűt. A lélek olyan, mint a vízsz, mely tetszés szerint formálható. Mi nevelők formáljuk jól a gyermek lelket. Munkánk lelkiismeretes legyen. Ezt nem csak a földön ellenőrzik, ezért felelőnk kell a másulágon is.

Dunaföldvár,

Sugar Gyula.

értelemgyakorlat órán. A gyermek lelt, várja a szót ajkunról és minden pillanatra kész lecsapni egy-egy kérdéssel. Ez az óra a türelem órája. Reszen kell állnunk és minden percben készek legyünk arra, hogy helyes feleletet adhasunk. Ennek a tanítványunk az anyagát a legnagyobb részben a helyi viszonyok adják meg. Bármilyen él-
vezetesnek is ígérkzik valamely kitűzőt vezetőnek, ha jó tanító nem vissz tanításába életet és nem kelt fel kellőképpen az érdeklődést, az óra unalmasá válik és a gyermek lélekben visszanyestünk egy vitégzsáknak indul erénybimbó. Viszont bármilyen száraz téma legyen is soron, azon igyekezzünk, hogy elevevesség, vídamságot, napsgorogt vigyünk tanításunkba, hogy a gyermek megértse és önkentelenül is fel-foghassa a komoly élet folyamatát és refférennek midenkor állítsuk lelke elő lstennek fenséges képét és a visszazserendő, glóriával övezett Nagymagyarországot.

A legnagyobb nehézsége a tanítónak mindig az, miről csevegjen a beszéd- és értelemgyakorlat órán és hogyan ossza be az évi anyagot. Sőt, ha meg is van az az anyagbeosztás, sokan írják azon a fejük, miképpen fogjon az egyes anyagokat a tárgyköréhez. Hat bizony, hogy ószintek legyenek. Hat bizony, hogy ószintek legyenek, az nem olyan cselekvőség, akik koraiknak, vannak pedagógusok, akik koraiknak, segítségére sietnek egy-egy jó vezérkönyvvel. A kitűző pedagógusok, Dródy Gyula-nak „Beszéd- és értelemgyakorlatok a IV. osztályban” c. vezérkönyv elsőrendű tanmása a tanítónak. 333 oldalon at teljes évi anyagbeosztást ad és azt az anyagot bővebben kifejlesztve, részletesen feldolgozva adja a teljesen osztott, a kéttanerős, valamint az osztatlan iskolák számára. Ez a tanmenet természetesen a helyi viszonyoknak

megfelelően módosul. — A IV. osztály anyagát a tanterv alól előírt gondolatkörökben adja meg, szem előtt tartva mindig a legfontosabb kellekét, hogy szemléltető, lehetőleg a tanító által a táblára rajzolt képekkel oldottasson. Az anyagot két pontba foglalja össze az előírás szerint: 1. Más utódekről hozott anyagok. 2. A Jalu és a páros egymásrautaltsága. 3. A természet jelenségei. 4. A magyar nemzet történetének fontosabb eseményei. 5. A magyar ember mivétele. 6. A naplár. 7. Séta, kirándulás. Ezek-

ben a pontokban foglalta össze az évi anyagot, melynek a gyakorlatban való feldolgozást módját állította előtérbe, bár nem mellőzte az elméleti megvilágításokat sem. A tanítói munka tudatossá tételét jobban szolgálja azaz, hogy az elmélet nem külön fejezetekben, hanem a kidolgozott tervezetek keretében, az alkalmas mozzanatokhoz kapcsolva nyújtsa. Ezáltal a könyv teljes egészében ad, amire a tanítónak szüksége lehet, szüksége van.

Gyakorlati esetek - gyakorlati megoldások.

Ismételen előfordult, hogy az egyes egyházközségi képviselőtestületek által megjelölt tanterv, avagy kántortanítói-választásokat a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter nem vette tudomásul s megtagadta a fizetésképesítő államségi kiutalását azon indok alapján, hogy az egyházközségi képviselőtestületek a tanítványválasztásnál teljesen figyelmen kívül hagyták az általa 69.030/1934. VI. é. o. szám alatt kiadott rendeletét.

Felhívjuk érdekeltektől egyházközségeket figyelmét fenti körülményre s arra, hogy a tanítványválasztásnál szigorúan alkalmazzanak a 69.030/1934. VI. é. o. sz. vm. rendelkezéshöz, amelynek lényege az, hogy korábban végzett pályázatokkal szemben a most végzett pályázatok előnyben nem részesíthetők s hogy 1934. évből elégséges oklevelet szerzett pályázók megválasztása feltétlenül mellőzendő a korábban végzetekkel szemben. (Megjelent a Katolikus Iskola 1934. április 1. számában.) Amennyiben a rendelet előírásait bármilyen tekintetben mégis eltérnének, úgy ezen eljárásukat elfogadhatón módon indokolják meg úgy a választási jegyzőkönyvben és minősítési táblázatban, mint pedig a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez utaztatandó folyamadványban is akkor, amikor a választás tudomására kerül, illetve a fizetésképesítő államségi kiutalását kérelmezik.

Felmerült azon eset, hogy egyik egyházközség az erősenben álló rendelkezések ellenére nem jelentette be, hogy a tanítói fizetésbe a kántortanítói részére az 1929. évi XXXI. t. c. 13. §-a értelmében beszámítandó kántori díjazást 1926. évtől kezdve előirányzottan szolgáltatja, s így a kántortanítói m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter végzése szerint jogszolgáltatón vette fel az illetmény kiegészítő államségélyt. A miniszter az egyházközségeket kötelezte arra, hogy a kántortanítói által jogszolgáltatón felvett fizetésképesítő államségélyt az állampénztárnak benyújtva össze, fenntartva a jogát az egyházközségeknél, hogy a térítvány teljes összegére esetleg visszakérrelt jogváladj éjen a kántortanítóval szemben.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr fentebből vázolt végzése ellen az egyházközség panasszal élt a m. kir. Közoktatási Bírósághoz, amely 4956/1933. H. sz. alatt, a követelek végzést hozta:

.....róm. kath. kántortanítói államségi térítvénye ügyében a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 64.793/1933. VI. sz. alatt hozott határozata ellen aróm. kath. hitközségi tanács képviselőtében hitközségi elnök által beadott panasz 1934. évi június hó 12-ik napján tartott nyilvános ülésében az 1896. évi XXVI. t. c. 131. szakasza alapján tárgyalás alá vévén, a következőképpen V. G. Z. E. T. T.: A m. kir. közoktatási bíróság a vallás- és közoktatásügyi miniszter által emelt hatáskörű kifogásnak helyet ad és a panasz érdemi bírálat nélkül visszautasítja. INDOKOLÁS: A panaszosróm. kath. hitközségi tanács a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek azt a határozatát támadja meg, amellyel kántortanítói fizetésképesítő államségélyét 1932. évi július hó 1-től kezdve nemcsak beszüntette, hanem az iskolafenntartó költségvetés egyben arra is kötelezte, hogy az 1926. évi január hó 1-től illetéktelenül felvett államségélyt az államkincstár részére térítse vissza. Az ügy tárgya ezek szerint hitelezeti tanítói képzésnélvétel (államségély) s a vitás kérdés a képzésnélvételhez való igény- és a visszatérítés jogalapja körül támadt. A hitelezeti tanítói pontoknak azonban nem mindennemű illetményigénye áll közoktatási bírósági jogvédelem alatt, amennyiben az 1896. évi XXVI. t. c. 51. §-ának 2. pontja csak a helyi javadalomkiegészítő részét alkotó terményjárndóságok beszedése és kiszolgáltatása körül —, ugyane törvényszáza 1. pontja és az 1907. évi XXVII. t. c. 8. §-a pedig a tanítói terményjárndóságok, illetve földjavadalom értékelése (pénzgyenértéknek megállapítása) körül keletkezett vitás kérdések elbírálására alapítja meg a bíróság hatáskörét. Ellenben nincs oly törvényes jogszabály, amely akár a helyi képzésnélvétel, akár az állampénztári igényelt fizetésképesítő államségély (családi pótlék) tekintetében a bíróság előtt érvényesíthető panaszjogorvoslatot biztosítana.

Mintfogya pedig a közoktatási bíróság előtt eljárásnak csakis a törvényben megjelölt esetekben van helye s a bíróság hatáskörét az 1906. évi XXVI. t. c. 19. §-a értelmében a törvény és joghasonlóság elvének alkalmazásával kiterjeszteni nem lehet), a panasz elbírására a bíróság hatáskörét megtagadni és a panasz visszautasítani kellett".

Általános érdekeltségre való tekintettel közöljük fentebbi közoktatási bírósági végzést. E szerint a Közoktatási Bíróság a felekezeti tanítói járandóságát illetően

csalás azon járandóságára van felülbírálható azon jogkörre, amely a helyi javadalom kiegészítő részét alkotó terményjárndóság beszedése és kiszolgáltatása körül támadt vitákat illeti. Ellenben nincs a Közoktatási Bíróságnak hatásköre az állampénztári igényelt fizetésképesítő államségély (családi pótlék) tekintetében. Így körülmények mellett szóban forgó egyházközség nem tehet mást, mint az általa szerelemelt vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelkezését végrehajtja.

EGYESÜLETI ÉLET.

A SÁSDI RH. ESPERES HER TANÍTÓI HÖRE 1934. okt. 23-án tartotta meg Sásdon az öszki közgyűlést. Szentmise után Zabánny Alajos kisbattányi tanító felolvasa "Modern pedagógiai gondolkodás" címmel dolgozatát, melyben a régi és az új pedagógiai harcát vázolja, az írószálat és a pozitív pedagógia közti különbséget, továbbá kifejti, hogy a mai magyar modern pedagógia csakis a magyar gyermekből indulhat ki s a magyar gyermek testl és lelki fejlődésének pozitív ismeretéből kell felépíteni a magyar nemzetnevelést.

Utána elnök előterjesztéseket következtek Rusznaszky József pl. elnök beszámoló a XXV. jubilearis hat. nagygyűlésről. Utána pedig lemond elnök tisztségéről, miután nyugodalma vonult.

A kör új elnökeinek Bodó László hörgnyekt kintótt, a megválasztott alelnöki tisztségre pedig Gáza József baranyajenői kántortanítói választja meg a közgyűlés.

Ezek után Fent Gyula ker. tanfelügyelő,

egyh. elnök megérdemelt meleg szavakkal búcsúztatja Rusznaszky József pl. kintótt, a kör távozó elnökét; Rusznaszky J. 48 évi működött azon a pályán, ahol ő megvalósulandó célokat látott. Felolvasa Uráng Ferenc meggyesúspók Úr Öngyermeknevelésének elismerő iratát, amelyben működését elismeri és méltatja. Rusznaszky J. a hitből élő kath. tanító mintaképe, akinek példaképe a legnagyobb tanító, az Isteni Mester volt.

A kör tanítóságja nevében Huber János jágnokát kintótt búcsúztatja el s kéri, hogy: boldog értes töltse el lelkét mindig, amikor fáradozásának gyümölcsét szemléli.

Rusznaszky J. könnyező szemekkel köszöntte meg s kéri a tanítótestvéreket hogy szeressék egymást. A tanítónak nem lehet más igazi barátja — mint a tanító. Boldog volt végtelenül, hogy mint kath. tanító működhetett.

A kör örökös díszelnökének választotta meg.

Határidő-emelekeztető.

A Katolikus Iskola 1935. évi 3. előírtási díja az iskolai pénztárak részéről a 45612. sz. csekk-számlára beküldendő. — Nyugdíjnyeltek az iskolafenntartói által bejuttatandók. — Zárásnapok az 1934. és költségvetés az 1935. évről jóváhagyás végett az elm. főtanfelügyelői hivatalhoz beküldendő. Pályamunkák a Pécségházmezzel kir. Tanítóegyesület által kiadott pályázati feltevére 1935. március 1-ig teljes Sáska Pál. tanítóképzésről leendő tanár, együvélti titkár címére: Pécs, Pécségházmezzé u. 10. sz. küldendő. — Lekh, füzetek rendelése a második félrebe február 1-ig eszékendő.

lendők, személyi sürgetés beaváása nélkül. — A fázatához és erdőstéshez jelmelölt sürgésleletek tárgyában január 15-ig kir. tanfelügyelői hivatalnak jelentés benyújtandó. (Katolikus Iskola 1935. szept. 1. sz.) — Az egyházközségi közoktatási szabályok 23. §-a alapján az előző évi zárszámadást a képviselőtestületnek le kell tárgyalni. — A gazdasági tárgyú továbbképzés [ismételt] népszerűsítő államségi engedélyezés iránti kérelemnek kir. tanfelügyelői hivatalhoz február 1-ig bejuttatandó. (Hiv. Közlöny 1934. ápr. 15. és a Katolikus Iskola 1934. május 1. száma.)

Figyelem!

1935. évi január hó első felében megjelenik Franz József

lángcsöves vilkárts és a HALADÁS NYOMDA Rt. közös kiadásában

a Boldog Mór ima- és énekfűzet német nyelven,

48 oldal terjedelemben.

Megrendelhető a

Ára 10 fillér.

Haladás nyomda Rt.-nál

Pécs, Király-utca 21. szám.

Telefonszám: 22-90.

Egyházmegyei főtanfolyelölí rendeletek.

1523/1934. szám. **Megjelent a Tanítói Névtárhoz.** Egyesületünk 1934. évi közgyűlése határozta el, hogy a választmány azon indítványát, hogy az egyesület háromévönként adja ki a Pészegegyházmegyei Tanítói Névtárat s azt minden iskola szereze be az iskolai pénztár terhére. Ezen határozat értelmében bekértem a szükséges adatokat. Az Előnökség megbíza vitéz Székely Pál, egyesületi titkárát a sajtó alá rendezés munkájával. Ez a munka most elkészült, a Névtár elnyagta a sajtót, s megkezdődött a postai kézbesítése. A közgyűlés határozata értelmében minden iskola részére mellékelünk egy-egy postai befizető lapot. A Névtár ára a postai szállítással együtt egy pengő. Mivel a Névtár kiadásai, valamint szállítási költségei egyesületi terhelik, kérem az iskolai igazgatókat, hogy a Névtár ellenértékét, a mellékelő befizető lapokon az egyesület pénztárába — külön elszámolt bevárára nélkül — befizetni sziveskedjenek.

2790/1934. szám. **Tanítói fermészeleni lakás helyét lakáspenz megállapítása a 7210/1934. M. E. sz. rendelettel kapcsolatosan.** Tudomásvétel és szoros mehallgatás végett alább közlöm a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr J. évi november 26-án 100.001/1934. VI. ú. o. szám alatt kelt s valamennyi kir. tanfelügyelői hivatalhoz intézett rendeletét:

„Az 1934. évi 7210. M. E. rendelet végrehajtása során a Pénzügyminiszter úr részéről felhívás figyelmemet arra, hogy a közpénzügyi rendszerek kiutalásá a m. kir. Kormányzat illetményintézet útján kérelmező iskolafenntartók oly tanítók lakáspénzének megteremtését is kérelmezik, akik eddig természetbeni lakást élveznek és csak a 7210—1934. M. E. rendelet megjelenése óta változtatták meg az eddigi állapotot nyilván azért, hogy a természetbeni lakás helyett lakáspénzen részesüljenek tanítók. Felhívom a Tanfelügyelő urat, figyelmeztesse az érdekelteket, hogy az ilyen eljárást követő iskolafenntartók kérelmét elutasítom és ha eljárás utólag tudomásomra jutna, úgy az eddigi államegyedj kénytelen lennék megvonni.“

Hüliön is felhívom az egyházközségi képviselőtestületeket, hogy a tanítók lakásügyében fenti rendeletet ne hagyják figyelmen kívül, mert ellenkező esetben a képviselőtestület tagokat saját személynükben tesszem anyagilag felelőssé.

2806/1934. szám. **Tanítói állások betöltésénél köveendő eljárás.** Tudomásvétel és szoros mehallgatás végett alább az al közlöm a m. kir. Vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1934. november 13-án 69.500/1934. VI. ú. o. szám alatt kelt s valamennyi Főtitkár. Egyházi Főhatóságokhoz intézett köriratban foglaltakat, hogy amennyi-

ben az egyházközségek szóban forgó miniszteri rendelkezéseket ellátólag járnának az, az államegyedj elvesszése folytán az egyházközségre háromlöt anyagil vesztéséget az egyházközségi képviselőtestület tagjai lesznék anyagilag felelősek:

„Hivatali elődöm 1928. évi 16.347/sz. iratával felkérte a Főtitkár Egyházi Főhatóság, hogy az államháztartás terheinek elaprósítása érdekében az államegyedj nem állami elemi iskola-tanítói állások betöltésénél a létszámszokkókat szoros nyugdíjazott tanítóknak előbbséggel biztosítani melóztassák. Nem ugyan állampénzügyi, hanem méltányossági szempontok megokollták teszik, hogy tanítválasztások alkalmával azonos elbírás alá essenek azok a kiségitő tanítók is, akik legalább egy esztendő eredményes működést igazolnak.

A súlyos gazdasági és pénzügyi viszonyok ugyanis mind az iskolafenntartók, mind pedig az államháztartás nézve lehetetlennek tekinthető állásoknak szervezését, még abban az esetben is, ha erre a tanítók nagy száma miatt elég szükség is van. Ily módon nem szervezhető állások alkalmaztatnak ezek a kiségitő tanítók, eventúli megbiztatás alapján, 10 óra terjedő gyakorlati ójazás mellett, de akármilyen rátermettséggel, buzgalommal látják is el tisztüket, egyáltalán nincs kilátás a véglegesítésre, illetve előlépésre.

Fölötte méltányos tehát, hogy megszervezett államegyedj tanítói állások betöltése alkalmával ezek a kipróbált kiségitő tanítóknak is előbbséggel biztosíthatók minden kezdő teleroldt szemből.

Ez alapon és a korábbi intézkedéseknek megfelelően kívánatosnak és indokoltnak tartom, hogy előbbséggel részesítenessék minenekfölről:

1. A létszámszokkókat során nyugdíjazott tanítók, akiknek egyébként a létszámpaszatási törvények is előbbséggel biztosítanak, fölőve, hogy nyugdíjaztatásuk vagy B-listásra helyvezetésük előtt jogerős fogymli ítelettel fejezmi büntetésben nem részesültek, vagy ha len, ez a büntetésük később töröllettel minősítési táblázatukból.

2. Megfelelő nyugdíjas teleró híján azok a kiségitő tanítók, akik legalább egy esztendő eredményes szolgálatot igazolnak.

3. Sem az 1., sem a 2. pontban felsoroltak ne tekintessenek melőzetekül, ha olyan tanítói alkalmaztatik, aki megszervezett állásn működik más, akár rendes, akár segéd-tanítói minőségben.

4. Ellenben kezdő-teleró csak abban az esetben alkalmaztatassék, ha az állásra pályázók között nincs sem megfelelő nyugdíjazott, sem pedig legalább egy évi eredményes szolgálatot igazoló kiségitő tanító.

5. Kántortanítói állás betöltésénél mind a nyugdíjas, mind a kiségitő tanítói melőzet-hető, ha kántori képessége nincs.

Ennek az előbbségi sorrendnek érvényesítése céljából megújított hivatali elődöknek idézett iratában foglalt óhajlás:

Van szerencsém felkérni, melőztassék intézködni, hogy a) a megiresztés állásokra a pályázati hírdetmény minöbök tanítóknak könnyen hozzáférhető tanügyi folyóiratban, lehetőleg a »Néptanítók Lapja«-ban is létszámszokkó; b) a pályázati kérvények banyújtására melőztöl — a pályázati hírdetmény megjelenéséről számított legalább három heti melőzetesen — a pályázati hírdetményben is közzétesse, hogy az állás betöltésénél a nyugdíjas telerók és a leg-alább egy évi eredményes szolgálatot igazoló kiségitő tanítók előnyben részesülnek.

Tisztelettel megajegyzem, hogy a választásoknak az 1907. évi XXVII. t. c. 21. §-a alapján írteti részről történő jóváhagyása s alkalomával a legmesszebbmön gondbeszággal fogom vizsgálást tárgyavni tenni a történeti állás betöltéseket s amennyiben azt látnám, hogy az állás betöltése alkalmával olyan nyugdíjas telerók, a ki ellen alapos kifogás nem hozható fel, vagy pedig olyan kiségitő tanító, aki legalább egy esztendő eredményes szolgálatot igazolt, melőztetett, kénytelen lennék élni a fenthivatkozott biztosított jogommal.

Melóztassék tehát a bölcis főhatósága alá tartozó elemi iskolák helyi hatóságainak (iskolaszékneik) e tekintetben a szükséges utasításokat megadni.

2833/1934. szám. **Júfúsági dalosverseny rendezése.** Baranya vármegye vezető kir. tanfelügyelője 1934. december 7. kelttel 3602/1934. sz. alatt Pécsélt, 1935. évi pünkösd másodnapján rendezendő júfúsági dalosverseny tárgyában a következő köriratot adta ki:

„Az Országos Magyar Dalosözvétség pécsi kerülete az 1935. évi pünkösd másnapján is meg fogja rendezni az elemi iskolák tanítóióli alakított énekkarok dalosünnepét.

Ezen júfúsági dalosünnepen 2 és 3 szólamu gyermekkarra írt magyar népdalosporttal és egy-egy szabadon választott szövegében, hangterjedelmében és zenei felépítésében gyermekek nélö 2 vagy 3 szólamu énekek lehet részvenni. A karmú partitúráját csak akkor küldöm meg, ha közli, hány szólamu csoportban kíván részt venni. Részvétel esetén tehát szükséges, hogy a partitúra vonatkozó kivánáságt sürögessen közölni.

A dalosünnepen az énekkarok beosztása ugyanaz lesz, mint az 1934. évben.

Az ünnep d. e. 10 órákor a pécsi Nemzeti Színház helyiségeiben fog lefolyni. A részvételről az egyes iskolai énekkarok, a Daloskerület részéről okmányt fognak kapni.

Amidön a fentieket tudomására hozom, közlöm, hogy az iskolai énekkar részvétele nem köveztöl, az csupán önkéntes jelentkezés alapján történhetik.

Amennyiben a tekintetes Cím iskolája énekkarával ezen a dalosünnepen részt óhajt venni, sziveskedjék az velem legkésőbb 1935. évi január 10-ig közölni s egyben jelezni, hogy 1. 2 vagy 3 szólamu dalosporttal kíván-e részvenni.

2. Milyen szabadon választott éneket s hány szólamban kíván előadni.

3. hány tanuló fog az ünnepen részvenni. Az eddig megtartott júfúsági dalosünnep alkalmával lelkes, magas színvonalú tanítói munka kiváló eredményei alapján remélem, hogy az júfúsági dalosünnep iránt tanúsított érdeklődés nemcsak az eddigi mértékben fog megújulni, hanem fokozódni is fog.

Felkérem végül, hogy részvételi szándékát a fenti időig az Országos Magyar Dalosözvétség pécsi (VII.) kerületének előnökségébe is közölni sziveskedjék.

Felhívom a felügyeletem alá tartozó összes elemi iskolák igazgatóságait, igazgatóságait és tanítóit, hogy szóban forgó dalosversenyen lehetőleg minél nagyobb számban vegyenek részt tanulóikkal. Ennek érdekében fentebb idézett köriratban foglaltaknak megfelelőleg járjanak el.

2853/1934. szám. **Harácsonyi szüntöl.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 1934. december 17-én 37.217/1934. V. ú. o. sz. alatt kelt s valamennyi Főtitkár. Egyházi Főhatóságokhoz intézett megiresztése alapján megajegyzem, hogy a felügyeletem alá tartozó összes iskolában a folyó teleró harácsonyi szüntöl december 23-ától 1935. évi január 6-ig bezárólag legyen kiadható.

2857/1934. szám. **Népiszkola tanuló zenei magánoktatása.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 60.072/1934. VI. sz. oktatásügyi rendeletére (megjelent a Hivatalos Közlöny 1934. dec. 15. számában) azzal hírom fel a felügyeletem alá tartozó összes iskolai igazgatóságok és tanítók figyelmét, hogy a népiszkola tanuló zenei magánoktatásá illetőleg e rendelet előírásait vegyék figyelembe.

HIREK.

Koch Ede kanonok apátí és Hővegi Péter préposti címet kapott. Virág Ferenc meggyéspüspök Hoch Ede kanonok pécsi székesegyház plébánosaként s a Szent Hippolytúru nevezett gémonostori címetes opátuságt és Hővegi Péter dr. tb. kanonok, bázsegyházi plébánosaként a Szent Imrért nevezett töló címetes prépostságot adományozta.

Igazgatótanítói kinevezések. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Hiss Lajos bánya, Drescher Ádám köbányi, Paulcsák János meckeszabolcai és Lovász János sátréthyi rk. tanítókat igazgatótanítókká kinevezte.

Balász hosziorával díjazott pécsi szerző. A Zenészkör és Irod. Egyesületének hírdetelt pályázatán Kufor Ferenc pécsi püspöki tanítóképzőintézet tanár személyében pécsi szerzőszert nyert pályadíjat. A jeles pécsi komponistát díjnyertes magyar nótáért ezüst hosziorával jutalmazták. Ez új szerzeményeket a Zeneművészeti Főiskola nagytérmeiben tartandó hangversenyen tűnteti először először. Kufor Ferenc legújabb nótákönnyű, minden könyvkereskedésben kapható, de megrendelhető a szerzőnél is.

Szendé Mátyas rk. igazgató-kántortanító ma 81 éves korában elhunyt Babarcon, ahol több mint négy évtizeden át élt hivatalának. Temetése december 20-án volt Babarcon. Halálát felesége, szül. Waller Anna, továbbá gyerme-

kel, unokái, dédunokái és széleskörű rokonság gyászolták.

Tanítói kinevezések. Krémer Péter a tenelli II. sors., Szauder Dezső a nosztáni és Benze János a somogyi kántortanítói állásra egyházközségek kinevezettek.

Névváltoztatás. Szinder Andor perekert rk. tanító család nevét belügyminiszter engedéllyel „Szönyi”-re, Paulen Ferenc tamási-I. rk. tanító „Palodás”-ra változtatta.

Tanítók a vármegyei törvényhatósági bizottságban. A most folyó törvényhatósági képviselői választása alkalmával Tolnavármegyében Schlenker Mihály bonyhádi, Szijárdi László szakcsi, utóza Simon Simon szakszárdi, utóza Tanczos Gyula tamási és Baráth György esztrák r. kath. tanítók Tolna vm. törvényhatósági bizottságba beavaszottak.

Levente kiállítás. Baranyavármegye testnevelési és népgondozó felügyelősége Vörös János mohácsi szeghtomoru r. kath. tanítót a leventeoktatás terén való eredményes működéséért dicsőró elismerésben részesítette.

IRODALOM

Magyar ünnep. Blóttém fekszik egy 50 oldalas köd fizet. Felirása: „Magyar Ünnep” Tanügyi folyóirat. Megint valamit új váltakozás? ... Felirása szerint a VIII. évfolyamot járja. Ime egy tanügyi folyóirat, mely 6 év múködésén a állg tudunk róla valamit. Érdeklődéssel lapozgatom hát, olvasgatom cikkeit a megállapított, hogy tanügyi lapnak a szó megszokott értelmében nem nevezhető. Nem talolok u. i. benne pedagógiai fejtegetéseket, módszeres megbeszéléseket, mintaléceké, mint ahogy ezt más tanügyi lapokban megszoktam. De ezek helyett ünnepi beszédek a Kormányzó nénapjára, a limanói csata évfordulójára, a szegény gyermekek felruházását ünneplégre stb. Találk benne egész csomó, iskolai mesélő-ünnepre való, egyszerű, nagyon bájos karácsonyi mesét, karácsonyünneplégre alkalmas, egyszerű eszéközöllel is megvalósítható szándarabokat, Finta S., Szabolcska, Vörösmarty, Hosztolányi, Pósa stb. roppant bájos alkalmi verseit. És most megértém, miért írták ró, hogy tanügyi folyóirat. Mert az iskola szívet-lelkét nemesítő, munkáját szolgálja. Nem elméleti fejtegetésekkel, hanem elméleti megindulások és gyakorlati tapasztalatok alapján összerakított mese-, vers-, beszéd-kincsest. Kincsest — mondom mert kincsésbányája lehet a tanítónak minden ünnepi alkalom melő a emellett nevelő célokat is szolgáló megünnepléséhez. Ezt akarja jelenteni a folyóirat címe is. Nem

tűnik ki, de bizonyára alkalmasszerűen jelenik meg s mondanivalóját egy-egy, az iskola életében is fontos ünnepi alkalom köré csoportosítja. Ahol anyagilag mód van rá, csak nyert a tanító is, a gyereksereg is, előfizetésével. (Hírdőhivatala: Szeged, Madách-utca 17. Előfizetési ára egész évre 6 P.)

Előszór igazság azután béke. Irta: Vicsay Lajos, polg. isk. tanár. A fentebb említett „Magyar Ünnep” kiadása. Hatalmas, 338 oldalas, szépen illusztrált munka, melyet a szerző „a hazáját szerető, művel magyar közhűségnek s az Ifjúságnak” szánt. A trianoni béke vadrátja. Tetemre hívja az ezeréves magyar történelem fényét, a természet rendjét, a kulturát és művészeteket, valamint igazság államok világosan gondolkozik, az igazság kíméletesen gondolkodik, az igazság kibérlőkép nem félt fel. Megdöbbenő képet rajzolja annak a rablásnak, melyet földünk, népünk, gazdaságunk, iparunk, kereskedelmünk, jövő békes felidé-ésünk kántára Trianonban elkövetettek. Ezt a sötét képet a háború utáni magyar költők legjobbjainak 35 legszebb költeménye igyekszik reményre világosítani. Végül felsorakoztatja egész Magyarország vármegyéit s minden nevezetes helyiségét. Röviden azt mondhatjuk a munkáról: a hazafis meggyőződés munkája, mely ösztönelt szolgálat akarja nemzetét. Stílusa a közfőző cónak megfelelően könnyű, magyaros. A tanító számára hatalmas forrásmunka iskolát és iskolán kívüli munkája számára. Ára 6 P.

Felirás szerkesztő: MAGYAR SANDOR.
Kiadó a Pécsvármegyei Róm. Kath. Tanítóegyesület.

Haladás nyomdászvntársaság Pécs, Király- és Szent Mór-utca sark.

KATHOLIKUS ISKOLA

A pécsvármegyei tanítószög hivatalos közlönye
Népköztudósági havi közlöny. Szerkesztők: Megjelenik minden hónap elsején.

Komocsi István, fötanfelügyelő, egyesületi elnök
és Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Előfizetési díj 1935. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSEG: Pécs, Incezy Dénes-utca 9.). (Papi Othón), hová a lap személti részét illető minden közlemény hírdeték és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.012. sz. postautarképzőintézet befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1935. február 1.

XXIV. évfolyam, 2. szám.

Mit tehet a tanító a falun is terjedő szociáldemokrácia ellenszögzésára.

Irta: Dr. Somogyiné, Gazsi Teréz bányosi rk. tanító.

I.

Az iskolában

van leginkább otthon a tanító. Itt kell bendenie a nagy munkát, mely a falu megmentése érdekében vedőró. Ez iskolai nevelés hivatott az alapok lerakására. Ezt kell szemelőtt tartanunk a szociáldemokrácia ellenszögzésára kifejtett tevékenységünkben is.

1. Közudomósú, hogy a szociáldemokrácia a társadalmi osztályellenes kizáróssal igyekszik céljait elérésért folytatni küzdelmékhöz fegyvert szerezni. Legbiztosabb ellenszer lesz tehát először is az osztályellenes kizáróssal szemben. Az iskolában egyenlő bánásmódban kell részesíteni a gyermekeket, hogy a szegény napzsanos ember fia, leánya ne érezhesse magát hátrébb soroltva a jómódú gazda- s iparosgyermekkel szemben. Valósággal fúttetőben éreztetni kell his tanítványainkban, hogy gazdák szülőköl születni szerezése csupán, szegénynek lenni pedig nem szöggyen.

2. A legszögöröb és legtárgulogóssabb igazságosság vezéreljen bennünket állandóan, hogy az a gyermek, akit megfenyűntök, még csak véletlenül se gondolhasson magában olyasmit: „Igen, én kikapok. Bezzeg a bíró fia, a mulkior est, meg ezt tette, megis mit kapott? — Semmit.” Az ilyen gyerekkori ésréveletekből hajt ki később a forradalmi eszmék várga. A tanító azonban igazságosságával elejét veheti ennek.

3. Nevelő munkánkban egyik főfeladatunk a falu társadalmi képzettségének ellenszögzésát kell tekintnünk. Mesélni, el-

A tanítónak, különösen a falusi tanítónak mindenkor számolnia kell korának jelentősebb áramlataival is, hogy azok mellett, vagy ellen a tudományos szemléletés tárgyilagos ítélete alapján állást foglalva nevelő munkáját megfelelő módon irányíthassa.

Korunknak legjelentősebb eszméáramlata: a szociáldemokrácia. Szelleme, tendenciája, eszközöl közmérték. Tudjuk, hogy szép, filozófiai életet, amelynek gyakorlati véghezvitelét azonban kizárt. Szomorú tapasztalatból tudjuk azt is, hová vezet. Hiszen alig mult el tiz év azóta, hogy a vörös rémuralom terrorhatalma orgáját őrle hozánkban is.

És mégis mit látunk? A szociáldemokrácia egyre népszerűbb lesz, egyre jobban terjeszkedik. És pedig nemcsak a városi munkásság körében, hanem most már falun munkásság vezérelt részmeiték a falusi munkásság szervezeten erőnek nagy jelentőségére s minden erőfejlesztésükkel igyekszik a föld fiat megnyerni céljainak. Ezzel a ténnyel számolnunk kell.

Az a kérdés már most, mit tehet a tanító törekvésű ellenszögzésára. Precíz, kimerítő válasz természetesen nem adhatunk. Ez minden tanítónak egyéniségétől és körülményeitől függ. Ki többet, ki kevesebbet, az azonban köztételei, hogy mindenki megteheti a magáét.

Három terepön áll nyitva a néptanítói számára: 1. Az iskola, 2. az Ifjúsági egyesületek és 3. az iskolán kívüli népművelődési előadások terepüna. Lássuk ezeket külön-külön.

beszélesein kőset legyenek különböző társadalmi rétegek tagjai, akik a cselekményi folyamatban közös célokért küzdenek, kölcsönös egymásra utaltságban dolgoznak, fáradoznak. Vagy, ha máséért történik, alkalmazzunk éles kritikát. Mutassunk rá a szereplők helytelen fejlődására s állapítsuk meg, mi lett volna az ideális.

4. Állandóan neveljük, szoktassuk a gyermekeket az alá- és fölrendeltségi viszonyhoz. Nagy gondot és szeretettel ottassuk szüleitnek, előjáróknak (tanítónak, a plébánosnak), a közösség vezető emberetinek, az idősebbeknek físzletelére. A kösöntés legyen a físzletnek legegyszerűbb megnyilatkozása. Kultúrát kell ezért az a szép szokást, amely felől általában dítik, hogy a gyermek minden felöltönek köszön, akár ismert azt, akár nem.

Az alá- és fölrendeltségi viszonyra kapcsolatosan olthajuk bele kis tanítványainkba a főrendégek físzletelét is. Célnak e tekintetben az legyen, hogy a gyermek (és később majd a felnőtt) ne a büntetésből való féltésből, a törvény parancsát. Ez magától értetődően szükséges lesz a gyermekek értelmeire való appellálást. Rend a dolgok lelke. Rend nélkül nincs célserűség. Törvény nélkül nincs rend. Előjárók nélkül nincs törvény. Már pedig az ember - külön-külön és egységeiben is - állandóan célra törekszik, tehát szükségse van mind rendre, mind törvényre, mind előjárókra. Mi történne, ha mindenki a maga fejére tenne? Mi történne, ha minden egyetem letérne kiszabott pályájáról?... Rend a dolgok lelke! Ennek igazságát nemcsak érzéttel, hanem - különösen a felsőbb osztályokban - világosan meg is kell értetni tanítványainkkal.

5. Minden száznál, cselekedetünkben ama fejlődésünknek kell kiöngnie, hogy a gazdaság egymagában mit sem ér. Darius kezében minden arannyá változott, mégis nyomorultul éhen pusztult volna el, ha az istenek meg nem könyörülnek rajta. Nincs gazdaság, amely az egészséget pótolhatná és nincs gazdaság, amelyet a halandó ember magával vihetne a más világra. Végeredményben tehát a gazdaságnak nem lehet olyan értéke, amely miatt érdemes embernek embertársára adóz gyűlölettel acsarkodni.

Nem szabad azonban felednünk, hogy az éremnek másik oldala is van. A gazdaság tehát a fentebbi értelmezésben értéktelen, az érem másik oldalának vizsgálata azonban, az a meggyőződésre jutott bennünk, hogy az a munka és szorgalom gyümölcse és egyúttal jutalma. Ez alól a szabály alól ritkán van kivétel. Ha nem is épen a tényle-

ges tulajdonos, de valamelyik őse biztosan kiérdemelte gazdaságát szorgalmával, ügyességével vagy bátorságával. Ezt a tudást kell beleoltanunk tanítványaink vérébe is.

6. Tanítsuk meg a gyermekeket a magán-tulajdon szentségének físzletében tartására. Használjunk fel minden olyan alkalmat, amely módot nyújt a magántulajdonon ejtett sérelem által kiváltott kellemetlen érzés dokumentálására. A gyermekek magának kell belátni, mekkora igazságtalanság rejlik abban, ha valakit keserves munkájának gyümölcsetől, szüleitnek ajándékától megfosztanak. Ezután már könnyű a nevelő dolga. Jóformán semmi más nem kell tenne, mint a gyermekek megértetni azon régi szép mondás jelentőségét: „Amit nem kívánsz magadnak, mással se cselekedd!”.

II.

Az ifjúsági egyesületekben

a tanító nevelői munkaköre még jobban kitágul. Valahogyan eleven életre realizálódik az elmélet. A fundamentum fölfe járhat építenek, az eszme formába testesül.

Itt nyílik legelőbb alkalom a fentebb ismertetett tárgykörök gyakorlati keresztülvételére.

1. A Szolgáda kis katonái egyenlők mind. A krisztusi szeretet, az apostolokodás testvéreké teszi őket. A nagy gada fia, meg a szegény zsellér gyermeke is édes údvásztól legszentebb Szüzetnek szolgálata közbén elefejl, nem érel azt a különbséget, amely az apákat elkülöníti egymástól. - A rangok elérésének alapja a jószág. Nem az lesz kapitány, aki szebb ruhában, jobb eszmban jár, hanem aki több szeretettel, nagyobb engedelmességet tanúsít szüleit, testvéreit, és tanítóival, társával szemben, aki szorgalmasabb apostola Jézus Szent Szüzetnek, inkább tanuló munkása listet kötelességének. Mindeddig megfíszte lemm-szetesen a tanító igazságosságára. A tanító tehát itt feltétlenül s igen sokat tehet az ellentéték kiélezésének perelő szociáldemokrácia ellenüljözésára. A vallásos élet állapása, a lelki szükségeket, örök célok nagyobb fontosságának állandó hangsúlyozása, a keresztény felebaráti szeretet gyakorlása mind-mind ezt a célt is szolgálhatja.

2. A cserkészpróbusapat hasonlóan a Szolgádotok, csak szépre s nemesre tanítja tagjait. Sokat tehet itt a tanító a befőttségére való nevelésért, annak tudatossá tételére, hogy mindnyájan egymás segítségére szorultunk. Közös eszmék: Isten, Hazánk, Király szolgálataiban elevezésnek a jó társadalmának osztálykülönbségeit s a természet ölen testvéreit lesz a felől minden gyermeke, akár szegény, akár jómódú szü-

lőtől származik. Megérti együl a másik bajját s híába akar felölt korukban ellentétét szítani majd kösöttük a szociáldemokrácia: egyesül erővel, vállaltet munkával, kölcsönös támogatással dolgoznak hazájuk érdekét, émbertársai javára.

3. Az Ifjúsági Vöröskereszt Egyesületben a gyermek az embert élet egyenlő értékelését látja és hallja. Tag tér nyílik a tanítónak itt is, hogy a szociáldemokrácia terjedését ellensúlyozza. Nem kell neki más tennie, csak az előbb említett egyenlő értékelés helyő megülőgátása helyezés... Főként arra mutat rá, hogy szegény és gazdag élete tökéletesen egyforma vesztélyben forog állandóan s amikor megmentéséről van szó, egyike sem értékeltebb a másikénál.

4. A Levente-Egyesületben a tanító szolgáron keresztül ülhet a legteljesebb egyenrangúság előf. A katonai fejelem igen alkalmas eszköz ehhez. Leventék közt nincs munkás és munkádtól, csak bajtárs. De viszont a katonai fejelemnél jöva van alá- és fölrendeltségi viszony, aminek problémánk szempontjából is óriási a jelentősége. A tanítóra, mint levente-oktátóra vár ugyanígy a feladatt, hogy ezt a viszonyt s annak szükségességét kell megülőgátásban megértesse a felül felülőgátásban. A nevelésnek is nagy szerep jut itt az említett alá- és fölrendeltségi viszony gyakorlati megülőgátása tekintetében. Vigyázt kell, hogy a törvény passzigrórnak kerülhetetlen alkalmazása ne éppen az ellenkező eredményt idézze elő, mint amit a törvényhozó szándéka kívánt. Ugyes pedagógiával a Levente-Egyesületben tehát a szociáldemokrácia ellen legelőbb a tanító. Fosszul alkalmazott eszközökkel azonban éppen ellenkezőleg: meleggyátt készit számára.

III.

Az iskolán kívüli népművelési előadásokban

a nevelő munka már nem érvényesül. Ezekben a jövan éss meggyőzése tekintendő főcéllal. A felülőgátásnak jut a főszerep.

«Az előadások - tárgyukat illetőleg - három irányban vezetnek a szociáldemokrácia ellenüljözésára irányuló törekvésünk céljához:

1. Folytatnunk kell azt a munkát, amelyet még az iskolában s az iskolai egyesületekben megkezdünk. Rá kell mutatnunk arra, hogy az egyenlőség embertleg teljesen kitársíthatóság. Mindannyan születésünk pillanatától kezdve bizonyos közösségbe tartozunk, ahol másokkal szemben alá- és fölrendeltségi viszonyba kerülünk. Ez természetesen és szükséges is. Az Úr örök, nagy törvénye diktálja úgy, E nélkül nem lenne kösöttünk rend és nem tudnánk befőtten

hívafásunkat. Bele kell tehát nyugodunk sorsunkba s ott kell maradnunk, ahova végtelenül állított bennünket. Ha pedig magabiztosan hivatást érzünk magunkban, vagy az igazság diktálja juttatását, embertársaink boldogulásáért, hazánk jövét akarjuk előmozdítani: meggyőződésünkért küszöknünk lelkes bátorsággal, de mindig csak törvényes úton-módon, megengedett eszközökkel.

2. Apórnokunk kell az „ösi jöv” hullzását. Az értelelem utálgánál be kell bizonyítanunk a magántulajdon intézményének nélkülözhetetlenségét. Amit az iskolában inkább csak feltételezünk, amit az iskolán kívüli élet kiérteitlen tudunk még, a felöltőgátás magántulajdon szentségének lábbaltapása nélkülözhetetlen földszereplő. Ezt a röög, amelyet apórnokunknak beverfelegyöngglet tettek drágává előltünk, vagy amelyet két kezünk drágává munkájával szerzetünk és szeretünkkel művelünk: idegen eszmék hangsúlyos igényeire nem adhatjuk elő... .

3. ... Mert nem csinálhatunk titkot. Ismertetnünk kell a szociáldemokráciát a maga meztelen valóságában. Ismertetnünk kell minden tanítását, minden életét. Meg kell értetnünk a felül egyszerű népevel, hogy az egyszerűnek alapja egy nagyon szép, de gyakorlatilag teljesen kiüthetetlen filozófiát elmélet. Meg kell értetnünk vele, hogy végső célja: a kommunizmus.

Fel kell világosítanunk a népet az ideális kommunizmus phalanster-rendszerének abszurdumáról, melyekre már Madách Imre olyan kiváló elméleti rámutatott. Nincs egyetlen hajlam, nincs egyetlen tulajdon, ház, fejelet, gyermek... Minden-minden a nagy közösségé.

Az elmélet ismertetése mellett azonban nem szabad elhallgatnunk a „gyakorlati” kommunizmus „áldását” sem. Fel kell tárunk a nép előtt az ideális kommunizmus elföljölásának alapelvet: „Ami a tied, az az enyém; de ami az enyém, ahhoz neked semmi kösöd.” Nem mondhatjuk, de így esem lekedték a mi szomorú emlék, de így esem kommunizmusunk is. Természetesen ismertetnünk kell a törös rétegmunkás „munkásságát”, netét, a terror-jövan és a gazdasági viszonyokat is. Ezeknek a témáknak himerizációs útján jöhet aztán befejezésül az oroszországi állapotok ismertetése, különös tekintettel a „cseska” működésére s a „boldog nép” uralmi helyzetére. . .

Ezen a ponton már be is fejezhetjük értékezésünket. Talán mondandánk sem kell, hogy a témát nem merítettük ki, csupán vázlatosan felteknünk meg a kitűzött télet által felvetett kérdésre. Megoldása gyakorlatilag sokkal könnyebb. Nem kell hozzá más, mint

a szocialdemokrácia ismerete, ügyes pedagógia s a magyar néplelék beható tanulmányozása. Ezekre szert tenni: nem ütközik társas neked aházidokba. De még, ha ellenkezőleg lenne is a dolog, a tanítónak akkor sem volna szabad visszarúgnia. Mert mint Kölcsey mondja: „Minden áldozat kisvágyra érkező képest, amiket a hazának kívánni joga van.” (Paralézis.) A szocialdemokrácia terjedésének elensúlyozását pedig a haza érdeke kívánja fölünk. A szocialdemokrácia ugyanis ráessmélt, hogy hazánk sorsa a felü sorsával azonos. A magyar

felü népe: a magyar nemzet gerince... Tisztán a tanítólól függ, hogy ez a nemzetgerince behódol-e a szocialdemokrácia eszméinek, vagy keményen, büszkén ellenáll. S ezen fordul meg hazánk történelmi hagyományainkhoz, vagy eszerben hagyományainkhoz, vagy eszerben hagyományainkhoz, vagy eszerben hagyományainkhoz... Megadja majd e kérdésre a választ: falusi tanítóságunk lelkes, hasznos nevelő munkájának eredménye...

Nagy Ilona, dunaföldvári rk. tanítónő,

a Gárdonyi Géza Irod. Egyesület, a Vas-Gereben Iról és Művész. Kör, a Néprajzi Társaság tagja, kiüntetésben részesült.

A József Ferenc fhg. védnöksége alatt álló írók, művészek, zeneszerzők egyesülete eszüt olvélévél tündette ki *Balatonai xpor című* (1 fejeletűs vigjáték) pályamunkáját és tudatták, hogy darabját úgy előadásra, mint nyomtatásra alkalmasnak találák s mint illyt, a Zeneakadémián tartandó egyhangverseny keretében kívánják előadni, sőt ki is nyomtatják. Ugyancsak mostanában dícsérettel tündette ki az Ifjúsági Vöröskereszt *His hereszimamánk* című egy fejeletű gyermekdarabját.

Nagy Ionának nem ezek első írói munkái. Mint egészen fiatal, kezdő tanítónő, gyermekelőadásokat rendezett, melyekhez az anyagot ő maga írta. Ezek voltak első számypróbalátásai. Mind igen sikerült gyermekdarabok: *Hőfeherke*, — *Jancsi és Juliska*, — *Drótostassig*, — *Hiszünk a magyarorság ősi igazában*.

Mikor Nagy Ilona Dunaföldvára került tanítónőnek, itt sem hagyta abba irodalmi munkásságát. Egymásután írta: *Fellámadunk*, *Hasamegyünk*, *Ezt akarjuk* című gyermekdarabjait. Anyagi segítség híján nem tudta mind kinyomtatni, de a „*Hasamegyünk*” címűből az első ére példány 3 hó alatt elfogyott. Ebből a kultuszminiszteriuma is kerekbe 50 darabot, melyeket Amerikába küldtek ki, hol azt igen sok helyen elő is adták szép erkölcsi és anyagi sikerrel. *Granité-City* amerikai városka díszpolgárává választotta, s ebben az időben, mikor legnehezebb volt engedélyt kapni aránykihazafelra, egy ott élő magyar, ki látogatónba jött haza Csontkaggyarország váromelyik kis falujába, a Granité-Citybeli magyarok meg-

bizásából külön felkereste Nagy Ionát, s egy 20 dolláros aranyat adott át neki, mert annyira tetszett a darab.

Később írta a *Muhi virág* című boldog Margit darabot, (gyermeknek és felnőttek szerepelnek benne), melyet legendának neveznek.

A darabot első ízben dunaföldvári műkedvelői adták elő olyan sikerrel, hogy 400 pengőt tiszta hasznot tudtak a Domonkos ártáshoz beiktüden, hti ezen összeggel kezdték meg a Margit-szétgeten majdan részletandó kolostorhoz szükséges pénz gyűjtését. A Domonkos árták ki is adták a könyvet 3000 példányban, melynek tiszta jövedelme ugyancsak a Margit kolostor fölépítésének célját szolgálja.

Ezt akarjuk című darabjához Hungadi Ferenc graf írta az előszót.

Ujabbán ismét írt néhány gyermekdarabot. Szingárdisták, Ifjúsági Vöröskeresztek számára: *Erdőszélen*, — *Tis pec szűnet*, — *A his kömves*, — *Naxaréti pajtások* címen. Mind vidám kis egy fejeletűsok, dalokból. Mind a magyar nyelv és haza szeretetét szolgálják.

Nagy Ilona minden írói munkája egy értékes tanítói lélekről beszél, ki írói munkásságát is hízáróltag a tanítói és nevelői célt szolgálátába állítja. Nem irodalmi sikerekre, nem egyéni dícsőrségre törekszik, hanem minden művével a gyermek és nép lelket akarja nemesebbé, magyarábbá, hitbűsgőbbé tenni. Hogy mikép lehet az iskolán kívül is dolgozni és mégis teljesen tanítónak, nevelőnek maradni, legszebben Nagy Ilona példája mutatja.

A dvtári Tanfésztület.

A még meglevő példányokból levelezőlap rendelésre küld az Ehm. Főtanfelügyelőség. (Pécs, Inczédy Dénes-utca 9/1., Papi Öthön). **Ára 1 P**, mely csekklelpon fizetendő az Egyesület 45612. sz. befizetőlapján.

A Komócsy István-Segélyalap folytatólagos kiutalásai.

Az 1934. évre segélyezésre előtrányolt kiutalások még fennmaradó összeg terhére a segélyalap hetes bizottsága a követhező kiutalásokkal eszaközölte pótlóltag:

1. Tanító részére gébebejának orvosolhatására 50— P
 2. Tanító részére gyomor- és gébebejának orvosolhatására 60— P
 3. Tanító részére családiban három ízben előfordult súlyos betegségre s ezzel egyidejűleg ért gazdasági csapásra tekintettel 80. — P
 4. Tanító részére feleségén végrehejtott műtét költségeire, tekintettel nagy családjára 80— P
- Összesen 270— P

Tanítók és övönök feláru vasuti menetjegy váltására jogosító arcképes igazolványainak érvényesítése az 1935. évre.

Baranya-vármegye és Pécs, szab. kir. város kir. tanfelügyelője ezuton hívja föl Pécs, szab. kir. város és a vármegye tanítóit és övönöket hogy feláru vasutj jegy váltására jogosító arcképes igazolványoknak az 1935. évre való érvényesítésre tárgyabban a pallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 4662—1934. éln. számyrendelete a kebelbeli Hivatalos Közölöny folyó évi 1. és a Néptanítók Lapja folyó évi 1. számában megjelent. Ezen, valamint a Hivatalos Közölöny és Néptanítók Lapja 1933. évi 22. számában megjelent 3314—1933. éln. pallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet minden trányban teljeskörűtást nyújt.

Az állami tanítók és övönök az előírt és isbolvételint 2 példányban kiállított kimutatást közzévetlenül a m. kir. központjéltmennyhatóságnak, a nem államtak az 1 példányban kiállított kimutatást, a régi igazolványt és előírt befizetést igazoló csekkeltsmervényt a kir. tanfelügyelőrségnek legkésőbb folyó évi február hó 10-ig küldjék be.

A térítési összegnek, kiállítási és érvényesítési díjnak egy befizetési lappal való befizetése esetén ezeket az összegeket a helyes elszámolás és könyvelés végeit a m. kir. postabizalmépendentárj befizetést lap értesítőlapp részleken hálólapon részleteként kell illyetve fel kell tüntetni azt, hogy a befizetést összegből mennyi a térítés és mennyi a kiállítást vagy érvényesítést díj.

Azon utdéli nem állami tanítók és övönök, akik igazolványuknak postán leendő visszaküldését kérik, feljelmés és helyden bélyegelt válaszborítékot is csatoljanak.

Az állami tanítók és övönök igazolványukat a m. kir. központjéltmennyhatóságnak a pécsi M. Á. V. isletvezetőltagközzvetlenül érvényesíttessék.

Azok részére, akik neveltek az 1934. év folyamán megmagyarosították, új igazolvány szükséges.

Zárt lelkigyakorlatok tanítónők részére.

A mat ember élete küzdelmes, sokszor hajszolt és zajos is. Tesiben, lélelben fáradtak, idegesek vagyunk. De míg a test fáradtsága pihenésről, okos életbeosztásról elmútat, a lélek fáradtsága a naponta és óránként ránk zúduló sok, sok benyomástól, a fel nem dolgozott élményektől, a sokszor romboló hatásoktól és befolyásoktól egyre nyomásosabb, egyre súlyosabb és leaverőbb lesz.

A lelki alapetésnek ezt a munkáját, a lelki egészségnek és rugalmasságnak ezt a megserzését tessik lehetővé a *zárt lelkigyakorlatok*. A zárt lelkigyakorlat azt jelent, hogy álljunk meg egy kis időre, hagyjuk el mindennapi életünket, zárjuk ki pár napra lelkiünkbe a világotörténést, — a magunk életének apró eseményeit. A zárt lelkigyakorlat azt jelent, hogy zárjuk be lelkiünkbe a világot

Figyelem!

Már megjelent és kapható **Franz József** lányosóhtó útkirúsi és a HALADÁS NYOMDA RT. közös kiadásában

a Boldog Mór ima- és énekfüzet német nyelven, 48 oldal terjedelemben.

Ára 10 fillér.

Megrendelhető a

Haladás nyomda Rt.-nál

Pécs, Király-utca 21. szám.
Telefonszám: 22-90.

Kivánságra mulatványpéldányt készséggel küldünk.

A Tanítói Névtár

minden tanító asztalának szükséges könyve.

Egyszékesi főtanfelügyelői rendeletek.

13/1935. sz. Vasuti archiepes igazolások 1935. évre érvényesítése. A m. kir. ballás- és közoktatásügyi miniszter úr 4662/1934. eln. sz. rendeleteire (megjelent a Hivatalos Közlöny 1935. jan. 1. számában) azaz hivom fel érdekeltek figyelmét, hogy vasuti archiepes igazolásoknak az 1935. évre érvényesítését illetőleg a rendelet alapján járjanak el.

17/1935. sz. Gazdasági iránnyú továbbképző népiskola szervezete, tanterve és ügykezelése. Géher Lajos, gazdasági népiskolai országos szakfelügyelő: „Tájékoztató a gazdasági iránnyú továbbképző népiskola szervezete, tanterve és ügykezelésére” című művét, mely az önrarend, tanmenet és üzemterve nézve is néhány példát tartalmaz s hivatta van arra, hogy az abban lefektetett elvek követésével és betartásával sikerüljön az iskolában tanítás sikerét előmozdítani, s az ellenőrzés és tanterv munkáját pedig megkönyvülten, az iskola költségutárák részére beszerzésre nemcsak ajánlom, hanem igen szükségesnek is jelzem. A gazdasági iránnyú továbbképző népiskolák megváltoztatása alkalmával a m. kir. ballás- és közoktatásügyi miniszter úr által kiküldött szakfelügyelőik igen nagy hányagot észlelték. De magam is meggyőződtem arról, hogy a gazdasági iránnyú továbbképző népiskolák tanítói csaknem teljesen tájékozatlanok a tanterv, önrarend és üzemterv megfelelő előkészítése körül. E mű részletes tájékoztatásul szolgál a gazdasági iránnyú továbbképző népiscola szervezete, tantervére, óratervére, az üzemtervre vonatkozólag s így nélkülözhetetlen a tanítók számára. E művet a „Nemzeti Sajtóállalat Szeged” 2 Pengőnek utalványon, vagy a 26761. sz. csekken való beküldése esetén természetesen szállítja.

50/1935. sz. Iskolai ügyek intézése. Ismétlen zavarokat okozott az, hogy az egyes iskolaszéki elnökök, ha köznevelési vagy tanügyi hatóságoktól — azoknak bizonyára jótérszámú, de nem jogosult közvetlenül az iskolát illetőleg rendelkezést tartalmazó meghagyására — alapján — káppot íratnaya ugyancsak az egyházi hatóságok megkerülésével válasszák. A hasonlót és az illetékes helyi iskolai hatóságoktól is kell mentesülve helyzetebe hozó szabálytalanságok elkerülése végett felhívom a pécébanosi, iskolai elnököket, ismét kikérlek, hogy akár a köznevelési, akár a kir. tanügyi hatóságoktól érkező meghagyásokat haladéktalanul terjesszék az egyházmegyei főtanfelügyelőség elé. Egyidejűleg pedig értesítik ki a megkereső hatóságot, hogy azt állásfoglalás és utasítás végett fölterjesztették az egyházmegyei hatósághoz. Hívetelt képeznek mégis a kir. tanfelügyelőségek részéről schar-

fikusan és jogosan bekéri olyan statisztikai kimutatások, amelyek beküldését illetőleg a főtanfelügyelőség előadójú jóváhagyást vagy jóváhagyóimazást bocsátott ki.

HIREK.

A pécsvármegyei főtanfelügyelőség a Papi Orfomba írtta át főtanfelügyelői feladatát. A pécsvármegyei főtanfelügyelőség, amelynek hivatali helyisége eddig a püspöki palotában volt, a Megyeipüspök rendelkezéséből az Incezy Dénes-utca 9. l. sz. alá költöztetett. A hivatalos helyiségeit, az úgynevezett Papi Orfomba, amelyben az eddigi mindig ideiglenes elhelyezkedését után végleges ottlont nyert.

Plebánosi kinevezések. Hoffmann Kálmán pécsi hitoktató némethéri és Gratiz Gyula sásdi plebánosokká kinevezettek.

Igazgatótanítói kinevezés. Zsibok Ernő szentlőrinc ri. tanítói Meggyespuszók Úr O. Nagyméltósága igazgatótanítóvá kinevezte.

Dr. Hagi Ferenc szilárdi róm. kath. hántortanító a szederhényi kerületben Baranyavármegye törvényhatósági bizottságába rendes tagul bevalasztott.

Jutalomban részesült tanítók. Baranyavármegye törvényhatósági bizottsága 1934. május 28-án tartott közgyűlésén hozott határozata alapján Baranyavármegye alispánja a nevelés és oktatás terén elért kiváló eredményért Richter János püspök-nádasi, Nemes János hosszútávúnyi, Hess Béla vémeádi, Maulhner Ferenc hingsvárdi, Kosa József bikali, Alblauer József nagy-árpádi, Horváth Ferenc geresdi, Komlóssy Antal hercegszabari, Vörös János mohács-szigeti, Böhm György németpalonjai, Bércsi József hegyszentmártoni r. kath. tanítók és Gergely Teréz mágocsi r. tanítónéknak jutalom fejében 100—100 P-t 1934. november 2-án kiutalt.

Névváltoztatás. Jáger József öbányi r. kath. hántortanító családi nevét bülgyminiszteri engedéllyel „Vadas”-ra, Meker Endre köhényi hántortanító „Mecsek”-re, Notheisz Imre mámfői r. k. tanító „Nóti”-ra és Hess Béla vémeádi r. k. igazgatótanító „Hernai”-ra változtatta.

Saeghy Sándor daróchalmai r. kath. ig. hántortanító felesége, született Rumbácz Mária elhunyt. Elhunytát férje, három tanító és egy gazd. isk. tanuló gyermeke gyászolja.

Szerkesztői üzenet.

A Katolikus Tanítói Intérszolgálat Alapból a folyó tanév II. felére esedékes segély csak az esetben lesz kiutalható, ha a tanuló elhelyezésére vonatkozó igazolmány mellett a folyó tanév I. felében iskolai bizonyítványt érdekelben vagy hitelen másolatban beküldötték.

Felirat: Szerkesztő: MEGYER SÁNDOR
Hírdő a Pécsvármegyei Róm. Kath. Tanfelügyelőlet.

A pécsvármegyei tanítószakszövetség hivatalos közlönye

Népoktatásügyi havi közlöny. Szerkesztők: Megjelent minden hónap elsőjén.

Komócsy István, főtanfelügyelő, egyesületi elnök
és Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Előfizetési díj 1935. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Incezy Dénes-utca 9. (Papi Orfomba), hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, hírtelzés és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.012. sz. postatakaréppénztári bejelenő-lapon küldendők be.

Pécs, 1935. március 1.

XXIV. évfolyam, 8. szám.

Az analogia szerepe
és értéke a magyar szóra való szoktatásnál.

Angyelnélvált a gyermek szokott tanúja, akit körülötte vannak: szüleitől, testvéreitől, dajkájától. Azonban korántsem kell azt hinn, hogy a gyermek s azután a megélt ember a magabeszédjéit csupán csak azokból a szavakból és alakokból szerkeszti össze, amelyek másoktól tanult. Nem. A beszédben használt szavak, alakok, szerkezetek jó részét nem etanulással úján szerzi, hanem maga alkotja meg. Már a beszélni kezdő gyermek megérzi, hogy a nyelvnek különös alakjai hasonlóik egymáshoz, s azután erre a hasonlóságra, amelyet analógiának nevezünk, alkalom adtával rájár a szája. Az embernek ezt az analógia-érteletét közzévesztve nyelvtervezésként nevezik. Nem hiába mondja Salnuey: „Az analogia a legfőbb út a nyelvben.” Csak természetes, hogy az analógiának nagy hatása az idegen nyelvek tanulásánál is érvényesül, tehát a magyar nyelvre való szoktatásnál is.

Az analogia mindent átütő erejét a magyar szóra való szoktatásunk egy példával fogom megvilágítani, amely példát decára annak, hogy negatív értékű — amely hatással meg szamolunk majd. — érdekes módját mutatja az analogia hatásának.

Sajnos, sokszor hallják az első osztályú tanulókat, hogy: „nem szabad.” Minthogy nem tanulták meg ezen igealakokat: játszhatom, játszhatás, játszhatunk s. b., mégkevésbé ezeket: szabad játszanom, szabad játszanod, szabad játszanunk, de ezen alakokra szükségünk lenne, az analogia alapján felhangzó játék közben: én is szabadok játszani, te nem szabadok játszani, a tanító bácsi mondta, mi is szabadunk játszani. Mindezeket az alakokat természetesen tévesen az állók, állás, állunk; járok, jársz, járunk; irok, ír, írunk

stb. stb. alapján, az analogia ráhatása következtében, kapcsolatban az anyanyelvi analogia hatása alatt az „Ich darf, du darfst, wir dürfen spielen” alapján képezteket tanítványaink.

Ennek a példának az alapján elérkezünk az analogia szerepéhez, amelyet az a magyar szóra való szoktatásnál fog befutni.

Mindenestre elfogadjuk, hogy a nyelvtervezés játéka a beszédnél a főszerepet. Amde ez a nyelvtervezés csak az első nyelvénél, az anyanyelvenél fejlődik ki természetesen úton, a második nyelv megtanulásánál azonban ez az első nyelvtervezés, az anyanyelvtervezés már gátló körülményként lép fel, állandóan befolyásolja, szabja az új nyelv szabályainak megalkotását. Ez a gátló körülmény végig kíséri tanítványunkat egész tanulást ideje alatt. A gátló körülmény minősége, mondjuk erőssége, azonban már a tanító ügyességétől, rátermettségétől is függ, eltekinthető attól, hogy ezt a hatást csak állandó gyakorlással sikerül elenyészeltünk.

Naggyobb és értelmesebb tanítványaim valóságára szerint, amíg egy-egy magyar kifejezés vértékűt vált, a magyar feleletet németül gondolják el, s csak azután gondolnak arra, hogyan fogják azt magyarul elmondani. Természetes, hogy ilyenkor a fordítások bizonyomnak, s így születnek meg azok a fonyomok németes kifejezések és németes szórend, amelyek a magyarul tanuló gyermek magyar beszédjét jellemzik.

Igy születik meg az első osztályban az „ist nicht” alapján a „nem van.” Később a „nincs van.” Az enyém öcsém, a tied bátyád stb. Az „az is olyan” helyett az „az is úgy.” Az „olyan” helyett az „úgy mint.” A „nálam nincs” helyett a „nemem nincs.” A „bárcsak” helyett: „ha csak.” A „csak most” helyett: „most előbb.” A „sohasem” helyett: „mindig

nem." A „kié” helyett: „kinélé.” A „bepiszkitott” helyett: „pizkos csinálta.” A „hangfolt” helyett: „piszkos ment.” A „gosan szót” helyett: „hangolt egyet csinálótat” helyett: „hangolt egyet csinálótat” helyett: „föhlúta.” Az nánt.” A „föjlötözött” helyett: „föhlúta.” Az nánt.” „Áldomát” helyett: „nekem is már áldomta.”

A fordításához való ragaszkodás eltséért a tanuló még a harmadik és negyedik osztályba is, sőt egy-egy másikkal tanuló néha még az ötödik és hatodik osztályban is ragaszkodik bizonyos esetekben ehhez. Egyik volt negyedik osztályos tanítványom, akinek magyarragyi készsége kitűnő volt, aki ismerte és sokszor használta már a mise és szentmise kifejezéseket, mégis, minthogy a gyűszűmese kifejezés még nem vált vértévé, azon kérdésemre, hogy „miért kését el?” hírtelen így felelt: „Tanító bácsi kérem szépen, az öregpapám tudt bivalót.” (A német, „Amt”-ot fordította le a magyarban ismert „hivatalt” szóval.)

Mindehhez járul még, hogy a tanuló a magyar szót szóösszetétel szerint is magyarázza, amikor az anyanyelvű kifejezést akarom a magyar kifejezéssel megérteni.

Amikor plebánusom arra támaszkodik, hogy a „következőkép” szó értelmével tanítványaim tisztában vannak, „auf folgenderweise” anyanyelvű kifejezést ezzel magyarázza; legnagyobbjó csodálkozására a tanuló az előtűti nyitva levő könyvből, mint egy parancsra, lapoztat. T. i. mindgyűrtű a következőképen kereste azt a módot, ahogy lelkismeretűnek meg kell vizsgálnia, mint ahogy a teljes német nyelvű mondat így szól: „Unser Gemissen sollen wir folgenderweise erforschen.”

Sajnos, nagyon messze vezetne, ha a akaránk nézni mindazon módokozatra, amelyekkel az anyanyelvű nyelvből gállo hatású legalább is mérsékelhetjük. Csupa egy-két példa megemlézésre sorolkozhatom. Ma már az idegen nyelvet tanítását teljesen lélektan alapján épít minden pedagógus. A lélektan alapján tudjuk, hogy milyen fontos az első hangyomás. Ennek alapján tudjuk, hogy az idegápolatban mégis jutott első nyelvi nyomat a legerősebb, amelyek később is, amikor azokat ellensúlyoztuk, a tudat alatti nyomok révén énkéntelenti érvényesülnek és jelentkezhettek. Mindebből láthatjuk, hogy, mint az orvosi tudományról, így az idegen nyelvet tanításánál is, mennyire fontos a megelőzés.

Tekintetbe kell tehát vennünk sokszor azt a sorrendet, amelyben a tanulónak kezdetben a magyar szókincset nyújtjuk. Ha pl. a tanuló előbb tanulja meg az efféle kérdésekre, kité az a tábla, palovessző, szilacs? stb., birtokragos főnévvel felelt: az én táblám, palovesszőm, szilacsom stb. akkor nem igen fordul majd elő az ilyen felelet: az enyém tábla, tied palovessző, az övé szilacs stb.

Ellenben, ha látszólagos könnyebbség kedvéért a birtokos névmással felelhetnek kérdésreinkre: enyém, tied, övé, akkor gyűszűk majd később kiirtani a hibás szólások-módotok.

Ha i. osztályos tanítványaink az első főneveket „I.” tárgyraggal kapcsolatban tanulták meg, pl. megfogom, föltartom, becsukom, elteszem a könyvet, akkor később, nem lesz rá szükség, hogy a tanító minden tárgyragos főnévvel hangsúlyozva kérdezze: mit látott? mit hozott?

Amit eddig hallottunk, az bár nagyrészt negatívum volt, de fontos negatívum. A hallottak az anyanyelvi nyelvből ellensúlyozását célozták.

A kérdés második fele most már arra irányul, hogy hogyan fejlesszük a nem magyar ajkú gyermek magyar nyelvbőlétét. Ismét csak egy példával óhajtom a kérdés lényegét megvilágítani, amely teljesen hasonló lesz az általam előbb említett példához.

Tanítványaim az idén, a sok-sok jelen idő első szemléjében, természetesen mondatokban (Gouin-sorozatokat) használt igével kapcsolatban, megismerkedtek az „sz” személy névmással is. Ugyanilyen módon tanulták meg a többi személy névmet, tehát a többes szám harmadik személyű „ők”-et is. Amikor aztán az én könyvem, a te könyved stb. után eljutottunk odáig az **ő könyvük**, fölállt az egyik kis leány és azt mondta: „a tanító bácsi nem jól mondta, nem az ő könyvük.” hanem az „ők könyvük.”

Bár ismét negatívummal mutattam rá a magyar nyelvbőlét fejlődésére, mégis sokat tanulhatunk ebből a példából. A gyermek a nyelvbőlét természetes fejlesztésével hamar észreveszi, hogy bizonyos hangsorvortól, bizonyos viszonyítás jelölésére kell használni, ezt vette észre az én kis tanítványom is. De látjuk ebből a példából másrészt azt a fontos tényt is, hogy a kultúrnyelvbőlét nagyon sok a kivétel, ezeknek a kivételnek a megtanulása külön nehézséget okoz a gyermeknél. A gyermek ugyanis észreveszi a szabályszerűt és ragaszkodik hozzá, nem ismer kivételeket. Hiszen nem kell itt másra utalnunk, mint a — val, — vel ragok hangsúlyozására.

Egy fontos dolgot említék még, azt t. i., hogy saját tapasztalataim szerint a nem magyar ajkú gyermek ugyanakkorral a nehézségekkel is küzdökdi a magyar nyelv tanulását, az anyanyelvi analogia gáltohatásán kívül, amellyel a magyar anyanyelvű gyermeknek kell megküdenie a magyar nyelv megtanulásánál. A mi tanítványaink is pl. az „ő látott” alapján azt mondták: „ők látottak,” az „elesett” alapján „ők elesettek,” sőt az „ő evett” után „ők evettek,” „mi evettünk.”

Természetes, hogy ezek a hibás alakok

a tanító beszédének folytonos megfigyelése révén lassanként megszűnnek. Tulajdonképpen nem is ezérelt — a bár súlyos terhet jelent, — de mégis — rendkívűlsegélel — kellene szólnom, hanem a rendes alakokban a nyelvbőlét alapján való, biztos kialakulásról.

A helyes beszéd készség. A készség eléréséhez sok-sok gyakorlat, a helyes készség eléréséhez pedig ugyancsak sok gyakorlat, de **terrorszerű** gyakorlat kell.

Ilyen terrorszerű gyakorlatok, amelyek lélektan alapján épűltek fel, kezdő fohat a Gouin-gyakorlatok. Aki az első és második osztályban a magyar szótval szóhathatásban meglegő eredményt akar elérni, az próbálja meg ezen osztályok beszélgetéseinek anyagát ilyen Gouin-gyakorlatok alapján felépíteni. A siker, meg vagyok gyűződné róla, — nem fog elmaradni.

Eberhard János.

Tíz napos tanulmányi kirándulás Budapestre.

A Tanítók Ferenc József Háza igazgató-sága a nagy szűnődőben, 1935. július hó 8-tól — 17-ig és augusztus hó 5-től — 14-ig bezáróan 10 — 10 napos tanulmányi kirándulást rendez Budapestre. A kirándulás célja, hogy a fővárostól távol, számos esetben kis falvakban, tanyákban élő tanítók, tanítónők és övönőinek, esetleg ezek családjainak a lehető legkisebb megterhelés mellett nyugtson módot a főváros szépségeinek, nevezetességeinek és környékének megtekintésére. A most kidolgozás alatt álló részletes terü szerint, — amelyet április havi lapunkban fogunk hirtérítve ismertetni — a kirándulásra résztvevők együttesen tekintik meg mindazokat a látványokat, amelyeket minden magyar tanítónak látni és ismerni kell s amelyeknek megismerése nemcsak a tudással gyarapítja a résztvevőket, hanem egyben kellemes és szórakoztató is lesz. Nem köit le az alkalmat és időt arra is, hogy az egyáltalán összehassa be. Így a délutánokat, a vasár- és ünneppozokat mindenki szabadon használja fel. A nyáron jázó színházakba és moziba rendkívűl kedvezményes jegyeket biztosít a Háza igazgató-sága s így elősegít azt is, hogy igen előnyös feltételek mellett tekinthető meg azok előadásait mindenki. A kirándulásra résztvevők együttesen és minden megmozdulásuk a legteljesebb összhangban, mint egy nagy család tagjainak élete fogynak. Ez kedvessé és otthonossá teszi az egymással való érintkezést. Az ország különböző részeiben élők megismerik egymást, barátozhatnak és megtanulják egymásból megbecsülni és értékelni magát a tanítót.

A 10 napos Budapestben való tartózkodás költsége 25 pengő. Ebben az összegben a lakás, (3 ágyas, rendez és tiszt szobában, ahol a szobátársakat mindenki maga választhatja meg) a naponta háromszori bőséges étkezés, (az intézet minden polgári igényt kielégítő étkezőjében) a takarítás és a világítás díja is beemfoglaltatik. Az intézet zuzanyjűrdűköt, térságot és olvasótermét mindenki díjtalanul használhatja. A házi mozdulat 1 pengő pótdíj fejében a mozdái is emfoglálja. A kirándulásra jelentkezőket már most is elfogadja a Tanítók Háza igazgató-sága. A jelentkezők 5 pengő kelt posta újján előre befűzetni, míg a hátralevő 20 pengő az érkezőkor is kifeűzető. Nagyon megkönyűltheti mindenki a résztvevőt azzal, hogy a kiránduláshoz szükséges költségekhez már most kezdű gyűjteni. A Háza igazgató-sága azzal is elősegíti a kirándulásra való résztvevőt lehetőséget, hogy a díjakat részletekben is elfogadja. A legelőszűrűbb az volna, hogy mindezek, akik a kirándulásra részt ohaíjanak venni, már most minden hónap elején behűlődenek a Tanítók Háza címére egy tetszős szerint, mondjuk 10 pengőnyű összeget, amelyet a bekűldő javára összeggyűjtenek s abból a 25 pengőnyű felűll részt a jelentkezők kifeűzet. Ha valakinek bármely okból is a kirándulásra való résztvevőt lehetetlen vólni, az a befűzetelt összeget 1 pengő kezelési költség leonvásánál visszatartja.

A kirándulás iránti máris élelki érdeklűdés mutatkozott. Különös figyelmet érdemel a Csongrádvármegyei Általános Tanítóegysűlet azon elhatározása, hogy a tagjai sorából 8 — 10 helyettes tanító, illetőleg tanítónő Budapestben való tartózkodásánál lehetűvé teszi

KUTOR FERENC munkái.

Præuludom. 132 elő-, köz- és utójáték. Ára 6 P 20 fill. **I. Nótáshangny.** 20 eredeti magyar nóta. Ára 1 P 20 fill. **II. Nótáshangny.** 17 eredeti magyar nóta. Ára 1 P 20 fill. Kapható a szerzőnél: Pécs, Székó.

azzal, hogy a szállás és étkezés díját 25 pengő erejű magára vállalja. Az Állami Tanítók és Övönök Országos Egyesülete szintén 2 fiatal tanító részvételét biztosítja azzal, hogy az 50 pengőt helyettesíti megfizeti. Ezek a nemes elhatározások igazán példamutatók és hűbetele méltók. Nem szavakkal, hanem tettekkel mutatják meg az egyesületek, hogy hogyan kerülőik fel és támogatják a nyáron illemény nélkül maradó fiatal kártársakat. Az egyesületek vezetői és érkeinek tudják a Tanítók Háza elhatározását, amelynek előírdító oka az volt, hogy a kártársaknak tanulmányait folytatniuk is lehetett volna, ha megkapták volna a szükséges pénzt.

A IX. Egyetemes Tanítógyűlés közleményei.

Tegjdi. Azoknak is be kell fizetni az 1 pengő tagsági díjat, akik a IX. Egyetemes Tanítógyűlésen bármilyen okból résztvevni nem tudnak. Sőt, még fokozottabban kötelesek hozzájárulni az egyetemes tanítógyűlés és közös nagy áldozatvételéhez, mert gondolkodni kell azokra, akik az ország különböző részeiből további áldozatok és fáradságot nem kímélve jönnek el, hogy jelenlétükkel is alátámaszák a magyar tanítóság ott elhangzó kívánásait. **Mindenkinek meg kell fizetni az 1 pengőt,** hozzájárulást nélkül megkapják az egyetemes gyűlés naplóját és így birtokába jutnak az egész gyűlés lefolyását szőszertan ismertető kiadványunk. A magyar tanítóság elárja, hogy az ösztönös, mint egy ember álljon csatasorba és senki se maradjon ki a jelentkezők sorából.

Vasúti kedvezmény. Már előbbi közleményünkben is jeleztük, hogy az egyetemes tanítószövetség elnöksége kérelemmel fordult a m. kir. kereskedelemügyi miniszter úrhoz, a IX. Egyetemes Tanítógyűlésre feljövő, de archépes igazolvánnyal nem rendelkező kártársak vasúti kedvezménye ügyében. A kérelem meg elintézt nem nyert, de a kedvező elintézés esetén is csak 33 % os engedményre számíthatunk. **Ezért utólag és nyomtatásos felhívjuk a nagyobb vasúti gócpontokban lakó kártársak figyelmét a különvonalok beállítására.** Négyszáz személyes jelentkezők esetén a m. kir. államasutak üzleti igazgatóságát vállalják a különvonalok indítását, amelyek a kora reggeli órákban érkeznek Budapestre és csak a késő esti órákban térnek vissza, módon nyújtva utasaink, hogy az egész napot Budapestben töltsék. A különvonalon elérhető menetidő kedvezménye 75 százalékos, amely több mint kétszerese az egyénileg elérhető kedvezménynek. A különvonalokon érkező har-

ismeretszerzés úján való kiegészítésére, valamint arra, hogy legalább 2-3 évben egyszer a felü, vagy tanya csendességét a nagyúras zojával cserélhessék fel.

A lehetőség tehát adva van s most már csak a kártársakon múlik, hogy éljenek vele. Mi csak arra kérjük azokat, akik sorainkat ellovaszták, hogy a tervezett kirándulásra hívják fel ismerősöknek és mindazoknak a figyelmét, akiket a terv érdekelt. További feljutógóstitásnál, válasszát, vagy belyeg csatolásával készséggel szolgál a Tanítók Háza igazgatósága: Budapest VIII. Szentkirályi-u. 47. szám.

társak így a szállásdíj költségeitől is mentesülnek.

Elszállásolások. Sajnálatlalt kell közölnünk, a székesfővárosi diákzallóhat nem sikerült megszerveznünk és így ismételen kérjük kártársainkat, hogy elszállásolásukról egyéni gondoskodni sziveskedjenek, mert a hivatali szándékomban meg a szállókat ferőhelyet is előre foglalják le a külföldről és vidékről érkező vendégek ezret.

Vitések. Ismételen kérjük vités kártársainkat, hogy címükkel a rendezőbizottságnak (IV. Magyar-u. 38. Bpesti) közöljen sziveskedjenek.

A tagjai összgyűlése. A tagsági díjaktól lehetősé iskolánkénti összgyűlést, legkésőbb március hó első napjaiban fizessék be a kártársak a „Magyarországi Tanítók Országos Szövetsége. 54.554. sz.” csekhszámlára. Az utalványon való küldetés lehetőség szerint mellőzni kérjük.

Az egyetemes tanítógyűlés előkészületeit már befejezéshez közelednek. Az egyes bizottságok állandóan dolgoznak, hogy az ország minden részéből összegyűjtött tárgyalási anyagot feldolgozzák és az egyetemes tanítógyűlés elé terjesztendő határozati javaslatokat elkészítsék. Az egyetemes tanítógyűlés meghívója is a legközelebbi idő alatt elkészül. Meghívókat kapnak a főhatóságok és azok képviselői, a főrendiház, a képviselőház és a politikai pártok elnökségeit, a társ-gyűléseket stb. A képviselőház tagjainak meghívóit az egyesületek elnökségei juttatják el a címzettnek. A résztvevők nagy számmal jelentkeznek és ezzel kapcsolatosan a központi iroda a tagsági jegyek szétosztását is megkezdte. Kérnünk két azonban a befizetőket, hogy egy kis türellemmel legyenek, mert az irodai munkát csak egy személy végzi el így azok egy kis késéssel kiüthetők ki, azonban legkésőbb április 1-ig mindenkinek kezelhez juttatjuk a tagsági jegyet.

Gyakorlati esetek - gyakorlati megoldások.

A magyar Statisztikai Hivatal napgyevű igazgatójától: Kovács államtitkártól a következő levelet kaptuk:

„Benedige meg, hogy mint a Népmagyarországi Társaság alelnöke és mint a mozgalom egyik kezdeményezője felhívjam nagybecsű figyelmét arra, hogy az egyházmegyei tanítók között milyen megalapozás 1935. január 15-én számban megjelent az egyházmegyei főtanítógyűlés által a tanterv-felújításról bizottság tagjaiból kinevezett tanítók névsora, az ott felsorolt jegyekben feltüntetett 73 egyén közül csak 33-nak van magyar neve, míg 34 német, 6 pedig saló nevei viseli.

A nevek megmagyarosítására irányuló mozgalom semmiképpen sem akarja nem magyar nemességű egyének nevét erőszakkal megmagyarosítani, csupán az idegen nevet viselő magyarokat akarja az önynek meggyezni. Ma, amikor ez az életük oly szép eredményeket ér el, hogy tízezer száma vesznek fel magyar nevet a kérelmet előhőltégye és az egyszerű földműves egyaránt, különösen fontos az, hogy a falusi nép szellemi vezetői, akik idegen nyelv ellenére bizonyára tudományos és nagy lögyőheres magyarok, vagy szivvel-leltekkel magyaroknak vallják magukat, éteren is jó példával járjanak elől, főleg így exponál területen.

Tisztelettel és bizalommal kérem ezért, aki a magyar nemes példájával mutalja meg azt, hogy a magyar névre milyen nagy súlyt helyez, hogy az egyházmegyei magyar tanítóság idegen nevű tagjainak figyelmét nevének megmagyarosítására felhívni méltóztatassék.

Bátor vagyok még idemellékelni a Magyar Statisztikai Szemle 1930. évi 3. számát, amely a népmagyarosításról írt cikket tartalmazza. Egyébként a „Nemzetnevelés” 1934. évi márciusi számában a katolikus tanítóhöz is intéztem egy felhívást ebben az ügyben.”

Egész teljességében közöltük az érdekes levelet, sőt leközöltük a rendelkezésünkre bocsátott névsort is:

Magyar:	Német:
Herekes Mihlós	Weiss
Bérczi Radnai	Hirschner
Hiss Thang	Lieber
Zsínó Horváth	Prasch
Fodor Szászuj	Schliker
Hulas Hósa	Nagi Hartnek

Magyar:	Német:
Bodó Barabás	Steiner Hahn
Balatonyi Mester	Hesz Uhl
Hársányi Kosztolányi	Pohl Parlt
Tircsi Marhos	Kászdorf Straub
Farkas Csily	Hahmann Geyer
Lassányi Simon	Richter Schönweitz
Horényi Kovács	Resch Hamberger
Szajártó Szántó	Róth Werner
Baráth Eösz	Huber Schäd
Galló Lányi	Frei Eberhardt
Kocsis	Eicher Nübl

Saló:

Paulicsek	Houdela	Mandács
Ebrics	Pekár	Marlinek

A levélhez és a névsorhoz különös, nagy legalább új szempontokat nem tudunk és nem akarunk fűzni. Eleget beszélt ismételnünk magától. Mi csak magunkat ismételnünk, hogy amidőn biztatóra kérjük teletöködünk, hogy nemzeti újátszületésünkkel a nevek megmagyarosításával is megújítandó s arra egyszerűen visszaható az a módját kérelem. Kíváncsák legjobbjaink tisztelt, azokat, akik máris beállított a magyarországi gondolatnak hordozói közé és pedig nemcsak lelkükben, hanem neüikben is.

Nemzeti és kulturális törekvésünk, általában a magyar közéletnek katolikus szemzőgből való megismerése vetett egyesületünk visszatérő óhaja, hogy tagjaink a katolikus sajtó pártolják, napilapjaink közül a most már tökéletes szerkesztésmóddal, minden témakörre kiterjedő gazdagsággal és épen azért teljes versenyképességgel megjelenő folyóiratokat és napilapokat járassák. Az utóbbiak tekintetében a Nemzeti Újság és az Új Nemzedék jöhet tekintetbe. Az egyházmegyei tanfelügyelőségnek ugyanez az álláspontja, amit azáltal is érvényesít, hogy az év jelentéseiben beszámolókat kiadnak azokról, akik az ezirányú előírásoknak engedelmességet vonnak.

A pécségházmegyei tanítószövetség dícséretére legyen mondva, csak elvétel találatnak est a modern és ma már elengedhetetlen előfeltételét nem teljesítik. Igen érdekes és tekintetben a veszméret egyházmegye eljárása, amely a tárgya vonatkozásolton az 1934. évi veszméret szinál határozatol egyenesen fegyvelmet vétségnek minősít, ha: a katolikus tanító haza- vagy vallásellenes sajtó pártol, akár közvetve is, vagy illyent rendszeresen kölcönvesz. Ha ismételt intések után sem hagy fel ezzel, állását vesztí.”

A veszprémi zsinat előírásai negatívak, célszerű azonban világos. Még világosabb és teljesen pozitív, szinte példátadó a Pécs-belvárosi Egyházközség előjáróságának közelbező főnöklátása, amelyet az elnökség minden egyes megválasztott képviselőtől tétellel taggal elfogadtatott:

"Azt látom, mint a pécs-belvárosi egyházközség tagja, ezennel megígérem, hogy az egyházközségi képviselőtől tagjává történendő megválasztásom esetén a pécs-belvárosi plébániatemplomban tartandó szentmisék egyikén a képviselőtől részére fenntartott padokban veszek részt s amennyiben írásbeli felszólítást kapok, úgy az egyházközséget ünnepélyek, körmenetek stb. alkalmával képviselni fogom.

Ugyancsak ígérem, hogy a pécs-belvárosi plébániatemplom körmenetein résztveszek s a húsvéti szentaldózatomat a képviselőtől által megállapított napon a belvárosi plébániatemplomban közösen fogom elvégezni. Ugyancsak ígérem, hogy a képviselőtől gyűléseken lelkiismeretesen résztveszek s amennyiben országos napilapot járatok, úgy kötelezem magamat arra, hogy a NEMZETI ÚJSÁG-ra fizetek elő."

Ismételjük, hogy Pécs város legelőkelőbb

egyházközségeinek 22 jelöltje egy skó kifogás nélkül, a legnagyobb készséggel írta alá ezt a kötelezvényt, mert természetesen találta, hogy az új idők emberel, ha vezetői akarnak lenni, nemcsak tisztaságban és szép szavakban, — hanem példával is el kell járni.

A pécsi körlevél megküldője az előjárótól a hitközségi szentmisék példátadó hallgatóságát is, nagyon helyesen. Az eszmétartásán képesen jól fellépve a katolikus tanítóságunkra és azok családjaira is. Dajjon nem elszomorított, egyenesen bomlasztó hatású volna-e egyházközségeink népére, ha azt tapasztalnánk, hogy katolikus tanítóságunk és azoknak közvetlen hozzátartozói csak lazán és nem teljes köhetezetben kitartással tesznek eleget vallási köhetezettségnek, elsősorban annak, hogy nemcsak maguk, hanem egész házuk népe is példátadó köhetezettséggel hallgassanak szentmisét. Nagyon szomorú lenne, ha e tekintetben hatósági felső intézkedésekkel itt vagy amott rendet kellene tenni és a katolikus tanítónak és családjának ezen természetes köhetezettségét kikényszeríteni.

Határidő-emelekeztető.

Kath. Iskola 1935. évi előirányozási díjai (3 P) személyi sörgetés beavarása nélkül a 45.612. sz. csekk-lappal haladéktalanul beküldendő. — **Tanuló nevelési megválasztására** irányuló kérelem a vármegyei köznevelési bizottságának tanügyi albizott

ságához beterjesztendő. — **Irák, fizetek** stb. rendelkezés nélkül beavarást, valamint a hárallékos és eszedkéses váltó összegek személyi sörgetés beavarása nélkül beküldendő.

Püspöki rendelet.

465/1935. tsz. sz. **Mezőgazdasági statisztikai felvelethez tanítók közreműködése.** A m. kir. vallás-és közoktatásiügyi miniszter úrnak valamennyi főtitkos, egyházi főhatóságos intézet megkeresése s a tárgyban kiadott 933/1935. eln. sz. rendelkezés (megjelent a Hivatalos Közlöny 1935. évi február 15. számban) alapján hozzájárulok ahhoz, hogy a főhatóságom alá tar-

tozó összes r. kath. elemi népiskolák tanítói a mezőgazdasági statisztikai felvelethez szabad idejükben az összeírt munkaközeiben, mint számlabiztosok részt vehessenek. Tekintettel arra, hogy az összeírt sikerehez fontos közérdekű jüzdök, kívánatos tartom, hogy a munkalotokban minél többen közreműködjenek.

Egyházmegyei főtanfelügyelői rendelkezések.

256/1935. sz. „**Híscserkészek játékoskönyve**“ Buda Országúti Szent Ferenc-réti Plébánia Róm. Kath. Egyházközségének 4. sz. B. L. H. cserkészcsoportja a 1–12 év közötti ifjúgyermekket vezetéssel foglalkozó mozgalmak számára összeállított és kiadott egy játékoskönyvet. A játékoskönyv,

melynek címe „Híscserkészek játékoskönyve“ s amely megrendelhető, P. Kirchofgyi Pongrácz titkártól Budapest, II. Margit körút 23. Ferences rendház címen, avagy a megrendelés esközölhető a köhetezcs csekkszámja címen is: „16.690. sz. 4. sz. B. L. H. cserkészcsoport Budapest“. — kizárólag a fent

horoszályhoz tartozó gyermekek számára készült játékokat tartalmaz. A könyveshez felvette 120 játék nemcsak a cserkészb-, szügdár-, vöröskereszt-, stb. csoportok munkájában használható, hanem a tanítási órák anyagának megkönyvítésére szolgáló oktató-és jellemjelvezető játékok is nagy hasznára vannak a tanítóknak. Mindezeket az iskolai könyvtárhoz részére beszerzésre nemcsak engedélyezem, hanem melegen ajánlom is. A könyveshé ára 1 P. Nagyból megrendelés esetén a postai megkötés díjától mentesen áruházzal.

467/1935. sz. **Népiskolai feljegyzések.** A m. kir. vallás-és közoktatásiügyi miniszter úr 58.568/1935. VI. sz. rendelkezése a népiskolai feljegyzések tárgyában (megjelent a Hivatalos Közlöny j. évi február 15. számban) azaz hitom fel a felügyelet alá tartozó összes iskolagazdálkodókat és tanítókat, hogy e rendelkezésnek megfelelő módon járjanak el.

519/1935. sz. **A nem rendszeresített tanítói és óvónői állásokon töltött szolgálat beszámítása.** A m. kir. vallás-és közoktatásiügyi miniszter úr j. évi február 8-án 78.813/1934. VI. ü. o. szám alatt kelt s Pest-Biilis-Solt-Hiskun vármegye köznevelési bizottságához intézett rendelkezést

előbb tudomásvétel és miheztartás végett közlöm a felügyeletem alá tartozó összes iskolagazdálkodókkal s óvodafelügyelő-bizottságokkal:

„191. kb. 1934. számú feltérjesztése a tek. közg. Bizottságot a köhetezcsokról értesítem: Az 1930: XLVII. t.-c. alapján kiadott 1931. évi 865—1—70. Vkm. számú végrehajtási utasítás 9. §-a szerint „ha a betegségtől miatt vagy egyéb okból szabadságot tantervet helyettesítő okleveles tanító szolgálatát közvetlenül segédtanítói alkalmazás követi, akkor ez a helyettesítő alkalmazás a segédtanítói szolgálat várakozási idejébe beszámítatik.“ Nem tartanám méltánynak, ha ennek a jogszabálynak alkalmazásánál a később keletkezett kisebb tanítói, illetőleg óvónői intézményi figyelm kívül hagytnék.

Azért emlekedem, hogy az idézett jogszabály hatálya a köhetezcsokra nem rendszeresített, úgynevezett kisebb tanítói (tanítónői), illetőleg óvónői állásokon működő tanítókat (tanítónőkre) és óvónőkre is kiterjesztésk. Ennek folytán a segédtanítói (tanítónői) és segédóvónői szolgálat idejét megelőző szolgálati időnek a segédtanítói (tanítónői), illetőleg segédóvónői szolgálat (várakozási) idejébe való beszámításánál nem tehető különbség az szerint, hogy a tanító (tanítónő), illetőleg óvónő köhetezcsóra rendszeresített, avagy nem rendszeresített, helyettes vagy kisebb tanítói (tanítónői), illetőleg óvónői álláson teljesített-e szolgálat.“

HIREK

Püspöki biztosi kinevezés. Brantigam Ferenc hűggyésti plébános Megyéspüspök Ó Nagymoltósága a hűggyésti r. kath. polgári ügy-és leányiskola püspöki biztosaává kinevezte.

Igazgatótanítói kinevezések. Herbert Gáspár bűkholdsi és Kall Antal remendi rk. tanítók Megyéspüspök Úr Ó Nagymoltósága igazgatótanítókká kinevezte.

Tanítói kinevezések. Kósa Sándor esközölést és Békés János sároki rk. kántortanítót egyszahatoságilag kinevezették.

Leventekintetés. Kaszás József geresdi, Schuchs József püspöknádasi, Pataki Károly pécsvárdi és Mohos József katolyi rk. tanítókat a leventekintetés és nevelés körül kijelölt kiváló munkásságuk elismeréseként a 4. kerület Testnevelési Felügyelője okirattal dícsérelben részesítette.

Hittintetés. A víteza dr. József Ferenc kir. herceg fővédnöksége alatt működő országos Irók és Zenészekkel Egyesülete legutóbbi irdalmi pályázatán Dlusztus Imre bonyhádi tanítói ezüst oklevéllel tüntette ki.

A pécsi Női Lehtgáborlatos Otthonba a lehtgáborlatok sorrendje a köhetezcs: 3 napos lehtgáborlatok kezdődnek

március 11., 23. és április 14. (Virágvasárnap), 6 napos kezdődik április 1-én. Helyett mindig a jelzett nap délutánján. Résztvevői díj 3 napra 6 pengő, 6 napra 16 pengő. Ha egy helygől legalább 15-en jönnek, a vasúti állomáson 33 százelekos vasúti kedvezményt kaphatnak és maguk választásukkal meg a lehtgáborlatot időponjait is. Érdeklődni és jelentkezni lehet: Pécs, Mátyás Főirány-utca 46., Női Lehtgáborlatos Otthon.

Pécs egyházmegyei Tanítói Névtár. A Pécs egyházmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesület kiadásában megjelent Tanítói Névtár még beszerezhető a főtanfelügyelő hivataltban. (Pécs, Inczédy Demes u. 9/a.) Ára 1 pengő, mely a Tanítói Névtár-hoz mellékelt 45.612. sz. csekk-lappal fizetendő a névtár kézhezvételé után.

Cserkészet. A Magyar Cserkészsövetség Országos Intézőbizottsága, Budapest, 1934. évi december hó 12. napján tartott ülésén a *dunaföldvári r. kath. elemi tanítói ülésen a dunaföldvári Cserkészsövetség népiszkolá* a Magyar Cserkészsövetség részében tagjai között felvette és igazolta, valamint a csapatnak, híscserkészek jelleggel, valamint a csapatnak, híscserkészek jelleggel, cserkészetnek előkészítő munka vezetésére engedélyt adott. A csapat neve: *Dunaföld-*

vári 609. sz. Vak Bottyán János cserkészcsoport. A csapat szervezésbizottságának tagjai: Koudela Gyula igazgatótanítási felelős alatt Sugár Gyula és Sárdy János igazolt cserkészszázadok, Csiki Szekeley Dénes és Herekes János r. k. el. isk. tanítók. A csapat parancsnoka: Ványi Gábor r. k. el. isk. s. tanító.

A „Magyar Ünnepek” Vicsay Lajos állami polgári iskolai tanár szerkesztésében megjelenő tanügyi havi folyóirat f. évi február havi száma ismét gazdag tartalommal, 92 oldaljal terjedelemben jelent meg. E szám a márciusi hazafias ünnepegeknél nagy szolgáltatásra lehet a tanítóknak, mert március 15-ére ünnepi beszédek, verseket, szindarabokat tartalmaz. A Magyar Ünnepek márciusi száma a Madarak és Fák napjára és Rákóczi Ferenc halálának 200 éves évfordulójának ünnepélyére ad bő és részletes műsort. Előfizetési ára egy évre 6 pengő. Megrendelés és előfizetés „Magyar Ünnepek Kiadóhivatala Szeged” címen eszközölhető.

Kutor: Praeludiumok II. Kutor Ferenc, a pécsi püsp. tanítóképzőintézet zene-tanára, egyike talán a legtermékenyebb szerzőknek. Csendben, reklám nélkül dolgozik, mégis felszandálnak róla a rádióban, a cigányzenei körökben, a színházi zenei körökben is. Nótáshőnycének első kiadásai már ott fogynak szerke az országban a magyar muszáll kedvelők kezén. A világi zene mellett az egyházi zenének is kiváló művelője és termelője. Első praeludiumos-könyve, szerzői-könyve ott látható már nagyon sok templomunk kórusán, igen sok háználunk kezében. A gyakorlat, a napi élet kívánásai tehát jólnek, használatban ismerik el szerzeményét, melyeket egyébként a hivatalos bírálat is értékel. Örülünk, hogy egyházmegyénk területén van az egyházi zenének is hivatalos művelője s éppen ezért örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy kijelentsük Kutor Ferenc második praeludiumos-könyvének megjelenését. Alkalmunk volt a már sajtó alá adott műbe betekinteni s így előre jelezhettük, hogy mit hoz. Szász, hosszabb-rövidebb lelkeltű orgonadarabok, közepnehéz stílusban. A darabok témái: pastorela, régi magyar énekek, choralek, „Ite missa est”-ek és sajtó témák fugaszere és kontra punkthius, dallamból fejlődésben. A szerzőt harla-

sai iránt érzelt szociális érzés vezeti, amikor a 6:50 P.s bolti árúrók 4:50 P-ért adja mindazoknak, akik azt néla (Pécs, Székely 1. sz.) f. évi április 1-ig megrendelik. Ezen előzetes hirdásunkat az egyházi zenét szívesen és hivatalosan művelő harfarsaink figyelmébe ajánljuk. — (v. sz. p.)

A Buvár második száma: tudományos bravúr, nemzeti cselekedet. Egyre fokozódó csodálattal tekintünk erre a folyóiratra, amely rövid néhány hét alatt a nagyvilág valamennyi tudományos magazinjának első sorába kiúszta fel magát. Termékbe került a Buvár februári száma, hírneves tudósok, mint Zechmeister László, Pongrácz Sándor, Schulek Elemér, Lambrecht Kálmán, kiváló magyar mérnökök, orvosok, természettudósok, mint Szieberth Imre, Kessler Hubert, Kocsás Gyula, Haltenberger Mihály, Sági Ferenc, kitűnő újságírók és gyakorlati szakemberek, mint Andersen György, Helen István, Hinzsi Imre, a természettudományok és a technika világának érdekességét és aktualitását olyan nagy szakértelemmel és olyan vonzó előadásban ismertetik, hogy az olvasó elragadtatással merül el a tudását, látókerét növelő írások és képek szemlélésében. A Buvár képet kívül dicséretet érdemelnek tökéletességükért és így gazdag változatosságban még sohasem látott érdekességükért. A Buvár könyv- és folyóirat-szemléje nemcsak a nagyközönség, hanem a szakudós számára is sok újat közöl. Szinte hecuünk lenne azt mondani, hogy a Buvár valószínűleg „házi egyetem”, a művelő olvasó műveltségének konzervátora. Könyven értehető, hogy a Franklin-Társulat új folyóirata mindenütt sikert aratott. Előfizetéseket minden könyvkereskedés elfogad.

Szerkesztésért felelős: MAGYAR SÁNDOR.
Kiadó: a Pécs egyházmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesület.

Haladás

Nyomdárészvénytársaság Pécsen
(Király- és Szent Mór-u. sarok)

fadobozos névjegye

kulturrezervek nélkülözhetetlen!

Már megjelent és kapható **Franz József** lánysólti vilárhási és a HALADÁS NYOMDA RT. közös kiadásában

Megrendelhető a

Haladás nyomda Rt.-nál Pécs, Király-utca 21. szám.
Telefonszám: 22-99.
Kívánságra mutatványpéldányt készséggel küldünk.

Haladás nyomdárészvénytársaság Pécs, Király- és Szent Mór-utca sarok.

KATHOLIKUS ISKOLA

Apécsegyházmegyei tanítószág hivatalos közlönye
Népköztartásügyi havi közlöny. Szerkesztők: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Komocsy István, főtanfelügyelő, egyesületi elnök és Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Előfizetési díj 1935. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSEI: Pécs, Incezy Dénes-utca 9.; (Papp Ottó), hová a lap szállástól kezdve illendő közlemény, hirdetések és reklámok is küldendők. Az előfizetési és tagdíjak a 45.612. sz. postakatakephénzári bejárólapon küldendők be.

Tagdíj 1935. évre 3 pengő.

Pécs, 1935. április 1.

XXIV. évfolyam, 4. szám.

Meghívó.

A Pécs egyházmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesület
választmányának

1935. évi május 2-án, Pécsen, t. e. 9
órákor, a Belv. Kath. Kőr épületében
tartandó
gyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Elnöki előterjesztések.
2. A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére vonatkozó bejelentés.
3. Titkári jelentés.
4. Főpénztáros jelentése és az 1935. évi költségvetés megállapítása.
5. Jelentés a „Komocsy István Segélyalap”-ról.
6. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
7. Pálváttelek.
8. Új pálya kitűzése.
9. Az 1935. évi közgyűlés előkészítése.
10. Tanítók kinevezése.
11. Indítványok.

Pécs, 1935. április 1.

Komocsy István,
egyh. elnök.

Barabás András,
ül. elnök.

vitéz Székly Pál,
titár.

Figyelem! Az alapszabályok 20. §-a értelmében a választmány tagja: az egyházi elnök, a világi elnök, a két alelnök, a titkár, a két jegyző, a főpénztáros, az esperes-kerületi tanfelügyelő, az esperesi tanács elnöke, a közgyűlés által választott 4 körori világi elnök, a közgyűlés által választott 4 körori bírói bizottsági tag, külön meghívott az elnökség nem ad. kt.

Feltámadás.

A Golgotára ráborult az est homálya. A felfeszített Údözítő már sziklasírtában pihent. Az irástudók és farizeusok diadalmanőverben isztak. Örökre elmultak a nagy próféta ajkai: új tanaital nem igazthatja többé a népet és nem nyugtathatja az ő álmatkát sem. Harmadnapra azonban nagy meglepetés érte őket. A sziklasír megyullott és Krisztus Urunk dicsőségesen feltámadt. Istent megállíthat földi életében ellenőrizhetik, akadályokat gördíthettek utáiba, üldözhetik, elfoghatják és keresztrefeszíthetik. Azaz a diadalmas erővel szemben azonban, amelyet a feltámadt Krisztus sugározottól szejfel a világon, teljesen tehetetlenek voltak.

Ha korra tavasszal magas hegyről szejfel tekintünk, az egész vidék őrésnek, pusztának, kihaltnak látszik. Ungancsak nem vet biztató fény sugarakat a jövőbe. De, ha a föld mélyébe, a fák bensejébe tekintetünk, nagy feszültség és lendület látnánk. A természet htkozatos erőt már kitűntek és perszúdnék és nemokára utrába, ilatba, szépségbe, diadalmas életbe borítják földünket.

Az eszeréves Magyarország is sokszor állott már lehorgasztott fejfel és szomorú szívből a nagy veszteségek hegyetlen Golgotáján. Utolsó sziklasírunk, amely még most is ránk vet sötét, ilesztó árnyékat, Trianonban ásták és vették. A jegyvert kicaszapták kezünkhől. Istenadta védőbástyáinkról, a Hárpátokról ellenségeink egycsúcsolt merednek felénk. Öszinte haradtunk, kőbe, Állandón ellenőrtünk, akadémokhódnak, a földöntö padjára ültettek és nérlátáion megaláznak. Nehol biztató fényugor, amely szebb és jobb jövőt ígérne.

Husvét vasárnapján, a feltámadás nagy ünnepein lettem a sok falust és városi isholtát járja és onnan tekintek a jövőbe. Ide nem figyél az ellenség, pedig innen kaphatja

a haláldőfést. Itt fonódik és szőődik a jövő. Itt szőjük magukba a gyermeklelkét — a jövő generáció — cseppenkint azt az eszmét, gondolatot, amely a gondolat szikla-sírt is megrepeszti és az irástudók és fariseusok minden körörmét megszegyentelte. Ami a természet számára a föld melyé és a fáé benseje, az az élet számára az iskola. Minél nagyobb a földben, a fában a feszülés és lendülés, annál szebb, édebb, gazdagabb a tavasz, a nyár... Minél több nemzeti öntudatot, bizalmat, áldozat-

hészéget és kitartást szőnek magukba a gyermekek az iskolában, annál biztosabb a nemzet boldogulása. Az erős lélek ellen hába küzdenek ellenségek.

Förster mondja: A gyermeklelkék husvétli harangok. Ha ezek megcsendülnek, feltámadást, tavaszt, új életet hirdetnek. És ezeket a husvétli harangokat mi hangoljuk. Adja a jó Isten, hogy úgy végezhessük ezt a munkánkat, hogy megcsendülésük magyar feltámadást, magyar tavaszt, daltadalm új magyar életet jelentsen.

Gábrriel Pál dr.

„Az Ur napját megszenteljed...”

Nemcsak földi, — de túlvilági boldogulásunk alapja is az, hogy miképp tartjuk meg az Isten parancsait! Hogyan várhatjuk tehát mi földi javainkhoz Isten áldását, ha megfeledekezünk a két köztöbblára irt harmadik parancsolatról?! Hogy e gyűlési terembe léptem, megdöbbenne hallottam, milyen tisztelt Képviselőtestület, hogy a vásár-bérelt kiadást oly feltételekkel ejtették meg, hogy a vásár, mely vasárnapra esik, aznapon tartassék meg. Ez ellen, mint Képviselőtestület tag, ezennel tiltakozom! Kérem felelőzsemet tudomásul venni! — hangzott rögtönzött felszólalásom, midőn a község főjegyzője megszűnt, hogy a vásárt ismét vasárnap akarják megtartani.

Erre fellégy a képviselőtestület tag, aki nemcsak a hitközségi életben érvenyvesít akarattal, hanem a közigazgatásban is hangzó, mondván: „Majd lemondok és nap bántalmait, de a község anyagi érdeke mégis csak azt kívánja, hogy a vásár — miután így drágábban megy el a bérelt, vasárnap tartassék meg! Néhány tetszénysílvánítás után felálltam s kijelenttem, hogy most nem mint képviselőtestületi tag, hanem, mint a község tanítója, szólok fel és mint ilyen, kérem, hogy a vasárnapra eső vásárt az azt követő hétfőn tartassék meg! Beszédemet kissé emelkedettebb hangon a következőkkel fejeztem be: „Milyen tisztelt Képviselőtestület! Kérlek mindenkélt Isten országát és az igazságot — s ha parancsait is teljesítjük — a többiek mind hozzáadnak nekünk!”

Főtisztelőndó plébanosom a vásárt vasárnapról elhelyező kérdés irásában is megismételte, de nem kutatom az okokat: miért, miért sem, a vásárt mégis csak vasárnap tartották meg, — elvonván nemcsak a helybeli, de a környező községek híveit is az Ur napjának megszentelésétől...

„A mi fő népünk, mely alapjában véve romlatlan s hitéhez mindig hí volt, fiatalok és öregek közt egyformán a megdöbbenést és megrökösz-

váltotta ki a vásárnap vasárnap való megtartása. A pap és tanító munkája derékba törve... Úgy hatott ez a lelkekre, mint a tavaszi nap sugaras fényben viruló virágokra hirtelen beálló dermesztő hideg.

Ez helyi jelenség.

Vannak azonban általános jelenségek, pl. a vasárnapni munkaszünet feloldása is. Nincs elszomorított látvány egy fista kath. községben, mint a vasárnap dolgozó hívek. Eleinte csak a pusztai cseledek végeztek vasárnap mezei munkát, akkor is saját munkálattól fölüljön. Mamár egyformán dolgoznak a bérlő és cseledek földjén hétköznap és vasárnap ugyanarra, hogy átragadt és rossz szokás a falvakra és ott is mindstróbban találkoznak nemcsak a szegényebb nép régebben, de a vagyonosabb, teltebb emberek soraitan is vasárnap kaszáló, arató, permetező, sőt takaródo hívekkel is. Kell-e ennél elszomorított látvány a nép lelki vezetőinek, irányítóinak? Ha szemrehányások figyelmeztetik őket, „Ja kérem, ezt a a törvény a nemzetvagyonosság szempontjából megengedi!” — válasszal kell beértnük. Most itt van a törvényhozó képviselőválasztásának ideje! Csak olyan jeleltre adjuk szavazatunkat, kinek személy, élete, cselekedete és példája garancia kápa, anyaszentegyházunk parancsolatainak és Isten törvényeinek megtartására és ezeknek a nemzeti öntudatra való áptáplálására!

Miután pedig a szomorú valóság az, hogy mi egyes emberek hiába kérelmezzük a fenti anomáliák megszüntetését, kérdem, nem-e volna helyes, mint az Actio Catholica megmozdulásának, hogy a Pécsegyházmezei Róm. Kath. Tanítóegyesület az egész egyházmegye tanítótsága nevében kérje illetékes helyen a vásároknak vasárnapról való eltávolítását és a vasárnapni munkaszünet pontos megtartását?

Sz. L.

Állásfoglalás.

Egyházmegyeink lakossága nagy részében németajár. A magyarországi német népművelési egyesület célkitűzéseinek megvalósulása és szemponjtól a néppel szoros

kapcsolatban levő ú. n. „Volkerbundener Intelligenz”, — amelynek kitermelését az egyesület egyik fontos és sürgős feladatának tekintli — nálunk nincs. Ezt az is bizonyítja,

hogy ugyanakkor, amtkor a „Sonntagsblatt” a népmagyarosítás ellen harcol, egyházmegyeink tanítótsága és egyéb művelési elemek főmegeseg magyarosítják meg nevelik.

A szobánfjergő kapcsolat megvan azonban a német népművelési egyesület között és idételt éllharcosai, valamint a német nép között. E réven elsősorban művelődési és nyelhasználati jogokat tanulják meg jól. Ezekükben van az egyesület kiadásában megjelent „Pflichte und Rechte im Gemeinleben” című hitfőnében szerkesztett kézikönyv, amely előszavában felpanaszolja, hogy a német anyanyelvű magyar falusi lakosságnak különösen nehéz megtudni, mi a jogai és kötelességei, mert az összehasonlítás óta a törvényeket és rendeleteket nem fordítják le németre.

Ezen panaszok megszüntetése céljából az ismételt iskolában, a levente egyesületekben és főleg az iskolánkiüvül népművelési keretében, — ahol a hallgatók anyanyelvi készségük — tartunk továbbképző előadásokat.

Szem előtt tarva az idevonatkozó általános emberi szempontokat és a megszállt terület magyarországi helyzetét, meg kell állapítanunk, hogy a szobánfjergő polgári jogok hiús és belső érdekeknek megfelelő kötelezések és disszonanciák tömptása felleg a magyarországi érdekeknek.

Az egyes emberek is, a népek is, megjogos kötelezések is alá kell rendelnie a nemzet érdekeknek. Egyházmegyeinkben minden tanítási anyag belső vonatkozásában érvényesítőnk kell ez a szellem, mely az egyetemes érdeket a partikuláris érdek fölé helyezi.

Ezt parancsokra végeznünk nem lehet.

Felvétel a pécsi püspöki tanítóképzőintézetbe és internátusába

A pécsi püspöki tanítóképzőintézet I. osztályába, az 1935/1936. iskolai évre felvételtérp felvételhatnak azok a ktfogástalan erkölcsi magaviseletű tanulók, akik életük 14. életbetörtölték, de a 16. életévét még nem lépték túl és a középiskolai vagy polgári iskolai IV. osztályt elvégzték, vagy most végzik. A felvételi kérvényeket nagyméltóságú Vízvár Ferenc megyéspüspök úrhoz címzve az intézet igazgatóóságához (Pécs, Dapnóvalde-u. 2. sz.) április 30-ig kell betérjesztetni a könetkező szűléstettkel: 1. egyházt hereszletvél; 2. születési polgári anyoknyvlt kivonat; 3. újketült hatóságrol orvosi bizonyítvány arról, hogy a folymadót építüst, érzékiszerveletjesen egészésegesekek, beszélőszerve és szinérzéké teljesen hibátlan s így a tanítót pályatra alkalmas; 4. a III. osztályú bizonyítvány és IV. oszt. felvétl értesítöl, illetőleg a IV. osztályt már elvégezte, az csak a IV. osztályú bizonyítványt esatolja; 5. újketült

Csak meggyőződéséből. Erre rá kell nevelnünk elsősorban önmagunkat. E tekintetben hasznosabb a pesszimizmus, mint az optimizmus. Bmlékeztünk csak Ápáthy háborúelőtti — azóta sajnosan belgaszolódt — Erdélyt féltő aggodalmatra.

Próháska kérdezi és mondja: „Hogyan nek le Szent István király a magas égből e sok színi országra? Azt olvassuk róla, hogy a sok nyelvi országot mondotta legerősebbnek; a mi korunkban ez a politikai bölcsesség már rég Idéjelt multa, s mindenki az egyfajú, egy nyelvű, egy vallású országait tartja lehghatalmasabbnak, lévén az egység mindig erő, s a sokszereűség mindig valamiféle szethűzás és gyöngeség.”

Zsinórmértékünk a Magyar Püspöki Kar által kiadott legújabb „Tanterv és Utasítás 191. és 192. oldalán és áll: „Hűnösön figyelembe részesítünk ma helyzetünkben az egész történelmünk sokszor ismétlődő avari terrozzát, akár nemzetközi helyzetek kénszeréből fakadt betelepítések és települések, vagy a szobánfjergő behűlőzésekkel.

Mutassunk rá arra a körülményre, hogy az mindig az illel behűlőzölő népajok, csatlók vagy egyének érdeke volt elsősorban, hogy községek jűttek és behelapszóldottak a ml életünkbe. Ezzel a ml magyar nemzetünknek éléte nem akadt meg és nem is ágazott több felé. Ma is közös a vèrkeringésünk, évszázadokon át fejlesztett műveltségünk s aki most ki akarja vágni ebből a nemzetorszából a nemzet testével összeforrott nemzetiességi elemeket, úgy jár el, mint aki egy öreg fatörzséről a régi újtasokat tördelele. A fa törzséről csak az elődsit foggyöngyöt lehet és kell letépn.”

községi illeltségi bizonyítvány, amely jelezze a családól polgári állását s az internátus felvételére is pályázóknál a családól fogvonyott állapotát, jűvedelmét és a folymadót esetleges magvagyományt, vagy ösztönjűd, továbbá a családól közvetlen gondozása alatt álló gyermekek számt. 6. Azok a folymadók, akik a folyló iskolai évbem mint rendes tanulók, iskolába nem jàrtak, újketült községi erkölcsi bizonyítványt is tartoznak mellékelni. — A felvétélről a folymadók május folymadán értesítést kapnak. De végelegesse a felvételt csak akkor lesz, ha a felvételt tanulók az intézetben megtartandó zenel hallást, orvosi és szinérzékű vizsgálaton a tanítót pályatra alkalmasnak találtának és a IV. oszt.ról szűlő évűvgt bizonyítványt az igazgatóoságnál benyújtták.

A nem pécsiek ugyanazon folymadoványban az intézet internátusába is kérhetik felvételüket. Az internátus tartásdíját — a rásszorultság és érdemesség joka szerint — a

hözvetők: az I. fokozásban havi 20 P, a II. fokozásban havi 35 P, a III. fokozásban havi 40, a IV. fokozásban havi 45 P, az V. fokozásban havi 50, a VI. fokozásban havi 60 P. Az I. és II. f. kedvezménye általában a régi kedvezményes és továbbra is érdemes tanulóknak vannak fenntartva és csak egyes kivételesen megokolt esetekben adományozhatók új növendékeknek. Egyenlő bizonyítványok esetében tanítók nyilatkoznak a felvételei előnyben részesülnek. Gyenge bizonyítványú tanulók nem vehetők fel.

Határidő-émlékeztető.

Az egyesület alapszabályai értelmében az **egyesületi tagdíjak** minden évben legkésőbb **július 31-ig** a köri pénztárossal lefizetendők. Ez alapján a köri tagok a most tanésszal tartandó köri gyűlések alkalmával tagdíjait a köri pénztárossal fizessék le s a köri pénztárossal a beszedett tagdíjakat a rendelkezésre hozandó **45.812. sz. postai befizetlappal** a központi főpénztárossal küldjék be. Azok a köri tagok, akik előreláthatólag a köri gyűlésen nem vesznek részt, a köri gyűlés napjára 1935. évi 3 pengős tagdíjjal, esetleges hátralékaikkal együtt, a **köri pénztárossal** címre küldjék meg.

Az évzáróvizsgálatok idejére vonatkozó javaslatokat a plébános, egyházközségi elnökök, isk. igazgatók, tanítványok és tanítók terjesztésére a kerületi tanfelügyelőt elé. A vizsgálatok ideje a kite. tanfelügyelőssel is közlendő. (Püspöki rendszabályok, II. rész, V. fej. 20. §-a és a VI. fej. 38. §. 1. pontja.)

Tanökönyvek megállapítása és a tanítók készíti az osztályok beosztása (lásd püspöki rendszabályok II. rész, D. fej. 38. §. g) és h) pontjai.)

Iskolátogatási jegyzőkönyv és iskolai évi jelentés ürlapnyomtatványok 1934/1935. sz. rendelet (megjelent a Katholikus Iskola 1933. április hó 1. számában) alapján beszerendők.

A Katholikus Iskola 1935. évi előfizetési díjat személyi sürges beadásra nélküli postafordulattal beküldendők a 45.812. sz. csekkalappal.

Egyházmegyei fölantefelügyelői rendeletek.

686/1935. sz. **Iskolaeptési és átalakítási építési szerződés.** Ismételtén előfordult, hogy építkezések és átalakítások alkalmával az egyházközségek vagy egyáltalán nem kötöttek az építési vállalkozóval szerződést, vagy a szerződéseket az egyházközség kárára hiányosan szerkesztették meg. Ez okból az elm. évről megkötött szerződés mintái, mely egyeseket megkönnyít az építkezési és építési-átalakítási szerződések kiállítását, másrészt pedig biztosított nyer az egyházközség, hogy a vállalkozóval megkötött szerződés megjelölje az egyházközség anyagi érdekeit. E szerződés nyomtatványok beszerezhetők a Haladásnyomda Rt-nál Pécsen. Az ily módon kiállított szerződések egyházközségi jóváhagyása elé akadály nem fog felmerülni s az úgy gyorsabb és egyszerűbb elintéztést nyerhet.

705/1935. sz. **Tornánnepelek tartása.** Torna vm. kite. tanfelügyelője a torna-

ünnepek tartása tárgyában a következő köriratot intézte valamennyi állami, községi, tár. társulat s magán elemi népiszkola igazgatóihoz:

„Mint az előző években, úgy most is kívánatosnak tartom, hogy az egyes községek területén a községben levő népiszkolák tanulmányosságával rendezzessék ének- és tornánnepeket. Az ünnepek sorrendje: felvonulás, kitaló a fiúk s a lányok gyakorlati, játékos- és ritmikus tornája, szabadon választott gyakorlati, esetleg valamely versenyszámok stb. lehetnek. Ha lehetséges, kívánatos, hogy az egy községben levő kül- és belterületi iskolák együttesen tartssák meg tornánnepeiket. Az egyes testgyakorlási számok közé egy-egy énekszám illesztendő be.

Az ünnepek megtartásának ideje hozzám legkésőbb április hó 15-ig (hó, nap, óra) bejelentendő feltétlenül a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrhoz jelentésem fölterjesztése végett.

Az ünnepek után kimerítő jelentést tendő hozzám június hó 10-ig.

Esetleges felhasználásra szíves figyelmébe ajánlom Széppudvary László állami tanító (Nagykanizsa) „Evezáró tornánnepek kézikönyve” c. művét mely 2 P-ért a szerzőnél szerzhető be.”

Felhívom a felügyelőm által tartott összes tolnaövérmeget r. kath. iskoláigazgatókhoz, hogy fentebb közölt felhívásnak ugyan-csak tegyenek eleget.

797/1935. sz. **Katholikus Tanítói Internátusi Alaphoz intézendő segély-folyamodványok.** Az elemi iskolai beiratási díjakból keletkezett Kath. Tanítói-Internátusi Alaphól kiutalandó tanulmányi segély iránti folyamodványok az alaprendelet szerinti minden év május havában nyújtandók be. Tekintettel arra, hogy a segélyalap csekélysége miatt az alaprendelet azon előírása, hogy folyamodók gyermekeiket az egyes internátusokba felvételét az egyházi Főhatóság nem eszközölheti, hanem a szülő kötelesek ezt intézni, és ohból a folyamodások egyszerűsítése érdekében akként rendelkezem, hogy **esetlén nem május havában, hanem mindenkor szeptember hónap nyújtandók be** a segélyek iránti folyamodványok hivatalomnál, az alább előírt módon kiállítva és felszerelve. **A folyamodványok benyújtásának végső határideje szeptember 30.** Eaddig ugyanis minden szülő már beírathatta és elhelyezhette gyermekét a folyamodványának a kitűzött határidőig benyújtása akadályba nem ütközhetik. **A megállapított határidőn túl beérkező vagy hiányosan kiállított és felszerelt folyamodványok figyelembe nem vételnek.**

Segélyért folyamodhatnak minden pécsi egyházmegyei r. kath. elemi iskolai tanító, esetleg övegye, akinek fiú vagy leánygyer-

meke egyetemre, főiskolába, középiskolába vagy közepfokú iskolába jár.

Magánosknál történő elhelyezés esetén csak **igen rendkívüli** esetekben nyújtható segély. Indokolt szolgálhatnak a tanuló orvost bizonyítvánnyal igazolt betegségére, amely az internátusban elhelyezést gátolja, továbbá igazolhat az, hogy férőhely hiányában egyik internátusban sem volt a gyermek elhelyezhető s végül, igen kivételes azon esetben, ha a gyermek igen közeli szegény rokonnál nyer elhelyezést.

A folyamodványok egyszerűsítése és

együttetű kiállítására érdekében a folyamodványok kiállítását és felszerelését illetőleg az alább közölt folyamodvány mintát írnom elő. E folyamodvány ürlapnyomtatvány, valamint a tanuló miként elhelyezést igazoló ürlapnyomtatvány hivatalomnál Pécs, Inczedy Dénes-utca 9/1. szám, díjtalanul beszerezhető. Levelezőlap kérelemre hivatalom postán készítet a nyomtatványokat. Más, kézzel írt folyamodvány, avagy igazolmány nem használható.

Előzetes tájékozódás végett közlöm a folyamodvány szövegét:

Nagyméltóságú és Főtitkarselendő Megyéspüspök Úr! Kegyelem Uram!

Alulírott aláírtal arra vagyok hivatott kérem Nagyméltóságodat, hogy alábbi családi, működési és anyagi körülményeimre vonatkozó adatok kegyes figyelembevételével...
...nevű gyermeke(ik) részére az 193.../193...
tanévre a Katholikus Tanítói Internátusi Alaphól tanulmányi segélyt kiutalni kegyeskedjék.

A d a t o k :

1. Családi állapot:					
(nős, férjes, özvegy)					
2. Állás:					
(ker. isk. látogató, ig. kitanító, tanító)					
3. Gyermekek:					
(szám, név, kor)					
4. Gyermekek (ek) előző tanévvégi iskolai adatai:	Sor-szám	Tanuló neve	Isk., vagy Intézet megnevezése	Bizonyítvány milyen	
(tanuló neve, isk. és osztály megnevezése, bizonyítvány milyensége; kitanó, jeles, jó, elégséges, elégtelen; az igazgató, vagy oszt. főnök által hitelesített isk. biz. másolat csatolandó)	1.				
	2.				
	3.				
	4.				
	5.				
5. Gyermekek (ek) tanvételei beiratási adatai:	Sor-szám	Tanuló neve	Iskola, vagy Intézet megnevezése	Osztály megjelölése	
(Melyik iskolába, intézetbe, hányadik osztályba iratkozott be; a beiratkozási igazolványról csatolandó)	1.				
	2.				
	3.				
	4.				
	5.				

6. Csermek (ek) elhelyezési adatai : (a tanuló neve, internátus, vagy magán személy megnevezése, ahol a gyermek elhelyeztetett és lakása, a fizetendő tartásdíj) havi összege. Csatlóva az internátus, avagy magán személy ezekre vonatkozó írásbeli igazolványa)	Sorszám	Tanuló neve	Internátus megnevezése	Havi ellátási díj Pengő	Magán személy neve	Lakása	Havi ellátási díj Pengő
	1.						
2.							
3.							
4.							
5.							

7. Magánosoknál elhelyezés indokai : (csatlólni kell orvosi, vagy más igazoló bizonyítványt)	
---	--

8. Tanuló(k) által eddig élvezett segélyek, ösztönüljak :	Sorszám	Tanuló neve	Ösztöndíj, segély neve	Ösztöndíj segély összege Pengő
	1.			
2.				
3.				
4.				
5.				

9. Tanítói, kántortanítói ig. tanítói fizetés, avagy nyugdíj havi összege : pengő..... fillér
10. Kántori fizetés havi összege : (stóla, bucsuztató, stb.) pengő..... fillér
11. Egyéb mellékjövendelmek megnevezése és havi összege :	Mellékjövendelem : havi összege : pengő..... fillér.
12. Foleség állása és havi fizetése, vagy nyugdíja :	Állás : Havi fizetés (nyugdíj) : pengő..... fillér.
13. Szülők vagyoni állapota :	Készpénz pengő..... fillér. Ház értéke pengő..... fillér. Ingatlan (föld, szőlő, stb.) értéke pengő..... fillér.

14. Fegyelmi, esetleg adminisztratív eljárások : (fegyelmi ítélet, vagy adminisztratív megintés száma, kelte és foka)	Fegyelmi ítélet száma :
	" " kelte : " " foka : Administratív eljárás száma : " " kelte : " " foka :
15. Beiratási díjak : (jelezni kell a tanévet, mindennapi tankötelesek számát, a Pécsegyház-megyei Alapítványi Hivatal 38.604. sz. csekszámlájára beküldött összeget s a beküldés idejét)	Tanév : 193.../193... Tankötelesek száma : Beküldött összeg : pengő fillér. Beküldés ideje : 193...év..... hó.....n.
16. Egyéb indokok :	
Tiszteletteljes kérelmet ismételve vagyok mély hódolattal Nagyméltóságú Püspök Urnak	
Kelt 193...évi..... hó.....n. alázatos szolgája : tanító.	
17. A plébános, isk. igazgató észrevételei a fenti 1-16. pontokban foglaltakra és javaslata : (Folyamodó hivatalmunkáját, családi, vallás-erkölcsi éltársadalmi magatartását vázolni kell.)	Kelt 193...évi..... hó.....n. plébános, isk. igazgató.
18. Az esperes ker. tanfelügyelő észrevételei fenti 1-17. pontokban foglaltakra és javaslata :	Kelt 193...évi..... hó.....n. esperes-kerületi tanfelügyelő.

19. Főtanfelügyelő javaslata:	
20. Egyházhatósági döntés:	
21. Megállapított segítség kiutalására vonatkozó adatok:	I. félévre kiutaltott: 193...évi.....hó.....n. II. félévre kiutaltott: 193...évi.....hó.....n.

Ismétlően hangsúlyozom, hogy csak a fentebb közölt úrlapjogutamatványon kiállított jogalomdány az ott említtelt mellékletekkel felszerelve vehető figyelembe.

Végül, tekintettel a mai nehéz gazdasági helyzetre, amikor is mindenképen indokolt, hogy a szülők gyermekeik taníttatásánál anyagi támogatásban részesülhessenek, ez alkalommal külön is felhívom a felügyeletet alá tartozó összes iskolagazdátoságot és tanítókat, hogy a beiratási díjak beszedését és kezelését a törvényesürién előírt módon fogamatosítsák, mert csak is így lesz módjában az egyháztól Főhatóságnak a segítségére rászoruló tanítóság anyagi gondjain könnyíteni.

837/1935. sz. Nevelési Irányelvek az Ifjúsági Oktatók Részére. Kézzel gyantántható a 10. kerület testnevelési felügyelőségéni Pécs (Felsőmalom-u.) Ez a füzet befejezője, vagy legalább is betetőzője annak a füzetoszloagnak, amelyet egy magd meg nem nevező kezonai ír, az Ifjúsági oktatók, elsősorban a leventekotatók számára megjelentett a amely füzetek országsszerite nagy rokonsszennet keltettek és nagy ellenvejedésnek örvendének. Amtg azonban a megelőző füzetek.

(I. füzet. 1. A becsület. 2. A vallás fontossága a családban. 3. Jöteknyság. II. füzet. 1. A hazszeret. 2. Kötelességérzet-kötelesség teljesítés. 3. Megbizhatóság. III. füzet. 1. Nagymagyarországra van szükségünk. 2. Öszintesség. 3. Ónatulom-Önfegyelm. IV. füzet. 1. Az akarater. 2. A fegyelm. 3. A barátok megválasztása. V. füzet. 1. Tisztalalkütség-Önimeret. 2. Bajtársiaság. 3. A káromkodás. VI. füzet. 1. A magyar cimcr. 2. A szülők iránti szeretet és tisztelt. 3. Az adósságról. VII. füzet. 1. A himnus. 2. A hazai ipar pártolása. 3. A jogrend. VIII. füzet. 1. A vallásos élet fontossága atársadalomban. 2. Az állampolgári kötelességek. 3. Az áldozat készsége.) (Egy-egy füzet ára: 18 fillér).

gyakorolt, rövid és világos példákkel közvele az Ifjúság részére adtak a nagy pedagógus F. W. Foerster módszerével irányítá-

sokat, „A Nevelési Irányelvek” inkább az oktatókhoz szólnak a következő fejezetben:

1. Az ifjúság nevelésének fontossága és az azt gátló tényezők.
2. A nevelő felelőssége és lelkiülete.
3. A szeretet szerepe a nevelésben.
4. A türelem.
5. A durvaság és tekintély.
6. Az egyéni nevelés fontossága.
7. A vallásos és erkölcsös nevelés.
8. A példaadás.
9. A neveltek családí viszonyainak ismerete.
10. Kifogások, dorgálások mikéntje.
11. Dícséreték.
12. Szent István birodalmához való ragaszkodás.
13. Áldozatkészsége való nevelés.
14. Nemzeti szokások, hagyományok ápolása.
15. A hősök tiszteltetésének ápolása.
16. Az ifjúsági magatartások megfigyelése.
17. A foglalkozás vezetése.

A kitünő füzetet, amint említtettük, egy igen magasarangú tapasztalt katona írta és ha problémá lenne, amé elődöntem nem akarunk, hogy a katona pálya a nevelőhatóság finom idealizmusával összeegyeztethető-e, az író lelkében és általa írt füzetekben ezt a problémát megoldottnak látánk. Beszerzését az iskolat közpntárak részére nemcsak engedélyezem, hanem ajánlom is.

873/1935. sz. Cserebogarok irása.

A folyó éubén a mező- és kertgazdaságnak kizsámítottatlan károkat okozó cserebogarok nagyobb tömegben való fellépése várható. Ez okból felhívom a felügyeletet alá tartozó összes iskolagazdátoságot, hogy a kösségi előjáróságoktól veendő a tárgyban megkereséshez képest, az iskolagyermekeket a cserebogar-irtásban való részveletre tanítók vezetése mellett rendeljék ki.

Faladás Nyomóbarészvényirtásaság Pécssett (Király- és Szent-Mór-u. sarok)
fadobozos névjege
kultürembernek nélkülözhetetlen!

Tanítói kinevezés. Antalóczy Lajos, a dóbróntepusztai rk. iskolához egyházhatóságlag kinevezetelt.

Névváltoztatás. Béntes Márta dráva-sztáral rk. tanítónő családí nevét belügy-minisztéri engedéllyel „Bodonyni”-ra változtatta.

Kutor Ferenc pécsi püspökt tanítóképző-intéset tanár, zenészszerző munkái: *Praeludiumok* 132 elő-, köz- és utójáték. Ára 6 P 50. f. l. *Nótáshkönyv* 20 eredeti magyar nóta. Ára 1 P 20 fill. *Il. Nótáshkönyv* 17 eredeti magyar nóta. Ára 1 P 20 fillér. *Praeludiumok* II. 100 hosszabb-rövidebb orgonadarabot foglal magában, középnéhez stílusban. Ára 6 P 50 fillér.

A budapesti 10 napos tanulmányi kirándulás tervezete. Hírt adunk a Tanítói Ferenc József Háza igazgatóságának azon tervéről, hogy a nagy szünetidőben tanulmányi kirándulásokot rendez Budapestre. Értesülésünk szerint már csak a július hó 29-étől aug. 7-ig tartó II. csoportban van üres hely. A 10 napi teljes ellátás díja 25 pengő, amelyből 5 pengő jelentkezőknek, 20 pengő az érkezőknek kell fizetni. Ezen felül a belépest díjak, vasúti és villamos költségek fejében személyenként — a 10 napra — 8 pengő fizetésű összességben a megérkezőknek. Egyéb költség a hivatalos program alatt nem lesz. *Mindazonk részére, akik vasúti archépsé igazolvánnyal nem rendelkeznek, a m. hir. heresk. min. úr kedvezményes utazásra jogosító igazolványt engedélyezett, amellyel e IV. o. jeggyel a III. a III. o. jeggyel a II. hocsiszálytalon lehet utazni. Ahik erre a kedvezményre igényt tartanak, a hiinduló állomás felléttetésével nyújthetik a T. Háza ig.-nak (Budapest, VIII. Szentábrily-u. 47.) jelentésük be. A kiállítás illeték (hb. 80 f.) ugyancsak a megérkezőknek fizetendő.*

A Magyar Tudományos Akadémia Nyeloműelő Bizottsága héré szóval fordul minden öntudatos magyarhoz, csatlakozzék a nyelvünk tisztoságáért és egészességé feljődésének biztosításáért indított mozgalomhoz. Kérjük folyóiratunk há olvasóit, segítsenek néhez munkánkban, magasztos törekvésünk megvalósításában s folyóiratunknak, az immár 9.000 példányban megjelenő Magyarorságnak minél hathatósabb terjesztésében. A Magyarorsán február, április, június október és december 15-én jelenik meg, s terjedelme füzetenként legalább másfél iv. Aki az 1935. évre előfizet,

mag a készlet tart, az eddig kiadott három teljes évfolyamot kedvezményesen 2 pengőért megkaphatja. Megrendelhető a Magyar Tudományos Akadémia könyvtáradóivalta, Budapest V., Akadémia-u. 4. A Magyarorsán szerkesztősége (Budapest V. Akadémia-u. 2.) szívesen válaszol ólásoknak a nyelvbellyeséget illető kérdésekre.

Dalos zsebhönyv. *Toldi József* szerkesztésében, iskolák, dalárdák, csereszék, leventék- és műkedvelő egyesületek részére most jelent meg egy „Dalos zsebhönyv”, mely a legszebb magyar népdalok és hazafias dalok és indulókbelő összeaolagotva 101 dal tartalmaz. Kirándulások alkalmával a hangulék ébrentartása és fokozása szempontjából e nélkülözhetetlen zsebhönyv minden tekintetben alkalmas arra, hogy örökbecsű népdalainkat az elkallódástól megmentsé s azokat nemzedékről-nemzedékre átítsesse. A praktikus formájú, csinos kiállítású hönyv ára 2 P. Megrendelhető a szerzőnél: Pest-szenterzsébet, Vas Gereben-utca 11. és minden könyvkereskedésben.

Hosszúhengerli kultüreszt. Hosszúhetényben március 2-án, élénk érdeklődés mellett, Garai Gyula hosszúhengerli rk. tanító rendezésében, kultüresztelő tartottak, a következő műsor mellett: 1. Himnusz. 2. A Zöld-mező mozgalom céljai és ismertetése. 3. Előadás: D. G. y Lajos egyesületi titkár. 4. Mi a Haza? melódriánna. Szavaltá: Garai Baba, zongorán kísért Rada Antalné urasszony. 4. Mozsilénésznő leszek. Monológ. Elmondta: Schellenberger Veronka urleány. 5. Napam-assyony fia. Gyujtelonáonás szimf. Előadók: a „Faluösszegetés műkedvelő tagjai.” 6. Ének. Szóuer Lajos. 7. Munkásnéphez. Szavaltá: Ács Sándor faluszevetéségi tag. 8. Bencze József saját szerzeményi előadása. 9. Szép vagy gyönyörű vagy... énekelte: N. tmsz J. József. 10. „Igazság Magyarországnak” szavaltá: Garai László V. oszt. tanuló. 11. „Hítszegy”.

Az iskolat ének- és zenelánítás lapjának, az Énekszónak most jelent meg a legújabb kettős száma. A szövegrészben *Dobos László*, a kerénekesek egyúntség típusait vizsgálja lélektan alapon. *Popper Irma* az énekelve zongoratanulási nevelő értekeről, *Günther Magda* az iskolat zeneláttanokról, *Rajcsky B.* a középiskolákban zenei munkásságról értekeznek. A *Günther-lati Énektanítás* rovatában *Vida* a *Günther* érdekesen felépített tanítási tervezete mellett egynehány praktikus énekpédagógiai újítást is láttunk. *Deutsch I.* és *Csiknek E.* cikkei a zenei magántanítási válságok helyvetéről való kijutás új útjait látják meg. Az eleven tananyag és a bőséges zenetrodalmi hótá-

ismerletét rovat az új tródalomról tájékoztatja az olvasót. A szokatlanul terjedelmes tizenöt köttamelléklet a feltörekvő iskolai karénektanítást szolgálja 32 oldalon keresztül. *Péter József* 2—3 szöveg népdalkörösül (12 mű) és *Pongrácz Zoltán* 1—4 szöveg humor és Rákóczi kórusművel (14 mű) értékes darabjait lesznek az iskolai ünnepeknek. A lap szerkesztője: *Kerényi György* és *Kertész Gyula*, évi előfizetése P 4.50. (Művelődési engedélyezés alapján újjában az iskolai könyvtárak terhére is beszerezhető.) Megrendelhető az Énekös kiadóhivatalában: Budapest 1. Fery Öskház-u. 55. honnan tizenegyet mutatványszámot is készsággal küldenek.

A IX. Egyetemes tanítógyűlés. Felhívjuk mindazokat a kartársakat, akik az egyetemes tanítógyűlés 1 pengő díját még nem küldték be, hogy azt haladéktalanul adják postára a „Magyarországi Tanítók Országos Szövetsége, Budapest. — 54.554. Sz.” csekk számlájára. — Azok, akik a korlatolt számban rendelkezésre álló szállólétrek igényt tartanak, jelentkezzenek írásban a Tanítók Ferenc József Háza igazgatóságánál (Budapest, VIII. Széchenyi-út 47. sz.) jelentkezési határidő április hó 10-é. — Az egyetemes tanítógyűlést követően, délután fél 3 órakor a Tanítók Házában kórhözébe less. A résztvevő hivónók ezen szövédekukat jelentés- és a Tanítók Háza igazgatóságának. Jelenkezési határidő április 10-é. Csak az előre jelentkezők vehetnek részt a kórhözében.

IRODALOM

A BUVÁR harmadik száma újabb próbiája a magyar tudományos újságírásnak, s tegyük hozzá: nagyszerűen sikerült próbiája. Amit ennek a maga nemében páratlan folyóiratnak szerkesztője, *Lambrecht Kálmán* és kiadója, a Franklin-Társulat, alig negyedével alatt alkotott, az a magyar sajtó történetének külön fejezetébe tartozik. A BUVÁR eltalálta, hogy mi érdekli legjobban a művelt olvasót, s hogy miképpen lehet ezt az érdeklődést kielégíteni és ébrentartani. A BUVÁR valóban megérdemli hírtelen támadt népszerűségét. Fényesen igazolja a Dumantól, különösen pedig Pécs, fellett tudományos életét. A márciusi szám is olyan íris, mint egy ríporial és mégis olyan magas színvonalon áll, mint egy egyetemi tankönyv. Ríporial, meg *Leidenfrost Gyula* professzorok a munkatársai: — egyetemi tankönyv, amelynek illusztrációi *Dulovits Jenő* és *Vajda László* fotóművészetét díszérik! Lehet-e csodálni, hogy ez a nagyszabású tudományos magazin egyre fokozódó sikert arat a közönség körében? A

márciusi szám zsúfoltt tartalmának felsorolása nem fér el a rövid ismertetés keretében. Csak ennyit mondunk róla: büszke lehet rá a magyar tudomány és a magyar sajtó.

JÓ MAGYARSÁG. A Magyar Tudomány Akadémia Nyelvtudományi Bizottsága az 1932-ben megindított nyelvvelvöl mozgalom terjesztése és megerősítése végett NYELVMUVOLLOZÓ FÜZETEK címen közérdekű és könnyen hozzáférhető tanulmányosorozatot kiadással határozta el. A sorozatnak most jelent meg első két száma.

SZINYEI JÓZSEF Jó magyarsága az első szám. A magyar nyelvtudomány nagy tisztelben álló vezérének pompásan megírt összefoglalása sorra veszi a leginkább elterjedt nyelvi hibákat — mindenütt rámutatva a helyes használatra és a jó magyarság követelményeire.

ZOLNAI GYULÁN Van-e szükség nyelvvelvölésünk irányítására? című tüzetes tanulmánya a sorozat második száma. A kiváló szerző a példák nagy tömegével bizonyítja, hogy a bántó idegenszerűek terjeszkedése és az idegen szó kedvelése aggasztóan veszélyezteti nyelvünk egységes jelölését, ezért szükség van a nyelvvelvölés minél sürgetőbb megszervezésére.

Hogy a közérdekű füzetek mindenki megszervezésre, az Akadémia az első szám árát 10, a másodikét 20 filléren állapította meg.

Szerkesztői üzenet.

IGAZGATÓ. Azt kérni, lehet-e zsidó vagy protestáns vallású egyén pártoló tagja egy kat. körnek? Ezt illetőleg az alapszabályok az irányadók. Amennyiben a kat. körök célját és alapszabályait ismerjük, a tagok kizárólagosan katolikusok. Ha tehát nincs kitéve, hogy zsidó és protestáns is tag lehet, a helyzet világos. Ha helyileg egyik-másik nem katolikus vallású közönségbeli lakos ünnepies alkalmakkor látogatásával megstílen a kört, ezt nehézményíteni vagy szeretlentül elzárkózni ez elől szerintünk tapintatlanság volna.

FIGYELEM. Egyesületünk f. évi választmányi ülése május 2-ikán tartatik meg. Hogy a gyűlésröl tagjainkat tájékoztathassuk s az ezévi közgyűlés meghívóját is megfelelő időben közölhessük, lapunk május 1-én megjelenő száma csak május 5-ikén lesz expedítható.

Feloldás szerkesztő: **MAGYAR SÁNDOR.**
Híadó a Pécségházsmegyel Róm. Kath. Tanítógyűléséül.

Tantermek ajtájára
figyelmeztető tábla

Ára: 20 fillér
hapható a Haladás nyomdában
Pécs, Király- és Szent Mór-utca
sarok

KATHOLIKUS ISKOLA

Apécsegyház megyei tanítóság hivatalos közlönye
Népköztudományi havi közlöny. Szerkesztők: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Komócsy István, főtanfelügyelő, egyesületi elnök
és **Magyar Sándor, tanfelügyelő.**

Előfizetési díj 1935. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSE: Pécs, Inczedy Dénes-utca 9., (Pápi Utóhöz), hová a lap szállmire részét illető minden közlemény, hírtételek és reklámok is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.612. sz. postatakarépenzárti befejező-lapon küldendők be.

Pécs, 1935. május 1.

XXIV. évfolyam, 5. szám.

MEGHÍVÓ

A PÉCSÉGHÁZMEGYEI RÓM. KATH. TANÍTÓEGYESÜLET

1935. évi június hó 5-én, Szekszárdon, a Vármegegyháza közgyűlést termében tartandó

XXIV.

rendes közgyűlésére.

—————

9 órakor szentmise a Belvárosi templomban.

10 órakor a közgyűlés kezdete a következő

TÁRGYSOROZATTAL:

1. Elnöki megnyitó.
2. A falú gondja és gondozása. Előadó: *Pólgár János*, esp. ker. tanf. köcsolat plébános.
3. A mult évi közgyűlés jegyzőkönyvének hítelestésére vonatkozó bejelentés.
4. Títkári jelentés s ezzel kapcsolatban az 1935. évi május 2-án megtartott választmányi ülés határozati javaslatainak előterjesztése.
5. Az egyházi ének reformja. Előadó: *Kutor Ferenc*, pécsi püspöki tanítóképzőint. zenetanár.
6. Indítványok, melyek a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal az egyesület títkáránál (Papnövelde-u. 2.) beadattak.
7. Elnöki zárásó.

Pécs, 1935. május 5.

Komócsy István,
egyh. elnök.

Barabás András,

ül. elnök.

Bléz Székly Pál,
titkár.

Friss levegőt a kórusokra!

Irta: **Barabás András**

Ez a jelmondata a „Magyar Kórus” hírül csoportosult magyar egyházzenei reformmunkának. A reform munkálat között má már az ország minden számtalozó egyházt zenészt találjuk. A cél: a *szébb, magyarább és egyháztibb* kórus-munka. Az eszközök, módok fölött sok vita folyt, ami nézetek tisztázásához vezetett. A „Magyar Kórus” 1931-ben indult meg és az a reform útjának fontos megföldjelző köve volt. Ezt a folyóiratot nemcsak hitűnőnek szerkesztik, hanem — a má már felszaporodott kiadványával együtt — nagyszerűen adminisztrálják is. 1932-ben megjelent *Harmat Arur* és *Sik Sándor* igazónak összehalkolt munkája, a „Szent vagy, Uram!” orgona könyv, mely a magyar egyházi éneklés megújodását jelenti. E mű körül is széleskörű vita volt, de a győztes *Harmat Arur* maradt és orgonakönyve már második kiadásában forog ma közhézen.

A városokat a reform már meghódította. A falukéban azonban époly szükség se van arra, hogy az egyházt zene teljes szépségében és sokszínűségében eljusson a kórusára. Ma már kihaltak azok a „mesterek”, akik szölvében juvólzatok, tremolázatok, trillázatok, annyira szófoliam, hogy az orgona sem szól, a mibor az a lölemle-hangjuk rezgetté a templom híűsö leűegőjét. A má hátán tor az orgonával, minél hevesebbet szölvök. Az éneklés azonban még sok hiánytalozt jelez és az orgonás meg eléggé egyháztias sok helyütt.

Friss levegőt a kórusokra! És ez nem olyan nehéz munka. Tudja, aki próbálta. A módszerre ma is ugyanaz, amit e sorok írójá minden útmutatás nélkül kezdett ezéltől huszonhét évvel. Először elhagyti azokat az énekeket, melyeket a nép legcsunyaiban énekel és helyettük ugyanannyi lépésröl lépésre betanítani és énekelteni a gyermekekkel. Ma erre minden eszűűvek rendelkezésre áll a „Magyar Kórus” kiadványában.

Választmányi ülésünkön megbeszéljük az eszközök beszerzésének és a reformmunka keresztülvételének módját. A kör elnökök a támasz üléseken elő fogják terjesztani a választmány határozatait és az ott leszűrű irányelveket. Fogadják és vitassák meg tanjaink a szüvinhöz közel álló ügyet jóindulattal és az azzal a szeretettel, mellyel Egyházunknak tartozunk.

Herceprimás Urunk is kifejezte azt a kívánságát a „Magyar Kórusnak”, hogy megnyerjék büggy munkáikat „nemesek a műfőit, hanem az egyszerű népműveket szintén is és így a zene úján segítsék elő az áhitat és vallásos buzgóság terjedését és erősödését”. Mi azt akarjuk keresztülvinni, hogy

Választmányi gyűlésünk.

Egyesületünk választmánya május 2-án, délelőtt 10 órai kezdettel tartotta esztendő rendezését a Pécsi Katolikus Kör könyvtárműtermében. A gyűlésre a választmány tagjait — 4 kivétellel — teljes számban megjelentek. A gyűlést a betegesen fekvő Komócsy István, egyházközségi helyett Barabás András, párti ig. tanító, világi elnök vezette.

Az elnöki előterjesztések

során Barabás András, világi elnök, az egyház ének reformjáról szólt. Gondolatait lapunk vezetőjéhez, „Friss lenegő a kórusokra” cím alatt, szöszterint hoztuk. Előadónak hatása alatt a választmány a következő határozatokat hozta:

1. Felkéri a választmányt az esperesküretleti tanítói körökhöz, hogy jelen esztendőben tartandó gyűléseiken fogják az egyházi ének és zene reformjának kérdésével foglalkoztatni.
2. Az egyes egyházközségek, illetve azok kántorai ügykezelésének módját találni arra, hogy templomuk részére beszerzhessék Harmat-Sik: „Szent vagy Uram” c. művét.
3. Javasolja a közzgyűlésnek: kérje meg a Megyéspüspököt Úr Onagyméltóságát, hogy a Jenő műnek a templompénztárnak terhére való beszerzését engedélyezni kegyeskedjék.

Az egyesületi elnökről

vitéz Székely Pál, egyesületi titkár számolt be részletesen. A jelentés szerint az esp. kerületi tanítói körök — bár a múltévek képest szűkebb terjedelemben — homoly és értékes munkát végeztek. Egyes tanjaink értékes munkájának fokrörögő az a főpásztor, népművelési, bizottsági, testnevelési elismerés, törvényhatósági pénztárolom, elmadományozás, melyekkel a felettes ható-

se hátrózzék egyházmegyénk egyetlen kórusáról sem a „Szent vagy, Uram!”

De ne legyen iskola sem, melynek nem járna a „Magyar Kórus” testvérlelaja, az „Énekszó”. Hogy milyen egyszerűen eszközöljék, milyen könnyű módon produkálhatunk polifonitusa gyermekekkel, azt csak az tudja, aki próbálta. Az „Énekszó” olcsó és aranyat érő kórusanyag hiteltelen módon készítené adják a siker kulcsát.

Nemesak a kántorok figyeljenek tehát föl az énekművekre, hanem az összes tanítóknak, hisz paloménytan tanítunk éneket.

Friss lenegő a kórusokra és az iskolai énekelhetőség.

ságok tanítóinkat kitüntették. Névszerint felémilt az összes kitüntetettéket (lapunk nekem idején hozta őket) s a választmány mindégyletük öszinte elismeréssel adózik. Az egyesület vezetőségét által kifejtett munkásság során beszámoló a titkár a következőkben:

1. A Horváth-Ruszték-féle tervezet alapján Barabás András és Hegedűs József szervezésében készült memorandumot feltérjesztette a Vhm-hoz. Válassz nem érkeztél.
2. Hírdta az 1938. évi Tanítói Névtárl.
3. Hírdta az „Pedagógiai Közlemények” — melyben a pályadíjnyertes művek jelennek meg — első számát.
4. Eljárt a múlt évi gyűlésen felvelet tanítói lelkigyakorlatok ügyében. Az erre vonatkozó határozatokat lapunk más helyén, önálló cikk keretében hoztuk.

Az esperesküretleti tanítói körök határozatait közlök, mint általános érdekűt, döntés, illetve állásfoglalás végett a választmányt elé terjesztik:

1. A gördeci esp. kör határozatát, mely szerint kérje meg a közzgyűlés Megyéspüspököt Úr Onagyméltóságát, hogy az 1495/1934. sz. kántortanítói állások behelyettesítésére vonatkozó rendeletét olyképp módosítani kegyeskedjék, hogy az abban foglalt ala kihökés, hogy csak halh. tanítóképzőintézetekben szerzett kántori oklevél alapján választható a kántori, csak a rendelet kiadásá után végzett tanítóknak jöllelőz.
2. az értényi esp. her. határozatát, mely szerint kérje meg az egyesület Megyéspüspököt Úr Onagyméltóságát, kegyeskedjék úgy rendelkezni, hogy a jövőben kántori, v. kántortanítói állásra csak olyan pályázhatsonak, illetve választhatsonak meg, akiknek kántori oklevelük már van.

A választmány mindkét határozatot egyhangolag elfogadta s a közzgyűlés jóváhagyása után azokat a Megyéspüspök Úr elé terjesztett javasolta.

Végül kegyelettel emlékezett meg a titkár az év halotjairól.

Főpénztáros jelentését

Magyar Sándor, egyesületi főpénztáros a következőképpen terjesztte föl:

1. Zárásadamas az 1934. évről: bevételek öszsége 3 359 34 P, kiadások öszsége: 2 941 63 P, maradvány az 1935. évre 417 71 P.
2. Költésgelelet az 1935. évre: bevételek előrelátható öszsége: 3 460 P, kiadások előrelátható öszsége: 3573 71 P, maradvány: 113 71 P.
3. A Homócsy István Segélyalap bevétele az 1934. évből: 2 184 17 P, kiadások (segélyezés, portó) 1123 11, maradvány 1062 06 P. Az alap nagyona jelenleg 4000 P tőkésítve, 1732 60 P pedig felhasználható. Ezzel 1 200 P-t irányozz elő a választmányt az 1935. évi segyezésesekre.

A számtartgáló-bizottság jelentése alapján a választmány a felmenővny megadást javasolja a közzgyűlésnek.

Pályadíjak odaítélése

A bíráló-bizottság javaslata alapján a választmány 50-50 P-nel jutalmazta „Az én falum, mint nemzeti közösség” c. pályatételre beérkezett „Nyitj titok” jellegű művet, melynek szerzője: Bodó László, hönnyéki igt.

2. „A tanulmányi séták jelentősége a nevelés és oktatás munkájában” c. tételre beérkezett „A természet ismeret isenhez vezet” jellegű művet, szerzője: Lassányi József, versendi tanító. — továbbá „A természet: lsten képe” jellegű művet beérkezett munkát, melynek szerzője püsp. tanítóhéző cserhészcsapatának szászlos örsé.

Beérkezett még 3 pályamunka: „Ép testben, ép lélek” — „Ki a természetbe” — „Ismerd meg hazádat” jellegűek által.

Új pályatételek

A bíráló-bizottság javaslata alapján, az

1935. évre a köv. pályatételeket tűz ki a választmányt:

1. *Ulam tanítványaim szüvéhez.*
2. *Hogyan készülök el egy tanítási napomra.*
3. *A türelem jelentősége a tanítói munkában.*
4. *Mit tesztek iskolában és falumban a revízióért?*

Jutalmuk egyenként 50 P; beküldési határidő 1936. március 1. A jutalmazott pályamunkákat az egyesület a jövőben is kiadja.

A tanítók kinevezésének kérdése

hosszú utat provokált. Az egyesület elnöksége a sibilőst körök e tárgyban hozott és Góssits Lajos, beremendi plebános által szöszgezett indítványt minden választmányi tagnak megküldötte s a témát, a beérkezett válaszok alapján, a titkár terjesztette elő. A hosszút és alapos utat eredményezé a választmány előleg a tanítók kinevezése és áthelyezése mellett foglalt állást s e tárgyban a Nm. Püspököt Harhoz intézendő részletes memorandum megkeresztésével az elnökséget bizta meg.

A közzgyűlés előkészítése.

Eztel közzgyűléstünket június 5-én, 10 órai kezdettel Szekszárdon tartjuk. Előadókül Polgár János, kocsolati plebános és Kulor Ferenc, zenelantár kérte fel az elnökség. A közzgyűléssel kapcsolatban, délután 6 órakor, a nagyközönség részére műsort rendez az egyházmegye tanítótsága, amelyben való szerepelnek Nagy Ilona, dunaföldvár és Özőrenyi Olga, szentörinel tanítókné, a szekszárdi dalárdát, Kulor Ferenc és vitéz Székely Pál, tanárokat kérte fel az elnökség. Az előadás részletes műsorát a jövő számban közöljük.

A Szekszárdon való elszállásolás és élelmezés kérdéseinek technikát lebonyolítására lapunk más helyén tájékoztatjuk kártársainkat. Indítványt nem érkeztet be s így a gyűlés fél 2-hor véget ért.

V. Sz. P.

Egyházközségi Szeminárium Meesekalja-Rácváron. (Jelentkezési felhívás.)

A magyar egyházi zene ügye az utóbbi évek során hatalmas lendülettel halad előre az eszményi eligondolás és az egyház oktatási szerent való művelés útján.

Az ifjú egyházközséni generáció pártatlan lelkesedéssel és óriási áldozatkészséggel állt a reform munka élére.

Nem hiánym, hogy volna kántortestvéreim között egy is, akit pl. a „Magyar Kórus” egyházközséni folyóiratot ne kapta volna kézhez mutatónyképp. Következőképp

megismerte annak nagy gyakorlati értékeit bírói mellettellet is.

Biztos tudomásom van arról, hogy egyházmegyénk területén igen sok kántor használja ezen értékes zenet kiadványokat.

Tért hódít a sokak által idegenkedett gondolat új népeként. Közlekedt lesz az organikuséretként jól használható „Harmónia Sacra” című vegyeskar kézikönyv is.

Egyházmegyénkben nagy számban alakulnak férfi-, vegyes- és gyermekkarok,

Tásasebőd és elszá- lásolás székszárdi közgyűlésünk al- kalmával.

Egyesületünk f. évi június hó 5-én megtartandó közgyűlés utáni köz-
bére május 31-ig, míg az elszárolására május 25-ig lehet jelentkezni:
M a l o n y a i E l e m é r székszárd-belvárosi igazgatótanítónál. A társas-
ául három személyenként (három fogás bor nélkül) 1.30 pengő. Aki a
közgyűlés és előtti delutánig vagy esti vonattal érkezik Székszárdra, az kö-
nyvet is is, hogy melyik vonattal érkezik, hogy a kijelölt vezetékek az illet-
köt szállás-helyekre elküldhessék. A közbéren résztvevők részére
chédjegy lesznek készítesve csak az számítat pontos es minden igényeknek megfelelő figyelmes elbána-
ra, akinek az ebédjegye a kezében van.

melyek elsősorban az egyházi zene terén
fejtetik ki értékes munkát.

Tagdotalan tény azonban, hogy az egyházi zeneformok megvalósítása terén a felüls hántorságnak ma még számos akadállyal kell megküzdnie, melyek közül nem egy lehízhetőtlenné látszik, mert vagy hiányoznak az elengedhetetlenül szükséges gyakorlat feltételek, vagy külön nehézség-
gekbe ütközik ezek megszerzése. A mai gazdasági helyzetünkben ezen nincs eső-
dálni való.

Enn, mint az eseményt kántórcélok régi
munkása szolgálatot véltm tenni kedves
hántársainknak azzal, hogy lehetőm közénk
a magyar egyházi zene egyik legkimagas-
sabb alakját dr. Houdela Géza zeneigazgató,
pápai kamarást, ki a közismert közvetlen-
ségével fog hozzájárulni és ellátni ben-
nünket gyakorlat ismeretekkel.

Dele jón **Bárdos** Lajos fővárosi zene-
tanár, a neves „**Cecilia** Kórus”-harnagyja, ki országosan ismert tehetségével fog járunkra
szolgálni.

Vadas Gábor organaművész gyakorlati
orgona előadása nagy értékűnek ígérkezik.
A szeminariumot lezáró hangversenyen
Vadas Gáboron kívül részt vesz a „**Pécsi**
Szeráfi Kórus” **Agócsy** László harnagy ve-
zetésével.

A szeminarium teljesen díjlatlan.
Az egy napot betöltő részletes műsor a
következő:

1. Szemimise a résztvevők közös éneke-
vel és a Rácarosai Polgári Daloshör vegyes-
ként énekszámával.
2. Bevezető előadás, dr. **Houdela** Géza.
(30 perc.)
3. Respondálás, mise, requiem, liturgikus
énekek. **Bárdos** L. (60 perc.)
4. Egyházzenei rendeletek, dr. **Houdela**
Géza. (30 perc.)
5. Egyházi népének, statisztika, analízis.
Bárdos L. (60 perc.)
6. Orgona, regisztrálás, játék, irodalom,
stb. **Vadas** G. (60 perc.)
7. Karvezetés a hallgatók együttes rész-
vételével **Bárdos** L. (90 perc.)
8. Bezáró hangverseny. Játsszik **Vadas** G.,
énekel a „**Pécsi Szeráfi Kórus**” **Agócsy** L.
harnagy vezetésével. (45 perc.)

**Időpont: június hó első hete, valószínűleg
6-án.**

A szemimise 1/2-9-hor kezdődik, mely időre
az új meérkezni szeret minden veldék kar-
társ beérkezni. Szükség eseten Pécsről
autobusz indítás a főpályaudvarról.

Ebéd a helybeli vendégidőben a lehető
legolcsóbb áron biztosítva.

Jelenléteseket választólevelezőlapon lehe-
tőleg 15-ig kérek. A további tudnivalókat
részben levelezőlapon, vagy levélben fogom
megadni, valamint a Kath. Iskola június 1-1
számában közölni fogom.

Énekeskönyvek, kótlak itt rendelkezésre
állnak.

A szeminarium az új fágas rácarosai köz-
ségi iskolában fog tartatni. Az orgona okta-
tás a pelánia templom 1929-ben épült 2
manuális, 13 regisztres orgonáján lesz
megtartva. A bezáró hangverseny is a tem-
plomban lesz.

Kedves Hántársak!
Hözudomású, hogy az utóbbi évek során
megtartott pedagógiai szeminariumok mily
kedves hoztak bennünket az 1925-ös tanterv
ideális gondolatvilágához. Hiszem, hogy ezen
egyházzenei szeminariumunk ugyancsak kö-
zelebb fog bennünket vinni a művészi kán-
tor művészhöz.

A mi egyházmegyénk is méltóan fog az
elsőik mellé sorakozni, melyekhez jelenleg a
Fehér- és Csanadegyházmegyék és hivalt-
képpen pedig a Jászszági Liturgiai Kántor Kór
tartoznak.

Azzal, hogy a szeminarium nem Pécsen,
hanem Rácaroson lesz megtartva, különö-
sen hangsúlyozni kívánom a felüls hántorság
helyzetének merőben eltérő voltát. Már az
orgona szempontjából is, 13 regisztres orgo-
na sok falun van, 25—40 regisztres azon-
ban aligha.

Midőn minden kántortestvéreimet meg-
hívok kicsi községembe, hiszem, hogy hívás-
tások szeretettel oly szívesen jönnek az
előadókhoz, mint a mily szeretettel és ál-
dattázhosszúval jönnek le közénk és amely
szerettel várnak mináit.

Mecsekhalja-Rácaros.

Hántársi üdvözléssel:
Kerenyi Keller János
hős, hántortanító.

Egyesületünk választmányára az 1935. má-
jus 2-án megtartott ülésén a tanítói lelki-
gyakorlatok tárgyában a következő határozat
kötött hozta:

1. A pécségházmegyei tanítók részére
a folyó 1935. évben a pécsi Pius Collegium-
ban július 2—4-ig irányoztatott elő a lelki-
gyakorlatok. Jelenkezés a Collegiumban jú-
lius 1-én delután. A lelkigyakorlatok jún. 5-én
reggel kezdődnek be.

2. A háromnapos lelkigyakorlat költsége
(szállás és ellátás) személyenként 12 P. Eb-
ből 6 P-t a lelkigyakorlatokra kiküldött s
azon részvető tanító sajátjából köteles a
Pius Collegium pénztárába a jelenléteskor
befizetni, míg a másik 6 P az e célra az
egyesületnek rendelkezésre álló 300 P-ből
nyer fedezetet. Ez összeget az egyesület
előnéksége közvetlenül fogja a Collegium
pénztárába átutalni. Így 50 pécségházme-
gyei tanító vehet részt minden évben a ta-
nítói lelkigyakorlatokon.

3. Kivánatosnak tartja a választmány, hogy
az egyes esperesi tanítói körök oly tagokat
is jelöljenek ki a lelkigyakorlatokra való
részvételre, akik teljesen saját költségükön
vethetnek részt, hogy ekként legalább min-
den 5 évben minden egyes pécségházme-
gyei tanítóra sor kerülhessen.

4. A lelkigyakorlatokra a 2. pont szerinti
hözuzeménnyel az egyes esperesi tanítókörök
küldik ki tagjaitkat és pedig az egyes
tanítói körök jerji tagjainak számarányát
vess figyelembe. Eszerint a pécsi, németi-
1, szentlőrinci, bonyhádi, székszárdi és tonai
esperesi kerületi körök 2-3, a siklósi, mó-
hási, mártakeméni, németbolyi, pécsubá-
radi, magocsi, dombóvári, értényi, simon-

tornyai és völgyeségi 3-3, a mohácsi és
gödreti körök 4-4 tagot küldjenek ki a
lelkigyakorlatokra. A kiküldötték neveit —
további eljárás végett, — az esperesi tanítói
közgyűlés előnéksége legkésőbb j. évi június
10-ig közöljék az egyházmegyei főtanfeli-
gyűléssel (Pécs, Inczedy Denes-u. 9/1. sz.)

5. Amennyiben valamely esperesi kerület
tanítói kör tavaszi gyűlését oly későn tar-
tanó, hogy június 10-ig nem küldhetné ki
tagjait, avagy egyáltalán nem tartanának
tavaszi gyűlést, az illető körök előnéksége-
nek feladata lesz valami módon intézkedni
aziránt, hogy körülbül megfelelő számban
közültesse a tagok s neveik az ehm.
főtanfeliügyelő hivatalnál j. évi június 10-ig
közültesse.

6. Miután előfordulhat az is, hogy egyes
körök esetleg nem küldenek ki megfelelő
számban tagokat a lelkigyakorlatokra, avagy
a kiküldötték bármik okból nem vethetnek
részt a lelkigyakorlaton, célszerű, ha az es-
peresi kerület tanítói körök több tanítót hoz-
nak jövassalra, illetve jelentenek be az ön-
ként jelentkező tanítók közül, amikor is az
egyházmegyei főtanfeliügyelőnek módjában
fog állni, hogy az egyes esperesi kerület
tanítói körök részéről be nem jelentett, avagy
bejelentett, de a lelkigyakorlaton még nem
jelentett tagokat önként jelentkezőkkel pó-
tolhassa.

7. A lelkigyakorlatra felbételtől és a lelki-
gyakorlat pontos idejéről az esperesi tanítói
kerületnek beérkezte után a főtanfeliügyelő-
ség érdekel tanítókat megfelelő időben ki-
fog értesíteni.

Határidő-émlekeztető.

- **Békeny** tartandó május 18-án. — **Évzáró-
vizsgálatos déjeje** a 721/1927. sz. egyhmi. főtanfeli-
rendelet (megjelen) a Kath. Isk. 1927. évi 4. számá-
ban) alapján a kerületi tanfelügyelő és a vármegyei
ker. tanfelügyelő hivatalnak május 15-ig bejelentendők.
— **Hűségpl. egyesülésekről** a vármegyei ker. tanfel-
ügyelőhöz az 1151/1935. sz. főtanfeliügyelői ren-
delet alapján jelentést kell tenni. — **Katfoltikus
iskola** előkészítési díjat újabb sürgelés beadásra
nékül a 45.612. sz. postai bejelentővel beküldendők.
— **A fagyjakat** a hóri pénztárosok szerdék be-
adására a központi pénztár által részt a 45.612. sz. postai
befizetéspl. jánuszánáladás, sürgelés beadásra
nékül, küldjék be. — **Iskolatárogatás** meg-
könyv és évi iskolai jelentés utólagnyomtatványok,
és az egész nap lefolyásáról az 1744/1935. sz. főtanfeli-
ügyelői rendelet alapján az illetékes ker. tanfel-
ügyelői hivatalnak június 1-ig jelentést kell tenni.

Hatadás Nyomda Rt Pécs, Király-u. 21 - Egyházmegyei nyomtatványok raktára

Egyházmegyei főtanfolygói rendeletek.

876/1935. sz. **Egyházzenei szeminarium.** Megyespüspök Úr O Nagyméltósága **Kereény Heller** János mecehaljai (Rácóvaros) községi kántortanító által f. évi június hó első felében Mecehalján (Rácóvaros) rendezendő egyházzenei szeminarium megtartásához az engedélyt megadta, mert a bemutatott munkarendet mindenben helgesnek találta. Ez alapján felhívom a felügyeletet alá tartozó összes kántortanítókat és tanítókat, hogy O Nagyméltóságának, a Megyes Püspök Úrnak engedélyre s lapunk máj számában megjelent közleményben foglaltak alapján ezen egyházzenei szeminariumon minél nagyobb számban vegyenek részt. Meg nagyobb győződve, hogy e szeminariumon tapasztaltak az egyházi népének helyes mederbe terelését illetőleg példát fog szolgálni az összes kántoroknak és kántortanítóknak.

877/1935. sz. **Debreceeni nyári egyetem.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 60.483/1935. VI. sz. rendeletére (megjelent a Hivatalos Közlöny f. évi apr. 1. számában) azzal hívom fel a felügyeletet alá tartozó összes tanárokat, tanítókat, hogy a debreceni nyári egyetemen a lehetőséghez képest minél számosenabb vegyenek részt.

1002/1935. sz. **Ifjúság részvetéke a repülőmódo versenyén.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr hasonló intézkedés megtétele végett meghívotta f. évi április 4-ikén 35.610/1935. V. t. u. o. szám alatt kelt a valamennyi állami intézeti főiskolagótagához és kir. tanfelügyelőséghez intézett rendeletet a Főtitár, Ehm. Főhatóságoknak. A rendelet szövege a következő:

„A Magyar Aero Szövetség folyó évi május hó 26-án, illetve 30-án rendezi a XVI. országos repülőmódo versenyt.”

Mint ahogy a Szövetség országos modelversenyeinek nagy nemzeti jelentősége van és e versenyek eredményesen befolyásolják az ifjúság alkotmányosságát és munkázóságát is, a Szövetség kérelmére megengedem, hogy a versenyen a hazai iskolák tanulóifjúsága részt vegyen.

Erről Cimet tudomásos és további eljárás végett azant értesítem, hogy a verseny közelebbi módozatairól a Magyar Aero Szövetség az iskolákat jelen rendelettemre való hivatkozással közzvetlenül tudja értesíteni.”

Felhívom a felügyeletet alá tartozó összes intézetek és iskolák igazgatóiságait, hogy a lehetőséghez képest a rendeletet illetőleg kedvezően intézkedjenek.

1041/1935. sz. **Tanítóbálozások bejelentése.** Tolna vm. kir. tanfelügyelőjénél f. évi április 8-án 867. sz. alatt kelt átíratásból arról értesítem, hogy ismétellen előfordul, hogy egyes iskolaszékek a tanító-

választásokot nagyon késedelmesen jelentik be s a tanítóbálozásoknak a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr részéről leendő jóváhagyását csak igen késedelmesen s többször sűrűtelés után kérelmezik. E tárgyban az 1933. évi 69970. VI. sz. vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet alapján már 157/1934. sz. alatt (lásd Katholikus Iskola 1934. február 1. számát) intézkédtem. Jelen alkalommal újból felhívom a felügyeletet alá tartozó összes egyházközségi elnököseket s ezek után az egyházközségi képviselőtestületeket, hogy szöghán forgó bejelentési kötelezettségeiknek a jövőben fentebb hivatkozott 157/1934. sz. rendelkezésemre szigorú betartásával tegyenek eleget. A választás jóváhagyását még akkor is hárlemeznek a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnál, ha a helyi javadalom nagysága folytán a megpótlásolt tanító csak későbbi szolgálata alatt ny-r fizetéklegésaitól államsegélyt.

1150/1935. sz. **Madarok és Fék Napja.** Felhívom a felügyeletet alá tartozó összes iskolagótagóságokat és tanítókat, hogy a Madarok és Fék Napja megtartásáról jelentéseiket az 1933. évi 46.695. VI. sz. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendeletet (megjelent a Hivatalos Közlöny 1933. évi 12. számában) megfelelő módon kiállítva, sűrűtelés beadásra nélkül, legkésőbb f. évi június 15-ig az illetékes kir. tanfelügyelői hivatalnak küldjék meg.

1151/1935. sz. **Ifjúsági egyesületekről jelentés.** Felhívom a felügyeletet alá tartozó iskolagótagóságokat és tanítókat, hogy az iskolák kebelében megalakított ifjúsági egyesületeiről (Szögárdra, Cserkészcsapat, Ifj. Döröskereszt Egyesület, stb.) a tanfelügyelői hivatalnak május hó végéig tegyenek jelentést, és pedig a követhető adatokkal: 1) az iskola megnevezése és jellege, 2) a megalakított egyesület megnevezése és megalakulásának ideje, 3) a tagok létszáma, 4) a vezető tanító neve. Ennek képesen ismételtem, hogy az előző rendelkezéshez képest isholi vezérlőink a helyi vezetőkhoz mért legalkalmasabb ifjúsági alakulatot elsősorban az annyira bevált Szögárdiákat alakítsák és vezessék.

1156/1935. sz. **Segédtanóréi véglegesítése körül eljárás.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr f. évi április 16-iki kelttel 76.888/1935. sz. alatt a követhető ártíratot intézte valamennyi Pólsz. Egyházi Főhatóságokhoz a segédtanóréi véglegesítése tárgyában:

„Az utóbbi időben beérkezett vonatkozó feljegyzésekből megállapítottam, hogy az egyes iskolaszékek teljesen figyelmen kívül hagyják az 1930. évi XXVII. t. c. 2. és 5. §-ai

alapján a 865-1-70-1931. számú rendelettel a nem állami elemi népiskoláknál a segédtanóréi szolgálattal rendszeresítés tárgyában kiadott végrehajtási Utasítás 5. §-ának első és második bekezdésében foglalt ama rendelkezéseket, amelyek szerint úgy az államsegéllyel egybeiktótt községi és izraelita, mint az ugyancsak államsegéllyel áruzó jelképez elemi népiskolái tanítói állásokról az iskolaszékek már felépítve a követhető segédtanóréi minőségben teljesített szolgálattal lettele eltele a segédtanóréi véglegesítése iránti nyilatkozatokat a segédtanóréi okmányokkal (főleg működési bizonyítványokkal) együtt — a közigazgatási bizottság — (és nem az egyházi főhatóság) vagy a kir. tanfelügyelő — útján hozzáam felterjeszteni tartoznak.

Mint ahogy ily késedelmes felterjesztések következtében az érdekelt segédtanóréket — önhibáukon kívül — sokszor érzékeny anyagi károsodás ér, nyomtatékon felhívom a kir. Tanfelügyelő urat, hogy a jelen körrendeletben elején hivatkozott Utasítás 5-ik §-ának első és második bekezdésében foglalt rendelkezéseket a jövőben a legpontosabban teggyn eleget, mert ellenkező esetben kénytelen lennek az anyagi felelősséget az érdekelt tanítókat ér anyagi károsodás mértékig az illetékes iskolafenntartóra áhárítani. — Egyben felhívom a kir. Tanfelügyelő urat arra is, hogy haladéktalanul gondoskodjék arról, hogy tankerületének bármilyen jellegű népiskoláinál működő valamennyi segédtanóréról egy ponton kimutatás készíltessék, gondosan feltüntetvén abban a segédtanóréket a helyettes, — vagy kísérelt, — és segédtanóréi minőségben teljesített, hitelen megállapított szolgálattal tartamát és azt a körülményt, hogy van-e 30 napot meghaladó megszakítás a helyettes, — vagy kísérelt tanítás és segédtanóréi minőségben teljesített szolgálattal között. (A nyári tanítási szünetre eső idő a fenthivatkozott végrehajtási Utasítás 9. pontja alapján beszámítható szolgálattal idő megállapításánál nem tekinthető megszakításnak)

Ezeknek a kimutatásoknak első (tehát nem másolat) példányá hozzáam sűrűtelés beadásra nélkül 1-ikésőbbben folyó évi június hó 1-ig feltétlenül felterjesztendő.”

Felhívom a felügyeletet alá tartozó összes plébános, egyházközségi elnökök, iskolagótagóságokat és érdekelt tanítókat, hogy a rendelkezésben foglaltaknak megfelelően a tanítók, tanítók és tanítók ir által járjenek el, azzal, hogy a miniszter úr által kiadott kimutatást pontosan kiállítva f. évi felhívás beadásra nélkül legkésőbb f. évi június 15-ig az illetékes kir. tanfelügyelői hivatalnak közvetlenül küldjék meg. A hivatalnak közvetlenül eljársból semleges vagy szabálytalan eljársból származható hátrányokról a mulasztókat természetesen felelőse.

1165/1935. szám. **Tanítóbálozások és bejegyzésadások bejelentése.** Ismétellen előfordul, hogy a tanítóknak hatónat szolgálata bevonását, az egyházi hatónat által engedélyezett bejegyzésadságot, annak tartamát s az ekként tövöllel tanítóknak teendőnek miként történt ellátását, tanítóbálozások folytán előálott személytől való szöghán névze az előírt bejelentéseket a kir. tanfelügyelői hivataloknál az egyházközségi elnökökhez nem teszik meg.

Mint ahogy a fentebb vázolt körülmények az ügyeknek zavartalan intézését nemcsak megnehezítik, hanem lehetetlenné is teszik, otti rendszerint az érdekelt tanítókat, és az iskola működésének hátrányokat, a hivataloknak pedig igen sok felesleges munkát jelent, ez okból felhívom a felügyeletet alá tartozó összes egyházközségi elnököseket és iskolagótagóságokat, hogy:

1. a tanítóknak hatónat szolgálata történt bevonását a kir. tanfelügyelői hivatalnak haladéktalanul jelentésk be, egyuttal küldjék be az alkalmazott helyettes tanító oklevelét és illetőség bizonyítványát;

2. jelentésk be ugyancsak a kir. tanfelügyelői hivatalnak haladéktalanul, ha valamely tanító részére betegség vagy más ok miatt 8 napnál hosszabb szabadság engedélyeztetési s közlésk, miként törtenk a tövöllel tanító teendőinek ellátása s ha helyettes alkalmazást, annak oklevelét és illetőség bizonyítványát is csatolják a jelentéskhez;

3. tanítóbálozások esetén a választásnak egyházi hatónat jóváhagyása után a megválasztott tanító adatlát a kir. tanfelügyelői hivatalhoz, a választás jóváhagyására irátványuló s a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz intézett s helylén felszerelt folyamodományt pedig a közigazgatási bizottság neophátóságú albizottságához azonnal, de legkésőbb két héten belül jelentésk, illetőleg terjeszk be.

1167/1935. sz. **A Dalos Torna-játékok kiadása.** A napokban hagyta el a nyomdát. A könyvecské az elemi iskola mind a hat osztályára anyagot nyújt a tornaünnepélyek megrendezésére. Harikás, azzsólós, farkad, botnyarolhatók tartalma, eredeti gyermeknek való versikkel és énekekkel tarkítva. Babócsay János és Tóth Nandor úttörő néhez munkát végeztek, de, hogy a könyv feladatát megoldotta, annak bizonyíték, hogy 1. kiadását rövid idő alatt szögháptódták. A könyv beszerkezhető a szögháptól Bátoriszéken. (Tolna vm.) 150 P-ért.

1185/1935. sz. **Nyári gyermekmunkák bejelentése.** Baranyo vm. alsópányjának 1935. április 20-án 6979/Elisp. 1935. sz. alatt s Megyes Püspök Úr O Nagyméltóságához intézett megkeresése alapján felhívom a felügyeletet alá tartozó összes egyházközségi

képzéssel, mint iskolaszékek, valamint az iskolagazdálkodásokat és tanítókat hogy a folyó ében is a nyári gyermekmenedékhelyek céljaira az iskolák tantermet engedjék át a úgy a plébános, egyházközségi elnökök, mint a tanítók a nyári menedékhelyek megszervezésében és fenntartásában legyenek a közigazgatási hatóságok támogatásukra.

1256/1935. sz. Magyar Hónynap. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 35423/1935. sz. rendeletére (megjelent a Hivatalos Közlöny j. évi május 1. számában) azal hírom fel a felügyeletem alá tartozó összes intézetek és iskolák igazgatószárait, hogy a Magyar Hónynap támogatása érdekében a rendeletben foglaltaknak megfelelő intézkedjenek.

HIREK.

Figyelem. A Katholikus Iskola előfizetési díjait nem postautalványon, hanem a Pécsegyszéki Róm. Kath. Tanítóegyesület, Pécs, 45.612. sz. csekkszámjain kell behűdteni.

Híftetés. Baranyabörnyegye iskolánál Népnyelvtan Bizottsága *Bérczi József* hegyszentmártort. rk. kántorantitót, kerülte iskolátogatói hosszú éve óta állandó kitartással, ferdéhatatlan buzgósággal és ügyzetettel végzett iskolai munkáitól munkásságának elismeréséért április 14-én oda át a híftetésnek Nagy Aladar bogádmintszent körjegyző, mint a helyi népművelési bizottság elnöke.

Etil Sándor

erdősmeckei rk. kántorantitót, tart. főhadnagy, április 18-án reggel 4 órakor, 58 éves korában, a pécsi belkötésben elhunyt. Temetése április 18-án Pécsen volt a központi temetőben. A temetésen megjelent *Komócsy István* prépostkanonok, főtanfelügyelő, valamint Erdősmecke egyházközség képviselői és plébániai kántorai. Halálát özvegye, *szt. Dechmann Margit* gyászolja a széleskörű rokonsággal együtt. Az engedélyt szentmisét az elhunyt lelküdvéért április 23-án kedden reggel fel 8 órakor az erdősmeckei templomban tartották.

Névváltoztatás. *Heinlein Béla* özvegy rk. kántorantitót nevével bélyegnyelviszert engedéllyel, *Hadfy"-ra, Uhl Emma* szálkat rk. kántorantitót *Ulas"-ra, Hangl Ferenc* dr. szilágyi rk. kántorantitót *Hang"-ra.*

A Pécsi Női Lelkigyakorlatos Öt-honban a lelkiigyakorlatok sorrendje a következő: június 3-án és 24-én, július 8-án és 22-én. Kezdet mindenkor a jelszót nap del-

utánján. Részvétel díj három napra nyolc pengő. Ha egy helyről legalább tizenöt jönnek, 33 százalékos kedvezményt kaphatnak és maguk választhatják meg az időpontot is. Jelenkezni, érdeklődni lehet: Angster Elza vezetőnél, Pécs, Mátyás Flórián-ú. 46.

Tanítói kinevezés. *Habel Gyula* a pincehelyi rk. kántorantitót állásra, egyelőre segédkántorantitót minőségben egyházközségre kinevezetett.

Tesztér! - ne dobd el a használt bűleget! Az erdélyi katolikus magyar iskolák sanyarú helyzetét segíthetjük elhasznált leveleibekkel (bármitlen) küldésével. Ne dobáljuk hát el a bűlegeteket, hanem küldjük azokat az egyesületi titkárnok címére, (Pécs, Papnövelde u. 2.) akit továbbítja őket rendeltetést helyükre.

IRODALOM

A „Búvár”. Megjelent a magyar természetudományt és technikat művelődés nagy folyóiratának áprilisi száma ismét rendkívül gazdag tartalommal. *Ráta Kálmán* tanulmánya a kecsuk világgazdasági szerepéről lenyűgözően érdekes, akár a legizgalmasabb riport. *Lohr Ferenc* beszámolója Lumière plasztikus filmjéről. *Schenk Jakab* eleven cikke a golygák vándorlásáról. *Geiger Ernő* tudományos csevegése a szexualitáshoz. *Nagy Amadé* útleírása a Spitzbergok jégvilágából. *Lambrecht Kálmán* novellának is bellő tudományos emlékezése *Forell Ágostonról* és *Wasmann jezsuita atyáról*, a két hangyabűvörről, avagy *Neugebauer Tibor, Molnár Antal, báró Fejérváry Gézáné, Vörös László, Schmidt* elgúsz és mások cikkei, mindmennygy remeke a tudományos újságrésnek. A BÚVÁR negyedik számánál szebbet, többet, jobbat aligha nyulhat magyar folyóirat! Megrendelhető a „Búvár”-kiadóhatalnál: Budapest, IV., Egyetem-ú. 4.

Szerkesztői üzenet.

A hath. tanítói internátust alap folyamodvány irlapnyomatotánny kérdésekor jelezni kell, hogy folyamodvány gyermeke után kíván segélyt kérni, hogy ekként a gyermekek elhelyezésére szolgáló igazolmány megfelelő számban csatolható legyen a folyamodvány-irlapnyomatotánnyhoz. Minden iskolába járó és elhelyezett gyermek részére kell igazolmányt kell. Egyik a tanév l., a másik a tanév l. felére. Folyamodvány-irlapnyomatotánny, tekintet nélkül a gyermekek számára, csak egy szükséges minden folyamodványnak.

Szerkesztésért felelős: MAGYAR ÁNDOR.
Kiadó: a Pécsegyszéki Róm. Kath. Tanítóegyesület.

KATHOLIKUS ISKOLA

A pécssegyszéki tanítószéki hivatalos közlönye
Népohtatásügyi havi közlöny. Szerkesztik: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Komócsy István, főtanfelügyelő, egyesületi elnök és Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Előfizetési díj 1935. évre 3 pengő. Tagdíj 1935. évre 3 pengő. SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Incegy Dienes-utca 9., (Papi Utuban), hová a lap szemeli részét illető minden közlemény, hírtetés és reklámúciók is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.612. sz. postatakarépkönyvtári bejuttató-lapon küldendők be.

Pécs, 1935. június 1.

XXIV. évfolyam, 6. szám.

MEGHÍVÓ

A PÉCSSEGYSZÉKI RÓM. KATH. TANÍTÓEGYESÜLET

1935. évi június hó 5-én, Szekszárdon, a Dármegeháza közgyűlést természetben tartandó

XXIV.
rendes közgyűlésére.

9 órakor szentmise a belbelső templomban.
10 órakor a közgyűlés kezdete a következő

TÁRGYSOROZATTAL:

1. Elnöki megnyitó.
2. A falú gondja és gondozása. Előadó: Polgár János, esp. ker. tanf. kocsolat plébános.
3. A mult évi közgyűlés jegyzőkönyvének hitelteliségre vonatkozó bejelentés.
4. Titkári jelentés s ezzel kapcsolatban az 1935. évi május 2-án megtartott választmányi ülés határozati javaslatának előterjesztése.
5. Az egyházi ének reformja. Előadó: Kutor Ferenc, pécsi püspöki tanítóképzőint. zenetanár.
6. Indítványok, melyek a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal az egyesület titkárnál (Papnövelde u. 2.) beadattak.
8. Elnöki zárószó.

Pécs, 1935. május 5.

Komócsy István,
egyh. elnök.

Barabás András,
tit. elnök.

vitéz Székely Pál,
titkár.

Ballag már a vén diák ...

Május 15! A tanítóképző ötödéves növendékeinek utolsó előadási napja! A természet is az iskola is csupa virág, csupa fény, szín és illat ...

Az öreg iskolát mintha kibélelték volna diákkal. A folyosóra, a lépcsőházba, az udvarra: mindenütt jutott beléjük. Állanak ... rajzanak ...

Most egy sincs a sok közül, aki valami kópészagra gondolta. Világért sem akasztanék senki hátrára szemérmület, nem tündözök be senki tenyerét és nem kennek be senki szemérművét vajjal. Most mindenki komoly.

Csupa feszülő és növekedő erő, csupa ígért ez a diákereg. A szemekben valami furcsa fény ... az egész tömeg valami furcsa meghatottság ... az iglő diákok csacska, de gyönyörűséges romantikája ...

Az „öregnek” feketében, sápadtan, könygyező szemekkel ülnek a virágborított osztály nefelejccsel díszített padjaitban. És szót a csendő ... és búcsúnak ... Most nincs feladás, csak fogadkozás, csak tanácsadás. A Jónő lelke lebeg felettük a egy-egy pillanásra meglátják a kapun kívül várakozó Életet ...

Egy óra! Utoljára szólal meg a csendő! Búcsúóra, bemeg ... a falakra, a táblára: egy utolsó, meleg simogatás a padon, (vajjon kik ülnek bennük tíz év múlva? -) felcsendül Holéczy Pista nótája és megindulnak ...

Ballag már a vén diák ... tovább ... tovább ...

Muzsikaszóval járják végig az öreg épületet, szinte a pincélt a padlász. Mert meg kell most - utoljára - tapodni minden követ, amelyikhez őt év emléke nőtt. A folyosót, a lépcsőházat, ahol végigdrukkolták a „meleg” órák előtt a tiszpeceket, az udvart

— a jó Isten tornatermét, — a kertet, mindent — mindent. Még a pedellus szobáját is.

És énekelnek a talán lenézett „alsóbbévesek”, a rangban követhető negyedévesek, a tanárok is mind és a pedellus is... Mindenki!... Zeng az egész iskola: Isten veletek cimborák!...

A mi családjunk.

A Gödrei Esp. Kerületi Tanítóképző tavaszi gyűlésének megnyitói beszéde.

A kistérségek nagy esztendejében, amikor az 1914. év első felének viharai ismétellen tombolnak Európáé nemzetei felett, a félelmetől dermedt lelkek millióiba Szent Péter utoda önti az élet erejét. Szerető aggodalommal figyeli a népek vezetőinek megnyilatkozásait és a nemzetek főpapjainak élelki cselekvésében tarlja a hívő lelkek sokaságát, hogy katolikus szellemben mozduljon meg minden életnyilvánulásában. Munkatervet készített az Actio Catholica, melynek az évre kitűzött pontja a katolikus családvédelem. Mily magasztos gondolatokat indította meg a munkát: alapjában, a családjában keresi fel a nemzet védelmébe a lehetet, amelyek a szeretetnek fejében, mely messzies egészenében a nácsárt mélyből, az Isteni gyermek szegény, de szent szeretetjéből árad szerte a világba. Ennek a szeretetnek átérződés boldogságát akarja megnyilatkoztatni a családvédelem, egyetlenessel megédesített a ma számos kenyerét, türellemmel és Isten rendelésében való megnyugással elsimított a gond redőit és megelégedésre nevelni minden tagját. A magyar Actio Catholica XI. Plus papa trónralépésének évfordulóját legméltóbban a családvédelem szolgálatában ulti meg és a gyűlés jeles szónokai között Bilboros Hercegprímásunk a házasságok tisztaságára és a gyermekek megbecsülésére hívta föl a nemzetet. Szükségességét mi sem mutatja jobban, mint az a tény, hogy az általa készített új házasságlírónyilvánvaslatot a felekezetek vezetői is a legnagyobb elismeréssel fogadták. Az országos Elnökség kiadta a Szülők iskolája c. munkát, hogy a szülők értékeiket a gondolatot vigyék úgy a falusi, mint városi nép tudatába. A sok nevelési mozzanat mellett a szülők értékeiket az igényi tevékenység a tanítói még szorosabban vonja az Actio szolgálatába, melynek fejlettségében azonban gyűlésünk másik pontjába tartozik, melyet ezzel megelőzött nem szeretnék.

En azonban a mi családunkról, a kath. tanító család és közösségi életéről óhajtok

Azután megindulnak fődellen fölve, munkásságával az utóda...

Beszám mőgőitük a kistópú... „Nem leszek én többé álak...”

És kitarja karjait az Élet... „Isten veletek cimborák...”

vitéz Száchy Pál.

róviden beszélni. A tanító a társadalmi élet központjában van, figyeli a város, de még jobban a falu, így minden körülmény, életének összes fázisait példás rendben mutassa, hogy mintája legyen a rátekintőknek. A szeretet, melynek működésében mindenütt meg kell nyilatkoznia, legjobban családi életében domborodhat ki és a családalapítás első lépésében, a nászülésnél ne a lealázó materializmus vezesse. Sajnos, a mai házasságok legnagyobb részét az érzékiség és az önzés hozza létre, a lelki értékek megbecsülése és a szívek vonzalma elmarad; ne családunkhozunk azután a rideg családi életben és azt követő elválasztáson. Csak az ideális szeretet bírja a soros csapásait és vezet oly sok esztendőnk mulva az aranylámpák napjára, amikor is még oly boldogított és békés a házastársak szíve, mint ifjúságuk tapasztán. Az ideális szeretete épült családi élet legnagyobb értéke és legdrágább kincsze a gyermek. Ő a házastársak összekötő kapcsa, aki szorosabbá és ántudatosabbá erősíti a szeretetet, és megmenni őket a hétérdőstől. A mai világtájkedésében a család összehittőesek sem zárhatók ki teljesen, de a gyermekek családjában az apának és anyának ott van a közbenjárója, bekítője; a gyermekeknek házások védelem nélkül maradnak. Gyermekek nélkül a felnőttek erőtlenségek érzik magukat, munkájuk és fáradozásuk céltalan és jővőtlen. A házasságot természetes következménye a szaporodás Isten törvénye szerint, az erkölcsi élet keretel között, mely azt azután nemesség és szentté teszi. Azért előtte meghatározott a gyermekek számát, anyri, mint lealacsonyított a szeretetet és önzésből megfosztani magát a gyermekek szeretetétől. A gyermek sorsa nem ideális a kis családjában! A tanító iskolán kívül munkájának egyik főbenjáró része az egyke ellent küzdelem. Látja és hangoztatja, hogy az egykes gyermek önző, szülők agyonkényeztetik, ami azután nem egykező tönkre is teszi, elzúlltít, fiatal hal meg; ha életben marad, a szülők zsarnoka

lesz. Az ilyen gyermek minden tekintetben hátrányban van a természetű család gyermekeivel szemben. Játsszó testvére nélkül gyermekkorra sem boldog, az életben is egyedül éri magát, s magányos vándorként halad az élet útján. Mindezt csak szülők kárhözátja és ilyen emlékeket örít azokról.*

Mélyen tisztelt Közgűlést! Miért mondtam el ezt magunknak, talán szószaporításból, időtöltésből? Tudjuk mi a családi élet e változó átkát bővebben, körülmegevessebb, mint azt én érintetem, kárhözátjuk és elféjük, dörgedelmes beszédekkel monduk el róla, de egyet nem vesszünk észre, hogy a példa, melyet fölünk vőrnak, sem hitőlön. A példabeszédeként más szemében heressük a szálkát, magunkéban a gerendát sem látjuk meg. Nem merem hinni, hogy nálunk az egyszerű nép szeretetlensége lenne ennek oka, de az anyagokat sem állhatom egyedül okozójának. Nehéz sőhajtók hallottam több gyermekes család-örpáktől, lők között magam is kivetem részemet a tanítással nehezésgéből, de azért nyugodt lélekkel elmondhatom, hogy pénzkérdés miatt nem voltak álmaital éjszakáim. E nyugodtságotam jól rendezett anyagi viszonyokkal hozták kapcsolatba, pedig órási a tévedés. Pénzem van anygi, amennyire

*Bővebben: A keresztény család biológiát és etikát megvilágítóan. (Biborosszky Ferenc S. J. műve).

Tudnivalók a Szekszárdon, folyó évi június hó 5.-én megtartandó közgyűlésünk alkalmára.

Aki szállást óhajt igénybe venni, mert a közgyűlés előtti napon a délutáni vonallal érkezni, pontosan későjője és körülmény legkésőbb j. hó 31-ig. Egyidejűleg a vonat érkezési idejét is jelezzék, hogy a szállásra elvezethessék a kijelölt kísérelő.

A társasbäden való részvétel szintén f. hó 31-ig bejelentendő, mert csak a jelenléte, zönnék lesz készítve és kiszolgálva ebéd, zönnévre szóló ebédjegy ellenszében. Az ebédjegyek a közgyűlés saunésztalán.

A jelenlétesek Malonyay Elemér szekszárd-belvarosi igazgató-tanítóhoz küldendők. A közgyűlés utáni társasbäden az Uri háza szőlőkerületjében lesz. Száchenyi-utca 38. sz., a Szekszárd Szállóval szemben. A társasbäden után d. u. 3 órai kezdettel, a belvarosbéli róm. kath. Olvasókörtben (Száchenyi-utca 66. sz.) szórakoztató délutáni társasbäden a szekszárdi Tanfésület, melynek másora a következő:

I. Buchner—Ráts: Údnözöl dal.
Kodály Zoltán: Nyulacska.
Kisfaludy—Ortay: Mi jüstölög...

beosztása feltétlenül szükségem van, de ez fizetésesen kitölt próbát munkából és családom szorgalmából áll elő. Vagyonomat pedig a jó emberek szeretete adja, lők a nehéz órákban mellettem voltak. Ezzel azonban minden tartás rendelkezik, ha ügyvel egy keveset gondol. Az Internátus Alap, tantárgyesség, kört segélyek, internátus kedvezményét mind azt a célt szolgálják, hogy érdemes munka folytán a szülők könyghétségét nyerjenek. Arra pedig ne is gondoljunk, hogy a békében a tanítással nem volt ily terhes, sőt mialta a szülő adósságba keueredett, melyet azután nyugdíjából törlesztett. De a tanítócsalád meg nem véptelen és ilyenből adódott körüny búszekeget: Fent Gula és Ruszinszky József; egházamegnyek jeleseiál dr. Jakab Béla és Perr Viktor, de meg országnuk vezető egyéniségeiből többen. Búszekek lehetünk tanító-gyermekeinkre, mert e fajtának hazánk és egházánk sokat köszönhet. Azért föl a fejlel, az elhódoltenedés homályát e nevek fénye özlassza és családjának szeretetében, gyermekeiben öröndue törjön előre a tanító-gyűlés néhez munkájában. Apánk hite és Istenben vetett bizalma ajánlassa családunkat Jézus szívének. Szívünk oltalmába, hogy ebben a bizsér révben családunk és hártársatnk szeretete a régi nagyságában ragyoghasson.

Bodó László, vil. elnök.

„Myrie — Myrie hiszedeskek”
Élőadják a tanuló ifjúságból alakított Gyermekek.

II. „A Celli búcsú” melodráma élőképpel.

III. Kienci: Magdaléna ártája a „Biblia ember”-ből.
Thomas: Mignon románca.
Schubert: Éji zene.
Enekl: Ökörényi Olga tanító, Kutor Ferenc, pécsi püspöki tanítóképzőintézet tanár zongoraiszeretével.

IV. „Részairályné udvarában” tündérvjáték. Élőadják: Az iskolák növendékei.

V. vitéz Mezey László sásdi tanító magyar nótákat énekel Marlon Kálmán dombóvári tanító kísérete mellett.

VI. „Daljáték.” Élőadják: a B. Balog A. utcai V. — VI. leány osztály növendékei.

VII. Zabányi Alajos hisbatyáni tanító verszeiből ad elő.

VIII. Révfy G.: Amerre a fecskek szállanak... Luspay K.: Égi trónod számológész... Gyermekek. Élőadják az újárósi iskola növendékei.

IX. Hiszekegy.

Tanítói telegyakorlatokra jelentkezési határidő 1935. június 15. (Katholikus Iskola 1985. évi május 1. sz.)

A rácvárosi egyházzenei szeminárium.

Közl.: **Keréngi Keller János.**

Értesítem kedves karhársaimat, hogy a június első felére tervezett egynapos egyházzenei szeminárium eltolódott és annak végeleges időpontja június 18. (hétd).

És a budapesti előadók hírelmére történt, miután mindketten június első felében a zeneakadémián folyó vizsgálatoknál vannak elfoglala.

Ezen időpont a mi számunkra is megfelelőbb lesz, mert amint a jelenlétekezőből látom a június 5-n tartandó egyházzenei tanfolyás miatt 6-ra többben nem jöhettek volna el. Június 18-ig befejezést nyerne az elemi iskolai vizsgálatok is és a kedves hársárságok így sokkal nyugodtabban jöhetnek el ezen értekes szeminárium napra.

Ezzel természetesen a jelenlétezők 10-ig is meghosszabbított nyer j u n i u s 18-ig. A jelenlétezők igen fontos, mert az előadók

a hallgatók számára előzetes tudósítást várhatnak tőlém.

A „Magyar Kórus” kiadóihozala pedig a részvevőknek kótájanálkülki óhaj kedveskedni, nekik is meg kell telni tőlém a pontos létsámozat.

A jelenlétezőknek a kiadók levelezésében június 12-ig pontosan megírni minden tudnivalót. Különösen és pontosan megírni, ami az időjövetelel módjára vonatkozik.

Az eddigi jelenlétezők nagy örömmel vetétek a szeminárium ügyét és nagy lelkesedéssel jönnek.

Hisszük, hogy a k. karhárságok az új és megfelelőbb időpont folyán még szép számmal jelentkezni fognak és szeretettel karolják fel az eszmét, bizonyítva ezzel, hogy egyházmegyénk tanítószága a musica sacra lelkes apostolai közé tartozik.

Határidő-emelekeztető.

A pécs egyházmegyei írák, rajszízeltek, hangjegyzízeltek és értesítőknyvcskékre vonatkozó rendeletek (legutóbbiak megjelentek a Kath. Iskola 1929 és 1930. évi április 1. számában) alapján és azoknak megfelelőleg a tantervi beiratások alkalmánál az írópénzének beszedendőik s annak befejezése után 3 napon belül, de legkeésőbb június hó 1-ig, személyi sürgelést beadás nélkül, a rendelkezést az 1935-36. tanévre eskötendőik. A követezők közt állanak rendelkezésre: négygyonagos magyar íróköl 12, 5 és 4 ílleres, egyonagos (díltandó), számolás és német íróköl 5 és 4 ílleres, rajzöl 20 ílleres és hangjegyzöl 14 ílleres árban. — **Beírási díj**nak a kath. ílleres utolsó oldját szolgálatosok a tantervi beiratások számozott 3 napon belül, az előírt módon a Pécs egyházmegyeli íllapítványi Hivatal **35.304.** sz. postai címe alá kért beírási díjbeíratolapon be küldendő. — **Kövező októdi meghosszabbításra íll** az iskola helyi hatóságok előzetesítés teendő. (1930/1932. sz. ökm. rend. 41. és 43. §.) — **Törzskönyvezési (1921. évi XXX-1-c. 43. §.) — Törzskönyvezési gondoskodni íll**, hogy a követező előjárás a gondoskodni a tankötelesek beírására június hó 1-ig feljuttat. (1930/1932. sz. ökm. rend. 15. §. íllve az esti módosító 540—05/128—1931. sz. ökm. rend.) — **Új tantervi elemi iskolában június 17-én tartandó meg.** — **A beírá-**

ások június 18. és 19-én, a pótbéíratások a tanév megkezdésekor, de szeptember 9-ike előtt tartandók. (Kath. Iskola 1933. május és június 1. számában kövölt 624/1933. sz. és 1935. jún. 1. számában kövölt 1388/335. sz. íllapít. rendelkez.) — **Teljesen szíll** és gondozatlan tanítói árak árválásba való felvételére íll a kerénynek a kath. tanfelügyelőség beírási teendőik. — **Beírási tanítók** egyenlapi íllapítóknyvcskére a követező előjárásghoz az iskola igazgatója beírási teendőik tartozik. (1930/1932. sz. ökm. rend. 12. §.) — **Törzskönyvcskébeírási teendőik** tárgyában a tanító, íllve tanítótételek június végéig az iskolaszekción előzetesítés teendő. (Ügyviteli rendszab. II. rész. 18. §. 63. lap. — **Népművelési** céljaira igénybe venni nádi eredményeiket az iskolánküüli népművelési bizottságnak június hóban jelentést kell tenni. (Kath. Iskola 1928. december 14. számában kövölt 2431/328. sz. rend.) — **Rádió** után a testnevelés pedagógiai és gyakorlati kérdéseket ismertetése tárgyában a 986/1931. sz. íllapít. rend. (Kath. Isk. 1933. január 1. sz.) alapján kath. tanfelügyelői hivatalnak jelentést teendő. — **Tanítók** a követezők által a **45.612.** sz. postai beírási teendőik, személyi sürgelést beadás nélkül, kimutatás kíséretében be küldendő. — **Fásításhoz és értesítőknyvcské** duganyok nevelése tárgyában jelentéseket az 1407/1933. sz. íllapít. rendelet (megjelent Katholikus Iskola 1932. szeptember 1. számában) alapján a vármegyei kath. tanfelügyelői hivatalhoz június 15-ig be kell küldeni. Megjelölés lapnyomtatványok a Haladástanyomda R-t-ál szerkeszthetik be.

Püspöki rendeletek.

913/1935. **Az egyházak és iskolafennartók** terhére íllésen kivettelt kövességű pótdarórol p. ú. min. rendelet. Az egyházai javadalmak íllletményei képező ingatlanok után kövességű pótdó meg fizet-

endő. A kapostartó kath. pénzügyigazgatóság az alája tartozó adóhatalmának olyan rendelkezést adott ki, hogy a követezők és tanítók javadalmát képező ingatlanok után a kövességű és betegpótdó pótdókat a telekhöznyit

tulajdonosra vetessék ki. Az ügy a pénzügyminisztérium elé került, mely 134.848—1932. VII. a. sz. rendeletével az említett pénzügyigazgatóság intézkedést hatályon kívül helyezte és az egyházak, íllve iskolafennartók terhére kivettelt kövességű pótdókat törölte.

914/1935. **Egyházköveségi adók előnyös feltételek sorozása.** Felmerült esetből kifolyólag a m. kir. V.K.M. úr 2011/1934. l. sz. rendeletével azt az elvi jelentőségű határozatot hozta, hogy a végrehajtott törvény 189. §-a nem ad módot bírói árverések esetén az egyházköveségi adóknak előnyös feltételek való sorozására. Ezzel íllentében ugyancsak íllentet rendelt csód-

Egyházmegyei főtanfelügyelői rendeletek.

1290/1935. sz. „**Amit a kutatóról tudni kell**” című íllapít. ajánlása. Az Országos Kövességügyi Egyesület (Budapest, VIII. Eszterházy-ú. 9. sz.) által kiadott, Amit a kutatóról tudni kell” című íllapít. beszerzését a felügyeletem alá tartozó iskolák részére, az iskolai pénztárak terhére, nemcsak engedélyezem, hanem ajánlom is. A íllapít. a m. kir. vallás- és közoktatásiügyi minisztérium az elemi népiskolák és polgári iskolák részére segédanyagok ílllet engedélyezte. A segédanyagoké **Daranyi Gyula** dr. egyetemi nyilv. r. tanár, **Manningh Gyula** dr. egyetemi nyilv. r. tanár, **Bródy Kálmán** dr. tankönyvíll. kir. főigazgató, **Lörincz Ferenc** dr. egyetemi magántanár és **Dróczy Gyula** a „Néptanítók Lapja” főszerkesztője íllapít. mellett az ország legnevesebb szakemberét kévetező. A vezettség különböző fokát és a kutatók által továbbfejlesztett gímókat, s az echinococcus betegségét, mely évente sok áldozatot szed, nem ismertették kellő mértékben a tanulóíllapít. előtt. Az Országos Kövességügyi Egyesület a íllapít. kiadásával kívánja elérni azt, hogy a tanulóíllapít. figyelmé a kutatóval kapcsolatos kövességügyi kérdésekre megfelelő módon felhívható legyen. A íllapít. a Szent István Társulat nyomdájában készült, 70/100 cm. nagyságban, nagy méretű képekkel, nehéz chromokarotonnyom nyomva. Ára íllapít. 4 P, ugyanaz létezik nélkül 3 P.

1273/1935. sz. **Kántorképesítővizsgálatra való böcsajás feltételei.** A nagymélt. magyar Püspöki Kar f. évi tavaszi értekezletén hozott határozatát a kántorképesítővizsgálatra böcsajás tárgyában tájékozódás végett alább közölöm:

„A Magyar Orsz. Kath. Kántorszövetség a mai viszonyoknak nem felelőnek tartja, hogy egyes kath. Tanítóképzőkben még ma is adnak ki kántori oklevelet olyan jelen-

és kévességügyi ügyekben a követezőket mondja ki: a csódótörvény 60. §-ának 3. pontja értelmében a csódóíllapításban az első osztályba tartozó követezők közé kell sorolni a csódánytatás követezőit megelőző 3 évre hátralevő egyházi adókat is, mert a hátralevő törvény nem tesz különbséget a különböző természetű követezők között. Ha szólon kell elbírálni az egyházat adókövetezőt a csódánytatás követezői elíllapításban is, mert az 1410/1926 M. E. számú rendelet 55. §-a szerint a kévességügyi elíllapításban előnyös követezők ílllet meg a csódótörvény 60. §-ának 3. pontjában felsorolt követezőket is.

kezőknek, akiknek csak négy középiskolájuk van. Ilyen képesítések tartják a kántorkönyvát. — A püspöki kar elfogadja a Kántorszövetség javaslatát és úgy rendelkezik, hogy a kath. tanítóképzők a jövőben csak olyanokat képesíthessenek kántoroknak, akiknek vagy tanítói oklevelük van, vagy középiskolai érettségük teletk.

1386/1935. sz. **A rianoni béíratás 15. évfolymára.** A Magyar Nemzeti Szövetség Pécs-Baranyai Kör elnökségének hoztam íllentett meghívására alapján felhívom a felügyeletet, alá tartozó összes intézeteket és iskolák igazgatóságait, hogy június 4-ikén a vezetőség által álló tanulóíllapít. figyelmé a béíratás aláírásának gyászos nemzeti jelentőségére egyik óra keretében felhívassék s arról méltó keretben és megfelelő módon az íllapít. előtt emlékeztető tartanak a tanárok, tanítók és tanítónők ügy, hogy ezen helyzetből eredő nemzeti hiúsésségek fokozott teljesítésének szükségességét kellőképp megvilágítsanak.

A pécsi intézetek és iskolák igazgatóságaiknak s ennek után a vezetőség által álló tanútelettel tagjainak figyelmét felhívom arra is, hogy a Magyar Nemzeti Szövetség Pécs-Baranyai Köre június 4-ikén (hétd) este 8 órákor a Nemzeti Sínházban hagyományos emlékeztetőt tart, amelyen való részvevőkre szóban forgó tanútelettel tagjaink felkértem.

Végül elreidelem, hogy június 4-ikén a felügyeletem alá tartozó összes intézetek és iskolák, a nemzeti gyász kövességében való kellő kifejezésére az intézetek és iskolák épületeire a gyászlobogót tűzések ki.

1396/1935. sz. **Tanév beírási és közoktatási minisztérium úr 36.139/1935. sz. rendeletére** (megjelent a Hivatalos Közlöny f. é.

képzeteletű megelvezésével, hanem alkotó munkával, esztétikai indítással és német természeti és érheles iskolahözösségi élet alapján.

Spranger egyik főműve „Életformák” címen 1914-ben jelent meg először. Ennek központi tengelye az emberi személyiség problémája. „Mondd meg, mi értékes néked és én megmondom, hogy ki vagy”. Meghülbömböztet az elméleti, gazdasági, esztétikai, társadalmi, hatalmi (politikai) és vallásos embert. Vághány munkája: „Az ifjúkor lélekiana” tíz év alatt 16 német és 7 legerény nyelvi kiadást ért meg. (Magyarra fordították: Nagy Miklós és Péter Zoltán). Minden nevelő, az egységet tanárától a kisdedbonóig mindenki használja. Igezi szellemtudomány, amely szellemi kerületeknél nemcsak kiemelést, hanem egyben felemel. Ezzel együtt a neveléstudományt is magasabb fokra emeli és kulturtudományá vátoja. Spranger megint a nagy megértésre emberből emberre. „E könyv lett az az irányító, amely után a kultúrálomokban folyó pedagógiai gondolkodás igazodik. De nem pedagógiát mi, hanem léleket, amely az ifjúkor tiplus helyzetét írja le.

„Nép, állam és nevelés” címen ugyan még a háborús évekre visszanyúló, de legújabb beszédei és tanulmányai adta ki Spranger. Már a háborús éveken öntö a liberálisitkus művelődési eszményről. Az 1918-19 fájdalmas karácsonyi napokban írja: „Ha azt reméljük, hogy idegen ország, legyen az Amerika vagy akár Oroszország, minket elvezethet saját igazságunkhoz — mily önámítás!... Kölcsonvett igazság egy népet sem fűz össze”. Spranger megérti a szülőlel új hirt és ennek kidalmait a pedagógiával szemben is. Ő, a személyiség pedagógiájának nagymestere mondja: „Ennek az új levesnek titkoszatos pillanata, amelyet mi is átélünk, szerintünk abból áll, hogy a XIX. század által felszabadított személyiség ismét egybeke a közös élettel... Az egyes ma már nem egyedül nő, hanem másokkal való együttélésben bontakozik ki... Az egyes korlátozott akaratát olvadjon bele az állam felsőbb akaratába...”

A BÚVÁR MÁJUSI SZÁMA a fényképezés művészetének ritkaságzámba menő, változatos remekeséle a BÚVÁR fényképezészetére beérkezett felvétel nyitja meg az érdekesebb érdekesebb képek sorát és légi felvételek, földalati felvételek, természet, technikai, néprajzi fényképek soha nem látott szépségekkel gazdagítják az olvasó tudását. Egymet tanárok, orvosok, mérnökök, tudományos intézetek vezetői és munkatársai írták a BÚVÁR új számának cikkeit, a magyar föld, a magyar nép és a tudomány szeretetétől áthatott lélekkel. Légt-

forgalom, áramonnal, madagaszkári madárforások, modern városépítés, a klasszikus ókori útépitése, sztrómok, görög templomok, a formosai földrengés, harciáczok, egyetem-, könyvtári- és múzeumi hírek. Előfizetési ára egész évre 9.60 P Megrendelhető a „Búvár” kiadóhivatalánál Budapest, IV. Egyetem-u. 4. sz.

Lafontaine válogatott költeményei.
A tpuszki könyvkiadó legértékesebb termékeit közre kell soroznunk. Lafontaine most megjelent válogatott költeményeinek gyűjteményét Tiboldi László hivatalos s a nagy francia költő géntuszához minden tekintetben méltó fordításában. A magyar közönség már régóta nélkülözi e nagy szellem páratlan értékű alkotásainak olvasó, de értékes magyar kiadását, mely az írónak nem csupán az iskolai padjától már nagyon jól ismert költeményeit, hanem komoly, emelkedett filozófiával átitott örökbecsű műveit is tartalmazza. Lafontaine költeményeiből az ifjú tanul, a felnőtt művelődik; az irrodalmat, bölcsesélet kedvelő pedig csodálattal viseltette eme páratlan mélységű költszést íránt. A kötet tartalmazza azokból az áttűltetve Lafontaine költszetről és bölcseléről szóló értékes tanulmányát, függetlenül pedig Lafontaine életét ismerteti. Az egyes költemények alján a fordító bölcseslet és irodalmi megjegyzései sorakoznak fel. A művészi kiállítású könyv ára 80 fill. *Megrendelhető a kiadónál: Kökai Lajos, Budapest, IV., Kammermayer Károly-u. 3. és minden könyvkereskedésben.*

Szerkesztői üzenet.

S. F. Székely. A beiratási díjak felét a Kath. Tanítói Internátusi célokra neve a Pécsegyházmegei Róm. Kath. Tanítéegyesület 45.612. sz., hanem a Pécsegyházmegei Helytartományi Hivatal 38.504. sz. csekliszámjára kell bejelteni.
Tóth tanító. A Manrézban, Budapestben, ugyancsak 12 P a világi férfiak részére időközönként tartani szokott lelkigyakorlatok alát az elátás díja. Nincs kétség benne, hogy egyesületünk vezetősége is ugyan, ha Tanító Úr. eljegyzésük lakik Budapesthez, mint Pécsehöz, adhat eszben a Manrézban emve részt lelkigyakorlatokon. Az egyesületi 6 P kiutalás ez esetben is megőrizhetőnek. Ugyanezt kell mondandunk tanítónőinkről, akik akár a pécsi Nőlelkigyakorlatos Otthonban (Pécs, Magyar Földm. utca 46. sz.) az elátás díja mindössze 8 pengő, akár a Pécsi Lelekigyakorlatos Otthonban vesznek részt. A Manréza pontos címe: Budapest, Labanc-u. 57. sz. Itt a mi korunk tartalmak a lelkigyakorlatok, az összes országos katolikus folyóiratokban hirdette nemak.

Agárdó. Ismételen közöltük már, hogy legelőrevezetőbb, ha a tanévnyi beiratás alkalmával az alaprendelkezésnek megfelelőleg az egész évi felvétel és fűzet szükségesét ánt a tanító feladatát s a rendezési nyomban esztőlők. Így a tanév folyamán fennakadás nem állhat elő a pécsegyházmegei cikkek és fűzetek használatánál. Legtöbb helyen eszerint járnak el.

Felvétel szerkesztő: MAGYAR SÁNDOR.
Hirdő a Pécsegyházmegei Róm. Kath. Tanítéegyesület.

KATHOLIKUS ISKOLA

A pécsegyházmegei tanítószáz hivatalos közlönye
Népköztudásügyi havi közlöny. Szerkesztők: Megjelent minden hónap elsején.

Komocsy István, főtanfelügyelő, egyesületi elnök

Életrajzi ábr. 1935. évre 3 pengő. Szerkesztők: Megjelent minden hónap elsején.

Előfizetési ábr. 1935. évre 3 pengő. SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Inczedy Dénes-utca 9/1, (Pápi Otthon), hívó a lap szellemi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.012. sz. postafiókárkezelőnári befejező-lapon küldendők be.

Pécs, 1935. július 1.

XXIV. évfolyam, 7. szám.

Központilag nevezzék ki, vagy tovább is egyházközségenként válasszák a katolikus tanítókat?

Írta: Komocsy István, pécsegyházmegei főtanfelügyelő.

A gödréi eszeres kerület Tanító Köre 1933-ban egy zavaros, káros hatású és épen azért sajnálatos, de mindenesetre jellemző tanítóválasztás kapcsán indítvány terjesztett elő, hogy a tanítóválasztások idejét null módszerre javítsák. Hogy a rossz jóvá, az idejét null helyessé, a változott idők adottságainak megfelelővé alakíthassék. Különösen a falusi iskolaszékek választási felszeregetése, ezzel kapcsolatosan a tanítói tevékenység lejárására, a tanító eredményes működésének sok-sok akadályára gondol.

Az életben minden változik, minden fejlődik. Nincs megmerevült élet és baj volna, ha úgy megmerevült törvények lennének, amelyek az élet fejlődését gátolják. Iskolatörvényeinket szabad a további fejlődést gátló törvényeinkkel megmerevített. Azok a törvényes intézkedések, amelyek hatvan-hetven évvel ezelőtt az akkori adottságok között elvezetőtönek látszóval, manó formáikkal akadályozótt lettek a további fejlődésnek. Az 1868. évi XXXVIII. te. a hitközségeknek tanítóit széleskörű önkormányzattal, a tanítóválasztások odaeltelésével, az iskolaszékek pedagógiát ellenőrző jogával megelelt a liberális kor szemlézetnek, de nem felelt meg a magyar katolikus tanítói adminisztráció léneki szükségletének, gátolja a magyar katolikus tanítószáz hivatalos, társadalmi és gazdasági súlyának erősödését. Előre szótörte a tanítói adminisztráció egységességét. Egymetlenül terhelte meg a hitközségek adózói. Az időtájt s még utána is sok esztendőn keresztül a tanítók és kántorintézők nagy része kereskedő- és iparoságokékból származottak a falusi mesterekké. Olyanok, akik a katolikus madár természetrajzi leírásból állg tudtak többet, mint hogy „a kakuk olyan madár, aki

kakukol”. — (Igy) tanítók lettek. Már haladás volt, amikor az előbb három évfolyamú, később négy évfolyamú tanítóképzőbe előbb a négy, később a hat elemi osztály elvégzését szigorúan megkövetelték. A négy elvégzőiskolának előírása meg később „piányom”. Eme mi idősébb emberek még jól emlékeznek. Eleinte bizony csak a gyöngyöb, a középiskolából kielejtezett anyag jelentkezett, akikkel szemben a tanterveknek és ezeken belül a tanároknak nagyon le kellett szállítani az igényeket. Akkorjárt — még az én képezet tanórhadósom idején is — még én tanárok között is ritka volt az egysémi, vagy akadémius végzettségű ember. S az is, aki megszerezte a magasabb képesítésű vizsgáit, rendszeren magánúton tanult. Epen úgy, mint a sok-sok tanító a tanítói oklevelet a Wlasisz-féle rendelet előtt.

A tanítói adminisztráció embrionális volt. A királyi tanfelügyelőségekhez felbarmarodt jogászokat, vagy tanügyi, pedagógiát szak- és iskolai képzettségükben hiányos főnökökkel földesurakat juttattak be a liberális kormányok. Megváltak a kerettörvények, de hiányoztak a hagyományok, követhetéseken hiányoztak a szemhatárok és európai látószögük. Az utóbbiakhoz éntidezek során a lassú és fokozatos fejlődés seglette a magyar elemi iskolai tanítás ügyét. Az élet áttörte a törvények kereteit. Az 1895., 1896., 1897., 1898., 1907., 1927. stb. évi törvények a fejlődésnek újabb és újabb álmomást voltak. Csak a felekezeti tanítói tanfolyamok választás módja és az egyházközségek egységességének izolálódása, a hifellekített iskolák teherelésének aránytalansága maradt hátra olyan esőnyképen, amelyet vagy ki kellene operálni, vagy olyan módon átálakítani, hogy a fejlődő életnek ne gátolja, hanem előmozdítója legyen.

lejezem már és most ismétlem, hogy ezt az általános és arányos iskolaid bevezetése előtt és nélkül nem tekinthető. A Horváth-Ruszek-féle Indítványt napirenden kell tartani.

Megmeredvett vagy elsőbűnyesedett rész a magyar iskolai organizációjában. A kath. iskola népiszkolai adminisztrációja is a felekezeti iskolák központi tanfelügyeleteiért kezdődött kereséssel állt volt jobb a királyi tanfelügyelőségénél. Itt volt ugyan valamelyes tradíció, viszont még lassabb lett a haladás. A megyei közigazgatásban és általában a magyar közfelügyelésben a tanítás ügye és annak megszilabása, a tanítók mostohagyermekéi voltak. Ezeket a hamupipókat a falusi nép iskolásként „fogadták fel”, választották. A nagy bajusz, nagy hang sokszor döntő tényezőök voltak. Algyőfés, sógorás, komaság nem voltak bontó akadályok. Ellenkezőleg! Jó bizonyítványok és rávalóságokkal szemben is ajánlételek lehettek. És ha valakit megválasztottak, akár élelfogyt is ott rekedhetett, ha különös jó szerencséje tovább nem vltte. Akár mindörökké amen, oltmaradhatott. Ha beadta s másutt is szívesen foglalta volna érdemes munkásszólát, akkor is. Nem volt új komaság, utalás, kiutasítás. Lehetett érdemes munkássága, eszeltség, mintaszer család élete, sok gyermeke, nem mondhatóott érdeme szerint. Megakadt már a szomszéd falu tanügyi önkormányzatának küszöbén.

És megfordítva. Ha nem vált be, ha elüljáró, az iskolásként, sőt ha az egész falu népe, a sógorok és a komák is — elkiáltandók a megcsókolgyósdótt és berozásdóttok hibába, akkor sem. Nem lehetett segíteni a bajon. Nem mozdult, legfőbbször nem mozdulhatott. Nem volt, aki segíthetett volna rajta és községen. A községen, hogy szabadjon tölje, rajta, hogy új környezében, tapasztalatokban gazdagodjon új erővel, új nyomon, eredményesebben dolgozzon, kitányozott a központi akarat és a lehetőség. Az 1868. évi 38. tc. szervezett betegségére lehetett tette az áthelyezést. Lehetett az illető kiváló tanító, akár talán magánéletének vagy jellemének hibái vagy éppen hibázásai csak abban gátolták, hogy abban a községen, ott és akkor dolgozhasson áldatosan, tekintéllyel, — döntőleg, senki sem segíthetett rajta.

És így tovább! Amíg a tanítóság anyagának kiválasztása, előképzettségük elaprósága, a szoros értelemben vett tanügyi adminisztráció, — akár az egyházmagyei, akár a királyi tanfelügyelőségeket nézzük — folytonosan fölértésedett, amig ezzel párhuzamosan erősödőben volt a tanításág tudata és társadalmi emelkedése is, a hitvezető iskolák az 1868-as népiszkolai törvény választást előkészítő megmeredtek. Az arra szellemleg kevésbé fölkészült ja-

lusi iskolásként, mint az iskolai ügy lábat elé költött kölcön, gátolták és gátolják a fejlődés tempóját.

Én most nem egyesekre gondolok és nem azokról a tanítókról beszélek, akiknek azért jó így, mert nekik különösképen így jó és talán csakis így jó, hanem a magyar katolikus tanügyi általános szémszögéből tartanám kiánatosnak a fejlődést, az egységes vezetést, a központi irányítást lehetőtlenné tevő, a gyógyító, javító intézkedéseket hátráltató, az egész magyar tanügyi adminisztrációt töredékekre bontó községi autonómikákkal szemben.

A Pécsegyházmegei Rk. Tanítóegylet választmányának lapunk más helyén között határozati javaslatok csak elgondolás, nyers tervezet az irányban. A tanítói közvélemény csak kialakítja a gondolatot, szorgalmazza és előkészíti a lehetőségeket — de nem „dönt”. Akkor sem ha javasolt, akkor sem ha visszautasít. Akkor sem, ha komoly emberekhez méltó módon tárgyal és akkor sem, ha ártikuláltan módon ordít, gesztikulál és fenyegetőzik. A döntésre a törvényes fórumok hivatottak és jogosultak.

De hogy mikor lesz még ez?! Hónan miniszter ír az országos egységes iskolaidotl illetőleg nem sokat ígért. A magyar püspöki ker még alál foglalkozott a dologgal.

Pedig még nagyon róla gyózkodva, — hogy a tanítók központi kinevezése az idők következménye. Amint 1868. és 1876. óta sok törvényünk idejét multá. A fejlődés tránya a katolikus iskolák adminisztrációjában is ez lesz. Azért fogadtam a magam részéről robuszenesen a gödrel esperes kerület tanítói körének indítványát, ezért pártoltam a Pécsegyházmegei Róm. Kath. Tanítóegylet választmányának egyhangulag elfogadott azon elvi állásfoglalását, amely szerint a kinevezést elvleg valamennyien magukéba telték s az áthelyezés lehetőségét is szükségesnek látják és csak fegyelmi ítélet vagy a tanító akaratá nélkül nem tartanak helyesnek. Az előterjesztés megszövegezésébe két óhóhól nem folytam be. Először, mert előttem a nagy elvi célkitűzések szabad, nyugodt megválasztása lebegett. Másodszer azért, mert tudom, hogy a titkár a választmány egyhangú utalására alapján a tanítók többségének megnyilatkozott óhaja szerint ántötte formába a gödrei körnek javaslatát.

Amikor pedig Szekszárdon azt vettem észre, hogy ez a közvélemény nem olyan általános és főképen nem olyan nyugodt, mint azt az így érdemben és közgyűléseink érdekében kiánatosnak tartottam — a határozati javaslatot levettem a közgyűlés napirendjéről. Tanításágunk érdeklődésének s a magyar katolikus népiszkolai tanügyi nagy problémájának nyilvánosságából, ha akartam volna, sem vehetnem volna be.

A Pécsegyházmegei Róm. Kath. Tanítóegylet

1935. június 5-én Szekszárdon tartott évi rendes közgyűlése.

Háromszázötvennégy taggyűlési tagunk jött össze ide közgyűlésünkre, amelyet ezáltal Tolna megye palfnas szépségű közgyűlése termében tartottunk Szekszárdon. A korai nyári napsgárban uszó város érdeklődésével nézte a tanításág nagygyűlést főnökülését. A megye alsópánja, Dr. Perczel Béla, a város polgármestere, útező Vendel István, Tolna vm. kir. tanfelügyelője, Dr. Halmos Andor, a főgimnázium igazgatója, Róder Pál, a város más több előléhelyének élén személyesen vett részt a közgyűlésben. Igen szép számmal jelent meg az egyházmagyei papsgás is Kiss Lejos, felsőházi tag, kormányfőtanácsos, c. apátal az élén. Szekszárd közönsege és tanítósága részéről ugyancsak Kiss Lejos apát közszóltötte a közgyűlést, amelynek részéről Barabás András elnök közszönte meg a vendéglátó meghívást, valamint Tolna megyének azon előzékesységét, hogy a vármegye termék tanácskozásainkra átengedte. A közgyűlés Dr. Perczel Béla alsópán iránt ragaszkodásának, tisztelgésének és hálájának jeléül rendkívül meleg öbötöcön részeltette az alsópán.

Barabás András előnk megnyitójában II. Rákóczy Ferenc emléket idézte leületes szavakkal, mint a vallásos mélységéből táplálkozó egyéni kötelességűségnek és az áldozatos helytállásának mintaképet, majd a Tolna megyének is egészszégtelenül mutatkozó német kisebbségi megmozdulásokkal szemben a magyar nemzetiség mellett tett hitvallást.

Perczel Béla dr. alsópán a közgyűlést megújuló ünneplése mellett fejekte ki a katolikus tanításág iránt bizalmát. Hangsúlyozta, hogy a magyar tanításág, különösképen pedig a katolikus tanításág a kötelességűség és a nemzetiség, a hivatásvezetl terén az egyéni felelősség és a vezetők iránti tisztelgés tekintetében nem fog semmi más hivatási rend mögött állani. Remélti engedte, hogy a tanítók, mint a népek nemcsak oktatói, hanem nevelői mindenkor példátadó viselkedésűekkel járnak elől. Ezen reményűségekkal és ezen meggyóződésben szívesen bocsátotta a vármegye tanácskozó termék a magyar kath. tanításügy és a Pécsegyházmegei Róm. Kath. Tanítóegylet 1935. évi rendes közgyűlésének szolgálatára.

Polgár János kocsolatl plébános, esp. ker. tanfelügyelő „A falu gondja és gondozása” címmel felszült figyelem között halgatott magasszámnyúlás beszéde után Kutor Ferenc pécsei püspöki tanítóképzőintézetl tenár „Az egyházl ének reformja” címmel tartott szakelőadást. Barabás András előnknek, Polgár János és Kutor Ferenc előadóknak beszédeit, illetve előadásait lapunkban egész

terjedelműben közölnt fogjuk. Utóbbi különösen azért, mert a közgyűlés egy részének figyelemre már a közlekedő pontra irónult, sőt megfordított az a hallgatás esetl, hogy a folyosó állandón szajongók larmájá, folytonos ki-és bejárása miatt ez az előadás még a bent nyugodtan ülőkre nézve is élvezhetlenné vált.

A titkári jelentést a pénztári jelentéssel együtt a közgyűlés minden hozzászólás nélkül vette tudomásul. Ugyancsak hozzájárult a közgyűlés ahhoz, hogy az előnksg azon esetben is utalasson ki a tanítók részére lelkigyakorlatos segélyt, ha valaki nem Pécsen, hanem az ország más zárt lelkigyakorlatlan vesz részét, pl. a budapesti Mánrézaban.

Útező Székly Pál egész terjedelmében fölöbasta annak följterjesztésnek szövegét, amely az egylet választmányának határozata alapján a nagymélt. magyar Püspöki Karhoz följterjesztendő lesz.

Komóczy István, előnk hosszabb beszédben sorakötöztáta fel az egyletül választmányának határozata mellett a választmány által elfogadott, a magyar kath. tanügyi lapokban közszé tett azon érveket, amelyek szertint is indokolták tesztik, hogy a választmány határozatának megfelelőleg a közgyűlés is állást foglaljon.

Mint hogy pedig Tibor Béla dr. már megelőzőleg írásban kért a tárgyhöz hozzászólást, előnk a közgyűlés helyeslése mellett már előzőleg engedélyt adott Tibor Béla dr.-nak, hogy az ügyrend által korlátozott idő megkorrhosszabbításával szöbbszón a tárgyhöz; egyben kijelentette, hogy a Tibor-féle felszólalás után az ügyrend által előírt kereglésben fogja a további felszólalásokat engedélyezni.

Dr. Tibor Béla hosszabb felszólalásában jogt és gyakorlatl érveket hozott fel, amelyekkel a választmány határozatával szemben elutasító álláspontra foglalt. A hozzászólás alatt a közgyűlés tagjainak egy részéről ismételt hozzászólások, följúdló helyeslések és szajongások, majd az ülés melősszögt sértó, annak lefolytatását veszelgelyte, izgalommal lett larma, kiabálás, fenyegetések csakhnem lehetlenné tették a gyűlés folytatását. Elnök többször percekig tartó eredménytelen kísérlet után tudta csak a csendet és rendet helyreállítani, mert a nagy zajban nemcsak rendreutasítást, hanem a vármegye közgyűlése termék figyelemztető szajngelyt is elvesztett. Elnök öszinte sajnálkóssal kijelentette, ha a közgyűlés egy részének ezen méltatlan viselkedése meg nem szűnik, a már illetékes helyről kiltatásba helyezett karhataltal fogja a magukról meg-

feldeztökkel szemben igénybe venni. Viszont a kibátók terroristizmus viselkedése által nem befolyásolva; sőt annak ellenére is a közigyelés tárgyalsági foglaltsága. Fölötti kérdése a közigyelés többsége azt szavazta meg, hogy a közigyelés folytatódjon tárgyaljon és ne itthonban be déli szünetet. A választmány határozati javaslata fölött megindult vitában részt vettek a következő jelöltek:

1. Weigering Vendel Paks, mellette,
2. Sugár Gyula Dunaföldvár, mellette,
3. Tahács István Mecsekújváros, mellette,

Houdela Gyula indítványt nyújtott be a vita lezárására. Előnk a vitázáró indítvány elfogadása után a már előzetesen jelentkező következőknek a dia meg a beszédre az engedélyt:

1. **Szigeli László**, szászvárosi segédlelkésznek, aki a határozati javaslat elfogadása mellett szólalt fel. Általán azonban bevezető mondatokban a meghívó pörös színet szimbolikusán kifejezte, a közigyelés részéről a pörös tiltakozás indult meg, hogy szavazati többé nem folytatható az az előnk is csak hosszú, sikertelen kísérletek után tudta a zanjongoktól csendre kényszeríteni. Előnk közölte a közigyeléssel, hogy a félreértelt beállítás helytelenít, a most tapasztalt földzúdást megérti, bár annak artikulált megnyilatkozásait előnkbe vissza kell utatnia. Bejelent az új, hogy **Szigeli** félreértett szavainak értelmeseit abarta adni. Minthogy erre a közigyelés pörös hangulata módot nem nyújtott, ő jelenlét be, hogy a magyarázó szavak helyett **Szigeli** sajnálkozását fejezte ki szavai fölött. Ezt a sajnálkozást a közigyelés részéről előnk enunciatívál a közigyelés általános helyeslése mellett tudomásul vette és elfogadta.

A Pécesgyházmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesület Választmánya által

1936. május 2-án a nagyméltóságú Püspöki Kórhöz fölterjesztendő állásfoglalásnak szövege a róm. kath. tanítók kinevezését és áthelyezését illetően.

Nagyméltóságú Püspöki Kar!

A pécsi egyházmegye r. k. tanítóságára már hosszú évek óta joggal és látja azt a rombolást, melyet ma tanítók és főleg a kántortanítók má választási rendszerre jelent az egyetemes kath. tanügyi, az iskola és a tanító, valamint a tanítói munka megbecsülése terén. Felesleges ismétlésbe bocsátkozni, ha mindazt felsorolnánk, amit az egyházmegye papsága és tanítósága a mai választási rendszer ellen, saját tapasztalataiból, énként észszehordott. Emlékeztetünk a gúdnai esperes kerületi tanítóságát arra, hogy 1933. évi gyűlésükön felvetése a problémát: kinevezéseink-e, vagy továbbra is választásunk-e tanítóink? Az azóta eltelt két év alatt a Pécesgyházmegyei Rth. Tanítóegyesület, valamint az annak kebelében működő

2. **Petrovics Károly** rövid felszólalásában a javaslat ellen.

3. **Kiss Gáspár** felszólalt tag, apát, a határozati javaslat mellett.

4. **Bodó László** a javaslat mellett szólott. Egyben azt az indítványt tette, hogy a javaslatot utalták vissza a választmányhoz, mert az igazlans legkor a nyugodt elhatározást lehetlenné teszi.

Komócsy István előnk sajnálkozik a fölött, hogy a nagypontosság határozati javaslat nem nyerte meg a közigyelés egyhangú lelkes támogatását, azért a határozati javaslatot a közigyelés tárgysorozatóból levezett. Mint az egyházmegyei rk. tanítóegyesület hívott és jogosított reprezentációja vállalja azt, hogy a határozati javaslat közigyelési tárgyalságának visszavonását a választmány elterjesztése és indokolja. Egyben kijelentette azt is, hogy úgy a maga részére, mint az egyesület minden tagja részére, a történetek után is szabadnak tekintik az annak ki is jelenti, hogy bárki az előtte célravezető irányvonal és időmos. módon az ügy komoly-ságához méltó viselkedéssel a szóban forgó kérdésben állást foglaljon.

Előnk előterjesztését a közigyelés minden árnalaga jóváhagyó tapsal fogadta. Előnk ezt megállapította s ezzel elésett annak az indokoltsága, joga és szükségessége, hogy a **Tibor**-féle felszólalással közigyelés tovább foglalkozzon. Ennek ellenőrködött eredeti előterjesztéséhez. **Komócsy István** előnk **Tibor** Béla dr. tárgyalta a közigyelés által néma csendben fogadott intó szavát után a gyűlést bezárta.

esp. ker. tanítói körök állandóan és behatóan foglalkoztak a problémával, megittatták a lehetőségeket s ezek alapján elvileg a tanítók kinevezése mellett döntöttek s ezt a döntést az 1935. évi május 2-án megtartott választmányi ülés is magáévá tette s az 1935. június 5-én tartott közigyelés elé terjesztette. Helyes állásfoglalás és megvalósítás végett, az alábbiakban terjeszt mély tisztelettel a Nagyméltóságú Püspöki Kar elé:

1. A pécsi egyh. rk. tanítóság úgy látja, hogy a tanítói állások betöltésére a jelenlő szabályok által is megkövetelt legmegfelelőbb egyen kiválasztása az egyházmegyei közigyelés, különbség és sobjelű hitközségek sobjelű, különböző és sobjelű hízó érdekeltégek, a tanügyi dolgokban és a saútkészletek megállapításában a tanítók, a személyi, családi érdekek vagy a pillanatnyi hangulat hatása alatt itélő emberek

döntésénél sokkal biztosabb a tanügyi hatóságok, illetve ezek referátuma alapján a Megpépítéspörök kezében, mert így biztosítva van a kiválasztásra lehelyesebb szempontoknak — mint képzelttség, képesség, rátermettség, eddigi működés, szociális szempontok (állás névelőitől idő, családi körülmények, stb.) a kezdők tárgyalása stb. — a pályázó tanító sokszor szükségeslen megálázása és lelket hosszú időre feleslegesen megtöltő keserűségek nélkül való megkeresése és tárgyalagos mérlegelése.

Ezen meggyőződése alapján mély tisztelettel kért a Nm. Püspöki Kar, megvesse a tanítók kinevezésének kérdésével olyan értelemben foglalkozni, állást foglalni és megvalósítani, hogy a mostani választási rendszer megszűntetésével a kath. tanítót, az eddig szokásban volt megelőző választás nélkül, az ehm. Főhatóság nevezze ki. A kinevezés megvalósítását, — hogy a kinevezésben felfedezett vélt jogfosztás is a legszűkebb térre szorítsuk — a következőkben kontempláljuk:

a) a megüresedett állásra a pályázatot az egyházközség írja ki,

b) a pályázatot az ehm. főtanfelügyelő-séghez küldendők be.

c) a pályázót — a pályázati hirdetés megjelenése után — a községben nem jelenhetnek meg.

d) a pályázatot az ehm. főtanfelügyelő az egyházközség képviselőtestületé küldi. Közülük az egyh. községi elnökököt letelestetve három jelt s ezeket abk sorrendben, jelölésének megindokolásával jeltterjeszt az ehm. hatósághoz, a kinevezés kieszközölése végett.

2. A pécsi egyh. rk. tanítóság látja, hogy a kath. tanítói jelenlegi helyhezköltöttségének sok pedagógiai, erkölcsi, szociális, sőt nemzeti vonatkozású hátránya is van úgy a tanítóra, mint a községre nézve, azért a tanítók kinevezésének folyamonyaképpen

elvileg azoknak az ehm. Hatóság által történő áthelyezése mellett foglal állást és kért a Nm. Püspöki Kar, hogy ezt szintén lehetővé tenni kegyeskedjék, mégis úgy, hogy a tanító áthelyezhető legyen.

a) saját kérelmére, hogy így a saját hiábán kívüli a községével ellentétbe került tanító munkájának eredményességét másutt biztosíthassa, vagy gyermekek nevelésében könnyedséget nyomon;

b) jutalmazásul, hogy így a kiválóknak, szorgalomnak, derékességnek, a keresztényi erőlköztan tanítása szerinti is megjáró erkölcsi és anyagi elismerés tényleg megadható legyen;

c) jegyelt úton, hogy így egyrészt a jelenleg érvényben levő Jegyelt Szabályokban felsorolt jegyelt büntetések szervezeti hiánya pótolható legyen a fizetésemelkedésnek legfeljebb 2 évre való megvonása és az állásból való elmozdítás közé itkított azon joggal, hogy a tanítót az ehm. Hatóság indokolt esetben a jegyelt hatóság ítélete alapján áthelyezhet; másrészt, hogy az ehm. Hatóság olyan jegyeltmező esköz birtokába jusszon, mellyel a kötelesegteljesítés laza, vagy visszacsú bűnös tanítót a javulás útjára vezethesse anélkül, hogy szigorú ítélettel esetleg árthatan csaldokot tegyen tönkre.

d) Akaratlan kívüli azonban — kivéve a jegyelt úton való áthelyezést — a tanító áthelyezhető ne legyen.

Mivel a pécsi egyh. rk. tanítóságának tudomása van arról, hogy az iskolákod egyedségelésére és kezdődő módjára történő beszedésére vonatkozó munkálatait — melyek az előterjesztett javaslatok reális megvalósításának feltételei — folyamatosan vannak, ismételtlen kért a Nm. Püspöki Kar, hogy a fenti javaslatokkal érdemben foglalkozni és azokat — a kath. tanügyi érdekében — a megvalósulás útjára terelni kegyeskedjék.

A rácvárosi egyházzenei szeminárium.

A Katholikus Iskolában közölt felhívás alapján harmincté-negyen egyházmegyei kántor, tanító, két világi pap, egy szerzetes és két tanító apaca jelent meg június 18-án Rácvárosban, hogy az egész nepot a Musica Sacra-ban való komoly elmélyedésnek szenteljék.

Valóban komoly munka fölött kezdődött az egyszerű respondálásról, tartva a magasabb fokú orgona- és kórus művészetig. A jelzett előadók kíséretében megjelent **Kertész Gyula** zeneművészeti főiskolai tanár, Magyar Kórus szerkesztője is.

Houdela Géza dr. pápai kamarás, zeneigazgató által mondott csendes szemlése alatt a Rácvárosi Polgári Daloskör ügyvezetője a Harmonia Sacra négy egyhangú, de nemesen csillogó, majd hatalmas

san égbe szárnyaló énekét tökéletes előadásban H. Keller János vezényeltével.

A mise végén lélekemelő szavakban szólott a hallgatóságok dr. **Houdela Géza**, a pápola a kath. kántorságnak az egyházzenei liturgiában való szent és magasatos munkálkodását.

Folytatólag az írt egyházi zenével vonatkozó tövényeket. Vázolta mindazon teendőket, melyeket a legegyszerűbb körülmények között a papnak és kántornak tennie kell, ha a liturgia mindenre kitélező parancsait lelkiismeretesen végrehajtani akarják. Ismertetle a liturgia ellenes szokásokat, viszályokat és sok derít, mosolyt fakasztó, midőn itt is, ott is jelen talála a szegyet és ki-ki magára ismert példában. Az elő-

adás végén felzúgó taps a szemérmény siberének első lépcsőjébe volt.

Bárdos Lajos zeneművészeti fokolatát tanár három előadást tartott: A korálrsól, a népénekekről és a karének tanításáról. — Mennyi gondolat, nemes eszme, még több gyakorlati tanács sűrűsödött össze ezekben az előadásokban!

A korális szépségét, előadásának nemes ritmusát, dallom gazdaságát egyszerű „Et cum spiritu tuo”-val való respondeálással tly megkapom szemlélettel még sohasem hallottunk. Erre csak Bárdos képes. Az aratófolt taps bizonyítja, hogy a korális valóban az egyház legemesebb éneke a maga módján előadva.

Megértettük a népénekreform égető szükségességét és keresztárvitellének éveket igénylő helyes és célra vezető egyetlen útját. Megismerkedtünk az igaz óst magyar egyh. népénekekről és felsmertük sok énekünk dogmatikai, ritmikail és proszódiai hibáit.

Meggyőződünk, hogy a karének tanítás pedig nem az a nehézség, mellyel megbirkózni könnyen ne lehetne.

Vadas Gábor orgonaművész előadásában szemléltetve mutatta be az orgona liturgikus használatát. Élénken szemléltette, hogy egy kis népének motívumból mennyi liturgikus szépséget lehet kis összehangzottan tudással elővarázsolni. Ezen előadást is élénk tapsal honordták az előadók.

A rákövetkező hangverseny pedig megszólaltatta Bach, Bossi, Dubois és Guilmán egy-egy klasszikus szerzeményét, bizonyítva, hogy egy kis 13-jetékos orgona is alkalmas a legnehezebb művészi feladatok megoldására. Vadas G. játéka a legteljesebb eszadlatot kellett.

A **Pécsi Szereplő Kör** az orgonaszámból között a Harmona Sóna legnehezebb száma adta elő teljes felkészültségének csillogtatásának. Agócsy László karnagy mestert vezénytelével hallhattuk az igaz hős-művészetet, mely **Bárdos Lajos** Szt. Cecilia himnuszában csuesosodott ki. A zsfolyást megtelt templom ajátos hivel nagy lelki gyönyörűséggel hallgatták a hangverseny minden szántát.

Megemlítjük még, hogy az ebédidő alatt **Herényi M. János** háromszorosan vándorlajos gyermekkórusa adott elő az **Énekszó** kiadásában megjelent énekekből, méltó sikert aratva. A rácvárosi templom orgonáját, mint a liturgikus modern orgona mintáját is ő ismertette és mutatta be.

A szemérmény sikerét ml sem bizonyítja jobban, mint azon körülmény, hogy annak kezdetén pusztá kibáncsítástól az iskolába bejött néhány teleneg (tisztviselő, iparos) és végül hallgatók az egész napot, mondván: „nem bírunk elmenni, pedig egyre készülünk. Ilyen érdekes előadásokat még nem hallottunk.”

Nagy örömet kellett **Komócsy István** egyhyméit főtanfeljüggyel ónagyságának megjelenése, ki **Magyar Sándor** egyhym. tanfeljüggyel kíséretében jött el a szemérmény-ruma és hangversenyre. Az ő ígérete, hogy a szemérményut a jövő őt egyházmeggyel közzigülésen megismételni óhajja, bizonyította annak, hogy Rácvároson egy maradandó értékű nap telt el a Mustica Sacra nagyobb dicsőségére.

A szemérmény befejezésekor az egybegyűltek írártatban köszöntötték **Virág Ferenc** püspököt **Új Öngyméltóságát**.

Isten áldása szálljon az előadókra, kik fáradságtalan buzgalommal hittefték el lelkünkben az egyházi zene nemes magját.

Hála és köszönet az Egyházi Főhatóság-nak, hogy a szemérményut engedélyezni kegyes volt.

A halgatók névsora: **Kovács Pál** lelkész, **Keller Béla** kt., **Pavlicsek János** tjt. Mecekszabolcs. **Fejes Károly** plebános, **Herényi János** kt. Rácváros. **Ferences Házsfőnök**, **Pönökné** és **Euarista Iskolánőreke** **Siklós**. **Szabó László**, **Kövágószőlők**. **Krémer Antal** kt., **Pohl Ferenc** tanító **Hercegtóti**. **Steiner Ferenc** kt. Szókéd. **Balotin István** kt. Lovászhetény. **Fodor Ferenc** kt. U-szentgál. **Róth József** kt. Mágoacs. **Piller Ferenc** kt. N.-árpád. **Barabás András** tg. kt. Párt. **Etcher János** kt. N.-mánya. **Saagh Dénes** kt. Marosszéky **József** tan.-jelölt **Siklós**. **Halmos Ferenc** kt. Lengyel. **Koltai Ferenc** kt. Somogyb.-telep. **Erdősi Dezső** kt. Pellérd. **Ferenc József** kt. Grábóc. **Draskóczy Károly** kt. Vasas. **Radics Gyula** kt. Egerág. **Márfay István** kt. Kaposszekcsó. **Betovics Dezső** kt. Kessű. **Bence János** kt. Somogy. **Hahn József** kt. Cinkó. **Baráth György** kt. Csíbrák. **Bodó László** kt. Hörnyék. **Varga János** kt. Bakonyra.

Néhány később érkező hántortantító nevét nem sikerült feljegyezni, kérjük utólag közötti **Herényi M. János**sral, hogy a **Magyar Kórusban** a teljes névsor közölhető legyen. **Rácváros**, 1935. június 18.

Cecília.

Létesítsünk Internátusi Alapot!

A „Katholikus Iskola” mult évi 8. számában megjelent közlemény minden pécsyegyhymégytel tanítót érdekelt új eszmét tárt elő, a tanítógymerekek iskolatársaságának megkönyvitése tárgyában. Ga eszmét csak meg kell valósítani és meg lesz a segítség, mely bajainkat és sérelmeinket, ha nem is orvosolni, de okvetlenül enyhíteni fogja! Kerültünk októberben le is tárgyalta.

Indítványomat minden esp. kerületnek megküldöttük, hogy a további gyűléseken tárgyalják. Ez meg is történt. A végleges döntés az egyházmeggytel gyűlésen történt

volta, de már nem volt idő tárgyalásra. Most lapunk hasábjain fordulok minden pécsyegyhymégytel Kártársamhoz és arra kérem őket, hogy szívelek meg ezt az eszmét s ne legyenek a megvalósítás akadályozói, hanem elősegítői.

Nagobbbrészit értékegységekkel dotált hántortantítókat vagyunk, akik a lehetetlen értekelés miatt jóval kevesebb fizetésért dolgoznak, mint kézfénzfizetést élvező Kártársaink. Sérrelmeink orvoslását csak igérik az illetékesek, de nem segítenek rajtuk. A közpélmények almi átmeneti rendelkezések túlertekelésével akarták megnyugtítani, mintha azok az annyira hangzatosított tanító sérelmek végleges meggyógyító lennének.

Nincs más hátra, mint az önszegélyzés. Segítsünk magunkon és cselekedjünk, de sürgősen, mert helyzetünk mind szomorúbb és nehezebb lesz. Reméltük, hogy sérelmeink orvoslást nyernek, de csalódtunk. Létesítsünk tanítói internátus helyett internátus alapot, mert szerencsénkre az internátusok már megvannak. Az egyik a püspöki tanítóképző internátusa, a másik az Emericus-kun-felnevelőintézet, mindkettő Pécsélt. Az internátus alapja az egyházmeggyében működő tanítók és tanítónők (600) haatl egy pengőt fizetessenek az egyházmeggyel alapítványi hivatalban. Tehát évi 12 pengőt kellene fizetni és a segélyben részesülők 10 hónapra egy-száz pengőt kapnak az alpból Kb. 70—80 tanító nyerne az első évben segélyt.

A kerületnek elbírálását és a segélyszetek megállapítását az egyházmeggytel tanítósághól választandó bizottság intéznie minden év június hónapban (az idén kiutésében szeptemberben) a kerületező anyagi helyzetének figyelembevetésével. Mindi espreskerület egy tagot küld a bizottságra.

Mint hogy sok Kártársnak leánygyermekel is vagy csak ilyenek vannak, ezek részére leány-internátus kellene létesíteni. Erre is havi 1 P-t kellene csak fizetni. Ebből az összegből minden megszerezhető, egyéb segély hozzáadásával néhány év alatt felépíthető lesz a leányinternátus is.

Igen szép dolog lenne ez, de sokan azt mondják, hogy nekünk nincs, vagy nem jut erre a célra havi 1—2 P. Erre azt felelem, hogy legyen! Ha egy szoc. demokrata szak-szereszet salsonmunkás (pl. kőműves) havonta 2 P 40 fill.-t, az állandó munkában lévők pedig havi 8 P-t is fizetnek jóléti áldományeikre, akkor a tanítóság is hozhat áldozatot a saját hasznára. Egycsek azt mondják, hogy nekem már nincs, vagy még nincs erre szükségem. Ezenek azt mondom, hogy meg lesz a segítség, az, hogy meg lesz a lehetőség rá szükségük. Ok sokan jobban meg-lehet rá szükségük. Ok mint azok, akik égy-tekéységéből alki befetésükből 2—3, vagy több gyermekük tanítósúkról kell, hogy gondoskodjanak, de hogy miről, azt nem kérdi senki.

Jóindulatú, őnzelen támogatást kérek a jövő érdekében minden kedves Kártársamtól és hiszem, hogy mindenki meghozza a kívánt áldozatot s ha ez megtörténik olyan eredmény lesz a gyűmölése, melynek nem lesz párja megbeszölt Házunkban.

Megjegyzem még, hogy én érdeketlen vagyok, tehát nem a magam érdekében teszem ezt az indítványt.

Hivatalos lapunknak ezen számához levelezőlapot mellékelünk, ezen a lapon nyilatkozákok mindenki a szándékáról és közölje, hogy kerületéből ki óhajt bizottsági tagnak. A lapokat 2 fill. bélyeggel ellátva kérem a Főtanfeljüggyelözseghz július 15-ig megküldeni. Egy helyen működök egy lapon jelenkezhetnek!

Gerig Károly hántortantító.

Határidő-emelekeztető.

Irákakra, rajz- és hangjegyzűzelekre, ériesítőknyvecskékre és imakönyvekre vonatkozó rendelkezés és ezek ára folyó évi július 10-ig személyi sürgetés bevarása nélkül beküldendő a Katholikus Iskola 1937. június 15. számában, valamint a Katholikus Iskola 1937. és 1930. évi április 1. számában közölt rendelkezések alapján. Tájékoztató közöljük, hogy a kötelező irák aljának rendelkezése: a) egyutasúltos magyar irakból 12, 5 és 4 fill. egyutasúltos (dandó) számalási és német irakból 4 és 5 filléres, rajzfüzet, 20 filléres és hangjegyzűzet 14 filléres árban. — **Polgári Iskolák** ügyelői rendelkezé alapján az öngyméltóságok által július 15-ig a vármegyei kirt. tanfeljüggyel hivataloknak megküldendő. — **Az elemi népskolai tanítóképzőintézeteknek megköszönésbírálása** tárgyában a tanítók a 12. évet bejárták s az elemi iskolák VI. osztályát el nem végzett összes tanítók kimutatását az iskoláskész újján kötelesek július 10-ig a kirt. tanfeljüggyelözseghz beleteszni. Nemleges jelentés is beleteszendő (lásd Hivatalos Közlöny 1935. számában közt. 6377 és 6378. Dll. a sz. rendelet.) — **Iskolatárogatási felügyelőknek** és évi iskolai jelentések a kerületi tanfeljüggyel által július 31-ig az elm. tanfeljüggyel hivataloknak beleteszendő. — **Tárogatások** az öngyméltóságok értekelésében most már személyi sürgetés bevarása nélkül a kórt póstárosok által a rendelkezésben becsajított postai befizetés feljósztatásánál haladéktalan beküldendő kimutatás kíséretében.

Püspöki rendeletek.

1499/1935. **Tanító csak titkos szávozással választható meg.** Előfordult, hogy a tanítói közfelkialtással választotta meg az egyházközségi képviselőtestület, holott a Rendszabályok IV. fejezetének 109. pontja szerint a választás titkos. A közfelkialtással megtartott szávozás azon alapult, hogy az egyházközségek szabályzatának 48 §-a szerint a választások közfelkialtással ejtettek meg s az elnök csak akkor köteles a titkos szávozást elrendelni, ha 5 képviselőtestületi vagy tanácsig tag kívánja. Ezen utóbbi jogszabály és Rendszabályok jentézetét elő-

írása között látszólagos ellentmondás van. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a Heccegrímás Ur Öminenciájához írt február 28-án 75.119. sz. alatt írt levelét átiratban kérvényre, hogy a Püspöki Kar hozzon érte nézve döntést. A nagymélt. Püspöki Kar erre a felvetésre érkezőleg úgy határozott, f. évi tavaszi értekezletén úgy határozott, hogy a tanítóválasztások a jövőben is titkosak legyenek. Az egyházakozságot szabályzat megjelölése hatályon kívül a Rendszabályokat, helyezte hatályon kívül számos helyen idézi. Az ellenkezőleg azokat számos helyen idézi. Az egyházakozságot szabályzat nem beszél tanítóválasztásokról, hanem csak általánosságban választásokról. Ha a tanítóválasztásokra is vonatkoznak ez a szabály, akkor kifejezetten hatálytalanítani kellett volna a Rendszabályokban a tanítóválasztásokra nézve előírt titkosságot.

1495/1935. **Egyházi és iskolai épületek tartozása a politikai községek által.** A m. kir. belügyminiszter úr 101.401. sz. 1935. IV. szám alatt kelt megkeresése kapcsán jelen soraimmal elrendelem, hogy azokban az egyházakozságokban, ahol az iskolát vagy egyházi épületet fenntartása a politikai községek terhére, az épületek tartozását a politikai községek által olyan időben kérjék, hogy azok a tartozások szükségességet előzetesen elbírálhassák és a költségekről rendes költségvetésükben meg a munkálatok elvégzése előtt gondoskodhassanak.

1499/1935. **A Pécsi Női Felügyelőhatóság Otthon ajánlása.** A Pécsi Női Felügyelőhatóság Otthon Vezetősége (Mátyás Flórián-ú. 46. sz.) a folyó nyár folyamán többször rendezt zárt felügyelőhatóságok részére. Minthogy ez az időszak különösen alkalmas arra, hogy a tanítónők is módot találjanak felügyelőhatóságok elvégzésére, szívesen hívom fel rá a físzít. plébányszeleket és az érdekelteket figyelmét. A feltevéket és a megfelelő időpontot illetőleg mindenemmel felvilágosítással készséggel szolgál a vezetőleg.

Egyházmegegyi főtanfelügyelői rendeletek.

1499/1935. sz. **Hívelekezeti tanárok, tanítók és övönök elbáns alá vonása.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1160/1934. évi. sz. rendeletere (megjelent a Hivatalos Közlönyben 1934. évi 11. számában) azal hívom fel a felügyelőhatóságokat, hogy az összes intézetek és iskolák igazgatólagait, tanárait, tanítóit, tanítónőit és övönöit, hogy az 1934. évi 1. t. c. 2. §-a 2. bekezdésének b) pontján alapuló szabályszerű elbáns alá vonását megelőző eljárás szabályozása és az eljárásra illetékes háromtagú bizottságok megalakítása tárgyában kiadott s fentebb hivatkozott rendeletet szoros mihaztartás végett tanulmányozzák és vegyék tudomásul.

1519/1935. sz. **A pécségyh. tanárok, tanítók, tanítónők, övönök elbáns alá vonása.** A közszolgálati alkalmazottak elbánsát szabályozó rendelkezések módosításáról szóló 1934. I. t. c. végrehajtása alkalomával a szabályszerű elbáns alá vonást megelőző eljárást lefolytató háromtagú bizottságok által az eljárás során felvetett jogszókevényekből az állapítást meg, hogy az eljárás alá vont alkalmazottak csaknem kivétel nélkül azal védekeznek az ellenük felhozott vádakkal szemben, hogy működésüket illetőleg kifogást feleltes hatóságukról soha nem hallottak. Tekintettel arra, hogy ezen védekezés több esetben megfelel a valóságnak, azal tény az, hogy az alkalmazottak működésével szemben észlelt kifogások velük nem közölték s így egyrészt azon alkalmazott, aki egész működése alatt egyetlen kifogást vagy észrevételt nem hallott, jogosan gondolhatja, hogy működése kifogástalan, másrészt pedig abból a célból, hogy az észlelt kifogások közlése az alkalmazottinak mód és alkalom adassék azok kiküszöbölésére, elrendelem a következőket:

Amennyiben valamely tanár, tanító, tanítónő, övönő működését vagy magatartását illetőleg a múltban felmerült kifogás vagy észrevétel még jelenleg is fennáll, vagy a jövőben ilyen felmerülne, az illetékes plébános, iskolai elnökök legyenek értesítve a plébános, iskolai elnökök részére kelt jelentésbe venni az eddigi minősítésükben foglaltakat is. Ezen értesítéssel kapcsolatban a multa vagy jelenre vonatkozó jelen rendelkezésem kézhezvételét után haladéktalanul kérem, fővöben pedig azonnal, míhlyel a tanító, tanítónő, övönő kifogásolható magatartást tanult, vagy mulasztást követ el. A plébános, isk. igazgató jelentése után a tett észrevételeket a főtanfelügyelőlegés illetékes írásban közli, az érdekelteket pedig az észrevételek tudomásulvételét az észrevételek tartalmazó értesítés másolatát példányában átlárasa által elismeral tartoznak. Az észrevételek közléséről szóló értesítésnek az alkalmazott által aláírt másolatát példányban hivatalomhoz küldendő be illető törzskönyvtől lapjához leendő csatolás végett.

1632/1935. sz. **Méhészeti tanfolyam.** A f. évi augusztus hóban Szentlőrincen megtartandó 18 napos méhészeti tanfolyamra lapunk jelen számában közöli felhívás alapján, külön is felhívom a feljuttatott alá tartozó összes tanítók figyelmét a fontos tanfolyamra azal, hogy a lehetőség szerint ezen minél nagyobb számban vegyének részt.

1555/1935. sz. **Elhaláozás folytán megüresedett tanítói állásoknak helyettesítésvéllő állásmegjelölés mellett azonnal beöltöthése.** Tanító állás megüresedése folytán választás újan leendő beöltöthése csak minden év augusztus és szeptember hónapban eszközölhető. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr f. évi május 28-án 20.057/1934. VI. ú. o. sz. alatt kelt s vala-

menyül kir. tanfelügyelői hivatalhoz írtézet rendeletét albb egész terjedelmében közöli a felügyelőhatóságok által közöli összes plébános, egyházakozságot elnökökkel azonos mihaztartás végett:

A) A jelenleg érvényben levő jogszabályok szerint az elhunyt nem állami állásmegjelölés tanító igényjogosult hátramaradottja az elhaláozástól számított három hónapon át ugyanabban a mértékben élvezi még az illetménykiegészítől-állásmegjelölést, mint amínő mértékben az a tanító éleiben maradása esetén megillette volna, ennek következtében csak az u. n. kegyeleti idő leteltével volt az állás állásmegjelölés beöltöthése s az utód részére az állásmegjelölés folyósítható.

Az oktatás zavartalan metenének biztosítása céljából azonban oly esetekben, amikor az iskola magas tanulólétszáma, vagy egyéb figyelemreméltó körülmények az megokoltá teszik, hajlandó vagyok hozzájárulni ahhoz, hogy az elhaláozás folytán megüresedett állásmegjelölés nem állami tanítói állás helyettesítésvéllő részére az állásmegjelölés működése megkezdésének napján visszamenően kiutaltassék, ha eziránt az iskolaszék jelen rendeletemre hivatkozva külön folyamodik. Megjegyzem, hogy az állásmegjelölés ilyen esetben csak akkor fogom engedélyezni, ha a helyettesítésvéllő alkalmazása teljesen inokolt. Felhívom a kir. Tanfelügyelő urat, hogy az egyöntetű eljárást biztosítás végett hozza ezt az érdekelteket iskolaszék tudomására.

Ezek szerint tehát a kincstár érdekeinek megóvása végett a kir. Tanfelügyelő úr részéről esetenként szorog vizsgálat tárgyává leendő, hogy az elhalt tanító tevékenység körében nem volna-e az első három hónapra más-más működő-tanér alkalmazható s az új helyettes tanító állásmegjelölés folyósítását csak akkor javasolja, ha az komoly pedagógiai érdekek inokolják. Jelentse tehát ilyen esetben a tanérök és tanulók létszámát és az osztályközi megoszlás pontos adatait is.

B) A tárcamit línyódon terhelő költség-többlet kiegyenlítésére, de meg általános tárcakozsági szempontoktól is vezetteve az eddigi rendelkezések módosításával elrendelem, hogy a jelen rendeletem vétele után megüresedő nem állami tanítói állások a tanév első felében is csak **helyettes-tanérököl** tölthetők be.

A jövőben tehát a nem állami tanítói állásoknak segéd- vagy rendes tanítói választás újan leendő beöltöthése az szeptember hónapban eszközölendő. Felhívom a kir. Tanfelügyelő urat, mindezeket azal hozza az érdekelteket iskolaszék tudomására, hogy az állások beöltöthése körül az itteni összes rendelkezések teljes figyelembevételével járjanak el.

Külön is felhívom az egyházakozsági képviselőtestületek elnökségeket figyelmét arra, hogy

fenti rendelet alapján elhaláozás folytán megüresedett állásra helyettesít csak az esetben alkalmazható az egyházakozságot, ha helyettes alkalmazása semmiképp nem mellőzhető, s hogy véglegesen megüresedett tanítói állások segéd-, vagy rendes tanítói választás újan csakis minden év augusztus és szeptember hónapban tölthetők be. Tanév közben megüresedett állásokra csakis helyettes ténérök alkalmazhatók.

HIRK.

Főpásztori elismerés. Hengerné, Pesthy Rózsa janyagpusztai rk. tanítónőnek Megyés Központ Ur Ó Nagyméltósága nyugdíjaztása alkalmából erdélyi méltóságok részéről elismerését fejezte ki.

Igazgatótanítói címadoányozás. Szauter József magyarbolyi rk. kántortanítónak hosszú és eredményes működése elismeréséül nyugdíjaztása alkalmából az igazgatótanítói címet adományozta.

Biemli népisikola 25 iskolája volt Pécsről és a vármegyéből 25 iskolája volt részint pünkösdi másnapján az emelt népisikola gyermekek doloseresemény. Ezeröttszáz gyermekkel alkálót zengett fel az elbúuló magyar dal minden bájjával, szépségével.

Az ünnepeket Borsy új, az OMSZ. orsz. alelnöke, a Dll. dandókerület ú. v. elnöke elragadó éhészalással nyitotta meg.

A kétszázalékos korok bíráltóbizottságának tagjai voltak Kutor Ferenc elnöklete alatt Horváth Mihály, Magyar Károly és Horváth Zoltán dr. A háromszázalékos koroknál a bíráltóbizottság tisztelt Lajos Gyula kanonok elnöklete alatt Vadas Gábor és Várkonyi János látták el a nemes ügyhöz illő pártatlansággal és művészi hozzáéréssel.

A verseny eredményét Berze Nagy János dr. kir. tanfelügyelő, ünnepevezetőbizottságot elnök a követhozokban hirdette ki. I. Az osztalati iskolák kétszázalékos verseny-csoportjában: kéhszdi rk. iskola (40) a Zsolnay vándordíj nyertes és Merkle József karnagy elismerő oklevélet kapott, Mecsek-alja-Rácúrtos a Faluszabályos vándordíjat és karnagya Herényi János aranyéremmel nyerte. Somogyi és a Vasasi rk. isk. (35) Hószabályos ezüst éremvel, Püspökák rk. iskola (23) aranyoklevélet, Hószabályos (16) Hószabályos-ketlel és Rózsófa (15) ezüstoklevéletel titkülettel. Az osztalati iskolák kétszázalékos csoportjában az alábbi tiszteletdíjakat nyerték: Pécs-egyetemutcai isk. (41) a Zsolnay-vándordíjat, somogybányatelep rk. isk. (41) az OMSZ vándordíjat, mecsekszalocsi rk. isk. (40) aranyoklevélet, Pécs-bárfa-utcai isk. (39) ezüstoklevélet és Pécs-megyerkerkörtárosi isk. (35) Hószabályos-plakettet.

II. Az osztalati iskolák háromszázalékos csoportjában nagypárdai rk. isk. (40) az

légy résen! Rákóczi ruthénja, ha nem is tudta magyarul, elsőnek sorakoztak a prós-fehér-zöld zászlók alá és végig kitanítottak a kurucábró szegénységében. Bonyhád vidékének németjei akkor nem ismerék még ezt a nemzetet, melyről pedig német költő énekelte: „El egy nép keleten, melynek éven át állja a nehezt várát; és ha nem őriete volna a német kapukat, a mi sorsunk is számomra fordult volna.” A his magyar népszerem német szigetehelyt vülkánikus enpuciókat látszókat felváltandó a közelmúlt napokban. Mindenki tudja azonban, hogy ezek a kiférések imitáltak; nem a mélység erőt okozták, hanem könnyű felszülő politikai akarnokok fellíról fűsifehelték bocsádnak a szigetehegyek fölé s így szenirozzák a vülkánikus kiférést. Nincs ennek a fűsifeheltének se tüze, se melege; még annyit sem, hogy az illetők his pecsenyéjüket meg-sűthették mellette: de résen kell lennünk! A tűzrel játszókat el kell kergetni a gyüle-kony szérűskertek alól, távol kell tartani a veszélyes területektől. Nemetségünk 48 ban és a világháboruban is kiállotta a tűzpróbát megfelelő vesztők alatt. Elűzni, lehetetlenne tenni tehát a hivatalon és hivatalosság nélküli népezéreket, mielőt még nagyobb bajt hoznának ránk!

Hogy milyen fátaloda van a nemzetiégi helyen működő tanítóknak, milyen nehéz a munkája különösen mióta ezek az ismert agitátorok dolgoznak német feladatokban, azt sokan még közelről is közelről sem látják. Hétszáz gyalogszázadnak, sőt rágalmakkal fellépett a tanító ellen, aki csak szóba is állt anyanyelvén a faszta német leköszággal. Pedig, ha a tanító még nem értett magától néppel, akkor nem is nevelhet. Kománnyozni lehet megnevelés mellett is, de nevelni, egységes nemzetté nevelni nem. Nem is a nyelv az első nemzetalkotó tényező, nem is a földrajzi adottság, hanem a történelem. Történeti nemzetről beszélünk mi magyarok és ezt olyan értelemben is kell néznünk, hogy a történelem kovácsolta össze különböző fajj elemeiből a magyart. Nem a görés az első nép, hanem a történelem folyama-ny oly bőségben kintott vér forrasztotta össze a nemzetségeket a magyar nemzettel. Természetes, hogy minden magyar állampolgárnak meg kell tanulnia nemzeti nyelvünket, de ez nem elég, hanem magyar kultúrát kell terjesztieni itt, szükség esetén német anyanyelvben is. Nem német önértzetet, hanem a magyar nemzeti köztudásból való tartózkodás tudatát kell hivatkozni magyarban, németben egyaránt. De erre nem a fővárosból jövő és évenként egyszer, a választások alatt azonban állandóan itt tartózkodó agitátorok hivatalok, hanem mi, néptanítók! Még nem akadt magyar tanító, ha német vagy ringtató is bölcsőjét, aki hüllen lett

volna nemzetnevelői hivatásához. Támogassák tehát munkájában a tanítót és ne engedjék, hogy idegenek akadályozzák nemzetnevelői tevékenységét.

Rákóczi jól tudta, hogy csak néhány évre lett volna szükséges I. Lipót elnyomó uralmának, hogy elsőpörje a magyart, mint nemzetet. De a szabadsághős ítsáiban volt a magyar nemzet történeti hivatásával, hogy ék legyen itt, a Hárpátok medencéjében Észak és Dél, Nyugat germánjalet és Kelet szlávjalet között. Ő össze tudta fogni a nemzetet, tekintet nélkül a nép anyanyelvére, ő az egész nemzetért, egész igazságunkért, egész hazánk szabadságáért bontotta ki Pro Deo, patria et libertate zászlaját. Harcolt az istenöl a magyar nemzetre bizott misszió érdekében, harcolt a minden nemzetségek egy hazájáért, harcolt az egész nemzetért, a nemesség jogáért éppúgy, mint a jobbgyok jobb sorsáért. Harcolt az ország, a nemzet, az egyén integritásáért a szó legteljesebb értelmében.

Az integritás ma ismét legnagyobb problémája a magyar nemzetnek és a *revizióra való nevelés* a nemzetnevelés legfontosabb feladata. A revizió nekünk nemcsak politikai, hatalmi kérdés, hanem olyan történelmi, jogi, gazdasági, erkölcsi életfeltételünk, magyar lelkünk legégszítő része, melynek vádya, kioldása és munkálása nélküli magyar lelklet el sem lehet képzelni, akár innen a trónonai határon, akár azokon túl.

A revizió sürgetésére az ad nekünk első-sorban erkölcsi jogot, hogy mi európaiabb módon kormányozzuk nemzetségeinket a multban, mint ahogy ellenséges szomszédaink kormányozták jelenleg nemcsak az elszakított magyarságot, hanem fogadott jafestélyreket is. Ha arra kerülne a sor, bizonyára nem sietnének önként a szerb zászlók alá a horvátok, a román zászlók alá a tótok, a erdélyi szászok, a cseh zászlók alá a magyarok, hogy a magyaroktól ne is beszéljünk és vajjon szűlhetik-e valaha egy cseh Rákóczi, akinek libertás zászlát alá sietnének a mi hű ruhénkjünk?

A magyar vitézség csodáható mivel Rákóczi vezérlete alatt, mint annyiszor ezer éven át. A mai kor azonban csak igazán a militarizmus hora. A nemzet *védőképessége* azért elsőrendű nemzeti érdek, amit a nemzetnevelésnek ugyancsak szolgálnia kell. Fegyver szerzete, a kereszt biztosította a magyarság életét e földön ezer éven át, de számtalanszor a kereszt a fegyverrel együtt villogott a győzelmes zászlók alatt a harc-tereken. A vitézség, a bátorság, az önfeláldozás nemes erények a keresztény erkölcs-tanban is. Hit és erő együttes tartozik. Ne engedjük hát a nemzet védőképességét csökkenteni sem anyagilag, sem lelkileg! A lelki felfegyverzés a tanítók dolga első-sorban, s ez van olyan fontos, mint az anyagi

felkészültség. A Teremtő minden előlétben beleoltotta a védekezés ösztönét és adott is minden teremtménynek védőfegyvert. Most, amikor a magyartól a védekezés jogát is meg akarják tagadni, mi néptanítók ne engedjük elhalványodni a népben a honvédelmi kötelezettség tudatát, ne engedjük savóví válni a magyar vért!

Veszélyben mindig össze tudott fogni a magyar, a haza védelmében legtübbször egységes tudott lenni, megálltuk helyünkét ezeréven át a germán és szláv tengerek vívóválszóján s ezt a hivatásunkat továbbra is teljesíteni kell, talán nagyobb erőfeszítéssel, mint eddig. Ehhez azonban az is szükséges, hogy a béke idejében, a béke eszözetvel is kirtáron tudjunk dolgozni. *Dolgozni a nemzeti közösségért.* Amíg a diplomácia eszözetvel harcolnak, dolgozunk a nemzet hivataltalj a trónonai és az elszakított magyarság egyenrangúságáért, emberhez méltó életfeltételekért, az ország integritásáért, addig a nemzet fölbi taglajnak a belső fronton vállbetelt munkával kell erőntölnök egységést a kijelöl harcoló front küzdőit, másrészt egyéni és nemzeti életünk kell biztosítanok a nemzet lelki gazdasági megerősítésével. Amíg át nem megy minden magyar vérebe, hogy mindenki csak annyit ér, amennyit a közösségért dolgozik, addig gyengek leszünk s mint oldott kőre hullunk szét. Az integritásért minden kőre és nagy magyarnak megfeszített minden kőre végeznie. Hit-hi hivatásának megfelelő egyéni és közéleti munkát. Annál inkább kerüljenek a szomszédos ellenséges népekkel szemben föltűnő, harmonikus nemzeti képesség egyetértő, harmonikus nemzeti munkára, mert ez vonzerővel hat elszakított testvérreinkre. Bele kell tehát nevelnünk a nemzet minden egyes tagjába azt az érzést, akaratot, tudatot, hogy mindenki adása a közösségnek. Nemcsak szóval, inkább gyakorlatilag kell kifejlesztennük az erre való készségeket és képességeket. A nemzetnevelés igazi iskolája ezért a *muhaishola*, ahol éberszerejünk az althókedvet, ahol megnyilatkozik az althókedvényesség s így igazi személyes tartalmat nyerjen az egyén életé.

A társadalom mai bonyolult életében, mikor valójában nem élhet meg senki mások munkáján nélküli és amikor mindenki munkája

igazán bensőleg és szervesen összefügg más mindenki munkájával, a béke erényelt nemkevesebb kell kifejlesztienük és gyakoroltatnunk, mint a harci erényeket. Munka-fegyvellem, türelem, kirtatás, pontosság, résen-állás, lelkiismeretesség azok az erények, melyek nélküli nem boldogul ma sem az egyén, sem a közösség. Ezeket az erényeket szöktatás, gyakorlás útján a néplátola mindennapi munkája során kell kifejlesztienünk a gyermekeinkben.

Rákócziól megtanulhatjuk az éberséget a szerencse idejében és a pallassz önmeg-tagadást a szerencsétlenség idejében. Amikor földi hivatását végigkiesztette, s a nemzetnek már semmit nem adhatott, akkor nemzetnek a személyes felelősségre is példát mutatott. Keresztényi alázattal fánta ki szöktét a rodostól kápolnában naponta többször isten előtt. Bocsánatot kért föle emberi bűnéisáért, halát mondot az elvett jóért és rosszáért, a szenvedéseikért és meggyádatzatásokért is. Megmutatta, hogyan forr össze a keresztény lelkiéletben a személyes felelősség istennel és a kollektív felelősség a nemzettel szemben. Nemzetnevelésünk is erre az alapra kell helyeznünk. A történelem folyamán a *nemzeti* egyuttal *keresztény* is jelentett. Két ország részére kell nevelnünk a magyar gyermekeket: isten országba és a magyar haza részére. Minden egyén személyes felelősséggel tartozik lelkét illetőleg istennek, és felelősséggel élte munkáját illetőleg hazájának. „Imádkozzál és dolgozzál!” — így nyer teljes értelmet. Imádd istenedet és dolgozz hazáért! A fontos, hogy e kettő sohase jusson egymással ellentétbe. És hogy ez lehetséges, sőt egyedül helyes, azt a nagy fejedelmek éléte és halála példázata örök elevenéssel. Csak aki Rákóczi szellemét követte, feltehet meg költős hivatásának. Amál inkább kell költős hivatásának. A nemzetnevelésnek Rákóczi lángoló életében a nemzetnevelésnek Rákóczi lángoló életében terhel a felelősség mint más embert, hanem ezen túlmenőleg jefelős a rája bizott magyar éltémbökhét is. Rákóczi szellemében kell kibontakoztatnia a nemzet életfőjának rü-gyeit, s akkor reméljük Bezzerédi notája szerint:

„Kurucokat a jó isten segít,
Országunkat megegysszer megépíti!”

A pécsi tanítóképző 25 év előtti végzett tanítóinak összejevelete.

25 éves találkozóra gyűltek össze június 27-én a pécsi püspöki tanítóképző intézetnek 1910-ben végzett növendékei.

Ezelőtt 25 évvel 26 ifjú távozott az iskolából és most, amikor 25 év után első talál-

kozásukat tartották, csak 13-an élnek. Tízet elvitt a világháború. Nagy volt ez a vándorlás, de nem is csoda, mert mind a 26 a világháború első hónapján már a harc-téren küzdött.

A találkozózn 11-en jelentek meg. *Balatonyi* József egyházbéreti tanító, *Gabriel* János pécseudvarosi kitanító, *Hudfy* Béla ozorai kitanító, *Kardos* Gyula nagy kitanító, *Nagl* János lánycsöki ig.-tanító, *Papai* István szálkai kitanító, *Schöb* József pécsi polg. isk. tanár, *Reich* József apátnéraszói igazg.-tanító, *Titze* *Tóth* Márton hűgyszegi tanító és *Velenyi* László pécsi igazgató-tanító.

Reggel fél 9-kor *Virág* Ferenc megyéspüspök volt osztályfőnökük előtt tisztelegtek, akit *Nagl* János lánycsöki igazgató-tanító üdvözlő a megfogfoglaltokkiss sereg nevében Üdvözlés után a püspök aula-kapornájában *Virág* Ferenc megyéspüspök mutatta be a szentmisét, feljelenő az őt elhunyt tanárok és tanítványok lelki üdvére. Igen megható volt, amikor a szent mise alatt mind a 11-en és volt tanárunk *Glatt* Adolf ny. tanítóképző-intézeti s. tanár közösen járultak a szent áldozáshoz és vették el a Jópásztor kezéből az örök kenyeret.

Szentmise után a megyéspüspök reggelin vendégül látta volt tanítványait, majd pedig a találkozó-társak a temetőbe vonultak, ahol virágot helyeztek 3 tanáruk és 2 osztályfőnök sírjára. Tisztelegtek a hősök emléke előtt, hogy leróják kegyeletüket a harcokban nyugodó társaik iránt.

TANÍTÓI LEKGYAKORLATOK.

Hosszabb szünetelés után egyesületünk elnöksége és választmányja gondoskodott a tanítói lelkigyakorlatok rendszeresítéséről. Harminchatan gyűlünk össze részint az esperesi körök bejelentése, részint egyéni jelentkezések útján július 8-án a pécsi Plus-internátusban, hogy megkezdjék annak a gondolatnak a megvalósítását, mely szerint az összes egyházzsugyel tanítók sorra kerüljenek az évenként megismétlődő szellemi fejlődésben, lelki megújulásban. Boldogok-nak, érezzük magunkat anyagi szegény-ségünkben, mely nem ebszámít sem alpest, sem hátrálti üdülésre, de még balaton-i fürdésre sem, hanem ide hozott szellemi gazda-godásra, lelki fürdésre. Mi a testi hiánysá-gal szemben a lélek hiányságát követjük, a hangos jürodélet helyett a csendes magunkba vonulást kerestük, a strand homokja, iszapja és hinarja helyett az élet vizet kerestük föl üdülésre. Minket a strand, a part nem elég ki, mi ez életvizet mélyét kerestük. „Evezz a mélyre!” — mondotta Krisztus Péternek. A katholicus tanítói lelek a mély-séget keresi, nem azt, ami sekély. Nem a parton heverés és nem a sekélyben lubic-olok, hanem a mélyre evezünk *P. Fonay*-val, ki feltartja a krisztusi életvizet tiszta mély-

ségtel és megmutatta a messze fénylő túlsó partot, hová jutnunk kell.

„Evezz a mélyre!” Ez a parancs nekünk tanítóknak is szól. Mi nem technikai munkát végzünk az anyagon, mi eleven isteni lélek-szaktárrakkal dolgozunk. Nem ismeretkiontést kell agagnunk elsősorban a gyermekek lélek felületére, hanem belső alkotó és megvaló-sított munkát kell végzünk a gyermeki lelkek mélyében. A Teremtől szemben való egyéni felelősségre kell érzékeny lennünk a kis játékos lelkeket, hogy az élet komoly-ságában és komorságában ne tévesszék el az örök célt. Nekünk, kath. tanítóknak elem-szükségletünk, hogy időnkint a legnagyobb mélységek fölé evezzünk, hogy biztos és erősítő hársohokent vezethessük a ránk bízottakat a biztos nébe.

Megköszöntük *Fonay* páternek, hogy az evezésben gyakorolt bennünk, hogy tisztán megvilágította újból a szászor ködök-ben elbeszö túlsó réupartot.

Ugyancsak megköszöntük az intézet ve-zetőségének az elmaradhatatlan testiekör-velő figyelmes és bőséges gondoskodást.

Nem feledkezünk meg arról sem, akit a lelkigyakorlatok feljuttatásában gondolatát, szóval és tettel kezünkbe járt és Komóczy

István prépostkanonok, főtanfelügyelő urunk-hoz a következő közös levelet intéztük:

Kedves Tanfelügyelő Urunk!

Alulírott tanítói, akik közösen végeztük a lelkigyakorlatot, imádásos lélekkel em-lékezzünk meg Főtanfelügyelő Urunkról, aki a tanítói lelkigyakorlatok hosszabb szü-netelése után segítségünkre volt, hogy ismét felüldühessünk az Élet igéjéül. Köszönetet mondunk gondoskodásaiért és fáradozásaiért, amivel úgy most, mint mindenkor jóakarát-tal, buzgóssággal és kitartó következetességgel dolgozik tanítói szellemi, lelki és anyagi ügyeiben. A jó Isten áldását kérjük eddigi és jövőbeni munkájára.

Pécs, 1935. július 12.

Hálás tanítói:

Altbauer József, ig. kt., Nagyrápád; Barabás András, ig. kt., Pári; Baráth György, ig. kt.,

Csibrák; Barth István, ig. kt., Szentkatalin; Ber-talan Imre, kt., Bakóca; Eicher János, ig. kt., Nagymányok; Frei János, kt., Gyűrűsi; Hahn József, ig. kt., Ciko; Harsányi Gáspár, kt., Gyú-mócsy; Ferenc, t. Mánfa; Horváth Lajos, ig. t., Vasas; Horváth József, ig. t., Nagybészter; Kaszás József, t., Geresd; Kincs Péter, t., Tevel; Kutas Antal, ig. t., Siklós; Léja Ede, t., Szárszák; Lieber Emil, ig. t., Villány; v. Markos Mihály, ig. t., Ozora; Mester József, ig. t., Tamási; Mohos János, t., Heregütös; Müller Ferenc, t., Somogy; t., Simontornya; Póhler József, t., Somogy; Parti József, ig. t., Dombóvár; Pohl Ferenc, ig. t., Heregütös; Rózi József, t., Mágocs; Schesz-ták János kt., Mecekrákos; Schmidt Sándor kt., Beremend; v. Simon Simon, ig. t., Szekszárd; Steiner Ferenc, ig. kt., Szökéd; Straub János, ig. kt., Magyarkeszi; Szijártó László, ig. kt., Szaks; Szukics József, kt., Csebény; v. Tanczos Gyula, t., Tamási; Tolnai Béla, t., Magyarkeszi; Varga Ádám, t., Hosszúhetény; Várbró Sándor, kt., Tésény.

Az énektanítás pedagógiája.

(írta: Ferenc József, grábóti tanító.)

„Wo man singt dort lass dich nieder,
Böse Leute haben keine Lieder“ —
mondja egy német író.

Valóban a dal a tisztultabb, a nemesebb lelkek beszéde. Belülről jön. Az érzelmek természetes nyilbanulása. A szív nyelve.

A dal felcsendül már az emberi élet kezdetén, a bölcsöl mellett: „Gyermekem ó aludj már, nyugassz a sok kis madár...” Ezekkel a bájos dalokkal ringatja el az édesanya kedves gyermekét az álom fennségei birtalmába.

Dal hangzik a gyermekhacagástól hangos játszóterületen: „Buj, buj zöld ág, zöld leveleske...”

Induló-dallal lépdelnek büszkén a tanulók a tornaóra alatt. Vagy a gyakorlatról bevo-nuló hólfáradt bakák nem rotászóval köny-gyitlik vánszorgó lépteiket?

S mily mély érzést tartalmaznak a szer-relmidalok: „Szíved mihor eladnak a szem-mük alkotán, ily mély, néma bánat, az el-nines is több talán...” Mennyi tengennyi bánat árad egyikből s mennyi fény, napugár, boldogság sugárzik a másiból.

Hány diáknak csalt örmébe.
Hány diáknak: „Ballag már a ven diák...”

De ki tudja mind elsorolni az emberi életet végig kísérő dalokat?

Vagy a földi pályafutás utolsó útján fel-csendülő egyházi énekek sötét színei nem késztetik-e az embereket a bűnbánatra, megbábaszállásra?

Tehát jövedu, lelkesedés mind dalban nyil-ban. Belülre a meghönyvebbül, ha dalban fejezheti ki kedélyállapotát. A dalnak a hall-

gatása viszont szintén nyújt gyönyört és élvezetet. A dal hulltsza a szépnak, az eszményinek. Pedagógiailag pedig azért értékes, mert a dal azt az érzelmet kelti, amelyet kifejez s ezáltal ez az érzelme nemesebb, az érzelme gazdagítja az ember kedélyvilágát. Fogékonyabb lesz a szép, a nemes iránt s fogékonyaságot kiterjeszti az érzelmekre is. A hazafias dal hazafias érzelme-ket kelt, a vallásos ének vallásos érzelme-ket fejleszt. A dal buzdít, lelkesít, az akaratra hat, sőt cselekvésre is késztet. Minden hallgató elfog a harci láz a Rákóczi-induló málhatára s ritka az az ellenség, amely gú-dzdelmeskedne. A hazafias és vallásos fel-buzdulásban mindig gazdagabb a daltermes.

A nemestől hatáson kívül az anyag is értékes, mely fokozza a műveltséget.

Az ének a szöveggel és zenével tehát jelentékeny tényezője az esztétikai és erkölcsi nevelésnek.

E szempontok figyelembevételével került az énektanítás az 1868. évi XXXVIII. t. c. értelmében az elemi iskola kötelező tan-tágyai sorába s lett az újabbkori nevelésnek eszköze.

Az ének-zenének a négy görögök is nagy nevelő erői tulajdonítottak. Az ének-zenéhez nem érthet barbaroknak tartották, mert ezeknek a lelkét még nem finomították ki a zenének az alkordját.

A rómaiak neveléséből az ének-zene tel-jesen hiányzik. Ők egyenesen illelen dol-gnak tartották azt, hogy társaságban dal cse-nak düljön fel. Szerintük a zene csak nőnek való. A férfiakat elpuhítja, S mivel militaris-ta államról van szó, megérthető a felfogásuk.

A középkorban ismét talajra talált az ének a keresztény karének kebelén belül, mely dallamok még máig is az egyházi énekek remekleit képezik. Az egyházi zene fejlesztésében különösen sokat járultott Szt. Ambrus milánói püspök, Nagy Szt. Gergely pápa és Nagy Károly, ki számos énekszólamot állított fel.

Ez időben az éneket hallás után tanították. Nem is igen kellett volna hangjeggyel, mert csak egyszerűlann zenét ismertek. A többszólamú zene csak később, kb. a X. sz.-ban keletkezett.

Az első Guido a négyes vonalrendszer s a hangjegyek, továbbá Franco a hangjegyek időtartamának feltalálásával, az énektanításnak új irányt adott.

A hangjegyes énekmeghatározására Guido Szt. Jánosról szóló hímnyomat volt alapul, melynek minden taktusát egy hanggal magasabban énekelte. A hímnyusz szövege: Ut quantum laxis-Resonare fibris-Mira cequant-Famili tuorum-Solve polluti-Labi reatum-Sancte Joannes. A hímnyusz latin szavatainak első szótagjait adták az ut-re-mt-fa-sola-t. Ez kezdete a későbbi szolmizálásnak. Előbbi szótagokhoz később -st szótagot fűztek helediknek. Az -ut idővel a -do szótag javára kiestt, mert különösen magas hangoknál jobban énekelhető, ilyen alakban még ma is fennáll a szolmizálás s nemesek az egyházi, hanem a világi énektanításnak is alapját képezi.

Az iskolai énektanításnak tulajdonképpen megapalítója Pestalozzi. Ő az éneklést úgy ügyességnékné tartja, melyre csak az képes, akit számlálni és mérni tud, hiszen a zene is csak idő és számszorzony alapszik. Ő teljesen elmélet alapon tanít. Később jött csak rá, hogy az énekgyakorlatok mellett, dalok is lehet tanítani. Pestalozzi a zenét elsősorban értelmi nevelés céljára használta. Utólag holmolegényes ellenkező módszer szerint tanították. Hallás után, minden elmélet nélkül, az új tantervünk az előbbi két módszerből alakult. Vagyis van hallás után és hangjeggyel utáni éneklés. A hangjeggyel utáni ismét kétféle: a szolmizációs módszer, mely a hangokat do-re-mt-fa-sola-la-st-do szótagokkal jelöl s a modern hangskála betűi hangzó módszer. Mindkettőnek van előnye és hátránya a másikak szemben az elemi-iskolai énektanításban.

Az új tanterv szerint az énektanítás célja hármas. 1. minél több maradandó értékű magyar dal elsajátítása és ezzel a magyar dal meghódítása; 2. a hazáról hozott természetes éneklési készség fejlesztése által az önálló, tudatos éneklés megalapozása és 3. a vallásos, hazafias és esztétikai érzés nevelése és a kedély nevelése.

A tanterv sok értékes magyar népdal tanítását követeli. Itt az iskola tanítójára nem feladat bár. Összegyűjtani a környék

pusztuló ósrégi dalkincsét s átadni őket a magyar népdalgyűjtés apostolatának Bartók Béla, Kodály Zoltán és Bárdos Lajos a zeneművészeti főiskola tanárainak, kik eddig is fáradságot nem ismerő munkával járják a magyar falvakat s a peszenében levő magyar nótákat összegyűjtve megmentik a jódoékné. Eddig már több kötet jelent meg. Bartók-Kodály: Magyar Népdalok címen; Bárdos-Kodály: 101 magyar népdal címen; Kern Aurél: Daloskert c. gyűjtemény. Sokhatlan stílusúak, de bennük liúlet az igaz magyar vér, az őst magyar erőt, vlrus, szíllal jökédo s borongó elmélgyülés, ilyen a Tolna vármegyéből származó: "Tiszán innen, Dunántúl túl a Tiszán van egy csikós nyújtással...". mely talat Kodály Hány János c. dalművében használt fel.

Nagy nevelőértéke az énektanításnak főként az érzelmeinkre való hatásból állapítható meg. Kinek nem bizserge a talpa jó tunczene hallatára? Vagy ha katonazenekar után végig a városban, a kísértő gyekersereg felülmulja sokszor magát a menetelő katonaságot. A felkötés meg csak a zsúfoli alakbókból kénytelenek végighallgatni az elvonuló katonabandát, mert hát még sem illik felöltönné utánaaszaladni.

Fokozódik e hatás, ha szóval farsult a zene. Hogy erre is példát mondjak. A magyar királyi operaház Puccini Pillangóhisz-asszonyának II. felv. fínálóján tart. Cso-cso-szán férje esküvőjük utáni napokban elhajózott tavóli országokba. Három év után most várja hazatérkezését. A boldog hitves és anyaszüvepöső vágyakozással tekint a közeli események elé. Lokását virágdíszebe öltözteti. Színté segettével hároméves kislát s magát is ünnepli kőtöbsebe öltözteti, miután önfejedli boldog kőtöbseben énekelne. E kétszólamú melódia, mint két játszi lepké röppenése, mint két guruló gyöngyszem. Ágyszó hallik. Itt a hajó. Cso-cso-szán a közélet viszonzolatas perének boldogságtól önfejedli mámorával rohan az ablakhoz. Ott kitar karokkál az ablaknak támaszkodva, hosszú fehér, újjas ruhájával s mozdulatlan áll. A szin esőtőléti. É zene és énekkar pedig egy soha el nem felejtethő jelenetet fest alá. A juvolát szólózat kísértő önös-hangzenek piacitató játéka s az énekkar színlátmogóttí tavóli morajló éneke oly érdekes képet varázsolnak, amínót embert érlelem el nem tud képzélni, mely élvezethet csak a túllátó gyönyörök hasonlíthatók. A hatás nem is marad el. A fűgöny legördül. léselel hitör önkányszerű taposulást s a szűfolt nézőtör hallgatóságának kiprult órcán legördülő csillogó könnyecspepek mindent megmeggvárának. — E látvány életemnek egyik élményéül könyveltem el. Puccini muszájkája mennyet muszálla volt.

(Fóigt. kőv.)

EGYESÜLETI ÉLET.

A PÉCSI ESPERESHERÜLET TANÍTÓI HÖRE f. évi május hó 22-én tartotta rendezévi gyűléstét Nagyrápádon. A gyűlést szentimise előzte meg, aml után a tagok és a vendégek a r. k. el. népskolába vonultak. A gyűlésen részt vett Szleberth Róbert ny. felügyelő-igazgató is, aki egyhangú lelkesedéssel a hór díszlájgatóvá választották. A gyűlés gazdag programja közül kiemeljük dr. Taksonyi János mezeiszabolosi plébános lebilincselő előadását, melyben a Buenos Airesben tartott eucharisztikus világhongresszus felolvasót és ottani honfitársaink életét ismertette. Ezt megelőzőleg Koltai Ferenc somogybányatelepi r. k. urad. tanító a rajzoktatásról értekezett, Piller Ferenc nagyrapádi r. k. tanító pedig a r. k. el. népskola V—VI. oszt. tanulólajgyakorlat tanítását tartotta. A gyakorlati tanítást megbeszélés követte, majd Herékes Károly magyarszlósi r. k. ig. kntató, világi elnök mondott magas színvonalú megnyitót. A sokasós jelentések, és az indítványok letárgyalása után tisztújítás volt. A új sikerült gyűlés Szeletz József esp. ker. tanfelügyelő zároszávalal ért véget.

AZ ÉRTENYI ESP. HER. R. K. TA-

Határidő-emlékeztető.

Írkákra, rajz- és hangjeggyűlésekre, értekezési könyvcsekre és imádkozókönyvekre a határidő a következő: a) a határidővel egyetemben, de vonalközös rendelősek s ezek ára feljuttatolagosan, de ponalközös szeptember 10-ig személyi sürgétes beadás nélkül beküldendő a Katholikus Iskola 1927. jún. 1-i számában, valamint a Katholikus Iskola 1929. és 1930. évi április 1-i számában közölt rendelősekkel alapján. Feljuttatandó közöljük, hogy a következő írkák általános rendelősek: a) négyonalas magyarszló írkák 12,5 és 1 filléres; b) egyonalas (diktan-

dó); c) számláló és d) német írkákból 4 és 5 filléres, hangjeggyűlések 14 filléres és rajfszettel 20 filléres árban. **Iskolatagozati jegyzőkönyvek és évi iskolai jelentések** az egyházmegyei általános bejelentésben személyi sürgétes beadásra kötelezettek. — **Tagdíjak** és megkülönböztetés **Katholikus Iskola előkészítési díjak** a már előzetesen rendelősekbe bocsátott 45612 sz. postai bejelentőlap felhasználásával haladéktalanul beküldendő.

Egyházmegyei főtanfolygói rendeletek.

1628/1935. sz. Filmoktatási díjak szedése. A m. kir. vallás- és közoktatásiügyi miniszter új 2978/1935. évi. sz. rendeletére (megjelent a Hivatalos Közlöny f. évi június 15. számában) azzal hióvum fel a felügyeletet áll tartozó összes intézetek igazgatóiságát, hogy a filmoktatási díjak szedését illetőleg a helyi körülmények mérlegelése mellett a lehetőség határain belül intézjedjenek.

1629/1935. sz. Viúasoktatás. A m. kir. vallás- és közokt. miniszter új 94.400—1935. Dll. sz. rendeletére (megjelent a Hivatalos Közlöny f. évi június 15. számában) azzal hióvum fel a felügyeletet áll tartozó összes intézetek és iskolák igazgatóiságát, hogy e tárgyban a lehetőséghez képest intézjedjenek.

HIREK

Főpásztori elismerés. Csornay Emerika irg. nővér, nagymányoki tanítónőnek 43 évi kiváló tanítónői működés után történt nyugalmazóvalása alkalmából Megyes Püspök Ur Ö Nagyméltósága elismerését nyilváníttotta.

Papi kinevezések. Gartner Elek Aparna, György Magyarzentőnőnőre nevezetett ki plébánosra. Hábel Vince Kisváros, Nány Ferenc Lapanácsa került adminisztrátornak. Hápláni minőségben: Bucz Eml Bakóczna, Welszenburg József

Himesházára, Patócs József Tolnára, Ifj. Kovács Halmán Hosszútestétre, Vesztegombi József Nagydorogra, Veszteggombi János Nagykönyökre, Balog Ferenc Bátaszékre, Szeltz András Hosszúfalvára, Cséry Dezső Ózodára, Himesi Károly Bonyhádra, Tasnádi József Villányra, Csunilovics Ottó Mágocsra, Reil Antal Palotaboszokra, Pálotai János Hódászólásra, Bence János Bükkszőre került. Waszner Ferenc Grábocon, Bence József Híasszonyfán lett subsidiárius. Az újmisések közül Horváth József Hajdacsra, Sarlós György Aparra, Somorjai István Babarera, Gerlach György Cihóra, Gyuk István Bölcshétre, Staub Ádám Somberétre, Szirt István Szekszárdra küldött képláni minőségben.

Hínevezések a kir. tanfelügyelő-ségeknek. Baranyabármegyénel: Dr. Berse Nagy János vezető kir. tanfelügyelő, tanügyi tanácsosa, Magyar Dezső kir. segédtanfelügyelő, tanügyi segédtitkárrá, Dr. Horváth József tanügyi fogalmazóvá, Somogyvármegyénel: Dr. Szabó Béla tanügyi főtanácsosa, Ódor Gyula tanügyi titkárra, Dr. Serényi Antal tanügyi segédtitkárra, Tolnavármegyénel: Dr. Halmos Andor kir. tanfelügyelő, tanügyi titkárra, a tanügyi tanácsosi cím és jelleg egyidejű adományozásával, Hubai János kir. s. tanfelügyelő, tanügyi fogalmazóvá hínevezettek.

Igazgatótanítói hínevezés. Halmos Sándor gyűdi rk. kántortanító, Nemes János hosszútestéri rk. kántortanító Megyes Püspök Úr Ó Nagyméltósága igazgatótanítókká hínevezte.

Pécsegyházmegyei tanítók hínevezése a VII. fiz. osztályba. Bayer Károly zsvodi, Eberhardt János mucsi, Hartnek János Jenő kibudmér, Járta Róza szekszárdi, Megyesi György köleddi, Nemes József magyaregyri, Pariz József domborvai, Radics Béla mágocsi, Regős (Reisner) István kisveleki, Sarló (Scheuer) János dunakömlödi és Vadás Gyula véhényi rk. tanítók a VII. fizetési osztály 3. fokozatába hínevezettek.

Névpáltoztatás. Pichler József mohácsi rk. tanító nevet belügyminiszteri engedéllyel „Pálósa”-ra, Balvin István lovasszertényi ig. tanító „Bálabányos”-ra változtatta.

Az abaliget iskolásgyerekek cserébogáritása. Az abaliget iskolásgyerekek, mint minden évben, az idén is hozzádták a cserébogáritáshoz. Míg az előző években 20.000 31.000 és 52.500 darab cserébogár volt az eredmény, addig idén az iskolásgyerekek 162.908 darab cserébogár fejet szolgáltatottak be az ifrat ellenőrző Pohl István kántortanítónak. A 162.908 darab cserébogárfejt 14 és fél liter tesz ki. A tanító minden osztály részére kijelölt a napi

menyiséget, amelyet a pad-összeajjítóknak reggelenként át kellett adni. Az első osztálynak napi 20 és így feljebb, az V–VI. osztálynak napi minimális 80 darab cserébogár fejet kellett beszoigálni. Ezenfelül a tanító három jutalmdíjat is tűzött ki a legjobbt gyűjtőknek s az eredmény a fenti hatalmas szám lett. A jutalmat a következő fiúk kapták meg: Ulmer Antal V. o. tanuló, aki 28.895 darab fejet adott át, Pusch György VI. o. tanuló, aki 28.218 és Vicsze Lajos V. o. tanuló, aki 12.946 darab cserébogárfejet szolgáltatott be. Mindez csak azt bizonyítja, hogyha az iskolák tereszer munkálat látnak hozzá a cserébogáritáshoz, igen nagy eredményt lehet elérni, különösen akkor, ha a helyi hatóságok is egy bíssé tördőnének a dolgal és némt jutalommal serkentének a gyermekeket a cserébogáritáshoz.

IRODALOM

Harmonia Sacra címen immár második kiadásban jelent meg a Magyar Kórus Vegyeskar énekeskönyve. 448 oldalon közismert énekeknek színe-java mellett az új magyar egyházi énekköltészet legszebb gyűjteményét adja Sik Sándor, Harsányi Gyón, Harang László és más költészek remekeiben. 23 misének, 42 ének jászról és az Oltárszentségről, 53 Mária-ének mellett sok, minden alkalomra való ének, a gregorián misék, latin moletták és kánonok képezik a külsőleg belsőleg szép könyv tartalmát. Zenei szerkesztés: Bárdos Lajos és Kertész Gyula, kik az új magyar egyházi zene kiváló képviselőinek egész soraival dolgoztak föl az említett énekeket olyan vegyeskarra, mely úgy az egyháztalasságával, mint modernségével épen a szerkesztés munkásságával lett hazánkban hűzismertté. A könyv egyuttal vezérkönyve a „Szent vagy, Uram!” kis szövegkönyvének és a vegyeskar nem vezetők kántoroknak kiváló orgonakíséretül, ismeretlenebb énekekben pedig preludiumkönyvül is kifünően használható. Bővebb ismertetést a teljes tartalomjegyzékkel létesre küld a Magyar Kórus Műhely kiadóhatala (Budapest, I., Fery Öskár-ú. 55.) A zsebkidrás, gyönyörű kiállítású, egész angol vésszonkötésű könyv kedvezményes ára 3 P 60 f.

Szerkesztésért felelős: MAGYAR SÁNDOR.
Kiadó: a Pécsegyházmegyei Róm. Káth. Tanítóegyesület.

Figyelem! Figyelem!
Lövész- és Leventeegyesületek részére rak-
tárban tartjuk a legújabb hozzászólást (kétoldalas)
16-lapot!
Hatalmas nyomdai Rét Pécséit,
Király- és Szent Mór-ú. sarok

Haladás nyomdászvénnyársaság Pécs, Király- és Szent Mór-utca sarok.

KATHOLIKUS ISKOLA

A pécssegyházmegyei tanítóóság hivatalos közlönye

Népköztalassági havi közlönye. Szerkesztik: Megjelenik minden hónap elején.

Komócsy István, főtanfelügyelő, egyesületi elnök
és Magyar Sándor, tanfelügyelő.

Előfizetési díj 1935. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉGE: Pécs, Inczédy Dénes-utca 9., (Papi Otthon), havi a lap szerkesztési részét illető minden közlemény, hirdetés és felhívásoknak is küldendők. Az előfizetési és tüsségdíj díjra a 48.612. sz. postabiztoskértványi befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1935. szeptember 1.

XXIV. évfolyam, 9. szám.

A katolikus tanítók hínevezése felé.

lra: Komócsy István, prépostkanonok, főtanfelügyelő.

A Katolikus Iskola mai számában egyháztalassági rendelet jelenik meg, amely a katolikus tanítók, kántorok és kántortanítók, övönök eddig szokásos választásformáját szaktitva az összes folyamodók közül harmat kijelölést csak ezek közül engedélyezte a választást. A kijelölést az Egyháztalasság végzi. Meghagyja ugyan a lehetőséget, hogy az egyházközségek képviselőtestületek a három közül válasszanak, de végéig veti a jelöltek részéről kiinduló és akárhánykor véget-hosszát nem ismerő hirtelendésnek. Izgatatosoknak azdtal, hogy háromra korlátozás azoknak számát, akik a választásoknál számba jöhettek. A kántorprokakat kívül helyezett a templomból, főleg az istentiszteletek idejéről. Kivárja a hitközségek könnyen befolyásolható és pártokra szaktitható tömegét a kántorprokáról. Lehetővé teszi, hogy a választásra jogosult képviselőtestület leg többet fogadjon a kántorprokáról megválasztottak. A kántorprokáról jegyzőkönyvekkel kell föltenni, amelyek bizonyítva sülyos esnek melegelést a megválasztott kántortanítók megerősítéshoz.

Mindez azonban csak egy része azoknak a biztosítékoknak, amelyek azt célozzák, hogy az emberi lehetőségek között a legtöbb jussanak kempézhre, álláshoz vagy jobb álláshoz. A Püspök Úrnak e tárgybeli végzése, kiegészítve az általam 498/534. sz. alatt (Katolikus Iskola 1934. április 1. száma) kihirdetett rendelettel, lehetővé teszi, hogy az osztálytanítói állások beöltésének is hiteleszőleg előnyben részesítessenek a kiválóak a sejtessékek szemben, a jeles és jó bizonyítványok az elégségesekkel szemben, a családi és szociális körülményekkel, a családi és szociális körülményekkel, a családi és szociális körülményekkel, a családi és szociális körülményekkel szemben. Azok, akik régebben szorultak szemben. Azok, akik régebben szorultak meg oklevélüket és állás nélkül

vannak, a még el nem helyezkedett kezdő fiatalokkal szemben.

Mindez nagyon fontos, mert ha valahol, úgy a tanítói állások beöltésénél nagyobbunk kell arra, hogy a jók közül is a jobbabb válasszanak ki. Culpa in eligendo, a kiválasztásokon elővetett hiba sehol sem bosszulhatja meg magát jobban, mint azoknál, akikre a nép nevelését bízzuk. Ha imádságos alázattal és élettapasztalattal, hivatali kötelesség-tudással vesszük is kezünkbe a minősítési táblázatot, akkor sincs kizárva a tévedés. Hát még akkor, ha szeszélyre, esélyre és önző érdekekre bízzuk az ügyet. Az érdekelteknél a még drágább érdekességű egyházközségek sorsát. A sors szeszélyesen és hozzá nem értő emberek tömegpsychozisa ellen akar védekezni a kijelölési kényeszer és a választási korlátozás. A viszonylagosan legjobb, a viszonylagosan legráutalassabb kell előnyben részesíteni a többi közül s nem a legjobban bekonferálatt, nem azt, aki mellett legegyszerűbben kordakétek végig a jutal, esetleg csak a jutal asszonynevet.

És mindezt nem kell és nem is szabad senkinek „hazet csókolni”. Szekszárdon egyesek ettől féltek és ezzel izgattak. A gyűlés rendellenesdőknek ez a még körülhatároltban szethordott állítása és a jegyzőkönyvben is kihívott szegszátója, ha nem is volt rosszhiszemű, de teljesen indokolatlan volt. Fogják is tapasztalni.

Övönök, hogy legalább részben bejelentetnem a változást. De ez még nem minden. Csak kezdete és egy része a magyar katolikus tanítói állások beöltése körül megvalósításra váró reformoknak. Reméljük, hogy idővel megjön a többi is: a **hosponti hínevezés és az áthelyezések lehetősége.**

A szekszárdi gyűlés néhány embernek

megdöbbentő viselkedése óta végsőbírói megszólalud a meggyőződés, hogy szükséges van rá. Ha egy olyan intelligens testületben, amilyen a Pécsegyházmegyei tanítószékének 697 tagból álló testülete néhány merész kezdeményezéssel, technikai előkészítéssel a „tanítói közéletmenny” látszatát tudja kelteni, vagy legalább ezt mert hangoztatni, mennyivel könnyebb és mennyivel értőbb az ilyen merész és technika egy-egy tanítóválasztásánál. Ott nem legfőbb közvetlen előjárói előtt, nem egymás között, nem elméleti alapon, — hanem gyűlésen és védtelen hitközség könnyebben befolyásolható közönsége ellen indít a hadjárat. És mindez nagyrésztben felelőtlen, de érdekelt pályázók részéről. Aki közüliük lelkiismeretlenebb, kevésbé nátermet, telán az agítál legjobban. Gondolhatja: Ha sikerül jő — t. i. nekem, ha nem sikerül: köd előttem, köd utánam. Előfűnök és a lábamat se leszem többé a községbe. Így is jő — t. i. nekem. De rossz a községnek, amelynek nyugalmát feljűdta. Rossz a képviselőtestületnek, amelynek egy-egyét szükséges méltú megbotontta. És rossz a felelős egyházszükség elnöknek, amellyel szemben a szükséges jegyzet lázította. Mindet észre, tudta és csaknem egyhangyan ki is fejezte kérdéredelmében szemben a pécsegyházmegyei tanítószék tanítói képviselése. Az 1935. március 27-ikén kért és minden esperes-kerületi tanító körnek, a kerületi tanfelügyelőnek, a kört elnököknek megküldött körlevelem 34 válasz érkezett be. Ezek közül a kinevezés és az át helye-

zésnek lehetősége mellett foglalt állást 33. elene 1. A Pécsegyházmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesület választmányának 1935. június 5-én Szekszárdon előterjesztett határozati javaslatát egyhangy elhatározáson alapult és mégsem azért mondomt az előbb, hogy a megszervezett kisebbes állásfoglalása megdöbbentő volt. Nemcsak türom, de szeretem is a nyílt szót. És azt, ha kellő íztellel, kellő időben és kellő helyen mondják, megértem és meg is becsülöm. De megdöbbentek és Szekszárdon velem együtt megdöbbentek a vármegyének, a városnak, a kir. tanfelügyelőségnek és az egyházmegyei tanítószék szövb és méltóbb reprezentációhoz szohott képpiselettel azon a hangon, amellyel a közgyűlés egyik része, szeretem remélni, elenyészően csekélyebb részem, a választmány határozati javaslatát visszautasította.

Tehát ismétlem! Megdöbbentésem nem az elvenyelménye érkekel főlonuló nehézségeinek, vagy ohéjtóknak szöb, hanem az azt világra hozó viselkedésnek szöb. Az olyan viselkedésnek, ohogyan jegyzelmű és mévelt ember nem viselkedik, mert tudja, hogy ezáltal az általa képviselt ügyet veszélyezteti, árt azon osztály tekintélyének, amelyhez tartozik. Végül árt önmagának és pedig nem azáltal, hogy egyénileg és külsőleg megforolják, — hanem úgy, amint minden szerelenség, szenvedélyeink minden szabólatán kirobbanása árt az ember erkölcsi egységének.

Az énektanítás pedagógiája.

Írta: **Ferenc József**, pedagógiai tanító.

(Folytatás.)

A vallásos énekek szövegük mélységes tartalmával a áhitatot kellő zenéjükkel jöhözök bennünk a vallásos érzést s az egy hithez tartozók szövbábbá jűzi egymáshoz. A korális énekek szöbét, homor hangját adták meg a régi keresztényeknek azt az összetartó erőt s barátságot a hűhőrokkal szemben és a církusz porondján a vadállatok előtt. Wagner Richard a híres operáiról azt mondta, ha csak egy ilyen éneket tudna komponálni, cserébe oda adná érte összes művét.

A kurucokat is azok a lelkes, hazaszeretőttől izzó dalok tartották egy testvérként össze, melyek hint az éjszakákon, a puszták táborúttal metit csendűltek fel.

Vagy a hadifoglyaláborko katonái nem a hazai dalokban vigasztalják szomorú lelküket?

Egy társaságban is csak akkor lesz meg a benső összetartó hahocis, ha azt dalban, zenében közböcsöltik össze. Nem egyszer az ének-zenekar tartotta továbbra is jenn a

szétszert akaró köröket, hasznókat. Mert az énekeknek jegyzelmző ereje van. Az egyének a cél érdekekben alá kell, hogy tudja rendelni akaratát a közösségnek. S innen a pedagógiai értéke.

Az ének a sok művészi dalszöveg ismeretével az általános műveltség terjesztését is szolgálja. Emlékeztünk pedig gondgödök dallokokban.

Szervezetünkre is jó hatással van az éneklés. Főnomodik a hallásunk. Beszédünk hangszólózatóbbá, tagozottabbá lesz. Edzőlök a hangadó szervünk. A gyakraiban előforduló mély légzésnek erősítők a légzőszervek s élénkítők a vérkeringést. Általában jótékony hatást gyakorol az egész szervezetre. Dalt kedelől egyének sohásem lesznek beteges, elgondolkozó, főpöngő emberek, hanem mindig vidám, dalos egyének a hazának és egyháznak.

A lélegetvezeteli helyes használata azonban igen fontos. A légzést szabályok nem tartása komikus és sokszor érthetetlen

esetekre adnak alkalmat. Az ütemvonalon pedig jójelet! Minden motum után (két taktus), sokszor szöbvelyen után (négy taktus) szabad csak levegőt venni. Hogy ezt elérhessük, a haslégzést kell megfiantani mély, nyugodt, egyenletes légzéssel. A kilégzést pedig takarékosan kell banni, akkor elkerülendők lesznek a labrák hibák pl. az egyházi énekekben: Im arcunkra borulunk (és nem Im arcunkra...) — Bemegyek szent-templomba... az anyasok-lopok... Üdvözölégly öltáriszetség... stb., stb.

A piánó éneklést nem lehet eléggé hangsúlyozni. Kíméljük így a gyermek hangadószervét, nem járad oly hamar, jobban be tartható a légzési szabályok, végül a szép énekek az alapfőletele. A száj azonban a halk éneklésnél is nyíjtott legyen annyira, hogy hüvelykujjunkat a fogak közé dughassuk. Összeszorított fogakkal énekelni, legalább is jó hangot kiadni nem lehet, a szöveg pedig érthetetlen lesz. Pedig az értelemes szövegtjeletis igen emelt az ének értéket.

A hallás fejlesztésére a tanítónak az elsőperctől fogva törekednie kell. Enékiül nem érhetünk el helyes intonációt. A biztos hangtalalás elsőfőjűtésára nélkülözhetetlen a hangszere. Rendszeres énektanítás hangszer nélkül kizárt dolog. Vagy ha a tanító hangjával akarja pótolni a hangszert, őt pótolhatják hamarosan, amennyiben hangadószerevel jelmondja a szolgálatot. Hangszerül a harmoniumot és hegedűt lehet egyaránt használni. Mindégyüknek van előnye és hátránya a másikkal szemben. A hegedű hangja közel áll az emberi hanghoz. Továbbá vhető. A harmonó a gyerek jűlőbe húzhatom. Viszont a harmoniumon az akkordot is megszólaltathatam, mely színezt, alátámasztja az éneklést. Mindkettőnek közös előnye pedig, hogy a hang létezéséről tudós szólaltatható meg. Élv az, hogy bármelyik hangszerrel tanítunk, játékluk egyszerű és biztos legyen. Egegtöbbször magunknak kell az énekeket összhangosítatni. Erre nagyon ügyőszünk, mert a rossz összhangosítás az ének megölője. B létem, mi tagadás, sok kívánni való van a kantarás körében. Az I—IV—V lépcső, a sextakkord s a domináns heteshangzat használata, valamint az egyszerű zárlatok ismerete elengedhetetlen. Híza azonban az ének egyon összhangosítása is, mely a gyerekek kimerít. Jó, ha az énekeszétó transzponálni is tud. Igen sokszor fordul elő. A gyerek hangmégassága igen változó. Befolyásolja pl. az időjárás is. Ha hamisan énekelnek a gyerekek, biztosan tudom, hogy időváltással lesz. Tapasztalatomban nem csalódtam még. Ilyenkor bizony rögtön a második versnél már transzponálni kell fél—egy hanggal, esetleg tercelcel is.

Az iskolai énektanítás anyaga háromféle:

1. ritmikus mondókák, dalok, énekek; 2. elmélet és 3. énekgyakorlatok a hangfejlesztés és hangtalalás begyakorlására, valamint az elmélet támogatására. E háromféle anyagok ügyes, összehűgő, fokozatos leadása fontos tényezője a tanítás sikerének.

Dalok és énekek. Részben már szözlóm röhök. Főképpen a nemzeti műveltség közhiteken veszűk elsősorban. Vannak olyan dalok és énekek, melyeket minden magyarban és öntudatos katolikusnak ismernie s tudnia kell. Ez ép oly köteleket terem az egy nemzethez, vállaláshoz tartozók között, mint az anyanyelv, a költészet. Hányszor halljuk a rádióban a Mit üzentél, hogy hazajűjtök távol élő magyarok a hűmussz halatára elfojga öket a hazafias kétségbeesés, othtagynak sokszor vagyont, hírt, dicsőséget, csakhogy ismét itthon lehessen az édes magyar földön.

A népdalok kiválasztásánál igen óvatosnak kell lennünk. Nagyon sok az érthetetlen úgy költő, mint zenei szempontból. Sőt zeneileg kifogástalan népdal sem felel meg, ha szövege sérti a jóízést s nem való a gyermek értelmének és kedélyének ügyek a szerelmi dalaink, melyek mély érzést, szűdséget, mosolyt, óvromót, bánatot tartalmaznak. Gondolhatláguk nem felel meg a gyermeklével és csak koráretté tehetné meg, mert oly érzelmek helének, melyet nem követelhetünk, hogy a gyermek átérezze.

A dalok kizemelésénél és elfűgyamok szerint való előszámlálás figyelemben kell venni az éneklés nehézségeit s a hangterjedelmét. Az I. osztályos gyerekeknek hit. hat hangjelt, a II. osztályosnak nyolc hangjelt terjedelme van. Kesőbb sem énekeljünk „a”-n alul és „f”-en fejlől. Ha korénekek mégis előfordulna pl. „g”, úgy azt fejhangon énekeljük a tanuló. Iskolapélda erre a rádióban annyiszor hallott közkedvelt Szűk Miklós éneke, vagy a tiről jűlökkel fejhangjelt.

Hangpróbát minden évben tartunk. Ha a felsőbb osztályokban valamelyik gyerek hangja hangváltozás alatt volna, ne engedjük énekelni, mert különben elronthatja esetleg örökre énekhangját. Továbbá meghűst s hangszerevel járadt gyermek sem énekelhet. Lesznek olyanok is, kiknek nincs hallásuk. Ezekkel rendszerint híába veszdűnk, nem igen megűnk velük semmire. Az uniszonó éneknél hadd halandozának saját kedutelésűkre a hangok bírodalmában, karénekesnek ügysem való. Az ének-zenes. kétség, isteni adomány, ezt emberi szorgalommal nem lehet pótolni.

A zeneelmélet nem sok az elemi iskolában. Anygi, hogy megalapozzuk a tudatos éneklést s a technikai gyakorlatokkal pedig az elméletet begyakoroljuk, a hallást fejlesztjük és a hangügy utáni éneklést előkészítjük. A zeneelméletnél, mint más tárgyaknál is, elő-

sőr gyakorlatban kell tudni a dolgokat, azután írhatjuk át az elméletre. Előbb fel kell ismertem, meg kell különböztetnem a hangokat egymástól, csak azután szabad elnevezni a jegyét és azt leírni. Azaz nem a kóthoz kell a megfelelő hangot tanítani, hanem a hanghoz a megfelelő kótot kell megismertetni. Egyszer a hangok jelölésére számokat használunk. Ez helytelen és keltós munkát ad, mert később csak meg kell tanítani a hangjegyeket, hiszen a zeneirodalom termékei hangjegyekkel vannak leírva.

Az énekgyakorlatok célja pedig a 1. a hang fejlesztése; 2. a hallás képzése; 3. a hangjegy utáni éneklés gyakorlása.

Énekgyakorlatul vehetjük a dalokat is. Beszújjuk részre és „la” szóval, vagy szolmizáló szótagokkal gyakorolunk. Eleinte ez igen nehezen megy. Sok gyakorlattal azonban a hangjegy látása felébred a tanulóban a hangját is. Ez a hangjegy utáni éneklésnél létehatna.

A hangjegy utáni tanítást a III.-ik osztályban kezdjük. Az első két osztályban hallás utáni tanítunk. Átmenetben a II. osztályban a hangok magasságbeli különbségét lépcső vagy létrajók ábrákkal szemléltetjük.

De nemcsak énekekön taníthatunk éneket, hanem más tantárgyakkal kapcsolatban is énekeltehetünk, amikor éppen a gyermeki lélek erre elő van készítve. Így pl. a beszéd- és értelemgyakorlatnál, történelemmel, földrajzzal stb. tantárgyakkal kapcsolatban taníthatunk be egy-egy találó dalt hallás után. Vagy tanítás kezdetekor és befejezésekor igen előnyös egy-egy egyházi éneket énekelni.

Kétszólamú éneket csak a két felső osztályban taníthatunk. Jo először a másodikot be-tanítunk, mielőtt az első szövegeket kiküldjük az udvarra játszani és viszont. Így nem hallják egymás dallamát, előbb sikerül a szó-lamokat összehozni. Háromszólamú ének-már ritkábban sikerül. Jo anyag és éne-kes kell. Én a háromszólamúakat úgy oldom meg kevés gyerekekkel, hogy magam énekel a harmadik szólamot.

Ujabb időben fejlődés mutathozik hazánk-ban a gyermek karéneklésének terén. Az orszá-gszerte több helyen van évenkénti gyermek dalverseny, hol nemcsak az illető város, hanem a falusi gyermekbörzók mutatják be tudásukat úgy két, mind három szólamban. Így Pécsen, Szekszárdon, Dunaföldváron, Sárobgárdon stb. Ezekből a kottálszerű gyermekből kerülnek majd ki a majdani férfivagy ügyességek használható énekesek.

Férfi és ügyességi versenyeik is vannak minden évben Harkányfűrdőn. E némes cék sikere érdekében Baranya megye lkn. népm. bizottsága karnagyképző tanfolyamot rendez évenként. Az elmúlt nyári tanfolyamon magom is részt vettem. Az ott tanultaknak igen nagy hasznát vettem s melegen ajánlom a vármegyem többi kartsársainak a figyelmé-

be. A tanfolyamon felvetődött az az eszme, hogy a baranyai karnagyképzőalakult karnagy-dalárda is szerepel a harkányi dalversenyen Várhalmi Oszkár, honvedkarnagy, Magyarország pécsi daloskerületé előnkarnagynak a vezetésével. Talpraesett gondolat. Hanyszor hallom a rádióban, hogy berlini, brünni, prágai stb. tanítókból alakult dalárda énekel, de sokszor hallom, hogy budapesti vagy más tanítódalárda énekelnek! Mi nem tudunk? Nem! Mi csak Pató Pál-onos legyintünk e Garampölgyi Ádám madra négy fal közt tartogatójuk értékünk. De ezután máséék lesz. A baranyai kollegák majd részt vesznek e nemtoródómságon s majdán talán a mikrofonon keresztül is hirdethetik a magyar tanítókat dalszereteket.

Az új tanterv célkitűzése így megvalósul. Mily fennsleges gondolat, mily tökéletes megoldás! Jöjünk, menjünk mi is Harkányba, a magyar Salzburgha s hallgassuk meg a daloló gyermekeket, feltehetőek, tanítódalárdánkat! Csatlakozzunk mi is az énekesekhez! Mindenki! Minden magyar! Zengje minden magyar torok:

„Hazádnak rendületlenül”
Égy híve ó magyar!”

Ilyen nemzet azán nem pusztulhat el, örökké élni fog!

A meghátdi esp.-her. tanítóggyűlésen, 1934. okt. 25-én felolvasta a szerző: Ferenc József gróbot tanító.

Helyesírás és nyelvi magyarázatok az V.-VI. osztályban.

Dródy Gyula új vezérkönyve.

Az új tantervvel és a módszerjavító törekvésekkel kapcsolatban kétségtelenül a magyar nyelv tanításának módszere volt az a legfontosabb kérdés, mely tisztázásra szorult; itt nyílt legszélesebb tere az elméleti fejtegetéseknek a tanügyi lapokban, pedagógiai szemináriumokban, tanítógyűléseken; e körből kerültek ki az újabb módszeres vitamányokat demonstráló bemutató tanítási sok legfőbbje. Így a beszéd- és értelemgyakorlatok, mint a fogalmazás, valamint a helyesírás és nyelvi magyarázatok tanítási módszerei igen sok újat hoztak a népiskolák-nak. Az állami tanterv megjelenése után fix éés lett el, míg lezáródott e téren a tisztalási folyamat és nyugopontra jutottak most e téren a módszeres áramlatok a címben jelzett könyv megjelenésével, mely befejezetlen-jelenti a magyar nyelv tanítási módszereitnek vezérkönyveiben való lefejtését. A fogalmazás vezérkönyvét *Háros Antal*, és Hőrségi Henrik írták, a beszéd- és értelemgyakorlatok I. és II. osztályú vezérkönyvetnek megírásában meg közreműködött *Quint*

József, a világszerű nagy pedagógus, akinek hervadtatlan érdemei vannak annak kialakításában, amit „az új tanterv szemlé-mé-nek szoktunk nevezni. Mellette és halála után egyedül *Dródy Gyula* végezte úgy a beszéd- és értelemgyakorlatok, valamint a helyesírás és nyelvi magyarázatok vezérkönyveinek megírását.

Dródy Gyula vezérkönyveivel örök nevet biztosított magának a magyar népiscola meg-személyesítője. Az az utóérthetetlen harmóni-onyus készség, mellyel úgy megszámús, az ország egész területére kiterjedő előadásat-ban, kristálytisza pedagógiai elkeltében, írásba foglalja és a gyakorlatban ügyösülán számtalanszor bemutatott mintatanításában, valamint mindennapos gyakorlatiskolai tanítási-sában megnyilvánul, páratlan személyi-séggé avatják a magyar oktatásügyben. Min-dig újat talál benne a tanító, pedig mindig csak kevés-önmagát adja. Az ilyen gazdag lelek kimeríthetetlen. Nem esik ismétlésekbe, nem másolja saját magát sem, hanem csodá-latosan gazdag invenció-forrásból merít úgy, hogy minden egyes tanítást terheslében vala-mi eredetl találnak legújabb könyveiben is.

A helyesírás és nyelvi magyarázatok módszeres vezérkönyvet mind a tanterv célkitűzésen építék föl: „a gyermekét gondolatának és érzelmeinek szóban és írás-ban való értelmes, szabatos és nyelvéleg helyes kifejezésére szaktassuk”. Habár a tanterv az V.-Ul. osztályban valamelyes rendszeresít kiúán az előző osztályok nyelvi vizsgálatában és magyarázatában kapott szabályszerűségeket területén, ez meg-sem vezet a szerzők nyelvtan szabálysok be-rendezésére törekvő meghatározások be-tanítására, hanem itt is a sok-sok nyelvi személet nyújtásánál és ezekben némi ren-dezésnél marad.

Ujlag csodálónk kell azt a mestert ké-pességét a szerzőnek, mellyel az V.-Ul. osztály részére a tantervben néhány mon-datban adott tananyagát 64-64 tanítási egységre bontotta, hogy ezek — habár mind-egyik igaz „egység”, mégis szervesen összefüggők egymással. Ki kell emelnünk összefüggésnek a szerencsés módját, mely különösen az az egyházmegyey kisebbségi iskoláinkra nézve szerepet juttat az ígero-ostályban nagy szerepet juttat az ígero-ostályban nagy célra 8 hétre 16 tanítási egys-zásnak, mely célra 8 hétre 16 tanítási egys-zéget vesz föl, továbbá a birtokos személy-regek gyakorlásának 6 egységben. Azán különösen értékes az idegennyelny gyer-mekes szempontjából a következő című ta-makéti egységek is: Az „ly”-es szavak írás-ának gyakorlása. A „-al, -vel, -vá, -vé”-es szavak írásának gyakorlása. Határozókhé helyezésére a fogalmazásban. Stb. A VI. osz-tály anyagában pedig ezek és hasonlóak: A helyés szerinti helyesírás. A bővelem-é-

lyesírás. A szavak ragozásának áttekintése. A hangjelölés. A szórend: Idegenszerűségeket nyelvtanban. Az idegen szók. Magyaros ki-fejezések íratása és megbeszélése.

Mint előző könyveiben, ebben is részle-tesen tárgyalja a szerző külön a helyesírás és külön a nyelvi magyarázatok tanítási módját mindazon eszközökkel és eljárások-kal együtt, melyeket e tárgyórh szolgálatába állít és azon kapcsolatokkal, melyek más tantárgyakkal létesíthetők, hogy így harmó-nyus munkára adjon bő útmutatásokat. Külön adja az V. és külön a VI. osztály anyagának tanmenetét, minthogy ez az anyag az egy-és kétantás iskolában (A és B év-életápn) is külön dolgozandó föl. Az adott tanmenet némi módosítással bármilyen osztottságra iskolára átalakítható. Minden tanítási egységhez már a tanmenetben is ad csendesfoglalkozási anyagot s ezzel meg-könnyíti a helyi tanmenet kidolgozását.

Az egyes tanítási egységek földolgoz-sánd — mint előző könyveiben is — előszór mind rövidbe-hosszabb áttekintést ad a tanítónak az egység lényegére, az előző anyag kapcsolására és az egység földolgo-zásánál követendő főbb szempontokra nézve. Ezután következik a tanítási tervezet, mely mindenütt jól részletes, hogy egész órá tanításra ad anyagot, de könnyedén átalakít-ható felőrs tanításra. Minden tervezet tel-hetően ki van dolgozva előkészítéssel, tár-gyalással és begyakorlással. A tárgyalásban és begyakorlásban annyi példát ad, hogy azokból mindenki kioldogathatja magának leginkább megfelelőet. Begyakorlásul cse-ndesfoglalkozásra ad bőséges anyagot.

Függelékül a tanultak gyakorlására ad általmas szavakat, mondatokat, szemel-vényeket a gondos szerző csoportosította.

A 352 oldalra terjedő könyv ára 7 P. Az Egyesües Vezérkönyv 13. köteté gyantán jelent meg a K. M. Egyetemi Nyomdánál, mely úgy ezt, mint az eddig megjelenteket kedvező részlelfizetésre is adja.

Barabás András.

Kartársainkhoz I

Lapunk j. évi 7-ik számában kértem a Kartársakat, hogy a létesítendő internátust alapa vonatkozó elhatározásukat, a laphoz mellékelik levelezőlapom júl. 15-ig beküldeni sziveskedjenek!

Nagy megújulással és szomorúsággal kellett tudomásul vennem, hogy csak 56-an küldték lefeletet! Ez igen szomorú és reánk nézve olyan esemény, amelyet ha csak lehet titkoltunk kell!

Miért nem küldte be a többi 592 kartárs az értesítést? Erre alig lehet feleletet adni! Talán szerintük nem érdemes az ügygel foglalkozni, vagy talán az nem időszerű,

kihüvelten, figyelemre sem méltó dolog? Vagy talán az annyira hangzatosait sérelmekkel elhalmozott, nékülözö katolikus tanítószag egyszerre olyan fényes anyagi helyzetbe került, hogy már nincs szükségére? Nem szeretném, ha nemörödöm-séggel vádolnák meg a tanítószagot!

Hedves Kartársaim, ha a „Népanitók Lepja” f. évi 14-ik számában, amikor a Kath. Iskoláról írt, figyelemre méltó szeméret tartja az indítványt, akkor azt hiszem, hogy a mi egyházmegyénk közelről érdekelhet tanítószaga is kell, hogy annak tekintse! Ezért mindenkit arra kérek, hogy még a nemleges választás is postafordulván küldje be a Főtanfelügyelőséghez! Az idő mulik! Itt az új tanév és még semmit sem tehetünk a tárgyban! Ebben az életbeugró kérdésben szolidaritásban és példát adó önzetlenségre van szükség, mert ellenkező esetben, összefogott nem akaró, nem egységes táborunkat a jövőben is melőzni fogják és jogos kivágásainkat soha sem teljesítik, amit azt Hocsán Háróly is többször hangsúlyozott! Mulassuk meg, hogy gyermekeink és névelőző kartársaink sorával tördő, egységes testület vagyunk.

Hartársi időzöttel:

Gertig Háróly
kántortanító.

Határidő-emelekedő.

Hátkára, rajz- és hangjegyzetekre, érte-sítőküvetésekre és imakönyvekre vonatko-zó rendelkezés s ezek ára folytatódáson, de leg-később szeptember-10-ig szeméreti sürgős beér-désére a közzétett határidőre, s megjelent a Katholikus Iskola 1937. jún. 1-i számában, valamint a Katholikus Iskola 1939. és 1930. évi április 1-i szá-mában közzétett rendelkezések alapján. Tájékoztató-különlet, a közzétett határidőnek rendelkezé-sének: a) negyvenötös magyar irkából 32, 5 és 4 filléres, b) egyvenötös (díktáló) irkából: c) szá-molás és d) német irkából 4 és 3 filléres, rajz-füzet 20 filléres és hangjegyzet 14 filléres árban. Eszenkúli az irkák céljaira rendelkezése általán a Katholikus Iskola 1931. aug. 1-i számában ismer-telt a t a t o s p a r t i k d a r a b o n k i n t 1 f i l-léres és á r d a n. — **Beírásai díjak** tárgyában a 400/1933. számú püspöki rendelet (megjelent a Katholikus Iskola 1933. aug. 1-i számában) alapján az iskolaigazgatóságoknak az egyházmegyei főtan-felügyelői hivatalokhoz szeptember 10-ig jelentést kell megküldeni a beírásai díjak felét a Katholikus Inté-rvénási eölkóra a Pécsegyházmegyei Főtanfelügyelői hivatalhoz 30.504. sz. postaküveté csekkszámjában be kell juttatni. — **Pöfébrások után** a tanulóknak egyenlő lap-jára a közzétett előírásokhoz közzétett határidő-re nap alatt. — **Tanév kezdete**, valamint a heti és évközi szünetek a kir. tanfelügyelői hivatalnak be-jelentendő. — **Tanév eleje**n két hónapig az igaz-gatólatmal mulasztó, a tanév első két hónapjában meg a közzétett előírásoknak. — **Tegdíjak** a közzé-tett határidőre által a 45.612 sz. postai befizetésiapon legkésőbb október 1-ig sürgetes bevérsára nékül be kell juttatni. Ezért a határidőben levő tagok tag-díjakat haladéktalanul küldjék meg a közzé-tett határidőre.

Haladás nyomdai r.t., Pées
Király- és Szé. Mű-u. sarok
Egyházmegyei nyomtá-rnyok nagy raklára

Püspöki rendeletek.

1912/1935. isk. sz. A kántortanító, tanító és övönői állások betöltésénél ezentul az egyházmegyei hatóság hármas jelölése alapján választanak az egyházközségek és ennek alapján történik a püspöki kinevezés. A nm. püspöki karnak a folyó évi tavaszi konferencián hozott határozata alapján, a tanító (kántor) és övönői állások betöltésére vonatkozólag a következőket rendeltem:

1. A tanító, kántor, kántortanító és övönői állásokra a választások jövében az egyházmegyei hatóság hármas jelölése alapján ejtendő meg. Értendő e rendelkezés a rendes-, segéd-, és helyettes-tanító, (kántor-tanító, kántorok, övönői) választására egyaránt. Ha tehát valamely állásra háromnál több folyamodó jelentkezik, az egyházközség elnöksége a pályázat határidő lejártá után, elsőként, hogy a pályázat eredményét nyilvánosságra hozza, melőbb elkészíti a pályázók minősítési táblázatát és azt az összes folyamodóval együtt (és mellékleteikkel) együtt az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján a Megyes Püspökhoz terjeszt föl, aki a pályázók közül hármat jelöl a választásra. A választásról a nemjelölt pályázóra netán mégis leadvák szavazatok semmiké és a szavazás számszerű eredményének megállapításánál figyelembe nem vehető.

2. Az iskolai rendszabályok L. r., 107. §-ának az a rendelkezése, amely szerint előzetes egyházhatalósági engedély alapján helyeseg volt valamely állásnak meghívás útján való betöltése, hatályon kívül helyeztetik, jövében tehát az állások csak előzetes pályázathirdetés útján tölthetők be. Hivatali csakis olyan esetek képezhetnek, amelyekben egy-két hétre terjedő ideiglenes helyettesítésre van szükség, amikor tehát pályázathirdetésre nem áll elegendő idő rendelkezésre.

3. A kántorpróba (próbaénekülés) csak a választást megelőző nyolc napon belül engedtetik meg. A próban kívülre csak a választásra jogosultak és az esetleg felkért szakértők lehetnek jelen. A próbat csak kivételesen, előzetes egyházhatalósági engedély alapján szabad a templomban megtartani, ha más alkalmas hely egyáltalán nincsen, de akkor is csak istentiszteleten kívül. A kántorpróról jegyzőkönyv beendő fel, amely a választási iratokhoz csatolandó. A kántorprórban csak az egyházmegyei hatóság által jelölt három pályázó vehet részt.

4. A nm. püspöki kar e rendelkezésekkel az egyre sürömben tapasztalható választási visszaéléseket kívánja kiküszöbölni, illetve megelőzni s a behés, nyugodt és tiszta választásokat biztosítani. A pályázókban hangulatoktól mentes, etetés, italás, vesszetezés, anyagi előnyök kitálatása helyezése, látogatás, megjelölés, a többi pályázók le-

hcsinglyése stb. a választás megsemmisítését vonja maga után. Szükség esetén a plébánosok figyelmessétek a pályázókat, hogy lysesköljék a saját érdekében maguk is tartózkodjanak, párhuzmit is tartsák vissza, mert olyan pályázót, akire ilyen cselekmények rábánszolnak, az egyházmegyei hatóság soha és sohol nem fogja felölni.

5. A fentkére való tekintetből az 1294/1935. számú rendeletemet, amely szerint a közfelhatalmazott választások illottak és csak a lttos választás engedélyezhető, kiterjesztetem a jelen rendeletem alapján esz-kölő választásokra is.

6. Szigorú műhertartás végett ismétlem 1925/1934. szám alól megjelent rendelkezésemet is, hogy a kántortanító, illetve olyan állások betöltésénél, amelyeknél a kántorhiányban való segedkezés vagy helyettesítés díjlevezészerileg van összekötve, csak olyan pályázók vehetők figyelembe, akik kántori képesítésüket valamelyik katolikus tanítóképző-intézettel kapcsolatos rk. kántorkepe-sítő bizsgán szerzeték meg.

7. Jelen rendelkezésem azonnal hatályos. 1913/1935. **Ujjab büntető pont a katolikus tanítók jegyzémi szabályzatában.** A Nagymelőségű Magyar Püspöki Kar 1935. évi tavaszi tanácskozománjának határozata alapján kihirdetem és elrendelem a következőket: A katolikus Iskoláknál és övönádnál éremnyben levő **Fegyelmi Szabályzat**-ot V-ik fejezetének 56. §-ának c. pontja után a következő szöveg kerül: „A **Fegyelmitanítás, a fegyelmi eljáráshoz folyamán elmarasztalt tanítók kötelezhetik arra, hogy egy év leforgása alatt más helyre pályázzanak, illetőleg máshol helyezkedjenek el!**”

1951/1935. isk. sz. **A katolikus kántoroknak eszentul a kántortanítóknál vagy közpéiskolai erettségi bizottsággal egyenlő bírálatok.** A Nagymelőségű Magyar Püspöki Kar 1935. évi tavaszi tanácskozásának határozatából elrendelem, hogy a kath. tanító képzőkben a jövében csak olyanokat képesítessenek kántoroknak, akiknek vagy tanító oklevelük van, vagy közpéiskolai erettségi tettek.

Egyházmegyei főtanfelügyelői rendeletek.

1929/1935. sz. **Egészsegügyi tanfolyam Tolna varmegyében a tanítók számára.** Tolna varmegye kir. tanfelügyelője arról értesít, hogy az elmúlt tanévben a tanítólétszám-horú gyermekek körében a fertőzőbetegségek elő tömegesen léptek fel, hogy célszerűnek látszik a varmegye tanító számára egy-egy egészsegügyi nap tartása. A tanfolyamot 1935. évi szeptember hó 5-én Tolna vm. 14 községében tartják meg, a körnégk tanító számára. Fölhívom Tolna vm. róm. kath. tanítóit és tanítóit, hogy a tanfolyam teljes számban jelenjenek meg s

ugyanakkor fölkérem az iskolák főtanítóit, hogy a tanfolyamot résztvevőinek utótiltóképe megértesítésére valamely segély utal-janak ki!

1994/1935. sz. **Külterületi adaggyűlési munkában tanítók részvevétele.** A m. kir. vallas- és közoktatásügyi miniszter úr 4832/1935. éln. sz. rendlete alapján (megjelent a Hivatalos Közlöny 1935. aug. 15. számában) felhívom a felügyeletem alá tartozó tanítókat, hogy a külterületi adaggyűlési munklatokban a szükséghez mérten, a község vezetőségének felkérésére, vegyenek részt.

1995/1935. sz. **Országgyűlési erdei népiszkolába való felvétel.** A m. kir. vallas- és közoktatásügyi miniszter úr 64.689/1935. vl. sz. rendeletere a farkasgyűlési erdei népiszkolába való felvétel tárgyában érdekeltek figyelmét ezuton is felhívom.

1996/1935. sz. **Országgyűlési előt ünneplés rendezése az iskolák év megnyitásával kapcsolatban.** A m. kir. vallas- és közoktatásügyi miniszter úr 60.699/1935. vl. ü. o. sz. elalt az országgyűlési előt az iskolák év megnyitásával kapcsolatban rendezendő ünneplés tárgyában a következő rendeletet intézte a kir. főigazgatóságokhoz és tanfelügyelőségekhez:

„Hivatali elődom a nemzeti zászlókultusz elmélytítésére tárgyában 640—05—85/1929. szám alatt kiadott rendeleteiben (L. a keb. Hivatalos Közlöny 1929. évi 5. számában) elrendelem, hogy az ország összes iskoláiban a tanév megnyitói ünneplésen az iskolák hazafias beszéd egyk tanára, illetőleg tanítói a hazafias keretében hívja fel az ifjúság figyelmét a nemzeti zászlónak a nemzet életében való jelentőségére és ugyanakkor az egész ifjúság tisztelőjében meitben vonuljon el a nemzeti zászló előt.

Felmerül és megokolt kérelem alapján megengedem, hogy az iskolák a tanév megnyitói ünneplésnek azt a részét, amely hivatali elődom fenti rendelete értelmében a zászlókultusz céljait szolgálja, azokban a községekben és városokban amelyekben országgyűlési van, a helyben működő országgyűlési bizottsággal egyetértően kedvező időjárás esetén az országgyűlési előt tarthassák meg.

Egyrészt az ünneplés pedagógiai értékének emelése, másrészt törődások elkerülése céljából állapodtam meg a városban vagy nagyobb községekben működő iskolák igazgatói (vezetői) affban, hogy előbb a népoktatási intézetek ünnepjára, majd ezeknek elvonulása után együttesen a közép és középfokú iskolák ifjúsága tisztelősen az országgyűlési előt ahol a tanár, illetőleg a tanítói beszéde után egy tanulóknak alkalmi szavata és az ifjúság hazafias éneke zómás be következnek, mely után a tisztelő elvonul a következők.

Ez a rendelet a budapesti iskolákra és intézetekre nem vonatkozik, mert ezeknek nagy száma és az országgyűlési előt való nagy

fávolsága a rendelet végrehajtását nem teszi lehetővé.

Ez utóbbi iskolákra és intézetekre nézve tehát a hivatali elődomb 640-05-85/1929. számú rendelete eredeti szövegében marad hatályban.

Felhívom a feljölgezőm alá tartozó összes intézetek és iskolák igazgatóságait, hogy jeltentebb közölt rendelet alapján intézkedjenek.

HIREK.

Dr. Tóth István,

a jeles kultúrpolitikus, kitép a közoktatás-ügyi kormányzat aktív kétélekeből és végleges nyugalomba vonul. Tóth István egyike azoknak a kiválóságoknak, akik pályájuk fényét és méltányolását a tulajdon maguk érdemeinek köszönhetik. Legutóbb az elemi iskolák és középfokú oktatási intézmények ügyeit vezette, kiváló tudással és jóságos lélekkel.

Pécsi főigazgatóságához kinevezések. Dr. Závadosky Levente ktr. főigazgatóú és dr. Ulvöz Barnabás István, ktr. tanügyi tanácsos a főigazgatóság helyettesítő kinevezetelt. E kinevezések Pécs társadalmában általános örömet kellettek. Závadosky Levente dr. a kiváló történész, mint a pécsi püspöki tanfőkegypolitikához kiküldött miniszteri biztos nagy tudással és mindenkit lenyűgöző szeretetreméltó modorával, míg Ulvöz Barnabás István dr. pécsi ktr. s. tanfelügyelő működésével és társadalmi magatartásával szerette meg Pécs város társadalmának tiszteletét és szeretetét.

A Megyespüspök őszi bérmájfa. Vitég Ferenc megpészpüspök őszi bérmájfa útján a következő rendben szolgáltatta ki a bérmálás szentségét. Szeptember 8-án Somberék, 9-én Dunaszekcső, 10-én Bár, 11-én Mohács-külváros, 12-én Mohács-belváros, 13-án Lánycsók, 14-én Babarc, 15-én Nagybányád, 16-án Lippó, 17-én Lapáncsa, 18-án Beremend, 19-én Sıklós, 20-án Mártagyud, 21-én Villány, 22-én Nemetváros.

Pető Gyula harel ktr. kántortanító f. é. aug. 14-én elhunyt. **Tanítói kinevezés.** Saághy Ferenc a darócgyházmű ktr. kántortanítói állásra egyházhatalomra kinevezetett.

Boldog Mór püspök jubileuma lesz a jövő esztendőben, ugyanis jövőre lesz 90 éves évforduló annak, hogy pécsi püspöki széket elfoglalta. Sajnos, tiszteletének terjesztése érdekében még mindig kevés történet. Mint ilyes kezdeményezés látott nyilvánlatot a pécsi hitoktatók kiadásában a „Boldog Mór lma- és Éneklízet”. Es nagyon alkalmas arra, hogy a szentéletű püspök

személyét az Ifjúsággal megismeresse. Emellett az anyira kívánatos énekkultúrát is szolgálja. (74 éneket tartalmaz!) Nincs szebb, mintha a templomban az egész gyermekereg énekel. Ez az éneklízet állandóan ott lehet a fűskában. Az énekeket tehát bármilyen nap lehet gyakorolni. A szegényeknél pedig pótolja az imakönyvet. Valóban csak a pécs egyházmegyei tanfőköltés és nevelőköltség függ, hogy a „Boldog Mór lma- és Éneklízet” minden gyermek kezébe eljusson. Ára 10 fillér. Tömeges rendelésnél % os jutalek. Kapható vagy megrendelhető a pécs-belvárosi plébánián: lnczedy u. 2. és a Haladás Nyomdában.

A Pécsi Női Leikkgyakorlatos Otthonban a háromnapos zárt leikkgyakorlatok sorrendje a következő: szept. 23., okt. 7., okt. 21. A leikkgyakorlatok mindenkor a jeltent nap délutánján kezdődnek. Résztvételt díj három napra 8 P, hat napra 16 P. Tizenöt személy külön időpontot kérhet. Előkezdő, jelentkező lehet: Pécs, Mátyás Flórián u. 46. Női Leikkgyakorlatos Otthon.

Magyar Cantuale lesz a címe a Magyar Hórus Művek még szeptember hó folyamán megjelenő egyházi karénekhangkönyvének, melyet dr. Koudela Géza, Bárdos Lajos és Kertész Gyula szerkesztettek. A Szent vagy, Uram! népénekgyűjtemény és orgonahangy, azian a Harmonia Sacra egygeskari énekkönyv után a Magyar Cantuale az egynemű karok részére fogja tartalmazni a magyar egyházi népének, gregorian korálisok stb. legjavát. Főleg iskolák részére lesz alkalmas ez a magyar, de az egyházi világindólamokban is mint a nélkül álló, páratlanul sokoldalú könyv. Valóságos egyházi gyakorlati éneklízet jellegével bír ez a gyűjtemény az 1, 2, 3 és 4 szolamu egyházi énekeivel. A kétszolamu énekekhez orgonakíséretet is ad. (Az egyszolamu kíséretére alkalmas akár a Szent vagy, Uram! orgonakönyv, akár a Harmonia Sacra, a 3 és 4 szolamukhoz pedig nem szükséges kíséret.) 62 oldal lma-rész mellett 320 oldalon 903 ének lesz a műben és pedig 20 miséneke, 40 ének Jézus-ról és az Oltáriszentségről, 50 Máriaének, gregorian misék, requiem, himnuszok, szer-tartási énekek az egyházi és minden alkalma-ra, litániák, latin és magyar, régi és újabb motetták, kánonok stb. Kölfése elsőrendű angol egyszolamu arany nyomással, 2 selyem jelzőszalaggal. Ára mindeszel szemben 3.60 P és már 10 példány rendelésénél nagy árkedvezmény. Megrendelhető már most a vételár behűlésével a Magyar Hórus Művek 4898 sz. postal csekk alapján.

Szerkesztéért felelős: MAGYAR SÁNDOR.
Kiadó: a Pécs egyházmegyei Róm. Katt. Tanfő-egyesület.

Haladás nyomdárészvénytársaság Pécs, Király- és Szent Mór-utca sarak.

KATHOLIKUS ISKOLA

A pécs egyházmegyei tanfőköltés hivatalos közlönye
Népköztudásügyi ható közlöny. Szerkesztők: Megjelenik minden hónap elsőjén.

Komocsy István, főtanfőköltés, egyesületi elnök

Élővezérlési díj 1935. évre 3 pengő.

Tagdíj 1935. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, lnczedy Útca-utca 9/., (Papi Otthon), havonta a lap szellemi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklámokhoz is küldendő. Az élővezérlési és tagsági díjak a 45.012. sz. postatakarékpénztári bejelölés-lapon küldendőek be.

Pécs, 1935. október 1.

XXIV. évfolyam, 10. szám.

A falu gondja és gondozása.

Előadta a Pécs egyházmegyei Rk. Tanfőköltés szakszabó közgyűlésem
Polgár János esp.-ker. tanfelügyelő, kocsalat előadó.

Amikor évtizedes iskolátogatásom során járom a falvakat és pusztákat, el-elnézegetem a napsgyőrölt kőszinesedtet mezőket, a zöld-leveles erdőket, a munka megindulásait, az élét fakadását. És gyönyörűséggel telik meg a lelkem, mint valamikor régen, mikor Ifjú-koromban be-bertertem egy-egy kápolnába, ahol olyan szembemléltéssel tudtam énekelni a gyönyörű „Mária-dalt”: „A csatógányok zengenek, a Május felvirult...”

Utam kis falvak mellett visz el. A bogárhátú kis házikók közül kelmelkedik az isten háza: a templom és mellette az iskola, a falusi élet e kettős kultúrtevényezője, lelki és szellemi életének forrása. Szinte ott képzelmegamat a régi, ódon, kis iskola fapadkáján, ahonnan az ünnepi harangszó csendléseére jó óreg mesterünk vezetésével szép párosan ballagtunk fel a templomba az égi Százanyónok dicséretét zengeni. A határ néma halgatását a harangok ünnepi zúgása törte meg, ünnepi ruha, csuevegek, csapongó jövedu festettek pirosa boldogságtól sugárhoz arconkat. A falu ünneplőbe öltözött népe, a gomblyukba, vagy az imakönyvbe egy-egy útrágot tűzve, sietett az isten háza, hogy hátalét szívevel köszöntse a mindennapi kenyér Osztogatóját. Vecsernyé után a házikók előtt passzátokan óregek mesélték a fiataloknak régi meséket, estére néptelék a boldog fiatalok elmerengve a nagy meg tudó csillagok. A falu népe akkor meg tudó szöpen élni és nyugodtan meghalni; dott szépen élni és nyugodtan térő népe szöpen belengedő, meg tudó Madách Ádám-jánal „Küldve küzdenl és kibuzulni...”

És ma? Mit is ismerünk rá a régi falura. Nincs ma gyermekhacsa, mintha a madár se dalolna többé. Nincs ma ünnepi ruha, nincs

sugárhoz jövedu, az emberek ványadtan, megfőme, az élet terhétől roskadozva von-szóllás keresztjüket, mintha az erők, mezők bíruga sem nyúlnek, mintha minden élet-folyamat megszakadt, mintha a tavasz is régen, mindörökké elmulott volna...

A háború hozta nagy világválság nem suhant el a falu fölött sem nyomtalanul. Kihézelte a falu, a nemzet gerincét, amelynek szíjait, sokszor „sírvaigadó népdalából költők merítették inspirációt; a falu, melynek ragyogóan színes népszelete és házi dekorációját művészetek ihlettek meg; amelynek keménymarhu fiat ezer péss és vihar közt egy ezredében át védtek e bont; és amelynek művelődésre hajlamos népéből újra meg újra formálódott ki a nemzet intelligenciája.

Vajjon mi lehet ennek az oka? Nem az egykori nemzetgazdász, nem lehet az éke jelenadatomban az okok kutatása. Én csak a jelen-séget látom. Látom elsősorban, hogy a falu ma teljesen lerongyolódott. A falu népe ma nem öltöhet magára ünnepi ruhát; arca nem pirosossgás, hanem gondoktól redőztöt, még a jobb gazdák is, hát még a hitsemeberék, napsgzmosók, akik éhberen tengődnek, csak úgy, mint a földferrom áldás-laban (?) részszelít törpebírtokosok, akiknek élete ma nyomasztóbb, mint a pusztai konvencióncs csücsöké. Ez a törpebírtokos szegény ember kis földcsékéjét turkálja rogyadó lábú lúval, veretékéze dolgozik, de háta feszít meg összes erőt, hogy némileg is túrháló jólélet teremtesen kis család-jának. Mint színes álmokép, tünt el a falu életéből a békevilág jóléte és boldogsága, hogy helyét adjon annak a nagy szegény-ségnek, amelynek súlya alatt szinte remény-telentül sorvadók ma a falu népe.

A falu második problémája az éneplete-

nedés, az úgynevezett „egyke”. A nagy népvezetőség után nincs pótlás, nincs gyermekhaladás, nincs „isten véle” s ha az hiányzik, akkor az isten peresé. Nagyon, nagyon szomorú a falu képe. Úrsek az utcák, hatalmasok őrsek lesznek az iskolák is, elpusztulnak a faluk és így elpusztul a nemzet is, mert „isten a gyermek által teremti újra a pusztuló és romló nemzeteket”. A házastársak nem szeretik az isten áldását, a gyermekeit. A ma falujában halványképző fiatal asszonyok járnak-helnek fáradt modorlatokkal és nézegetnek mindenfelé, csak az ég felé nem. Minek is nézne az ég felé az ilyen asszony, akinek csak takarajni valója van, de nincs hira előadást kérnie. A biblia elbeszéli, hogy valamikor Egyiptom földjén öldöklő angyal suhant át és megölte az elsőszülötteket, de megímélte a többieket; a mai erkölcsletlen utat átsuhanó öldöklő angyalt megfordítva családok: meghegyelmeznek az elsőnek, a többit meg — megölik. Hiába hozták fel meinségül a nagy szegénységet. Es nem igaz! Erre rációfolnak a szegény napzamos és pusztát bérésasszonyok, kik a tanfolyanok és pusztákon 8–10 gyermeket nevelnek fel a mostani inséges időkben is, úgy, hogy több polgárt ad egy-egy ilyen pusztát az egyháznak és a hazának, mint az arzenes Tiszavölgy, vagy a többi egykézű helyek gyermekgyilkos vármegyéi. Temetővé vált a magyar falu, de a temető már nem a falu végén, hanem a feleség keblénél kezdődik. És „ha — mint egy jeles írónk írta — minden magyar emberpalánta nemcsak magyar értéket, hanem egy darab visszazserzett magyar földet is jelent”, akkor az angyalcsináló magyar asszony hazaáruló is, aki sirt és falujának és végelemzésben nemzetének.

A falu harmadik problémája — kulturálatlansága. Kétségtelen, hogy a kultúra ma eljut a faluba is, de a falu népe nem nagyon törli magát utána. Áldozatot pláne nem akar hozni, hogy azt megismerje. Felesleges kiadásnak tartja. Még a halászföldön betskolázás is sok nehézt. A 10–12 éves gyerekek már lehet hasznát venni; állg, hogy hitványokká, máris viszi gyermekeit a mező munkára. Minek az a sok tanulás — mondja — földjére, természetrajz, természettan, a mi időkben ilyeneket nem kellett tanulniuk, mégis megvoltunk. Igen sok esetben a szülő maga rongja le azt, ami a tanító az iskolában épít és mi nevelők egy pár év múlva szomorú szívvel látjuk, hogy fáradságos munkánknak édeskeves a gyümölcse. A falusi népnek ma magasabb eszményekről, pl. hazafélségről beszélni — tisztelet a kevés kivételnek — szinte anakronizmus. Ma szép szóval aligha lehetne a népet rávenni arra, hogy fejjéért legyen az elrablott ország-részek visszazserzéséért, nekét elég a saját

portájának biztonsága, de nincs fogékony-sága a nemzet közössége iránt és szellemi elmaradottságában érthetetlen előtte az a lelki megrázkódtatás, amely mostani megálkódhatóságunk és hazai feltámadásáért vívott küzdelmeink idején, mint egy „megszentelt földalom”, ott viráskaz a nemzet legjobbjainak lelkeiben.

E hármas bajjal, a szegénységgel, egy-kevel és a kulturálatlansággal szemben fel-tem a kérdést, hogy mi vár ránk, mit vár fölünk, a falu vezetőségétől e téren az egy-ház és a hazá?

Mindenekelőtt hitre, rendületlen hitre van szükségünk. Csak az tud hitre tanítani és nevelni, akinek magának is van hitte, és pedig olyan szuggesztív erejű hitte, hogy azt át is tudja sugározni a környezetének lelkébe. A kath. tanítónak egy Mussolini hitére van szüksége, akit hitre nemzetének legnagyobb nevelőjévé tett. Ha szeretiük a ránk bízott népet, — pedig szeretniük kell, — ha rész-vételű vagyunk szellemi és lelki elmaradott-sága iránt és segíteni akarunk rajta, — aminthogy segíteniünk is kell, — ha a falun keresztül, mint igaz nevelővel jógy irány-ba akarjuk terelni a népet lelkiséget, — aminthogy az a hivatásunk, — akkor első sorban istenbe vetett rendületlen hitünk, mely egyedül ad erőt a keresztihordozásra, a gyermekáldással járó áldozatok meghozat-lására és a lelki művelődésre való törek-vésre, ezt a nagy, élő, egyedül boldogító hitet kell beléltetnünk, soha nem lankadó hűvvel beharsonoznunk a falu népének lelkébe.

A népi művelődés hatalmas eszköze a különféle ismeretterjesztő és lélekemelő előadások, amelyekből alaposan hiell nentők részük a kath. tanítgy munkásainak.

Igaz, hogy sok helyen ezekre az előadá-sokra is úgy kell fogni az embereket. Esz-kezők lehetnek e téren a jó sajtó, a vetített kép, a rádió, az iskola, a templom, — e két utóbbit mindig harmóniában —, a különféle ifjúsági egyesületek, a kath. akció által szorgalmazott szerezések, a leventeintézmé-nyek felkarolása, helyes irányba való tere-lés. Alk a leventefélség nem csupán a gy-akorlati kiképzésben részesül, hanem vasár-napról vasárnapra szünet-lehet nevesítő előadásokat is hall, ahol rendszeres lelki gondozásban részesül és emellett oktatók-tem a mery és túlzott fejlemzésre fetik-tet a fősúly, hanem a szeretetteljes és megértő bánásmódról, ott lassanként kiürül-nik a korcsmahelyiségek, megszűnnek a du-hajtkodások, az ifjúság szive-lelke pedig ok-tól felé fordul. És ez nagy dolog, mert akit bírja az ifjúság szívé, azé a jóv!

M. T. Hölgyeim és Uraim! Önök bizo-nyára arra gondolnak most, hogy milyen sokat kíván fölünk egy egyházközeletű tan-jelelgyel. Miután tudná, hogy mi is

falun élünk, hogy mi is keserves aggodalmak és kínok között járjuk a ma falujának világ-útját; hogy mi is le vagyunk rongyolódva; hogy senki sem hallja meg panaszos kiál-tásainkat; hogy sokszor könnyes szemmel esszünk sópáng kenyereinket; hogy gyerme-keink nevelése mennyi gondot okoz; hogy állam és társadalom ml minden terhet rak a vállunkra; hogy elismerés helyett sokszor bizalmatlanság, sőt halálanság kísér ml kü-désünket; hogy Gárdonyival, a nagy tanító-val „ml csak vetünk, de nem aratunk, még a vtrág is másé ml utunkban terem... —; hogy... de minél folytassam?!

Ez mind igaz, és én mégis azt mondom, hogy: szép az élet! Én hiszek az élet szépségében. Hiszek a szépségben, mellyel minden nyomorúsággom mellett is legyőzök engem az Úr keze, csak szemem hűvölés hozza, hogy meglassam és lellem, hogy fejfogam és érezni tudjam! Örömtelen nap-jainkban is hiszek az örömben, mellyel tele-szörta utamat az Úr keze, hogy heressem és meg is találjam napról-napra minden napomnak az örömet... Hiszek mind kicsiny örömben, mert tudom, hogy minden kicsiny örömben az örökévaló öröm sugara csillan felem... Hiszek a szépségben, a jobban, az örömben, mert hiszek a fölöttem élő egy igaz istenben, aki meg-számolja lépéseimet, melyeket érte teszek

és könyeimet, melyeket érte ontok, ha tiszta lelkiismerettel mindig megesszem a kölele-ségemet, még ha nehéz is az!

Földrészegezett szemmel, görnyedt háttal és csütyéget lélekkel nem járhat az élet útjain a kath. tanító! Hiszen ében nekünk, kath. tanítóknak kell, hogy hitvallásunk legyen a mindig bíró optimizmus. Naponként eme tanítónak bennünket iskolánkban az ártatlan gyermeklelkék, akiknek ragyogó szeméből szépség, fény, bizalom, szeretet, megértés és a jóvó ígérete sugároz felénk. Ha meg-látjuk azt a sok rosszat, amit az emberi hiba a falu életében okozott, meg kell lát-nunk azt a sok szépséget és örömet is, amit az isten jóága és szeretete alkotott. Szinte úgy érzem, hogy a hegy, beszédben első-sorban hozánk szólt az Úr, ahol boldogok-mondja a sírókat és, az üldözötteket is, az éhezöket és szomjazöket is; nekünk szól a krisztuszt mondas azokról, akik feleszik keresztjüket és lábát nyomában járnak, mert O maga lesz jutalmuk...

Kath. szent hitünknek ezzel a mindenütt jó, szép, örömtől kereső, bizakodó nagy optimizmusával járjuk meg terveink mellet-t is az életet! Ilyen elképedett lélekkel dolgo-zunk, ilyen kath. hittel vezessük vissza a falut önmagához, az egyházhoz, a hazához, vezessük vissza Krisztushoz és bizony mon-dom, velünk együtt boldog lesz a falu népe!

Visszhang Főtanfelügyelőnk szeptemberi cikkére.

Tanítók közvéleményünk, közte országos sajtónk is, a katolikus tanítók válságosá-nak a kinevezések irányába való terelődését, nagyrésztben Főtanfelügyelőnk kitartó munkájának is tulajdonítja. Mindenesetre érde-kesek azok a nyilatkozatok, amik a tehitet-ben bejutnak s amelyek a magyar püspöki Karna, közlik Megyés Püspök Úr Öszel-celétánjának elvt. leletőségét döntését üdö-zők és helyeslik. Tihanyi Belának, lapunk más helyén közölt cikkén kívül a sok közül egy már nyugalmazott rk. tanító barátunk leve-lét közöljük, amelynek gyakorlati megállá-pításót száz százelezesen oszjúk és helye-szejük. A levelet így hangzik:

„Ne tessék csekélységem részéről sze-nytelenségnek avagy toladokásnak venni, de nem tudom hang nélkül hagyni azt, hogy a Katolikus iskola szeg. 1-en meg-jelet számában a bátor, de még mindig szerény hangú közleményéért, a tanítgyben horszakalkotó tevékenységéért köz-szunkat nem mondjak s a tovább érdemtes munkálkodására a jó isten áldását ne ké-rem, mert az egyház kinevezéseket, át-jelezéseket 2 éven belül feltétlen diadatra kell vinni.

Igy aztán egyhén szólv, megszűnnek a tanítgyi orgák s jönni fog a munka.

A tanítók egyházát kinevezésével, át-helyezésével 10 év múlva egészen át fog-junk formálódni a kath. falvak, Kath. Nép-szövetség, kath. sajtó, kath. politika feltét-ten diadalmaskodni fog.

Méltóságos megengedni, hogy his tevékenységemet példának állítsam. (A jó isten látja a lelkeimet, nincsenek önző cél-jain, hisz' szept. 1-től nyugdíjas vagyok). Működésem területe: puszták, tanfolyák; van 25 kath. népszövetség tagom, 26 példány-ban jár az Új Nemzedék, a 18 országyül-lesi képv.-választásra jogosult ad szava-zott, ahova én, pedig egy szót sem szó-ltam, hogy kire szavazzzanak, de érdeklőd-tem s másoktól megdáták, hogy én kire fogok szavazni.

Ezt egy jó kath. tanító mindenhol meg-tehetné, mert a jó kath. tanítónak kezében van a nép, jó kath. tanító a népet úgy ok-tatja, ahogy akarja. Egy jó kath. tanító-nak átjelezést félelemlől sosem kell senkinek kezét csókolni.”

pedagógiai áramlatok a korral haladnak. Mit akarnának ma Rousseau ábrándos, hépaelgós Emíliével? A pozitív lények mellőzése és egyéni okoskodással lenné a pedagógia-mus skinnonala? A pedagógiai intellektualizmus csak perlepte pedagógia.

Vajon a nemzedékek nemzedéke, hogy fog pedagógiatálni.

Azt nem tudjuk.

Vannak tanítók, akik szégyenlik tanítói címüket. Vajon mit gondolkak akkor, amikor assz lehet? Mi vezetle öket erre as utra? A megelheés, tanítási vágy, vagy a gyermek szeretet? ... avagy egy kis rang?

Ha megelheésznők, homályos fejelet kapnánk.

Ha meg firtainánk, (az embernek nem szabad túl kicsinálnak lennie) talán lelkeleg tragédiára válna s gyűlölettel nézné a maga kicsinységét.

— Pedig a tanító örökké a nemzedékek lélekszobrása,
S ez kicsinység.
Nem! Ez művészet.
Ide lehetésg kell — nem pedig életpálya és melóságos cím.

Krisztus Urunk szeretle a gyermekeket. Jámbor savónak rabja polt bñnös, ártilan, gasdag és szegény. S Ó tanítolt kenyer és víz mellet; bñjölt és szenvedet kint a pusztán. Tanítolának mégis mekhorra hatalma volt a földön s mennyire fel löle a farizeus! ...

Tanítolányait szelűlde, hogy menjenek és tanítsanak, fűrjenek, ha sorsuk meglopott.

O éimént, — a tanítók Tanítói.

Szászadról — szászadra megmaradt a keserű pohár, a sorsuk ma is meglopott. Várják a fellamadás, pedig 1935. évben a költségetesi lánrgyaláson ismét megelhezték a tanítolágról.

Zabányi Alajos.

Határidő-emeleketző.

Mulasztási himutatóások október hóra hetenkint adandók ki.

A 130.700/1922. ökm. rendelet 12. §-ában előlöt 15. sz. benpésítési himutató és amennyiben illerő tanító a töréshónapozól teendők ellátásánál is meg van bíva, a himutatók rendelet 14. §-ában előlöt 17. sz. himutató is j. évit október 20-ig sárgétes bevárasa nélkül a kir. tanfelügyelőséghez betérjeszendő.

Köri pénztárosok a hátaléchos és folyó évit tagdíjakat, valamint a pályamunkák nyomtatási költségei címén a tagonként 12 jülleket (Math. Isk. 1933. május 1. sz.) a leltégyelkorlatok költségeire megállapított összegettel újabb személyi sárgétes bevárasa nélkül a rendelkezésükre bocsájtól 45.012. postai be-

fizetáslap felhasználásával haladéktalanul küldjék be himutatóas hiszterében.

Takarékossági nap tartandó a 2068/1930. sz. rendelet (megjelent a Katholikus Iskola 1930. dec. 1. számában) alapján.

Irakás, fizetek stb. ára az adott határidőre pontosan beküldendő, nehogy ennek elmulasztása a költséget okozó személyi sárgétes vonja maga után.

A jún. ézt és magyar rokonai költsékeiről ökt. 17-én az utolsó tanítási óra alatt meg kell emlekeztet és tájékoztatni kell a tanulókat annak a rotonaságnak eszméjéről és mibenlétéről (Math. Iskola 1931. október 1. számában közölt 2034/1931. sz. fónjant. rend.)

Püspöki rendelet.

2155/1935. isk. sz. „A magyar nemzeti Hadsereg bevonulása Budapestre 1919 november 16. e. fallkép. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur f. évt szeptember 5-én 39.144/1935. V. 1. sz. alatt belt megkeresés alapján a fñhatóságom alá tartozó összes iskolák és intézetek részére engedélyt adok ahhoz, hogy az iskolai pénztárosok terhére a Lengyel-Rheinjuss Éde festóművész festménye után a Magyar Fődirajzi Intézet Rt. hatádsában megjelent „A magyar nemzeti Hadsereg bevonulása Budapestre 1919. november 16. e. című fallképét besze-

rethessék. A 70x90 cm nagyságú, díszes keresselt, üvegeze és sárgaréze címtáblácskával ellátott kép ára az egyes iskolák igazgatói, tanári és tanítói szobáinak részére darabonként 18 pengő. Ugyanílyan nagyságú, az iskolát használatának megfelelő, kemény kartonra hasirozott és függesztékkel ellátott kép ára egyes iskolák előcsarnoka, terem, folyosók, cserkész-otthonok stb. részére, darabonként 6-40 P. Megrendelhető a Magyar Nemzeti Hadsereg bevonulásának Emlék-bizottságánál, Budapest, U. Irányi-u. 10. IV. e.

Egyházmegyei fñtanfelügyelöi rendeletek.

2015/1935. sz. iskolai naplók mihéni vezetése. Az iskolátogatóások kapcsán felmerült észrevételek kiküszöbölése és az egyöntölt eljárás keresztülbitele érdekében elrendelem, hogy a felügyeletem alá tartozó

összes elemi mindennapi- és a továbbképző ismétölt iskolákban az osztályvezető tanítók s általában a tanítótestület az alábbiak ftgyelembeteveléssel lesznék kötelesek az iskolai naplótak vezetni:

Haladási napló.

Haladási naplót külön kell vezetni az elemi- és külön a továbbképző (ismétölt) iskoláról. Minden osztály (egy-egy tanterembe járó osztályok) naplóról külön-külön naplót kell vezetni. — A naplóról vezetést első sorban az osztályvezető tanító felelős, de osztonak a felelőségben mindazok, akik bármely okból, címen esetleg helyettesként is tanítanak.

A bejegyzéseket rendszeres vonalátválságú sorokban, minden óra, illetve minden félnapit tanítás után kell végezni. Így nem lehet az anyagot egy hétre már előre beírni, vagy hónapokról utólag bevezetni. S így történetik meg, hogy a tantervben felvett anyag nem egyezik a haladási naplóba beírt, végzett anyaggal. Sok iskolának évek óta szóló mennyiségű nyomtatványt anyaga van kemény kötésbe kötve, holott a naplótak csak összefűzve, az egyes tanévre szükséges mennyiségű, keményebb papírosítottékban kell tartani. Vagyis minden évben új Haladási naplóra van szükség.

Az egyes napok dátuma és a hét napjai szerint tüntetendők fel (pl. 1935. május 6. hétfő), színes ceruzával, folytatálagos sorszámmal jelölni kell a munkanapok számát. Fel kell tüntetni az ókt, amiért nem volt tanítás. — A hitoktató a végzett anyag után oda írja nevét, ugyancsak oda írja nevét a hitonárót helyettesített végző tanító, Használón aldirja nevét az osztályvezető helyettesítölje is, de fñt-, vagy egésznapit helyettesítés esetén csak az utolsó óránál. Tanév végén a Haladási naplót megörézés céljából el kell tenni és 10 évig meg kell őrizni.

Mulasztási napló.

Mulasztási naplót külön kell vezetni az elemi- és külön az ismétölt iskoláról. Azért egy teljesen osztonlan iskolának is két naplója lesz így. — A beiratások befejezése után a mulasztási naplót a felvételi napló alapján osztályok s az osztályok keretén belül a tanulók ABC rendje szerint, vegyes osztályoknál külön a fiúk, külön a lányok sorrendje szerint, az egy tanítóhoz járó növendékekről külön-külön kell összeállítani. (Előfordult, hogy vegyes osztálynál az ABC sorrendjét fiúknálról nem külön-külön, hanem egybevére állították össze; ez már gyakorlati szempontból sem helyes. (Ajánlatos a napló külíven vezetni a tanulói létszám ingadozását.)

Ezen naplót sem kell kemény táblába köttetni, hanem külön a mindennapi és külön a továbbképző (ismétölt) iskoláról összefűzve keményebb papírosítottékban tartani. A mulasztási naplóból nem szabad hiányozni a más naplók vonatkozó számainak, be kell vezetni a hét kezdő napját s be kell jegyezni az esetleges megjegyzéseket az Észrevétel rovatba.

Felvételi napló.

A felvételi naplók 1—6 tanerős iskoláknál 8—10 tanerős, 7—18 tanerős iskoláknál 5 tanerős, 18-nál több tanerős iskoláknál évenként az iskola népességének arányában külön a mindennapi és

külön a továbbképző (ismétölt) iskola részére annyi ívet kell kemény kötésbe bekötötni, hogy a jelzett tanévekre elegendő legyen.

Az egyes folyószámok alatt a tanulók adatait teljesen ki kell írni, becéző keresztnevet beírni tilos, a fenti sorsok alapján dettózni nem lehet, mivel az mind önálló adat. Község, megye, nyelv, vallás, stb. adatait legfeljebb rövidíteni lehet, de csak úgy, hogy a rövidítés kértelmeiséget ne okozzon. — A gondviselő családi- és ünnevet, foglalkozását teljesen ki kell írni, a lakásnál nemcsak a község nevet, hanem az utcát és házászámot is oda kell írni. A vonatkozó (többi napló) számat szintén be kell vezetni. Az észrevétel rovatát szükség szerint szintén fel kell használni.

Anyakönyvi napló.

Anyakönyvi naplót külön a mindennapi és külön a továbbképző iskola részére annyi ívet kell kemény kötésbe bekötötni, hogy a tanulók létszámához képest több évre elegendő legyen. Népesebb iskolák (6 tanageról feljöl) évente külön kötetet használhatnak.

A tanulókat ABC sorrendben, osztályok szerint fiúk, lányok sorrendjében vezetjük be, az egész naplót (I. oszt-tól a VI. oszt-ig) egy folyószámmal ellátva. Mégis az egyes osztályok között 2—2 rovatot üresen hagyunk és ott jelezük, hogy az illető osztályba tartozó, de később beírt tanuló milyen folyószámmal alatt található meg. Ezt a két, folyószámmal el nem látandó rovatot kell az osztályvezető és hitoktató aldirásai is felhasználni. Az üresen maradt ilyen rovatokat az osztályvezető áthúzza.

Mint a felvételi naplónál említve volt, itt sincs helye becézőnek használatának, dettózásnak. Minden egyes folyószámmal alatt bevezetelt tanuló adata önálló okmány. Minden névadatnál ügyelni kell a név hiteles és pontos leírására.

A tanév végén a naplót az iskola igazgatója lezárja, az iskola gummibélyegzőjével ellátva.

Vakarásnak helye nincs, az esetleges javításnál mindig jelezni kell, hogy ki végezte a javítást. A helytelen zót, számat, úgy kell áthúzni, hogy az áthúzás után is olvasható legyen.

Mivel egyes naplók alig olvashatók, vagy csunya, rendetlen írással vannak kiállítva, a jövőben ennek meg kell szűnie.

A plébános, iskolagazgató urakat felkérve, hogy jelen rendelkezésemnek már az 1935/36. tanévre szerzeszék érvényt.

Felkérme és megbíztom az espereskertölt tanfelügyelöl és h. r. iskolátogatózó urakat, hogy iskolátogatózásatk általmondó tájékoztataltak a naplók besztésére is terjeszék ki, azokat látamozzák s amennyiben bárhol szabálytalanságot észlelnek, arról nyomban tegyenek jelentést.

2040/1935. Katolikus Akció és iskolánkivöl népművelölési előadások. A r. kat. iskolánál működöl tanító csak az esetben tesz eleget népművelöl kötelezettség-

gének, ha a Katolikus Akcióban is tevékeny vesz részt. Ebből munkásságát legjobban és legkönnyebben akkor teljesíti a jobban és legkönnyebben akkor teljesíti a hivatásának elől tanító, ha az iskolánkiüli népművelési előadások keretében ez irányban is fejt ki tevékenységet. Erre már felhívom a felügyeletet alá tartozó tanítók és tanítónők figyelmét a Katolikus Iskola 1934. évi október 1. számában (4. oldal) „Gyakorlati esetek, gyakorlati megoldások” cím alatt.

Tekintettel az ügy fontosságára s arra, hogy Tolnaivármegyében az iskolánkiüli népművelési előadásokat máris szoros kapcsolatba igyekeznek hozni az Akció Hatolika szervezettel, felhívom a felügyeletet alá tartozó összes plebánus, isk. igazgatókat, igazgatótanítókat, tanítókat és tanítónőket, hogy az iskolánkiüli népművelési előadások keretében és annak tárgy-sorozatában gondoskodjanak arról, hogy a család- és gyermekvelelőről, valamint a Katolikus Akció sikeres megvalósítását célzó többi ágazatairól megfelelő előadások tartassanak. Az iskolánkiüli népművelési előadások tárgy-

sorozatának a Katolikus Akcióból s annak célkitűzéseivel való szoros kapcsolatbáhozatala bizonyára meg fogja hozni mindkét szervezettel sikeres működését. Az előadások megtartására s az Akció Hatolikiában minél sikeresebb működésére vonatkozólag a Katolikus Akció központi Bizottsága (Budapest, IV. Ferenciek-tere 1.) készséggel szolgál tájékoztatással.

2118/1935. sz. **Oszlálybeosztási kimutatások.** Felhívom a felügyeletet alá tartozó összes iskolagazgatókat és tanítókat, hogy a vármegyei kir. tanfelügyelőség által a 61.120/1934. VI. sz. vallás- és közoktatásiügyi miniszter új rendelete alapján az egyes iskolák részére kiküldött nyomtatványokat (3 példány) a nyomtatvány végén található „Utasítás” gondos szemelölést tartásával pontosan töltsék ki s a kimutatás két példányát legkésőbb *f. évi október 5-ig sűrűtől bevárásra nélkül* küldjék meg a kir. tanfelügyelőseknek. Egy példányt az iskola irattárában kell elhelyezni.

HIREK

† Dr. Igaz Béla

Dr. IGÁZ BÉLA praelátushonok, püspöki áll. helynök, pécsi hídfalati nagypérest, doroszlami c. apát, felhatalmazott, volt pécs-egyházmegyei főtanfelügyelő, a Pécs-egyházmegyei R. Kat. Tanítók Fegyelmi Tanácsának elnöke stb. 1935. szeptember 1-én rövid szenvedés után váratlanul elhunyt.

A szomorú és lejutó hír általános részvétel helle gyorsan futott szét nemcsak Pécs városában, hanem az egész országban.

Ehnyoma mélyeség fájdalommal töltötte el főleg Pécs-egyházmegye papságát és tanítóságát, mert megérti, szertelletes jószágával és igazságosságával mindenkit magához láncolt. Mint pécs-egyházmegyei főtanfelügyelő 11 évi odaadó és a tanítóság érdekeiért küzdő munkása és harcosa volt katolikus népoktatásügyünknek.

Főtanfelügyelői tiszte alól történt felmentésével egyidejűleg a Pécs-egyházmegyei R. Kat. Tanítók Fegyelmi Tanácsának elnökévé nevezették ki. Ezt a tisztséget bevételekkel vdrólán haláláig nagy körültekintéssel látta el.

Az elhunyt nagypérest nemcsak az egyház és iskola érdekében szerelt érdemeket, hanem társadalmi téren is díszesé vált egyháziunknak. Kiváló érdemeinek elismeréséül Baranyavármegye közönsége a felsőház tagjává és Baranyavármegye törvényhatósági bizottságának örökös tagjává választotta.

Szeptember 3-án délelőlt 11 órakor kísérték utolsó útjára a pécsi köztemető ravatalozó helyiségéből. A temetési szertartást Virág Ferenc pécsi megyéspüspök végezte. Gróf Zichy Gyula halocsai érsek is lerövidítve adta elgyohri irodai-igazgatója iránt. Dr. Mosonyi Dénes praelátushonok kíséretében részt vett a temetésen, amelyen a felsőház, a megyei és városi hatóságok, a különböző egyházak képviselői mellett a pécs-egyházmegyei papság és tanítóság, valamint barátainak és tisztelőinek egész serege kísérelt utolsó útjára a megboldogultat.

Főpásztori elismerés. Megyéspüspök Úr Ó Nagyméltósága Arvai (Karl) János, kahasdi rk. igazgató-kántortanítóknak 39 évtől kiadó működés után történt nyugalmabehelyezése alkalmával főpásztori elismeréssel nyilatkozta.

Miniszteri elismerés. A m. kir. vallás- és közoktatásiügyi miniszter új Csarnay Emerika nagymányokt. rk. szervezetantónőnek a tanítói pályáról való lelépése alkalmából a népoktatás terén hosszú időn át kifejtett buzgó és eredményes munkásságáért elismerését fejezte ki.

Aranymise. Balogh József püspökpusztalt esperes plebánus, aki gyoggykezeltetése végett a bajai kórházba vonult, a kórház közpénzáiban tartotta meg pénteken reggel 8 órakor aranymiséjét. Manuduktora Temunovich József kórházi lelkész volt. Balogh József 1863-ban született és 1885-ben szentelték pappá. Baskafalun, Dárdán, Mártalék-ménden, majd Mázson lelképástorokélt,

két éve Püspökpusztára került plebánusnak. Régebben tevékeny részt vett Baranya vármegye közéletében, hosszú éveken át megyei bizottsági tag volt. Az utolsó évek alatt való betegkedése visszavonulásra kényserztette. A múlt héten a bajai kórházban operációnak vetette magát alá, amely kitűnően sikerült, úgyhogy aranymiséjét már jó erőben megtarthatta.

Tanítói kinevezések. Polgár Dezsó a lotárdi, Fetzler Ferenc a kahasdi, Prasch János a villányi, Mihácsi Gyula a kőbényi, Antalóczy Lajos a dóbrintói, Kiss Imre a nagyszőlgyei, Ferenc József a mózsi rk. kántortanítók és Varkonyi Antal a villányi II. szors. tanítói állásra egyházhatosággal kinevezettek.

A Julán iskola Egyesület ez év folyamán a székesegyházi és tolnai feresperes területén a magyar nyelv eredményes tanításáért a következő róm. kath. tanítókat tüntette ki: **50 P pénzjutalommal:** Schlenker Mihály igazgató-tanító, Bonghád, Hukster Tibor tanító, Szalánka, Rostás (Fessel) Pál tanító, Magyarcsék. **Ohnellet:** Csornay Ede höggyész, Hajner János lodományi, Barabás András pári, Bodó Eászló höggyész, Kászás József geresdi, Göbel Károly nagybudméri, Prenek József hetvehelyi, Kozánsz, Radnay Erzsébet borjádi és Pohl István abalgéti róm. kath. tanítókat. **Höngyjutalommal részeseítette:** Piel György apát, Spantenberger József hanti, Halmos János lengyeli és Eichner János nagymányokt. róm. kath. tanítókat. **70 P pénzjutalmat adott:** Schaller János VI. o. tanulónek Csikóstóttósón a magyar nyelv tanulásában tanúsított szorgalmáért, továbbá egy éven át ingyen küld a pécsi egyházmegye területén 311 tanuló részére gyermekhalpot jutalmazásul. Ezenkiüli a székesegyházi és tolnai feresperes területén az alábbi 25 róm. kath. iskolában létesített ifjúsági könyvtár, illetve a tanítók kérésére kiegészítette a meglévő iskolai könyvtár: Ladomány, Szahadát, Belac, Cikh, Kahasd, Zádod, Nagymányok, Várbomb, Kisejke, Cseledokcha, Cselegöröcsöny, Hercegszabar, Lelcsika, Lapánca, Sároh, Pálé, Szárász, Fel-sőmindszent, Ofjalu, Kislipó-Károlymajor, Hencsefalu, Mecsekfalva, Hencsefalu, Kisejke, Kisbattyán, Mecsekfalva, Hencsefalu, tógús és Lovászhetény róm. kath. iskolákban.

Pedagógiai szeminarium előadások. Baranyavármegye tanítói részére az 1935/36. tanév folyamán a pedagógiai szeminarium előadások tárgyát a következők: 1. Oszlatlan elemi iskola IV. osztályában a beszéd- és értelemgyakorlat körében: a nővényvedelem. 2. Az oszlatlan elemi iskola IV. osztályában az énekéből: a hangszor kibőlő felold hangok (a szentlőrinc körzetben ugyan-e az oszlatlan elemi iskola V.–VI. osztályban). 3. Gyakorlati tapasztalatok. 4. Valamely iskolai ifjúsági egyesület működésének is-

merletése a lantern végrehajlása szempontjából. 5. Dezsó Lipót: „Magyar Hazám” és a „Magyarász néprajza” c. mű I. kötetének ismeretése. Az előbbi mű ismeretése a pécs-egyházi, villányi, mohácsi és pécsvárad, az utóbbi a sásdi, szentlőrinc és a pécsvidéki körzetben. Az előadások ideje a pécsvidéki körzetben: 1935. október 16., a villányi körzetben: október 17., a sásdi körzetben: október 18., a pécsvárad körzetben: október 21., a mohácsi körzetben: október 22., a szentlőrinc körzetben: október 23., a síkosi körzetben: október 24. A mohácsi előadás a mohácsi belvárosi rk. elemi iskola helyiségében, a síkosi előadás a síkosi rk. elemi iskolában, a többi körzetben a szokott helyeken fog tartatni.

Nevápoltoztatás. Müller Endre véمند tanító nevéét helyigminiszteri engedéllyel „Monozlat”-ra, Fessel Pál magyarcséki kántói „Rostás”-ra változtatta.

A szentlőrinci méhészeti tanfolyam. A tanfolyam augusztus 10. 5-től–18-ig tartott. 14 hallgató volt: 1 gimnáziumi tanuló, 2 kertész, 4 tanító (Roth József mágoóc, Varga János bakonyai, Sturm Sándor nagygharsányi és Marjai István kaposszekcsői tanítók) és 7 földműves. Előadó: Bucsy Z. Jenő méhészeti felügyelő, aki egyben gyakorlati méhész is, szép figyelmet leköltő elméleti és gyakorlati tanításokkal vezette a hallgatókat a méhészkedés lelkes nemestől és anyagi hasznát is hozó mesterségébe. 18-án volt a nyilvános vizsgálat a téli gazdas. iskolában. Kb. 40–50-en voltak, akik a vizsgát meghallgatták. A 8 óra szent misét a hallgatók énekeltek s alatta közös szent áldozást végeztek. A vizsga alatt a tanfolyamisták egy négyoszlamú s egy hárommal ked-kező elemi iskolai tanfolyam-vezető értékes honorárral a külföldi szorgalmat, továbbá Marjai István tanító a hallgatók nevében megköszönte a tanfolyam-vezető értékes előadását s az iskola népszerűtorgatójának magyaros vendégszerzetét, majd a Himnusszal befejeződött a tanfolyam.

A Szavalókörösök Szervezésének és Tanításának Műdszere. Ezen címen most jelent meg Rózsavölgyi és Társa kiadásában Budapestben Tiboldi Józsefnek az elemi iskolák polgári fu. és léányiskolák, gimnáziumok, közpökök tanintézetek, cserkész, leventék, dalárdák, egyházi- és világi egyesületek, továbbá az iskolán kiüli népművelés céljaira alakult szervezetek részére 56 oldalnyi terjedelemben írt elméleti munkája. A kiadó zeneszerző és pedagógus tudományos felkészültséggel és nagy gyakorlati érzékeléssel a szavalókörösök szervezésére és tanítására, úgyszintén a hangutánzó és ütőhangszerek használatára vonatkozó elméleti és gyakorlati tudnivalókat. A felsorolt tanintézetek és egyesületek részére

példákkal illusztrált részletes gyakorlati útbaigazítást is át úgy, hogy annak alapján a szükséges ismereteket bárki könnyedén elsajátíthatja.

A házagpótló mű tanítók, tanárok és harangnyelvrészes megkülönböztethetetlen segédeszköz. Ára 2. — Megrendelhető a szerzőnél: *Papszentkereszten, Vas Gereben-utca 11.* és minden könyvkereskedésben.

IRODALOM

75 elő- köz- és utójáték orgonára vagy harmóniumra a címe Kutor Ferenc pécsi püspöki tanítóképző-int. tanár által írt orgonaműveknél. A művek mind eredetiek, tehát az első könyvből nem vett át semmit. Témákat a gregoriánok, a magyar egyházi népekélethől stb. vette, tematikát felvilágosított. A könyv nagysága 19×26, elsofordító állításban harmonizált a könyvpiacra került. Előfizetési vagy előfizetési ára 4 P 20 fill. Bolti ára 6 pengő. előfizetni illetőleg előfizetni lehet a szerzőnél, Pécs, Székó köz.

A **Magyar Cantuale**, mint azt sepr. 1. számunkban jeleztük, megjelent a Magyar Kórus Művek pontosságával és lelkiismeretességével, melyet már megszoktunk tőle. Ez a kts könyv azonban minden vonatkozás felülmúl egy külső kiállításban, mint belső életében. Az ember mint egy drága csesebecsét vesz a kezébe, forgatja, letezi más munkáiáért, de csakhamar azt veszi észre, hogy már ismét a kezében van és gyönyörködik külső-belső szépségében. A kötéses, nyomásos, hangjegyzetszerű elragadó, minden oldal ugyanezeken külön művészi technikával van elrendezve, díszítve. A tartalmáról pedig lehetetlen röviden beszámolni, azt mindenki igaz lelki gyönyörűséggel fogja át tanulmányozni. Az 1. 2. 3 és 4 szólamú énekek váltakoznak benne, mint a kert pompás virágai, az ember szeretné mindjárt betanítani azokat, hogy gyermekei, férfit, vagy női hangok után élvezze az olyan valószínű vokálenek miniatűröket mint Kodály 29 sz. ádottai éneke, a karácsonyok köztül a 31. 46, 37, 38, 43, 45 47 és 51. számukat. Ugyan- így kellene felsorolni a bőjt, az Oltári szent-ségi, a Márta-énekekből (162, 163, 166, 172, 184) vagy a végzetek. Az egyházi és minden alkalomra bőséges választék van magyar, latin és gregorián énekekből. Hogyan is férni képeség egy ilyen kis könyvbe és hogyan lehet azt 3 P 60-ért kiállítani? Ez a Magyar Kórus Művek titka, fölöttébb Gárdos Lajos és Kertész Gyula szerkesztők. Gratulálunk e munkához és köszönjük azt.

A **Gyabotriai Pedagógia** folytatja azt

a munkát, amit Vicsay Lejos szerkesztő a Magyar Ünnepekben hat éve megkezdett. E címen az első szám szeptemberre és októberre ad minden alkalomra bőséges anyagot: Tonébet megnyitó beszédét, ünnepi beszédét a zászló tiszteletéről, mesédelutánt, emlékbeszédet október 6-ára, szavalásra alkalmas sok verset, meséket, mintanintásokat. Akik a jövő évi 6 P előfizetési díjat be- küldik, januárig ingyen kapják.

Dr. Horváth József, tenügyi fogalmazó (Pécs, Ktr. Tanfelügyelőség) alábbi munkát olvasóink figyelmébe ajánljuk: 1. *Belsősrus mutató* a világháború után a Hivatalos Közlönyben megjelent VKM rendeletekről. A könyvecske segítségével bármely rendelet azonnal megtalálható a Hlv. Közlönyben. Ára 1 P. — 2. *Határidő mutató* az elemifolyó tanintézetek számára. Felütnél az összes jelentések, kimutatások stb. tárgyát, beki- lüldést helyét, a vonatkozó rendelet keltét, számát és a Hlv. Közlönyben történt megjelenés esetén, annak számát. Ára 1 P. — 3. *Szemelvények* 40 db iskolai egy- és két-személyes dalgyltemény. Módszerezés össze- állításban. Ára 1 P. — 4. *Dalok*. 14 db saját-szerzeményű dal, zongorakísérettel. Elő- adásra kiválóan alkalmas. Fűzet alakban. A címlapon fényképpel. Ára 1 P. A művek megrendelhetők fentebbvezett szerzőnél. Az összeg előzetes behioldés ellenében a szállít- lás bérmentve történik.

A 100 éves Alma Mater szerepe az orvostudomány történetében hivatalos méltas- ságoktól dr. György Tibor egyetlen tanár, h. államtitkár tanulmányában, amelyet a *Bűvár* most megjelenés közöl. A Paz- mány Péter Tudományegyetem természet- tudományi jelentőségét a folyóirat szerkesz- tője, *Lambrecht* Hálman ismerteti. A dermatológiát kongresszus alkalmából dr. utász *Berde* Károly bőrgyógyászattal kérdésekkel foglalkozik, a szüret ideje pedig báró *Malcom*cs Albert, dr. *Vinya* Aladár közéleti muzeumi igazgató cikkjeinek ad időszériuséget. Még számos néprajzi, technikai és termé- szettudományi riport, bőséges folyóirat szemle és muzeumi rovat, sok könyvismertetés, nemcsak tudományos, hanem művészi szem- pontból is értékes 100 eredeti kép gazda- gítja a *Bűvár* legújabb számát, amely közli a fénykép- és repülő-pályázat e heti nyertes- nekét névsorát is.

Szerkesztésért felelős: MAGYAR SÁNDOR.

Kiadó: a Pécsegyházmegyei Róm. Kath. Tanító- egyesület.

Haladás nyomda rt., Pécs Király- és Szt. Mór-u. sarok Egyházmegyei nyomtatvá- nyok nagy rakára

KATHOLIKUS ISKOLA

A pécsegyházmegyei tanítószeg hivatalos közlönye
Népohtatásügyi havi közlöny. Szerkesztik: Megjelent minden hónap elsőjén.

Komocsey István, főtanfelügyelő, egyesületi elnök és **Magyar Sándor**, tanfelügyelő.
Előfizetési díj 1935. évre 3 pengő. Tagdíj 1935. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSEG: Pécs, Incafy Dénes-utca 91., (Papi Oltár), hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, hirdetés és reklámkiadvány küldendő. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.012. sz. postafelkerekeltárral bejuttatva-lapon küldendő be.

Pécs, 1935. november 1.

XIV. évfolyam, 11. szám.

Az egyházi ének reformja.

Kutor Ferenc, pécsi püspöki tanítóképző-intézett tanár előadása egyesületi ülneknél Szekszárdon, június 5-én, tartott elő közgyűlésen.

X. Pius pápa 1903. november 22-én bocsájtotta világra híres „Motu proprio”-ját, melyben az egyházi zenére és énekre vonatkozó régi rendeleteket foglalta össze és kötelező törvényként jelentette ki azokat. Ez a rendelet korszerűsítő volt az egyházi zene terén.

Az egyházi énekek — mondja a Szent- atya — három tulajdonságának kell lennie.

1. **Legyen az ének szent!** Ne a hangulat- nek, az érzelmeinek, a pillanatnyi hatások- nak hanem a lélek benső, alázatos meg- indulásának, melyet Isten keresésének, fohászatának, mellyel a hit igazságainak odaadja magát, álljon szolgálatába. Ne keressen hatásokat, mert a templom nem a hatás keresés, hanem magunkbaszállás, bü- bünbát és Istenszeretet színhelye. Ne a külső- ségekben csillogjon, hanem keresse a lélek benső megfeszülését, megszentelődését.

2. **Legyen az ének művészi!** A szó szoros értelmében nyújts minden ízében az Iga- ni művészetet. Erre csak akkor képes, ha nem hódol az idők diatjának, változandóságának, szépségjelvénynek. Legyen könnyű, alkalmas az Istenhez való könnyörgésre, dicséretre, ké- resésre, fohászkodásra.

3. **Legyen az ének egytelmes!** Aki hall- gatója a dallamot, annak lelkét a hangnak zenéje, benső értékéből származó, hiszúgató ereje fogja meg. Ne legyen különböző- erejű zene, értelemben ember és ember között. Egyszerű ember legyen tudós, kis fiú vagy öreg, egyformán érezze azt a nagy, fenső- öreg, egyformán indulást, a hegyelem ki- ráadását, mely nem, művészi, Istenhez szóló énekből kiindul.

Ez a három tényező állítja elének a Szent- atya és megjegyzi, hogy a három igénynek teljesen megfelel a gregorián korális.

A „Motu proprio” III. fejezetében rendel- kezik a Szentatya a népnyelv használatáról.

A dolog természeténél fogva a latin nyelvű Gergely korális legjobban a latin népnél- terjedt el és maradt meg. Más nyelvű né- peknél az anyanyelvben való éneklés határ- bekorlátja. Ez a helyzet nálunk is. De ha már gregorián korális nem énekelünk, nagyon meg kell válogatnunk azokat az énekeket, melyeket közös, ájtatos éneklés céljából a templomban, — Isten színe elé — viszünk.

A magyar egyházi népének őst leltel- zéséről nem találunk megbízható adatokat. Hitelesen bizonyítható azonban, hogy Mátyás királunk idejében oly értékes magyar egy- házi énekkultuszunk volt, melynek előzménye az előbbi századok folyamata lehetett.

Szent énekeink, mint a külföldön is, két forrásból fakadtak; a gregorián korálisból és a plébáni népdalokból. A XVI. századból szá- ruzó első kétrészes dallam lejegyzéseket magy. elő megjelent még nem tudjuk, a XVII. szá- zadból származó hatalmas, bő, nyomtatott énekkönyv, a külföldről áptlantán anyag mel- lettől sok, iszsebbnél szebb magyar dallamot tartalmaz. E kötetből a „Szent vagy, Úram!” sokat ment meg az elkallódástól. A XVIII. század sok szép éneket vett felszínre, de az ebben az időben beáradó német hatás már érezhető magyar énekeinkben. A XIX. század első fele semmi jót nem hoz magyar szövegű énekből, a külföldi német énekek. A bási egyházi énekeink termelésében. Ez utóbbi hita- si Mihalj tehenységére. Ez utóbbi hita- si fel először az illetékes figyelmet régi zene- énekeink visszaállítására. Felesleges ismer- tetnem, hogy milyen lehetetlen állapotok uraltak a közelmúlt énekekben a magyar egy- házi ének terén. Hiszen ez mindnyájunk szemé

A tanuló ifjúságnak helyes irányban való céltudatos nevelését az iskola a társadalom segítő közreműködésének nélkül eredményesen nem végezheti el, mert a tanuló az iskolán kívüli időben igen gyakran olyan hatások alá kerül, melyek az iskola a tudásadás munkásságára az eredményét leggyöngyök, olykor teljesen elenyészölővé teszik.

Ökvetlenül szükséges azért, hogy a társadalom közreműködésével a szülői ház és az iskola közötti kapcsolat intézményes biztosításával ténnyek kísérlet arra, hogy az iskola számára olyan környezet teremtsék, melyben a jövő nemzedék lelki és testi tisztaságán felnevelkedve nemzeti ideálókért lelki-leselenni és küzdeni képes legyen.

Éz okból felhívom a Tanfelügyelő urat, intézkedjék, hogy a felügyelte alatt álló állami, közszeg, felszultai, magán- és izraeli elemi nép- és polgári iskolákban, továbbá elemi népiskolai tanítóképző intézetekben gyakrabban, de évenként legalább háromszor, a folyó iskolai évben pedig legalább kétszer szülői értekezletek tartassanak.

Mint hogy azonban csakis gondosan és jól előkészített szülői értekezletek biztosíthatják a kívánt eredményt, intézkedjék Tanfelügyelő ur, hogy az osztalton elemi népiskolákban a tanító, osztolt elemi népiskolákban az igazgató (vagy tanító) és a tanítástünetest a gondnokszag, illetőleg az iskolaszeg bevonásával, polgári iskolákban az igazgató a tanár testülettel, egyttesen a legnagyobb körültekintéssel rendezzék az összejöveteleket és gondoskodjanak azoknak a szülőik előtt való kívánatossá, érdekessé és minden föltöltött érdekessé tételéről, napirendre tüzven mindazokat a kérdéseket, illetőleg azoknak a szülőik bevonásával való megbeszélését, amelyek a szülőik előtt való elérésére alkalmasak lehetnek.

Az elemi népiskolai tanítóképző intézetekben csak a szűk kapcsolatos gyakorló iskolákba járó gyermekek zölk hívandók össze. Itt az igazgatók és tanártestületek az a feladata, hogy a szülői értekezleteket oly módon szervezze és vezesse a gyakorló iskolai tanító bevonásával, hogy a tanító-jelöltek (két utolsó évfolyam növendékei), akiknek jelenlétének kötelező, tesszem, a szülői értekezletekben nézve bizonyos érdekesíthető hasznos tapasztalatokat szerezhessenek.

A szülői értekezleteken tárgyalandó kérdések közül kiemelendőnek tartom, a tanulóik jellemének fejlesztésére, vallásosságának és hazafiságának emelésére, testi és lelki tisztaságának és épségének biztosítására, betegségük ellen való küzdelemre, a rendes iskolába járás, a tanulóik iskolán kívüli foglalkoztatására, munkásságára, magatartásának ellenőrzésére, társadalmi nevelésére vonatkozó kérdéseket, s mindezekben a szülői ház szerepének kiemelésére, a szülői háznak általános közreműködésére vonatkozó kérdéseket. Természetesen a szülői értekezletekről minden politikai és felekezeti kérdés kikapcsolandó.

A szülői értekezletek összehívása egyrészt a helybeli sajtó útján, másrészt a tanuló ifjúság útján történhetik.

Meg vagyok arról győződve, hogy a gondosan előkészített és vezetett szülői értekezleteknek idővel meg lesz a kelte eredményük és az iskola mihamarabb értékes segítő társat nyer a szülői ház útján a társadalomban, mely az összejövetelek hatását bizonyára nagyobb figyelmet fog fordítani az iskola nevelő hatásait lerontó körülmények elenyészülésére.

A szülői értekezletekről, valamint azok észleltető hatásáról minden tanév végén rövid iskolai főtájékoztató jelentésben kívánjon be, s azokat iskolafajtájuknál elküldöttetn terjeszse fel. Kiemelve azokat a jelentősebb mozzanatokat vagy eredményeket, amelyek figyelembevételével e rendeletet esetleges kiegészítése iránt intézkednie volna teendő.

A most előadottakat a kisgyermek nevelés és gyermekvédelem fogalomkörében a bármily jellegű kisérdővözetekben megtartandó szülői értekezletekre is irányadóként szolgáljanak.

Ily irányú intézkedések megtételére egyidejűleg az egyházfőnököket is felkértem.

Budapest, 1922. évi március hó 6-án.

Vass.

Felhívom a felügyeletem alá tartozó összes iskolagazgatókat és tanítókat, hogy a rendeletnek megfelelőleg a szülői értekezleteket pontosan és lelkiismeretesen tartassák meg. **Alapvetően előírt három szülői értekezlet megtartásának idejét az évi iski jelentés megfelelő rovatába be kell jegyezni.** A jövőben oly kifogást, hogy a szülőik részvételensége miatt a szülői értekezletek megtarthatók nem voltak, nem fogadhatók el. Ha a szülőik figyelmét a szülői értekezletekre megfelelő módon és időben az iskolagazgatók és tanítóik felhívják, az eredmény nem maradhat el, amit ez a legtöbb iskolánál nem is marad el. Amennyiben a szülői értekezletek a fentebb közölt miniszteri rendeletben foglaltak alapján tartatnak meg, a szülőik ez értekezletekben örömmel és készséggel meg is jelennek.

Felkérem a plebánus, iski igazgatókat, egyházközségi elnököket, hogy a szülői értekezletek sikeres megtartásában érdekében járjanak a tanító kezére s saját hatáskörükben is igyekezzenek odahatni, hogy az értekezletek napenként háromszor eredménytel megtarthatók legyenek. A tanítóik részéről e tekintetben észlelt mulasztásokról nyomban legyenek jelentés.

2315/1935. sz. Revizíós Pengők terjesztése. Baranya vármegyei kir. tanfelügyelőjének 2373/1935. sz. alatt kelt megbeszélése alapján felhívom a felügyeletem alá tartozó és Baranya vm. területén működő iskolagazgatókat és tanítókat, hogy a Magyar Revizíós Liga Pécsi Osztálya által kiadott, ú. n. Revizíós Pengők terjesztését, eladását, úgy mint a multban, a folyó évben is vállalják. Mindzok, ahik a Revizíós Pengők terjesztését, eladását vállalják, ebből számdékukat haladéki nélkül közzölik Baranya vm. kir. tanfelügyelői hivatalnál.

2325/1935 sz. Visegrádi vár és Salamon torony látogatási díjai. Tudomástul végett alább közlöm a m. kir. vallás-és közoktatásügyi miniszter új 40.290/1935. V. 1. sz., valamennyi kir. főigazgatószaghoz intézett rendeletét:

A földmívelésügyi miniszter új 53.585—1935. I.—3. sz. alatt kelt és hozzám intézett átiratában felhívta a figyelmemet arra, hogy a Visegrádra kiránduló iskolák nagy részének nincs tudomása a belépjó díjak megállapítására vonatkozó rendelkezésről, aminek folyamánnyaképen a belépjó díjak szédesse az egyes iskolák vezetői és a belépjó díjak szédesével megbízott kincstári személyzet között több ízben vitákra adott alkalmat.

A földmívelésügyi miniszter új átirata értelmében tudomás és további eljárás végett értesítem Cimet, hogy:

1. a visegrádi vár belépjó díja 10 fillér, a Salamon toronyba való belépjó díja pedig 10 fillér személyenként;
2. iskolák és nevelő-intézetek csoportos látogatása esetén a vezető tanárok és tanulóik 50%-os kedvezményt élveznek;
3. a rendes úr belépjó díjak a belépjó díjak vételezése mellett a Salamon-torony melletti várkapuban lakó várkerületi erdőre, a kedvezményes úr jegyeket pedig a visegrádi m. kir. áll. és koronarádalmi erdőhivatal (Visegrád, Fő-utca 29. sz.) adja ki;

4. díjtalan belépésre sem a gödöllői m. kir. áll. és koronarádalmi erdőgazgatóság, sem a visegrádi erdőhivatal engedélyt nem adhat."

2350/1935. sz. A magyar „Egészség Hete”-ről megemlékezés. A m. kir. vallás-és közoktatásügyi miniszter új 6505/1935. eln. számú rendelete (megjelent a Hivatalos Közlöny j. évi október 15. számában) azzal hívom fel a felügyeletem alá tartozó összes intézetek és iskolák igazgatóit, tanítóit, hogy a rendelet előírásainak megfelelően intézkedjenek. Amennyiben a rendeletben írt határidőben nem tartották meg az „Egészség Hete”-ről az előírt megemlékezést, úgy ezt jelen rendelkezésem kiegészítése után nyomban esaközöljék.

HIREK

Esperisi kinevezés. Szabó Dezso, magyarheretlendi plebános Megyei Püspök Ó Nagyműtsága a gödrei kerület esperésévé kinevezte.

Hítványtöltő szerzefestanió. Csarnay Emertha újg. nővér, aki 43 évig végeztet eredményes tanítóként működését, legutóbb pedig 6 évig működött a nagymányoki rk. elemi leányiskolában, tartományi előjáróként rendelkezése folytán a folyó tanév elején megvált az iskolától. Hosszú, sok sikerrel végeztet munkáját úgy Hóman Bálint vall. és közokt. miniszter, mint Virág Ferenc meggyűspüskök elismerését nyilvánította. Az elismerő leiratok ünnepléses átadása j. évi

2351/1935. sz. **Tanulóifjúság zeneoktatása.** A m. kir. vallás-és közoktatásügyi miniszter új 12.800/1935. sz. rendelete (megjelent a Hivatalos Közlöny j. évi október 15. számában) azzal hívom fel a felügyeletem alá tartozó összes intézetek és iskolák igazgatóit, tanítóit, hogy a rendelet előírásainak szerezzenek érvényűt úgy, hogy e tekintetben panasz ne merülhessen fel.

2376/1935. sz. Gazdasági irányú továbbképző (ismétlő) népiskolák 1935-36. tanévi meglátogatása. Tudomástul és mihezartás végett közlöm, hogy a m. kir. vallás-és közoktatásügyi miniszter új 1935. október 16-án 53.5393/1935 V. 2. ú. o. sz. rendeletével a gazdasági irányú továbbképző (ismétlő) népiskolák meglátogatásáról 1935/36. tanévre terjedő hatályal, Pecségvármegye területét illetőleg az alábbiakat hlta meg:

Baranyavármegye területére: Géher Lajos, gazdasági népiscola országos szakfelügyelő (Szeged, Boldogasszony sugárt 57. sz.).

Tolnávármegye területére: a központi, völgyességi és dombóvárú járáskör területére **Pánczyk Ferenc** szakbíró, a dunaföldvári, tamási és simontornyai járáskör területére pedig **Hapoly József** dunaföldvári gazdasági népiskolai igazgatókat.

Somogyvármegye területére: Mezey Imre nagybajomi gazdasági népiskolai igazgató.

Fentiekről azonnal értesítem a felügyeletem alá tartozó eserdeket iskolák helyi hatóságait, tanítóit, hogy nevezett tanfelügyelői iskolalátogatatok az 1888. évi XXXVIII. t. c. §. 4. alapján a miniszter új feljogosította arra, hogy a felekezeti gazdasági irányú továbbképző népiskolák is meglátogathassák. Így az iskolagazgatókhoz a kiüldött és megbízott látogatokat működésükben mindenben támogatassák.

október 29-én történt. A leányiskola növendékeinek éneke és egy volt tanítványának köszönő verse után dr. Halmos Andor kir. tanfelügyelő a miniszteri leirat átadása mellett méltatta Csarnay Emertha érdemét, majd Blandi György ker. tanfelügyelő-plebánus a meggyűspüskök elismerő leiratát nyújtotta át, egyben az egyházmegyei főtanfelügyelő elismerését, továbbá a szülőik, az egyházközség és az iskolaszék/halajai tolmácsolla. A tanítástület az iskolagazgatóhoz tanító búcsúlevelében Eicher János igazgató tanító búcsúlevelében a nyugalomba vonult tanító-növendék. A bensőséges ünnepeket a távozó nővér mult évi tanítványai közül háromnak búcsúverse és egy ének fejezte be.

Tanítói kinevezések. Csátrók Mihály a peterd, Szeremeli Szabó Nándor a kisherendi, Nádi (Matola) Balázs a tótfaluai kántortanítói, Gacsajai László a bátai V. sorsz., Molnár János a síogárdi III. sorsz. tanítói állásokra egyházhatalossággal kinevezettek.

Hís hitterjesztő. Jézus Szent Gyermeke-sége Művének Lapjára felhívjuk a pécsyegyházmegyei iskolatagozatoságok és tanítók figyelmét: Az 1935. évi szeptembert és októbert számok 30–30 oldalnyi terjedelemben jelentek meg. A gyermek lelkét nemestől szebbnél-szebb történetek, elbeszélések tanítják a csinosan kiállított füzeteket. Előfizetési árak: havi 1–9 példány rendelésénél évi 160 P., havi 10–49 példány rendelésénél évi 140 P., havi 50–99 példány rendelésénél évi 120 P., havi 100 példánytól kezdve

évi 1 P. Az előfizetési díjakat: „Názáret-Missziósház, Budapestny” kell küldeni. Postautalvány helyett ajánlatosabb a 33.275. sz. csekkalapon befizetni.

Névváltoztatás. Erbeke András paléti rk. kántortanító nevét belügyminiszteri engedéllyel „Edelengi”-re, Schneider József gondiát igazgató-tanító „Sasváry”-ra, Matola Balázs tótfaluai rk. kitanító „Mádi”-ra változtatta.

Buzsáhy: Hís lelki kincstár az egyházközség által engedélyezett és az általános közhatalosságnak öröndő imádságos és énekeskönyv bolti ára lesszállítva 150 P. Megrendelhető: Dunántúl Pécsi Egyetemi Könyvtára és nyomda R. T.-nál Pécs, Perczel-utca 42. szám alatt. Tömeges rendelésnél árengedmény.

IRODALOM

Hutur Ferenc II. Praeludiumok c. könyve 75 elő-, köz- és utójátékkal (orgona- u. harmóniumtétel), decemberben jelenik meg. Előfizetés, illetégek előjegyzést ára 4 P 20 fill., bolti ára 650 P less. I. Praeludiumok ára 650 P. Requiem 1.10 P. I. Nótáskönyv 2.10 P. II. Nótáskönyv 1.10 P. Négy magyar nóta 1.50 P. Két magyar dal 1.10 P. Kapható a szerzőnél, Pécs, Tanítóképző-intézet.

Dalolás és vegyes tányú szavalókörösök. Most jelent meg *Tiboldi József*nek két füzet vallásos tárgyú és egy füzet vegyes tárgyú költeményeket tartalmazó szavalókörös füze. Tekintettel arra, hogy a vallásos érzés ápolására soha nagyobb szükség nem volt, mint napjainkban; legkiválóbb költőink vallásos tárgyú költeményeinek szavalókörösrre való feldolgozásával *Tiboldi József* a hézagpótlás mellett valóság-gal misszióra is vállalkozott. A nagyhatalú vallásos költemények minden tekintetében alkalmasak arra, hogy a hitéletet elmélyítsék s az egyházak liturgiájú törekvéseit támogatják. A vegyes tartalmú füzetben: Szondi két apródja, Falu végén kurtá koccsma, Rákóczi-Induló és több elemi erővel ható örökbecsű költemény minden méltóanál jobban hirdeti a nagy gyakorlati érzékelni és szaktudással szerkesztett füzetek használhatóságát. Egy füzet ára 2 P. Megrendelhető a szerzőnél: Pestszentkeresztben, Vas Gereben-utca 11. és minden könyvkereskedésben.

A Pedagógiai Szeminárium (Uj sorosai) folyóirat szeptembertől kezdve Dr. Hallenberg Mihály egyetemi v. tanár, igazgató, a Pedagógiai Szeminárium vezetője vette át, aki a folyóiratot öt rovatba osztotta be.

Élső rovat „Értekezések”-et, második rovat „Mintafelvételek”-et, harmadik rovat „Könyv és folyóirat szemlé”-t közöl, a negyedik rovat a Szeminárium életéről számol be, az ötödik rovat a Fővárosi Pedagógiai Könyvtár rovata, végül a „Pedagógisches Seminar” címen a legfontosabb cikkeket rövid idegen nyelvű kiadvánnyal adja. A szeptembert szám ingyen melléklete: a Katonai Törképszett 75000 új felvételéről egy kiadvány: a Duna váci könyvté. Szerkesztőség: Budapest, VII. Rákóczi-utca 12.

Szerkesztésért felelős: **MAGYAR SÁNDOR.**
Kiadó: a Pécsyegyházmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesület.

A Haladás Nyomda
Részos ényvársaság
**FADOBOZOS
NÉVJEGYE**
a legszebb hará-
csongl és új évi
A J Á N D É K

KATHOLIKUS ISKOLA

A pécsyegyházmegyei tanítóság hivatalos közlönye

Népoktatásügyi havi közlöny. Szerkesztői: Megjelenik minden hónap elején.

Komócsy István, főtanfelügyelő, egyesületi elnök
és **Magyar Sándor,** tanfelügyelő.

Előfizetési díj 1935. évre 3 pengő.

Talaj! 1935. évre 3 pengő.

SZERKESZTŐSÉG: Pécs, Inczezy Dénes-utca 9/1. (Fapü Otthon), hová a lap szemléi részét illő minden közölny, hirdetés és reklamációk is küldendők. Az előfizetési és tagsági díjak a 45.612. sz. postautárképpénnyel befizető-lapon küldendők be.

Pécs, 1935. december 1.

XXIV. évfolyam, 12. szám.

A Katolikus Tanítói Internátusi alap segélyezései.

85 tanítónak 125 tanuló gyermeke részére utalt ki segélyt Megyéspüspök Úr ó Nagyméltósága 10.800 pengő összegben a 1935/36. tanévre.

A nn. megyei Püspöki Kar által a magyar katolikus tanítóság részére kihozott Katolikus Tanítói Internátusi Alap jövedelny ádás-eg, az házmegyékben is mindinkább éreztetik hatásukat. Bismony elégtelével állapít-
hatjuk meg, hogy egyházmegyénk tanítósa-
gának ántudatossága saját érdekeinek okos
felfogása és fótanfelügyelőnk következetes
erős állásfoglalása egyházmegyénkkel Ma-
gyarország többi egyházmegyéjével szem-
ben e tekintetben is az első között is a leg-
első köze emelte. Így volt lehetséges, hogy
az idet taneuban az internátusi alapról a se-
gélyezett tanító-gyermekek javára jelenként
120, azaz egyezzárhuz pengő segélyt utal-
totott ki Virág Ferenc, megyéspüspök Úr ó
Nagyméltósága. A beérkezett kérvények
szerint 85 szülő 125 gyermek számára kért
segélyt s ez ó Nagyméltósága a méltányos
szempontok legmesszebbmenő engedélyezé-
sével lehezőv is tette.

A Kat. Tanítói Internátusi Alapok a nagy-
mélt. magyar Püspöki Kar rendelkezése szer-
intnt félfelekepen szolgálják a célt. Elősd-
legesen úgy, hogy a beérkezett 1 pengős
beíratási díjaknak feléből összegyűlt össze-
gekét a nn. m. kir. vallás-közoktatásügyi
miniszter úr útján a Kat. Tanítói Internátusok
közponáljának a részére, az esztergomi Her-
cegprímás Úr ó Eminenciájának szomálják
el és köldik be. A kellő ellenőrzések után
a beküldött összegek 25% át tartalekölják,
hogy az így összegyűlt összeghebből vola-
mikor a katolikus tanítóság internátusi léte-
süljenek. A megyéspüspökhöz átszálltat
75%-ot a püspök urak egyházmegyék tanítói
internátusa számára fordíthatják és pedig
vagy úgy, hogy a 75%-nak egy részét ezen
célra tartalékolják, vagy úgy, hogy a már
létező katolikus internátusokba elhelyezett

tanítógyermekek számára utalnak ki tanul-
mányi segélyeket.

ó Nagyméltóságának, a Megyés Püspök
Úrnak rendelkezéséből Pécsyegyházmegye-
ben ez az utóbbi a gyakorlat. A Püspök Úr
ó Excellenciája ugyanis azon az állásponton
van, hogy kétszeresen ad, aki gyorsan ad.
Attól azonban, hogy olyan gyermekek szá-
mára is utaljon ki segélyt, akik a szülők ké-
nyelmére, vagy csak család okhóbból nem
tudnak vagy nem akarnak kat. internátusok-
ba elhelyezködni, mindinkább kénytelen el-
bentelni. Fokozatos megszorításokat tovább
előlebe. Ezeknek a megszorításokat legtelje-
sítőlegesen is várható. Már az idet tanévre
végrehajtás alá került az az általános utasít-
sás, hogy nem kaphatnak kat. tanítói inter-
nátusi segélyt azok, akiket szülők idegenek-
nél helyeztek el, vagy akiknek szülei ugyan-
nem városban laknak, amely város közep-
sülkötába vagy főiskölába hazulról járnak
tanulogyermekek. Ettől nagy kivétlesen és
csak akkor tekinthet el a magasabb rendel-
kezésekbe végrehajtó egyházmegyei fótan-
felügyelő, ha a folyamodó szülők orvosi
bizonyítvánnyal igazolják, hogy a gyerme-
keknek internátusi elhelyezésük súlyos
egészségügyi veszélyeztetéssel járnak. Nem
váltak segélyek kiutalhatók azok részére
sem, akik jegyelmi eljárás alatt állanak, vagy
jegyelmi tétellel elmarasztaltak, vagy pedi-
g olyan adminisztratív írásban részesültek,
hogy ezen ítések egyéni lapjáról is rá-
vezetettek. A jegyelmi tétellel sújtottak 2 évig
nem részesülhetnek, az adminisztratív ítések
nem büntetések 1 évig nem részesülhetnek
az internátusi alap nyújtotta segélyalapból.

Azon általános tranguelo alapján, hogy a
katolikus internátusi alap segélyezett katoli-
kus internátusokban helyeztessenek el, csak

kiutótelesen kaphatnak segítyt az olyan szü-
lök gyermekek, akik külön indokolt kérelem
alapján engedély kaptak arra, hogy gyer-
mekeiket önkormánylati igazolt közéleti vértor-
noknál megállapított 120 pengőre évi segélydjüknél
csak 75%-t kaphassák (90 P), végül azok,
akik bár orvosi bizonyítvány alapján, de sem
katolikus internátusokban, sem közeli véro-
konoknál nem helyezhetik el gyermekeiket.

Keresztény összefogás — gyakorlati eredmény.

Kevés olyan társadalmi intézményünk van,
amely — aránylag rövid idő alatt — olyan
hatalmas fömteket tudott volna megmoz-
gatni és olyan valóban figyelemreméltó er-
edményre hivatkozhat, mint a csendben, de
céltudatosan dolgozó *Katolikus Népszövél-
ségi Országos Temetkezési Pénztárgyesület*.
Működéséről az alábbi számok adnak meg-
bizható és egyben megnagytoló tájékozo-
dást. A beléptet tagok száma 105 000, (a
Pécsi Egyházmegyében 5672) akik együttesen
21.000.000 pengő leköthető tőkét képviselnek.
A Segítő Pénztár, amikor a váratlanul el-
hunyt tagjainak hozzátartozói legzomorább
pillanataiban hozzáférhetnek, nem zárkózik
el az alapszabályokban túlmenő segítség-
tel sem. A közelimulban történt, hogy 81323
számu pécsejügyi tagja, öv. P. G. né, has-
tagymában tagságának 8-ik hónapjában
hunyt el. A Segélyegylet, dacára annak, hogy
a szabályok szerint előirt egy év időségek
még nem telttek el, a teljes tagkönyv szerinti
segélyösszeget, 160 pengőt állapított meg,
amelyet az elhunyt fia, P. I. pécsi lakos, a
Temetkezési Segítőpenztár pécsi irodájában
fel is vette.

Az egyesület fennállása óta 996 esetben
összesen 193.000 pengő temetkezési segélyt
folyósított tagjainak. Plebániai és egyéb ka-
tolikus célokra a mai napig nem kevesebb,

de orvossal igazolták a gyermekek beteges
egészségi állapotát s így azt, hogy interná-
tusokba nem adhatják, az együttesen meg-
állapított 120 pengőre csak 50%-t, azaz
60 pengőt kaphatnak el segítségül. A nm.
magyar Püspöki Kar alaprendelkezési szve-
nt ugynok az alop *Katolikus Internátusi
Alop*, amelynek alopokmány szerüi hozzafordí-
tásót) csak átmenetileg tekinthet el az alop
kezelésége.

mint 115.000 pengő adományt jutaltolt. Leg-
utóbbi igazgatóságát ilyesen a „Krisztus és a
gyermek” gondolat jegyében 12.000 pengő
szavazott meg szegénysorsú tanulóik felruhá-
zásának és tanökönyveik való ellátásának
céljaira. Az egyesület 115 fixjuttetéses alkalm-
ozottat, de — rajtuk kívül — több, mint
1.000 olyan alkalmazottat is foglalkoztat, akik
ezen foglalkoztatás révén jelentékeny mel-
lékkeresetet tehetnek szent. Ezek az adatok
élesen megvilágítják az egyesület igen te-
teknépes gazdasági, szociális és karitatív
szerepét, egyben meggyőzően utalnak azokra
a lehetőségekre, amelyek a magyar katolikus
társadalom megszervezésével ezen a vonalon
mutathoznak. Öntási nettelt erőforrásokra mu-
tathoz ezek a számok, amelyeknek a köz-
érdekekben való feltartását, az ezen sebtől
verő társadalom szükségletel parancsolják.
A gazdasági és szociális eleseltség mostant
szörnyű állapotában az egyesület különösen
legutóbbi — szegénysorsú tanulóik megse-
gítésére szánt — adományával megmutatta a
gyakorlati keresztényesség, az egészseges társadalmi
önsegély és a gazdaságilag megszervezett karitász járható útját és ezzel rá-
szolgált az egész magyar katolikus társadalmi,
elsősorban pedig a lelkészoldó papsg és kat.
tanítóság megféle érdeklődésére és messzemenő
tamogatására.

Irkaakciók eredményei és a hetes bizottság szempontjai a „Komócsy István-Segélyalop” kiutalásainál.

A Pécs egyházmegyei Rk. Tanítóegyesület
1936. évében Dombóváron megtartott köz-
gyűlésén hozott határozatával egyházmegyei
gyűlének lelkes és áldozatos tanítósága egy
akcióit indított meg, az u. n. Irka-akcióit, amely-
ek Főtanfelügyelőnk erélye és tanítóságunk
fránt mindenkori tanúsított gondoskodása úgy
frántnyitott, hogy annak gyümölcseként egy-
házmegyénk váratlanul jobbra jutott tanítói,
övegyei vagy árvt, elsősorban a betegek,
klinikai kezelésére utaltak, a megoperáltak, a

kedveseik elhunytá által süjtött családok tá-
mogását nyerveknek. Amit az Irkaakció lehe-
tősé tett, azt a Főtanfelügyelőnk támogatására
a közgyűlés által megválasztott segélyalop
bizottság a legnegyebb gondosságal és
körleltekintéssel meg is valósította, úgy, hogy
a „Komócsy István Segélyalop” ma már,
amellott, hogy 4000 pengőt köléstélt, 1931.
évtől kezdve 65 családnak 6390 pengő se-
gélyt utalt ki.

Mindennek tanítóságunk körében kettős

viszazhatása volt. Az egyik az, hogy a Pécs-
egyházmegyei Rk. Tanítóegyesület Irka-ak-
cióját most már nemcsak a tanítói hatóság-
ok kötelező előírásait szerint karolják fel
kártsáraink, hanem oadóó, lelkes munkás-
ságunkkal iparkodnak a ráutaltak segélyezé-
sét lehetővé tenni. A másik az, hogy
egyházmegyénk tanítósága az élet megpró-
báltatásai között bizalommal fordul hat segít-
ségért a segélyalop hetes bizottságához,
amely a kérvények felülbiztala után az adott-
ságokhoz mérten, készségesen áll a ráutalt-
tak segítségére.

Korlatokat csak az szab, hogy mennyi a
kiutalható segélyek évi összege, ami eddig

évenként 1000—1200 P volt. Épen ezért foko-
zott gondossággal mértelgelik a hetes bizott-
ság tagjai a ráutaltak fokát és körülmenyelt
és ha a folyamodók közül egyiket vagy más-
ikat nem hozhatják jabsalaba, ennek kitáro-
gatás oka csak az volt, hogy az egyházmegye
tanítóságának ismeretében a folyamodó szre-
ményes és család körülményeinek leméré-
sében relatív mértéket kellett alkalmazni. Ott,
ahol a folyamodók évi jövedelmeik, va-
gyon helyzetének, ellátottságának ismeret-
ében, mások összehasonlításával a ráutalt-
ságot kevésbbé állapíthatják meg, a segélyek
kiutalásót eltekintet lelkiismereti kötele-
ségüknek tartották.

„Komócsy István Segélyalop” 1935. évi kiutalásai.

A Pécs egyházmegyei Rk. Tanítóegyesület
választmányja s közgyűlése a „Komócsy
István Segélyalop”-ból 1935. évre szolag

segélyezésekre 1200 P-t irányzott elő. Ez-
ideig a segélyalop hetes bizottsága a követ-
kező kiutalásokat eszközölte:

1. Hántortantó övegye részére elhunyt férje temetési költségeire . . .	80 P
2. Hántortantó részére felesége müfti költségeire . . .	80 P
3. Hántortantó kis léány orvosi gyógykezeléseti költségeire . . .	40 P
4. Hántortantó részére klinikai költségeire . . .	80 P
5. Hántortantó övegye részére férje temetési költségeire . . .	50 P
6. Hántortantó részére felesége gyógykezeléseti költségeire . . .	40 P
7. Tanító övegye részére gyűgykezeléseti költségeire . . .	50 P
8. Igazgatótanító foglalkoztatására . . .	40 P
9. Hántortantó részére szülési segély . . .	60 P
10. Hántortantó övegye részére temetési segély . . .	50 P
11. Tanító feleségének klinikai költségeire . . .	50 P
12. Hántortantó övegye részére orvosi és gyógyszer költségeire . . .	50 P
13. Hántortantó részére fia kórházi költségeire . . .	50 P
Összesen : 720 P	

Kartársaim!

Ezúton mondom közönetet azoknak a
Kartársainknak, akik a „Tanítói Internátus-Alop”
eszméjét magukévé tették! Szomorú színel-
hell közölnöm, hogy az egyházmegye tanító-
ságából csak százan jelentették hozzájárulá-
ságából, ebből a létszámból tízen csak jelle-
telesen. Nem tudom megérteni a többiek
távolmaradását, hiszen ennél igazni okát nem
is tudom. Egyik — az eszmét parló —
kartársam a címet nem tartja helyesnek,
mert az, de talán félreértést okozhat! Iséhet hogy
Igazsa on, de nem ez az igaz ok! Remélem,
hogy letem segítségével a jóú év gyűlésen
személyesen adhatom majd elő és az indítá-
nyomat és az egyházmegye tanítói karának
hozzájárulását megnyerhetem! Én tehát to-
vább fogok küzdeni a kitzított célért, mert
az a tanítóság érdekeit fogja szolgálni!

Kartársai udözlettel:

Gertig Károly, tanító.

Gyakorlati esetek — gyakorlati megoldások.

Az alábbi téma valóban a gyakorlati eset-
ek és a gyakorlati megoldások közé kíván-
kozik.

Amikor hosszas hüzdelmek, huzakodások
és vonakodások után végre sikerült elemünk
azt, hogy az egyházmegyei hármas jelölés-
sel elejét vegyük annak, hogy a tanítói és
hántortantói állások betöltésekor a jelöltek
és a pártfogók roja szállja meg a községe-
ket, hogy a korteskedések és az agyon párt-
fogolások versenyében sokszor megfurdjon
az igazság, azt hitjük, hogy gátat tudunk
vetni a protekciónak. Bizonyos fokban igaz-
nak is volt, mert az Egyházhatóság küszöb-
bét atyátság, sógorság komaság, barátság
nagyobb tartozkodással merik átépíteni, mint
a komák, sógorok, polgárok, kollekták és a
helyileg érdekelte egyházakossági előjáróság
és iskolaszéki elnökök küszöböt.

Megis e nem jelent azt, hogy sokan
neki szánt bátorsággal most a főtanfelügyelő-

2399/1935 sz. **Helgetes tanítók és tanítók díjazása.** Ismételten előfordult, hogy egyes iskolafenntartók az általuk alkalmazott helgetes tanítók, tanítónők részére nem a törvényes rendeltetési előírt havi 100 P fizetést állapították meg, hanem önkényesen, jóval kisebb összegű fizetést biztosítottak a helgetes tanterő részére. Minthogy az iskolafenntartói egyházközségek képviselőiben az egyházközségi képviselőtestületek önkényesen csökkenthetik a helgetes tanterők országosan és törvényesen megállapított fizetését, felhívom a felügyelőket a tartozó összes egyházközségi képviselőtestületeket, hogy jövőben az alkalmazandó helgetes tanterő részére mindenkor határozatlanlag biztosítsa a havi 100 P fizetést. A helgetes tanterők részére lakáspenzt a vonatkozó törvényes rendelkezések nem állapították meg. Amennyiben tehát az egyházközségi képviselőtestületek a helgetes tanterő részére természetben lakást biztosítanak, ez esetben a lakás bére a havi 100 P fizetésből levonásba hozható, illetve a helgetestanerő kötelező rendelkezésére bocsátott lakás után méltányos lakbért megfizetni. Ugyancsak joguk van leosztani a helgetes tanító fizetésnek terhére azt az összeget is, amelyet az iskolafenntartói biztosít a helgetes tanterő részére. Feltétlenül ellenőrizhető, hogy az egyházközségi jóváhagyást nem nyerik-e.

2403/1935. sz. **Visita Canonica hivatalnak kiállítása.** Felkértem a felügyelőket a tartozó plébános, egyházközségi elnök, iskolafelügyelőket, hogy amennyiben valamelyik ügy érintésénél a visita canonica rendelkezésének ismeretéről lenne szükség, a visita canonicanak vonatkozó szövegét eredeti latin és hiteles magyar fordításban terjeszsek elő kitöltve ugyanazon akként, hogy az iv papíros egyik felére a latin, másik felére a magyar szöveg írásba kerüljön.

2409/1935. sz. **Örarend-ürlapok rendezéséről.** Míg a helyi tanmenetek elkészítése és felülbiztosítása a hadított nyomtatványok segítségével egyszerű és egyöntetű, addig az örarendek különböző beosztások szerint készülnek és ezek felülbiztosítása nehézkes. Azért az örarendek egyöntetű elkészítése és a felülbiztosítás megkönnyebbítése céljából örarend-ürlapok rendezéséről határozom el.

Az ürlapok a következő öt mintában készülnek:

- A) minta az osztott iskola bármely osztálya számára,
- B) minta a részben osztott iskola két összevont osztálya számára,
- C) minta a részben osztott iskola három összevont osztálya számára,
- D) minta a részben osztott iskola négy összevont osztálya számára és
- E) minta az osztatlan iskola számára.

Felhívom a felügyelőket a tartozó összes iskolafelügyelőket és tanítókat, hogy ezután csakis ezen ürlapokon elkészített örarendeket terjeszsenek be hozzájuk jóváhagyásra. Az ürlapok úgy a magyar, mint a vegyes tantervű iskolákban használhatóak és használandók. Beszerzésük az iskolai penztér terhére történik.

A) és B) jelzésű ürlapnyomatvány ára darabonként 8 fillér, a C), D) és E) jelzésű darabja 16 fillér. Rendelésnél — tevédek elkerülése végett — nemcsak az osztályokat kell megjelölni, hanem fel kell tüntetni azt is hogy a tanrend milyen mintájú legyen. (A, B, C, stb.) Megrendelhető a Halaos Nyomda Rt.-nél, Pecs, Király-u. 21.

Figyelemzetem az érdekelteket, hogy az ürlapok minden rovátát szabatosan töltsék ki. A csendes foglalkozások szintén pontosan feltüntetendők. Elrendelem, hogy a *közzelven foglalkozás tárgyát mindig nagy-, a csendes foglalkozás anyagát mindig kis kezdőbetűvel kell bejegyezni az örarendbe.* Ajánlats kétféle színnel tintát használni a cégra, de ez esetben is megtartandó a nagy és kisbetűs jelzés.

2411/1935. sz. **Polihiki községek r. kath. iskolafenntartási kötelezettsége.** Alabbanban közlöm a m. kir. 966- és közönségi tanácsintézet ur 77. uallas/1935. VI. ii. o. sz. alatt kiadott elvi jelentőségű határozatát:

Alispán úrnak a róm. kath. iskola fenntartása tárgyában 12.466/1934. szám alatt kelt véghatározatát a róm. kath. iskolázás elnöke részéről előterjesztett kérelem folytán felülvizsgálat alá vettem és ennek eredményeképpen Alispán úr véghatározatát feloldom és a r. kath. népskola anyagi fenntartására polgari köztársasági kötelezem.

Igy kellett döntenem a következő okokból: Az 1928 ban készült egyháziállatási jegyzőkönyv a róm. kath. egyház és iskola kegyurat többfélekel jelöl meg. Egyes helyeken communias parochiana, másutt communias loci s ismét másutt csak communias néven említi.

Nem vitás, hogy a communias szó közzagazási községet jelent. Az is köztétele, hogy a communias loci a helybeli községet jelenti. Az iskolafenntartás kérdésében felolvasított közzagazási eljárás során minősség az volt vitás, hogy az egyháziállatási jegyzőkönyvben sokszor előforduló communias parochiana kifejezés egyházközséget, vagy közzagazási községet jelent e. És a jogesetnek ilyen vagy amolyan irányban való eldöntése is ennek a két szónak értelmezésén fordul meg.

A communias parochiana jelölésének kutatásánál mindenekelőtt arra a körülményre kell rámutatni, hogy a róm. kath. egyháznak önkormányzata egész a legújabb időkig nem

volt, tehát ott egyházközségről, communiasról szó sem lehetett. Az egyházakat a püspök képviselte s azokat nem is neveztek egyházközségnek, hanem parochiának, az egyház népét pedig — amely autonómikus szervezetben nem jelenkezett, plebs nek s innen származik a lelkeseknek plebanus címe.

A communias parochiana kifejezés tehát, amint az hivatali elődöm 1906 ban 13601. szám alatt előmondtam, nem egyházközséget, hanem azt a közzagazási községet jelenti, amelyben az egyház van. Amennyiben tehát az egyháziállatási jegyzőkönyv a communias parochiana jelöl meg kegyur gymanánt, az alatt a közzagazási községet kell érteni.

Az egyháziállatási jegyzőkönyv az egyházi intézmények fenntartására, illetve szerzervekre bízni, hiszen ilyenek ebben a jobbgyközségekben, hiszen ilyenek ebben a communias, communias loci és communias parochiana községtelenül egy és ugyanazon fogalom kifejezői.

. . . . község többiben elismerte, hogy ő az iskola fenntartója. Így az 1908. évi október hó 11 én a róm. kath. egyházzal kötött adósveteli szerződésben megjelölt ingatlan az iskola céljára úgy vette meg, mint az iskola fenntartására. Az iskola fenntartására, tanítók fizetésére szolgáló községekkel 1828 lól az 1931. évben bekövetkezett belügyminiszteri tilalomig a községi községtetésben felvette, község lakosságára iskoláadó címen kivételre és a pénztárból befolyt összegeket az iskola céljaira fordította.

Igaz, hogy az iskola községtetését az iskolázás állította össze és a püspök jóváhagyta, de ez az tényen, hogy az iskola fenntartója a község, mit sem változtat, mert az községtetés csak tájékoztatólag szolgál az községnek arra, hogy iskolai községtetésbe és mennyit vegyen fel saját községtetéséből és mennyit pótolhat vessen ki a község lakosságára.

Há az iskola fenntartója az egyház lett volna, akkor nem kellett volna annak községtetését a község elé terjeszteni és a megfelelő összeget a községnek községi adó képmében saját községtetésére keretét közt megállapítania. Mert az egyházak az 1868 : XXXVIII. t. c. 11. S értelmében iskolai adó kivételre joga volt, annak miként való gyakorlatába a község bele nem szóhatott, legfeljebb a határlékok behatárlásánál nyújthatott közzagazási jogsegélyt.

Mindezeket egybevetve meg kell állapítanom, hogy az I. és II. kelt véghatározatok szabályait sértések s ezért félrejeltelem.

E végzésből kitűnik, hogy a communias parochiana kifejezés nem egyházközséget, hanem azt a közzagazási községet jelenti, amelyben az egyház van. E végzésre azaz hívom fel az egyházközségi elnököseket, hogy amennyiben a r. kath. iskola fenntartási

kérdése még rendezve nem lenne, nyomban tegyék meg a szükséges intézkedéseket. Ha a polihiki község az egyházközségi képviselőtestület megkezdésére kedveszözlően határozatot hozna, az azt fenntartászt rendelkezésre bízhatókossal felelőseket meg s ily módon eszüközöljenek ki kedveszözlészt miniszteri döntést.

2894/1935. sz. **Tanítói minősítési táblázatok miheni kiállítása.** A tanítók válasszatosan vonatkozó 1912/1935. lsk. sz. püspök rendelet végrehajtása kapcsán, a hármas jelölések eszközlése albamával kitűnt, hogy a minősítési táblázatok adatai nem mindenkor alkalmasak arra, hogy a folyamodók jelölésének elbírálása megnyugtatólag történhessen. Az eddig betervezett minősítési táblázatok igen fontos adatokat nem tartalmaztak s kiállításuk is nehézbe tették az áttekinthetőséket. Így pl. az iskolánkülső müködésre, ketoni szolgálatra, család és vagyoni körülményekre, általában a folyamodók szociális körülményeire vonatkozó adatokat alig tartalmaztak a behűdött jelölések. A minősítési táblázatoknak megfelelő kiállításraügyi 1933. VI. főoszt. sz. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur is előírta, ugyanazon tekintetben gy miniszter ur a válasszást tudományi miniszter ur a fizetésfejlesztési államsegély kiutalja. Tehát igen fontos az, hogy a minősítési táblázatok az összes adatokat tartalmazás és pedig iv nagygyban könnyen áttekinthető formában. Kötelezően előírom a minősítési táblázatok formáját az alább közölt módon:

MINŐSÍTÉSI TÁBLÁZAT

a tanítói válasszfáshoz.

1. Sorszám. 2. Folyamodó neve. 3. Születési (évi, hó, nap). 4. Vallás. 5. Magyar honosság. 6. Család. 7. Állapot. 8. Gyermekének száma. 9. Helyi lakosmerte. 10. Tanítói oklevél (lelte, melyik helyen szereszte. érdemjegye) jeles. 10. elégséges. 9. Kántori oklevél (lelte, melyik k. helyen szereszte. érdemjegye) jeles. 10. elégséges. 10. Egyházi képesítési (szenteltetés, gazd. tanf. stb.). 11. Edzési szolgálatának időrendben pontos ismeretése. 12. Iskolán külső munkában részvétele. 13. Járás- és a gazdaságokban. 14. Ratonai szolgálatának adatai. 15. Megjegyzés (folyamodó közzétes körülményei, hátránya, az állása ráutaltsága, vagyoni körülményei stb.).

* A régi okleveleket legelőbb e máj (októbertől átműköltetve) pedig úgy, hogy a hitűző — jeles, jeles, jó, jó, elégséges — jelölésűek.

Mindezek figyelembevételével az ürlapnyomatványba jegyzett adatok hitellességéért a plébános, egyházközségi elnök felelős s ezért köteles azt aláírásával s az egyházközség pesztjével ellátni. A minősítési táblázat, mint ezt 2281/1935. sz. rendelkezletben (megjelen a Katholikus Iskola 1935. nov. 1. számában) előírtam mindenkor hitű eredeti példányban terjesztendő be, hogy egy példány hivatalom irattárában legyen elhelyezhető.

Amennyiben valamelyik egyházközségi elnök nem kézzártáson készíti az előírt Minősítési

tést táblázatot, azokat nyomtatványban is megkaphatja. Az úrlapnyomtatványok ünneviságban készültek s egyúttal 10 folyamodó adatait jegyezhetők be. Amennyiben 10 folyamodónál több lenne, a többihez mért úrlapnyomtatványokat kell beszerezni. Egy úrlapnyomtatvány ára 16 fillér, amely a Haladás Nyomda Rt.-nél (Pécs, Király u. 21. sz.) szerezhető be.

2497/935. sz. A tanítói állások betöltésekor föl kell hívni az iskolaszékek figyelmét arra, hogy a tanítványok közül kik nem teltek elégtelen kötelezettségeknek. Ismétlően előfordult, hogy egyházközségeknek tanítói katonai szolgálataira hiútlak be, ami a helyettesítések során az érdekelteket egyházközségeik anyagi megterhelésével jár, amellyel, hogy a tanítás menetét és szellemét is megzavarta. A hirdetést való előterjesztésénél erre magam is figyelemmel kívánok lenni, amennyiben ezt az 1912/1935. lsh. sz. rendelet, megjelent a Katolikus Iskola 9. számában, egyéb előírásai mellett beírják. Elrendelem azonban, hogy az iskolaszékek tájékoztatására azt a közműment, hogy valaki eléget tett-e katonai kötelezettségének a minősítést táblázatba minden esetben beírják s ugyanakkor ugyanarra a választásra megjelent iskolaszékek tagoknak figyelmét felhívják, a választást vezető elnökök.

HIREK.

Apái kinevezés. Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága Braun István, magocsi esperesplébános, került tanfelügyelőnek a Boldogság Szász Máriáról. Nemezzett únt apát címet adományozta. Enevez érzésű, kiadó lelkipásztort és került tanfelügyelőt az a jól megérdemelt kintintetés, ahinek fardatatlalan ügybiztosága, bőkezű adományai alapján létesült a magocsi úrdarda.

Főpásztori elismerés. Lassányi János tótfaljai igazgatótanítónak, her. iskolafelgatónak, a szigetvári esperesi kerület díszelnökének, a Pécsegyszékmezei Rk. Tanítóegyesület alelnökének, a Pro Ecclesia et Pontifice érdemkeresztes tulajdonosának nyugolomba vonulása alkalmából példatadó buzgó működéséért a Megyéspüspök főpásztori elismerését nyilvánította s érdeménges munkásságáért köszönetet fejezte ki.

Pécsegyszékmezei Róm. Kath. Tanítók Fegyelmi Tanács elnökeinek és új tagjainak kinevezése. I. b. Dr. Igaz Béla nagyprepost, mezdánuskonok elhunytával megválasztott fegyelmi tanács elnöké tisztségére Megyéspüspök Úr Ó Nagyméltósága Koch Ede, apátikonok, székesegyházi plébános nevezte ki. Egyben a fegyelmi tanács tagjait, a tanítószék részéről, Vargha Ferenc választástó rh. igazgatótanítót és Fodor Ferenc vásároszentgáli rh. hántortant

tót nevezte ki. Ez új kinevezések figyelembe vételével a fegyelmi tanács tagjai a következők: Elnök: Koch Ede, apátikonok, előadó. Komócsy István, prepostikonok, főtanfelügyelő, ügyész; Dr. Jakab Béla, prepost, pécsei püspök tanítóképző int. igazgató, jegyző; Magyar Sándor, ehm. tanfelügyelő, Tánácsotagok: Bartina Ferenc, pécshányateplébanos, Dr. Benicz László, csep. her. tanfelügyelő, hisasszonyfal plébános, Somogyi Géza, pécsei püspök tanítóképző-intézeti tanár, Barabás András, párt rh. igazgatótanító, Vargha Ferenc, somogy-szentlászlói rh. igazgatótanító és Fodor Ferenc, vásároszentgáli rh. hántortantó.

Igazgatótanítói kinevezés. Szulló József teheresi és Prасh János pillangy rh. tanítókát Megyés Püspök Úr Ó Nagyméltósága igazgatótanítókká nevezte ki.

Schröder Rezső nyug. lengyeli ig. hántortantóváratlanul meghalt Dombóveron. Schröder Rezső negyven évt érdemekben gazdag működés után vonult nyugolomba. Halála széles körben kelt-ít őszinte mély részéret.

Habler Margit, aki 20 éven át volt Szentlőrinc tanítóje, 40 éves korában meghalt. Temetése november 26-án, kedden délután 3 órakor volt Szentlőrincen. A derék tanítónőt rokonság és a tanítványok nagy száma gyászolja.

Megjutalmazott tanítók. Tolna vármegye 100 pengős jutalmát Bajor János, Dlusztos Imre bonyhádi, Majnay József székeszárdi és Tóth Nándor bátaszéki tanítók nyerték el odedaó iskolánkülvüli munkásságukért.

Tanítói kinevezések. Göcsán Géza a tornást, Hahn József a bonyhádi és Páli György a harcát hántortantót állásra egyházhatóságilag kinevezettek.

Neumagyarosítás. Herbert Gáspár bükkösdi rh. igazgatóhántortantó családját nevet bélyegmintáster engedéllyel „Hargitál”-ra változtatta.

A Pécsei Női Felhívógyakorlatos Othonban háromnapos zart felhívógyakorlat kezdődik hércason másnapján este. Résztvétél díj az egész időtartamra 8 P. Ezenkívül csoportos jelentkezés esetén barmikor rendelkezésre áll a Felhívógyakorlatos Othon. Cím: Pécs, Mátyás Főrtán u. 46. sz.

75 elő-köz-és utótagok orgonára vagy harmoniumra a címe Kutor Ferenc pécsei püspöki tanítóképző-int. tanár által írt orgonaművekknek. A művek mind érdektiek, témák az első könyvből nem vett át semmit. Felkelt a gregorizálás, a magyar egyházi énekekkel stb. vette, tematikus felosztások. A könyv nagysága 19×26, 150 rétdű kiállítás hamaronan a könyvpiacra kerül. Előfizetési vagy előjegyzési ára 4 P 20 fill. Bolti ára 6 pengő. Előfizetési illetéleg előjegyezni lehet a szerzőnél, Pécs, S/Lók 7.

A Katolikus Iskola 1936. évi tárgymutatója.®

I. Cikkék.

Barabás András: A totalitás gondolata az oktatásban	1/3
A földrajz tanítása nemzetnevelés szempontjából	9/2
Komócsy István	10/1
Krisztus és a falu	11/1
A földrajz tanítása a IV. osztályban	12/3
Bárd Ferenc: Az ismétőiskolások hitoktatása	3/2
Bátóri Dagmar: A szülői jássól-kultusz története és a „Magyar Bethlehemes” mozgalom	12/2
Bérczi József: Ággályok és támadások	3/4
Dévényi József: A szülői értekezletekről	9/1
Gász József: A hántortantók fizetés csonkulása a vallás-statisztika megvilágításában	4/1
Nyaralás v. Szék Pál táborában	12/5
Gedeon Sándor: Kiállthatatlanság	11/2
Gregorius: II. Egyházeinei szeminarium	7/2
Gyenis Vilmos dr.: Ismétőiskolások és iparos-tanonok hitoktatása	7/5
Kerényi Gyula: II. Egyházeinei szeminarium	6/2
Koudela János: A pécsei kántornap	6/1
Lukács István: Mégegyszer az ismétőiskola hitoktatása	4/2
Makk József: Veni Sancte	9/1
Molnár József: Ballag már a vén-diák	6/2
Szegő József: Álljon levete ifjúságunk vallás-érkölcsei nevelése az Akció Catoica jegyében	2/2
v. Szék Pál: Jakab Béla dr. kanonoki kinevezése	12/1
Takács István: Vét sérelem	5/5
Tabely M. Skolasticus: A gyermekek gyakorlatilag fontosabb rendelkezései	9/4
v. Várai István: A közlekedés rendje, tekintettel a gyermekeveleésre	10/3
— Szent Mór 800 éves jubileuma	3/1
— Tanítónők dicserete	3/2
— Megtévészto behatolások a Kat. Népszövetség Orsz. Temetkezési Pénztárgyesületj területére	2/1
— Körzeti iskolafelügyelőkh látogatásáról felvett első jegyzőkönyv	2/2
— Pécsei tanítóképzősök a Manrézában	5/2
— Szó és tett	5/4

II. Hírek.

Allbauer József, nagyrápdai ig. tanító pápa kintüntetése	10/7
Állami és egyházi élet gondozása	4/8
Állásere	10/8
Baranya vm. törvényhatósága 15 tanítót egyenkint 100 P-vel megjutalmazott	9/8
v. Barnabás István dr. áthelyezése	10/7
Bermálás	4/8
Brunsvik Teréz szoborbizottság	5/7
Dunaföldvári irg. nővérek munkássága	2/3
Egyetemes tanítószövetség	1/8
Esperesi kinevezések	5/6
Amerikán internátus pályázata	6/10
Egyházmegyei hírek	3/8, 4/8, 5/6, 10/7, 12/8
Felári vasúti kezdemény	2/9
Főpásztori elismerések	1/8, 6/10, 8/7, 10/7, 12/8
Gaal János, paksi plébános apái kinevezése	12/8
Gábrriel Pál dr. püsp. tanítóképző-int. h. igazgatói kinevezése	8/1
Halálözás	1/8, 12/4, 12/8
Halál ipari tanítványok szervezése	10/8
Irodalom és zenei pályázat	3/8
Igazgatótanítói kinevezések	1/8, 6/10, 10/8, 12/8
Internátusi akciókn	8/3
Jakab Béla dr. tanügyi főtanácsosi kinevezése	3/8
Jakab Béla dr., főtanfelügyelői kinevezése	8/1
Jakab Béla dr., kanonoki kinevezése	12/1
Julián Egyesület jutalma a tanítóknak	7/8
Kanonoki kinevezések	1/8, 12/1
Kat. Népszövetség érteke és lényege	3/6
Kat. Népszöv. Temetkezési Pénztárgyesülete	9/8
Kat. Népszövetség 1937. évi naptára	12/8
Ker. iskolafelgatói kinevezések	1/8, 4/8, 6/10
Ker. tanfelügyelői kinevezések	10/7
Kintintetés	10/8
„Komócsy István Segély alap”-ból kiutalások	3/2
	12/4
Komócsy István felmentése főtanfelügyelői tiszttől	8/1
Komócsy István, a Pécsegyszékmezei Rk. Tanítók Fegyelmi Tanácsa elnöké kinevezése	8/7
Külföldi diákok nyaralása	5/8
v. Makrai Lajos, tolnai plébános préposti kinevezése	12/8
Miniszteri köszönet	10/8
Máriagyúdi rk. tanulókh színjátéka	5/7

* Az első szám a lapszámot, a második az oldalzámot jelzi.